

EU-direktiv

Klassiska

Direktiv 2004/18/EG Samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster 213

Direktiv 1989/665/EEG Samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten 267

Försörjning

Direktiv 2004/17/EG Samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster 275

Direktiv 1992/13/EEG Samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna 334

Försvar och säkerhet

Direktiv 2009/81/EG Samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet 343

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2004/18/EG

Samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster

(2004-03-31 [EUT L 134, 30.4.2004, s. 114]¹)

Avdelning I	Definitioner och allmänna principer	220
Avdelning II	Regler om offentliga kontrakt	223
Kapitel I	Allmänna bestämmelser	223
Kapitel II	Tillämpningsområde	224
Kapitel III	Regler som skall tillämpas på offentliga tjänstekontrakt	228
Kapitel IV	Särskilda regler om förfrågningsunderlag och kontraktshandlingar	228
Kapitel V	Förfaranden	231
Kapitel VI	Regler för offentliggörande och öppenhet	236
Kapitel VII	Upphandlingsförfarandets gång	242
Avdelning III	Regler om koncessioner avseende byggtreprenader	251
Kapitel I	Regler tillämpliga på koncessioner avseende byggtreprenader	251
Kapitel II	Regler om koncessionshavares upphandling när dessa är upphandlande myndigheter	252
Kapitel III	Regler om koncessionshavares upphandling när dessa inte är upphandlande myndigheter	252
Avdelning IV	Regler om projekttävlingar på tjänsteområdet	253
Avdelning V	Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställighetsbefogenheter och slutbestämmelser	255
Bilaga VI	Definition av vissa tekniska specifikationer	259
Bilaga VII	Information som skall finnas i meddelanden	260
Bilaga VIII	Karakteristika för offentliggörandet	265
Bilaga X	Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar eller ritningar och planer i projekttävlingarna	266

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 och artiklarna 55 och 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, på grundval av det gemensamma utkast som förlikningskommittén godkände den 9 december 2003, och

av följande skäl:

1. I samband med de nya ändringarna av rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster, 93/36/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av förfarandet vid offentlig upphandling av varor och 93/37/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, vilka ändringar är nödvändiga för att uppfylla de krav på förenkling och modernisering som både upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer framförde i sina svar på kommissionens grönbok av den 27 november 1996 bör texterna av tydlighetsskäl omarbetas till en enda text. Det här direktivet bygger på domstolens rättspraxis, särskilt dess rättspraxis om tilldelningskriterier, som tydliggör de upphandlande myndigheternas möjligheter att tillgodose den berörda allmänhetens behov, även på miljöområdet och/eller det sociala området,

EU-direktiv

¹ Senast ändrat genom förordning 1251/2011/EU [red. anm.].

- förutsatt att dessa kriterier är kopplade till kontraktsföremålet, att de inte ger den upphandlande myndigheten o begränsad valfrihet samt att de uttryckligen anges och överensstämmer med de grundprinciper som anges i skäl 2.
2. Tilldelning av kontrakt som ingår i medlemsstaterna för statens räkning, för enheter på regional eller lokal nivå samt andra offentligt rättsliga organ omfattas av kravet på respekt för principerna i fördraget, särskilt principen om fri rörlighet för varor, principen om etableringsfrihet och principen om frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer av dessa, t.ex. principen om likabehandling, principen om icke-diskriminering, principen om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen och öppenhetsprincipen. För offentliga kontrakt över ett visst värde är det dock tillrådligt att upprätta bestämmelser om samordning inom gemenskapen av nationella förfaranden för tilldelning av sådana kontrakt på grundval av dessa principer för att sörja för att de får effekt och för att garantera att offentlig upphandling öppnas för konkurrens. Bestämmelserna om samordning bör därför tolkas i överensstämmelse med såväl de ovannämnda reglerna och principerna som andra bestämmelser i fördraget.
 3. Bestämmelserna om samordning bör i största möjliga utsträckning överensstämma med gällande förfaranden och praxis i de enskilda medlemsstaterna.
 4. Om ett offentligt rättsligt organ lämnar in ett anbud i ett förfarande för offentlig upphandling bör medlemsstaterna se till att konkurrensen gentemot privata anbudsgivare inte snedvrids.
 5. I enlighet med artikel 6 i fördraget är miljöskyddskraven integrerade i utformningen och genomförandet av den av gemenskapens politik och verksamhet som avses i artikel 3 i fördraget, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs det därför hur de upphandlande myndigheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de garanteras att de för sina kontrakt kan erhålla det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris.
 6. Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, att skydda människors och djurs hälsa och liv eller att bevara växter, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med fördraget.
 7. Genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar och på dess behörighetsområden, av avtalen i de multilaterala förhandlingarna från Uruguayrundan (1986–1994) godkänns särskilt WTO-avtalet om offentlig upphandling, nedan kallat "avtalet", som syftar till att fastställa en multilateral ram för balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att åstadkomma liberalisering och ökning av världshandeln. Enligt gemenskapens internationella rättigheter och åtaganden till följd av godkännandet av avtalet skall den ordning som fastställs i avtalet tillämpas för anbudsgivare och varor från tredje land som har undertecknat avtalet. Avtalet har inte direkt effekt. En upphandlande myndighet som omfattas av avtalet och som följer detta direktiv och tillämpar avtalet på ekonomiska aktörer från tredje land som har undertecknat avtalet bör således följa avtalet. Dessa bestämmelser om samordning bör också garantera att gemenskapens ekonomiska aktörer får delta i offentlig upphandling på lika gynnsamma villkor som de ekonomiska aktörerna från tredje land som har undertecknat avtalet.
 8. Innan ett upphandlingsförfarande inleds får den upphandlande myndigheten genom en "teknisk dialog" söka eller godta råd som kan användas när specifikationerna utarbetas, dock under förutsättning att sådana råd inte leder till hinder för konkurrensen.
 9. Med hänsyn till de många olika typerna av offentliga byggtreprenadkontrakt bör den upphandlande myndigheten kunna välja såväl gemensam som separat upphandling för utförande och projektering av byggtreprenader. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen skall vara gemensam eller separat. Beslut om separat eller gemensam upphandling måste grundas på kvalitativa och ekonomiska kriterier, som kan fastställas i nationell lagstiftning.
 10. Ett kontrakt kan bedömas vara ett offentligt byggtreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av de verksamheter som avses i bilaga I, även om kontraktet kan omfatta utförandet av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av dessa verksamheter. Offentlig upphandling av tjänster, inbegripet fastighetsförvaltningstjänster, får i vissa fall omfatta byggtreprenad. Om emellertid sådan byggtreprenad är av underordnad betydelse jämfört med kontraktets huvudinnehåll och är en följd av eller ett komplement till detta, kan det faktum att sådan byggtreprenad ingår i upphandlingen inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera kontraktet som ett offentligt byggtreprenadkontrakt.
 11. En gemenskapsdefinition av ramavtal bör fastställas, liksom särskilda regler för ramavtal som ingår i kontrakt som omfattas av detta direktiv. Enligt dessa regler får en upphandlande myndighet när den ingår ett ramavtal i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv om bland annat offentliggörande, tidsfrister och villkor för anbudsgivning, under ramavtalets löptid ingå kontrakt som grundas på sådana ramavtal antingen genom att tillämpa villkoren i ramavtalet

eller, om inte samtliga villkor fastställts i förväg, genom att på nytt inbjuda parterna i ramavtalet att lämna anbud utan fastställda villkor. En ny inbjudan att lämna anbud bör genomföras enligt vissa regler som syftar till att garantera den nödvändiga flexibiliteten och iakttagandet av de allmänna principerna, bland annat principen om likabehandling. Ramavtalets löptid bör därför begränsas och bör inte kunna överstiga fyra år, utom i fall som är vederbörligen styrkta av de upphandlande myndigheterna.

12. Nya förfaranden för elektronisk upphandling utvecklas ständigt. Dessa förfaranden möjliggör ökad konkurrens och förbättrad effektivitet vid offentlig upphandling, särskilt genom de besparingar i tid och kostnader som användningen medför. Den upphandlande myndigheten får använda elektroniska upphandlingsförfaranden om det sker i överensstämmelse med bestämmelserna i detta direktiv och principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. I samma omfattning får ett anbud som lämnas in av en anbudsgivare ha formen av dennes elektroniska katalog, särskilt om förnyad inbjudan att lämna anbud har gått ut i enlighet med ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem har införts, under förutsättning att anbudsgivaren använder de kommunikationssätt som den upphandlande myndigheten valt i enlighet med artikel 42.
13. Med hänsyn till de elektroniska upphandlingsförfarandenas snabba utbredning bör man redan nu fastställa lämpliga regler för att de upphandlande myndigheterna till fullo skall kunna utnyttja de möjligheter som dessa system erbjuder. I detta syfte är det lämpligt att definiera ett fullständigt elektroniskt dynamiskt system för upphandling avsett för inköp av sådana som vanligen används och fastställa särskilda regler för inrättandet och driften av ett sådant system, för att säkerställa att varje ekonomisk aktör som vill delta behandlas rättvist. Varje ekonomisk aktör bör ha möjlighet att delta i ett sådant system förutsatt att han har lämnat ett preliminärt anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget och att han uppfyller urvalskriterierna. Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för de upphandlande myndigheterna att – genom upprättandet av en förteckning över redan godkända anbudsgivare och genom möjligheten för nya anbudsgivare att ansluta sig – tack vare de elektroniska medlen förfoga över ett särskilt stort urval av anbud, och således att genom en omfattande konkurrens säkerställa ett optimalt utnyttjande av de offentliga medlen.
14. Eftersom förfarandet med elektroniska auktioner kommer att få ökad omfattning bör det införas en gemenskapsdefinition av sådana auktioner och fastställas särskilda regler för dessa för att garantera att de genomförs på ett sådant sätt att principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet iakttas fullt ut. Det bör därför föreskrivas att de elektroniska auktionerna endast gäller sådana byggtreprenad-, varu- och tjänstekontrakt för vilka det kan fastställas exakta specifikationer. Detta kan bland annat gälla i fråga om återkommande varu-, byggtreprenad- och tjänstekontrakt. I samma syfte bör det också föreskrivas att anbudsgivarnas rangordning måste kunna fastställas under hela den elektroniska auktionen. Användningen av elektroniska auktioner ger de upphandlande myndigheterna möjlighet att uppmana anbudsgivarna att erbjuda nya lägre priser och, när kontraktet tilldelas den anbudsgivare som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, även att förbättra andra aspekter av anbudet än priset. För att säkerställa respekt för principen om öppenhet bör endast de aspekter som kan utvärderas automatiskt på elektronisk väg, utan ingripande och/eller bedömning från den upphandlande myndighetens sida, bli föremål för elektronisk auktion, dvs. sådana aspekter som kan kvantifieras så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal. Däremot bör sådana aspekter av anbudsgivningen som innebär en bedömning av aspekter som inte kan kvantifieras inte bli föremål för elektronisk auktion. Följaktligen bör vissa byggtreprenadkontrakt och tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projekteringen av byggtreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.
15. Vissa förfaranden för centralisering av inköp har utvecklats i medlemsstaterna. Flera upphandlande myndigheter har till uppgift att göra anskaffningar eller genomföra offentlig upphandling/ingå ramavtal för andra upphandlande myndigheter. Eftersom det rör sig om stora inköpsvolymer är det genom dessa förfaranden möjligt att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten i den offentliga upphandlingen. Det bör därför införas en gemenskapsdefinition av den inköpscentral som står till de upphandlande myndigheternas förfogande. Det bör även fastställas villkor enligt vilka, i överensstämmelse med principerna om icke-diskriminering och likabehandling, de upphandlande myndigheter som anskaffar byggtreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral kan anses ha iakttagit bestämmelserna i detta direktiv.
16. För att de olikheter som råder i medlemsstaterna skall kunna beaktas bör medlemsstaterna ges möjlighet att föreskriva att de upphandlande myndigheterna får använda sig av ramavtal, inköpscentraler, dynamiska inköpssystem, elektroniska auktioner och konkurrenspräglad dialog i enlighet med definitionerna och bestämmelserna i detta direktiv.

EU-direktiv

17. Många olika tröskelvärden för tillämpningen av bestämmelserna om samordning leder till problem för de upphandlande myndigheterna. Dessutom bör tröskelvärdena med hänsyn till den monetära unionen fastställas i euro. Tröskelvärden i euro bör därför fastställas på ett sätt som gör det enklare att tillämpa dessa bestämmelser samtidigt som tröskelvärdena enligt avtalet, som uttrycks i särskilda dragningsrätter, iakttas. I detta sammanhang bör det också föreskrivas en återkommande översyn av tröskelvärdena i euro så att de, vid behov, anpassas till eventuella förändringar i eurons värde i förhållande till de särskilda dragningsrätterna.
18. För tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv och i övervaknings syfte bör indelningen av tjänster göras i form av kategorier som motsvarar bestämda nummer i en gemensam nomenklatur och sammanställas i två bilagor, II A och II B, enligt det system som skall gälla. För tjänster i bilaga II B bör tillämpliga bestämmelser i direktivet gälla utan att det påverkar tillämpningen av särskilda gemenskapsbestämmelser för de berörda tjänsterna.
19. När det gäller tjänstekontrakt bör full tillämpning av detta direktiv under en övergångsperiod begränsas till kontrakt för vilka dessa bestämmelser kommer att göra det möjligt att utnyttja alla möjligheter till att öka handeln över gränserna. Kontrakt för andra tjänster bör övervakas under denna övergångsperiod innan beslut fattas om full tillämpning av direktivet. Mekanismen för sådan övervakning bör därför fastställas. Samtidigt bör mekanismen göra det möjligt för de berörda parterna att få tillgång till alla relevanta upplysningar.
20. Offentliga kontrakt som ingås av upphandlande myndigheter med verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna som avser sådan verksamhet omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna. Kontrakt som ingås av upphandlande myndigheter inom ramen för deras transportverksamhet till havs, längs kusterna och på inre vattenvägar måste emellertid omfattas av detta direktiv.
21. Eftersom telekommunikationssektorn är utsatt för verklig konkurrens till följd av att gemenskapsbestämmelserna om liberalisering av denna sektor har genomförts, bör offentliga kontrakt på det området undantas från detta direktivs tillämpningsområde, i den mån dessa kontrakt huvudsakligen syftar till att ge den upphandlande myndigheten möjlighet att utöva vissa verksamheter inom telekommunikationssektorn. Dessa verksamheter fastställs genom definitionerna i artiklarna 1, 2 och 8 i rådets direktiv 93/38/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna på så sätt att det här direktivet inte är tillämpligt på kontrakt som har undantagits från tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG enligt artikel 8 i det direktivet.
22. Det bör anges när bestämmelserna om samordning av förfarandena inte kan tillämpas av skäl som rör statens säkerhet eller statshemligheter eller på grund av att särskilda upphandlingsregler gäller enligt internationella avtal som avser stationering av trupper eller gäller för internationella organisationer.
23. Enligt artikel 163 i fördraget är stimulans av forskning och teknisk utveckling ett sätt att stärka den vetenskapliga och teknologiska grunden för gemenskapens industri, och öppnandet av den offentliga upphandlingen av tjänster kommer att bidra till att detta mål nås. Medfinansiering av forskningsprogram bör inte omfattas av detta direktiv. Det omfattar följaktligen endast sådana kontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som uteslutande är till nytta för den upphandlande myndigheten i dess egen verksamhet, förutsatt att de tjänster som tillhandahålls helt bekostas av den upphandlande myndigheten.
24. Inom ramen för tjänster har kontrakt för förvärv eller hyra av fast egendom eller rättigheter till sådan egendom särdrag som gör att regler för offentlig upphandling inte bör tillämpas.
25. Vid offentlig upphandling av vissa audiovisuella tjänster inom radio- och TV-området bör hänsyn kunna tas till kulturella och sociala överväganden som gör att upphandlingsreglerna inte bör tillämpas. Av dessa skäl måste det göras undantag för offentliga tjänstekontrakt som avser anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial som är färdigt för användning samt andra förberedande tjänster, t. ex. sådana tjänster som har samband med manuskript eller artistuppträdanden vilka behövs för att genomföra programmet samt de kontrakt som gäller sändningstid. Detta undantag bör dock inte tillämpas på tillhandahållandet av den tekniska utrustning som behövs för produktion, samproduktion och sändning av sådana program. Med sändning bör avses överföring och distribution via någon form av elektroniskt nät.
26. Skiljemanna- och förlikningstjänster tillhandahålls vanligen av organ eller personer som utnämns eller valts på ett sätt som inte kan underkastas reglerna för offentlig upphandling.
27. I enlighet med avtalet omfattar detta direktiv inte sådana finansiella tjänster som rör instrumenten för penning- och valutapolitiken, statsskulden, förvaltningen av reserver och annan politiskt beslutad verksamhet som innefattar handel med värdepapper och andra finansiella instrument, i synnerhet transaktioner för att förse en upphandlande myndighet med pengar

eller kapital. Kontrakt i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överföring av värdepapper och andra finansiella instrument omfattas därför inte. Tjänster som utförs av centralbanker undantas också.

28. Sysselsättning och arbete är grundläggande faktorer när det gäller att garantera lika möjligheter för alla och bidra till social integration. Skyddade verkstäder och program för skyddad anställning bidrar härvid effektivt till att människor med funktionshinder kan komma in på eller återvända till arbetsmarknaden. Sådana verkstäder kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i offentliga upphandlingsförfaranden för sådana verkstäder eller föreskriva att kontrakten skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
29. De tekniska specifikationer som offentliga upphandlare upprättat bör tillåta att den offentliga upphandlingen öppnas för konkurrens. Det måste därför vara möjligt att lämna anbud som baseras på olika tekniska lösningar. De tekniska specifikationerna måste följaktligen kunna bygga på prestanda- och funktionskrav och, om det hänvisas till europeisk standard eller, i avsaknad av sådan, till nationell standard, måste de upphandlande myndigheterna beakta anbud som baseras på andra likvärdiga lösningar. För att visa att en lösning är likvärdig bör anbudsgivarna få använda alla former av bevis. Den upphandlande myndigheten måste kunna motivera alla beslut om att likvärdighet inte föreligger. En upphandlande myndighet som vill fastställa miljökrav i de tekniska specifikationerna för ett bestämt kontrakt får föreskriva särskilda miljöegenskaper, t.ex. en viss produktionsmetod, och/eller särskilda miljöeffekter för grupper av varor eller tjänster. Den får, men är inte skyldig att, använda lämpliga specifikationer som fastställts för miljömärken, t.ex. det europeiska miljömärket, (multi)nationella miljömärken eller andra miljömärken, om kraven för märket har utarbetats och antagits på grundval av vetenskapliga rön eller genom ett förfarande i vilket de berörda parterna, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och om miljömärket är tillgängligt för samtliga berörda parter. Den upphandlande myndigheten bör då det är möjligt fastställa tekniska specifikationer för att ta hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för funktionshindrade eller formgivning med tanke på samtliga användares behov. De tekniska specifikationerna bör tydligt anges så att alla anbudsgivare vet vad de krav som den upphandlande myndigheten fastställt omfattar.
30. Kompletterande information om upphandlingarna måste, såsom är brukligt i medlemsstaterna, finnas i förfrågningsunderlaget för varje upphandling eller i motsvarande handlingar.
31. Upphandlande myndigheter som genomför särskilt komplicerade projekt kan objektivt sett vara oförmögna att specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska och/eller finansiella och rättsliga lösningar, utan att därmed behöva utsättas för någon kritik. Detta kan bland annat inträffa vid genomförandet av större integrerade projekt för transportinfrastruktur, stora datanät eller projekt som omfattar komplicerad och strukturerad finansiering vars ekonomiska och rättsliga uppläggning inte kan fastställas i förväg. Om sådana kontrakt inte kan tilldelas genom användning av öppna eller selektiva förfaranden, bör följaktligen ett flexibelt förfarande föreskrivas som garanterar såväl konkurrensen mellan de ekonomiska aktörerna som den upphandlande myndighetens behov av att diskutera alla synpunkter på kontraktet med varje enskild anbudssökande. Detta förfarande får dock inte användas på ett sådant sätt att konkurrensen begränsas eller snedvrids, särskilt inte genom att grundläggande delar av anbudet ändras, genom att nya väsentliga krav åläggs den utvalda anbudsgivaren eller genom att någon annan anbudsgivare än den som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan komma i fråga.
32. För att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling bör det fastställas bestämmelser om underleverantörer.
33. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt är förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Villkoren kan till exempel syfta till att främja yrkesutbildning på arbetsplatsen och anställning av personer som har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, bekämpa arbetslöshet eller skydda miljön. Som exempel kan nämnas skyldighet att i samband med fullgörandet av ett kontrakt anställa långtidsarbetslösa eller att genomföra utbildning för arbetslösa eller ungdomar, att följa bestämmelserna i grundläggande ILO-konventioner (International Labour Organisation) om dessa inte har införlivats med den nationella lagstiftningen eller att anställa ett större antal personer med funktionshinder än som krävs enligt den nationella lagstiftningen.
34. Gällande lagar, förordningar och kollektivavtal rörande anställningsvillkor och arbetarskydd, på såväl nationell nivå som gemenskapsnivå, är tillämpliga vid fullgörandet av ett offentligt kontrakt om dessa bestämmelser och tillämpningen av dem överensstämmer med gemenskapsrätten. För gränsöverskridande verksamhet, när arbetstagare i en medlemsstat utför

EU-direktiv

- tjänster i en annan medlemsstat i samband med fullgörandet av ett offentligt kontrakt, fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster de minimivillkor som måste uppfyllas i värdlandet gentemot de utstationerade arbetstagarna. Om det i nationell rätt ingår bestämmelser i detta avseende, kan det om dessa förpliktelser inte uppfylls betraktas som ett allvarligt fel eller som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik, som kan medföra att den ekonomiska aktören utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.
35. Med tanke på att den nya informations- och kommunikationstekniken kan förenkla offentliggörandet av upphandlingar och göra upphandlingsförfarandet effektivare och öppnare bör elektroniska medel jämföras med traditionella medel för kommunikation och utbyte av information. I så stor utsträckning som möjligt bör de medel och den teknik som väljs vara förenliga med den teknik som används i de andra medlemsstaterna.
 36. Utvecklingen av en effektiv konkurrens inom offentlig upphandling gör det nödvändigt att meddelanden om upphandling från de upphandlande myndigheterna i medlemsstaterna offentliggörs på gemenskapsnivå. Informationen i meddelandena måste göra det möjligt för de ekonomiska aktörerna i gemenskapen att avgöra om upphandlingen intresserar dem. De behöver således tillräcklig information om föremålet för upphandlingen och villkoren i samband med kontraktet. Det är därför viktigt att förbättra de offentliggjorda meddelandenas synlighet på olika sätt, t. ex. med hjälp av standardformulär för meddelanden om upphandling och den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (Common Procurement Vocabulary (CPV)) som enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 kommer att utgöra referensnomenklatur för offentlig upphandling. Vid selektiva förfaranden bör offentliggörandet ha det särskilda syftet att ge de ekonomiska aktörerna i medlemsstaterna tillfälle att visa sitt intresse för upphandlingarna genom att ansöka hos den upphandlande myndigheten om att få lämna anbud på angivna villkor.
 37. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("direktiv om elektronisk handel") bör i samband med detta direktiv vara tillämpliga på överföring av information med elektroniska medel. Förfarandena för offentlig upphandling och reglerna för projektavlingar avseende tjänster kräver en högre säkerhets- och sekretessnivå än den som fastställs i dessa direktiv. Därför bör anordningar för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar samt ritningar och planer uppfylla särskilda tilläggskrav. I detta syfte bör användning av elektroniska signaturer, i synnerhet avancerade elektroniska signaturer, i möjligaste mån uppmuntras. Frivilliga ackrediteringssystem skulle dessutom kunna utgöra en gynnsam ram för att höja nivån på tillhandahållandet av certifieringstjänster för dessa anordningar.
 38. Användning av elektroniska medel är tidsbesparande. Minimitidsfristerna bör därför förkortas om elektroniska medel används, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på gemenskapsnivå.
 39. Kontroll av anbudsgivarnas lämplighet vid öppna förfaranden och av anbudssökandenas lämplighet vid selektiva och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling och vid konkurrenspräglad dialog samt urval av anbudsgivare och anbudssökande bör genomföras på öppna villkor. Det bör därför anges vilka icke-diskriminerande kriterier den upphandlande myndigheten får använda vid urval av deltagare och på vilket sätt de ekonomiska aktörerna kan bevisa att de uppfyller kriterierna. I syfte att åstadkomma öppenhet bör den upphandlande myndigheten åläggas att, redan vid inbjudan att lämna anbud, ange vilka urvalskriterier den kommer att tillämpa samt vilka särskilda krav på kapacitet som den eventuellt kommer att kräva av de ekonomiska aktörerna för att de skall kunna delta i upphandlingsförfarandet.
 40. En upphandlande myndighet får begränsa antalet anbudssökande i de selektiva och förhandlade förfarandena med offentliggörande av ett meddelande om upphandling samt i den konkurrenspräglade dialogen. En sådan begränsning av antalet anbudssökande bör göras endast på grundval av objektiva kriterier som anges i meddelandet om upphandling. Dessa objektiva kriterier medför inte nödvändigtvis viktning. För kriterier som rör de ekonomiska aktörernas personliga ställning kan det räcka med en allmän hänvisning i meddelandet om upphandling till de omständigheter som anges i artikel 45.
 41. I konkurrenspräglad dialog och i förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling bör den upphandlande myndigheten, med hänsyn till den flexibilitet som kan behövas samt till de alltför höga kostnader som hör samman med upphandlingsmetoder, tillåtas att genomföra förfarandet i successiva steg för att på grundval av på förhand angivna tilldelningskriterier efterhand minska det antal anbud som den fortsätter att diskutera

eller förhandla om. Denna begränsning bör garantera verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lämpliga lösningar eller anbudssökande.

42. Gemenskapsreglerna om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis gäller när det krävs bevis på särskilda kvalifikationer för att kunna delta i ett upphandlingsförfarande eller en projektävling.
43. Det bör undvikas att offentliga kontrakt tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som har befunnits skyldiga till bestickning eller bedrägerier som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen eller penningtvätt. Den upphandlande myndigheten bör vid behov begära lämpliga handlingar från anbudssökandena/ anbudsgivarna och skulle kunna, om det råder tvekel om anbudssökandenas/ anbudsgivarnas personliga ställning, begära samarbete med de behöriga myndigheterna i denna medlemsstat. Den upphandlande myndigheten bör utesluta sådana ekonomiska aktörer om den genom en lagkraftvunnen dom får kännedom om att sådana brott enligt den nationella lagstiftningen har begåtts. Om det i nationell rätt ingår sådana bestämmelser, kan överträdelse av miljölagstiftningen eller lagstiftningen om otillåten samverkan vid offentlig upphandling som lett till lagkraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt betraktas som brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel. Bristande efterlevnad av nationella bestämmelser för genomförande av rådets direktiv 2000/78/EG och 76/207/EEG om lika behandling av arbetstagare som lett till lagkraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt kan betraktas som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel.
44. Ilämpliga fall, när byggtreprenadens eller tjänsternas natur motiverar att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av det offentliga kontraktet, kan det krävas att sådana åtgärder eller system tillämpas. Miljöledningssystemen kan, oberoende av om de är registrerade enligt gemenskapsinstrumenten, såsom förordning (EG) nr 761/2001 (EMAS), visa den ekonomiska aktörens tekniska kapacitet att fullgöra kontraktet. Dessutom bör en beskrivning av de åtgärder den ekonomiska aktören tillämpar för att garantera samma miljöskyddsnivå godtas som alternativt bevis till de registrerade systemen för miljöledning.
45. Detta direktiv ger medlemsstaterna möjlighet att upprätta officiella förteckningar över godkända entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer eller införa en certifiering genom offentliga eller privata organ samt fastställa konsekvenserna av förekomsten i en sådan förteckning eller innehavet av ett sådant certifikat vid ett förfarande för offentlig upphandling i en annan medlemsstat. När det gäller offentliga förteckningar över godkända ekonomiska aktörer är det viktigt att ta hänsyn till EG-domstolens rättspraxis i de fall en ekonomisk aktör, som tillhör en grupp, som stöd för sin begäran om registrering i förteckningen åberopar de ekonomiska, finansiella och tekniska resurserna hos andra bolag i gruppen. Det är i ett sådant fall den ekonomiska aktörens sak att bevisa att han faktiskt kommer att ha tillgång till dessa medel under hela den tid han finns i förteckningen. För registrering i förteckningen kan en medlemsstat då fastställa nivån på de krav som skall uppfyllas och i synnerhet, om t. ex. aktören åberopar de finansiella resurserna hos ett annat bolag i gruppen, det andra bolagets åtagande, vid behov solidariskt.
46. Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas och att anbudet bedöms i verklig konkurrens med varandra. Därför bör endast två tilldelningskriterier godkännas, nämligen "lägsta pris" och "ekonomiskt mest fördelaktigt anbud".

För att garantera att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör det fastställas en skyldighet – i enlighet med rättspraxis – att garantera nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och villkor som kommer att tillämpas för att urskilja det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. En upphandlande myndighet bör därför ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes i så god tid att anbudsgivarna har kännedom om dem vid utarbetandet av sina anbud. En upphandlande myndighet får göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen styrka fall, som de måste kunna motivera, när denna viktning inte kan anges i förväg på grund av upphandlingens komplicerade art. I dessa fall måste de ange kriterierna i fallande prioriteringsordning.

När de upphandlande myndigheterna väljer att ge kontraktet till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, skall de utvärdera anbudet för att fastställa vilket som har det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris. För att göra detta skall de fastställa de ekonomiska och kvalitativa kriterier som i sin helhet måste göra det möjligt för den upphandlande myndigheten att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Fastställandet av dessa kriterier beror på föremålet för upphandlingen, eftersom dessa måste göra det möjligt att utvärdera varje anbuds prestanda i förhållande till föremålet för upphandlingen, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna, samt att utvärdera förhållandet mellan kvalitet och pris i varje anbud.

EU-direktiv

För att garantera likabehandling bör tilldelningskriterierna göra det möjligt att jämföra anbud och bedöma dem på ett objektivt sätt. Om dessa villkor är uppfyllda, kan ekonomiska och kvalitativa tilldelningskriterier, samt de kriterier som gäller uppfyllande av miljökrav, göra det möjligt för den upphandlande myndigheten att tillgodose den berörda offentliga enhetens behov, så som de är formulerade i specifikationerna för upphandlingen. Det är enligt samma villkor som en upphandlande myndighet får använda kriterier som syftar till att tillgodose sociala krav som bland annat tillgodose behov – fastställda i specifikationerna för upphandlingen – hos särskilt missgynnade befolkningsgrupper, till vilka förmånstagarna/ användarna av de byggtreprenader, varor och tjänster som är föremål för upphandlingen hör.

47. I samband med offentliga tjänstekontrakt får tilldelningskriterierna inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om ersättning för vissa tjänster, till exempel tjänster som utförs av arkitekter, ingenjörer eller advokater, och vid offentliga varukontrakt får de inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om fasta priser på skolböcker.
48. Vissa tekniska villkor, särskilt sådana som rör meddelanden, statistiska rapporter och den nomenklatur som används samt villkor för hänvisning till denna nomenklatur, kommer att behöva antas och ändras när de tekniska kraven förändras. De förteckningar över upphandlande myndigheter som anges i bilagorna behöver också uppdateras. Därför bör det införas ett smidigt och snabbt beslutsförfarande för dessa ändamål.
49. De åtgärder som krävs för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.
50. Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister bör tillämpas vid beräkning av de tidsfrister som avses i detta direktiv.
51. Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande och tillämpning av direktiven 92/50/EEG, 93/36/EEG och 93/37/EEG som anges i bilaga XI.

Härigenom föreskrivs följande

Avdelning I Definitioner och allmänna principer

Artikel 1 Definitioner

1. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som anges i punkterna 2–15:

2. a) *Offentliga kontrakt*: skriftliga kontrakt med ekonomiska villkor som slutits mellan en eller flera ekonomiska aktörer och en eller flera upphandlande myndigheter och som avser utförande av byggtreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i detta direktiv.
- b) *Offentliga byggtreprenadskontrakt*: offentliga kontrakt som avser antingen utförande eller såväl projektering som utförande av sådana byggtreprenader som avser en av de verksamheter som avses i bilaga I eller av en byggtreprenad, eller utförande, oavsett form, av en byggtreprenad som tillgodose de behov som den upphandlande myndigheten har specificerat. Med byggtreprenad avses ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten som i sig fyller en teknisk eller ekonomisk funktion.
- c) *Offentliga varukontrakt*: andra offentliga kontrakt än de som avses i b vilka avser köp, leasing, hyra eller hyrköp, med eller utan möjlighet till köp, av varor.
Ett offentligt kontrakt som avser leverans av varor och som dessutom som ett underordnat inslag omfattar monterings- och installationsarbeten skall betraktas som ett offentligt varukontrakt.
- d) *Offentliga tjänstekontrakt*: andra offentliga kontrakt än offentliga byggtreprenad- eller varukontrakt som avser utförande av sådana tjänster som anges i bilaga II.

Ett offentligt kontrakt som avser både varor och tjänster enligt bilaga II skall anses vara ett offentligt tjänstekontrakt om värdet av tjänsterna ifråga är högre än värdet av de varor som kontraktet omfattar.

Ett offentligt kontrakt som avser tjänster enligt bilaga II och omfattar sådan verksamhet enligt bilaga I som endast är underordnad verksamhet i förhållande till kontraktets huvudändamål skall betraktas som ett offentligt tjänstekontrakt.

3. Byggekoncession: ett kontrakt av samma typ som ett offentligt byggtreprenadkontrakt med den skillnaden att ersättningen för arbetet endast utgörs av rätten att utnyttja anläggningen eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

4. Tjänstekoncession: ett kontrakt av samma typ som ett offentligt tjänstekontrakt med den skillnaden att ersättningen för tjänsternas utförande utgörs antingen av endast rätten att utnyttja tjänsten eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

5. Ramavtal: ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattad kvantitet.

6. Dynamiskt inköpssystem: en helt elektronisk process för köp av sådant som vanligen används och vars egenskaper så som de är allmänt tillgängliga på marknaden tillfredsställer den upphandlande myndighetens behov, som är tidsbegränsad och under hela varaktigheten öppen för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna och som har lämnat ett preliminärt anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget.

7. Elektronisk auktion: en upprepad process med hjälp av elektroniska medel för att presentera nya lägre priser och/eller nya värden för vissa delar av anbudena, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbudena och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.

Följaktligen kan vissa tjänstekontrakt och vissa byggtreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projekteringen av byggtreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.

8. Entreprenör, varuleverantör och tjänsteleverantör: beteckningar för varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer och/eller organ som på marknaden erbjuder sig att utföra byggtreprenader och/eller tillhandahåller byggtreprenader, varor eller tjänster.

Termen ekonomisk aktör betecknar såväl en varuleverantör som en tjänsteleverantör och en entreprenör. Den används enbart i syfte att förenkla texten.

En ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud skall betecknas *anbudsgivare*. Den som ansöker om att få lämna anbud vid ett selektivt eller förhandlat förfarande eller en konkurrenspräglad dialog skall betecknas *anbudssökande*.

9. Upphandlande myndigheter: statliga, regionala eller lokala myndigheter och offentligrättsliga organ samt sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.

Med *offentligrättsliga organ* avses alla organ

- som särskilt har inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, förutsatt att behovet inte har industriell eller kommersiell karaktär,
- som är juridiska personer, och
- vars verksamhet till största delen finansieras av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller vars verksamhet står under kontroll av sådana organ, eller i vars förvaltningsorgan, styrelseorgan eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.

Icke uttömmande förteckningar över sådana offentligrättsliga organ och kategorier av organ som uppfyller villkoren i andra stycket a, b och c finns i bilaga III. Medlemsstaterna skall till kommissionen regelbundet anmäla ändringar i sina förteckningar.

10. Med inköpscentral avses en upphandlande myndighet som

- anskaffar varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter, eller
- genomför offentlig upphandling eller ingår ramavtal om byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter.

11. a) *Öppet förfarande*: förfarande där alla intresserade ekonomiska aktörer får lämna anbud.
- b) *Selektivt förfarande*: förfarande som varje ekonomisk aktör kan begära att få delta i, men där endast sådana ekonomiska aktörer får lämna anbud som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten.
- c) *Konkurrenspräglad dialog*: förfarande som varje ekonomisk aktör kan begära att få delta i och där den upphandlande myndigheten för en dialog med de anbudssökande som har inbjudits att delta i detta förfarande, för att nå fram till en eller flera lösningar som kan tillgodose myndighetens behov och som utgör grunden för de anbud som de utvalda anbudssökandena inbjuds att lämna.
Vid användning av det förfarande som avses i första stycket skall ett offentligt kontrakt anses vara "särskilt komplicerat", om de upphandlande myndigheterna
 - inte objektivt kan definiera de tekniska medel enligt artikel 23.3 b, 23.3 c eller 23.3 d som kan tillgodose deras behov eller mål, och/eller
 - inte kan objektivt specificera den rättsliga och/eller finansiella utformningen av ett projekt.
- d) *Förhandlat förfarande*: förfarande där en upphandlande myndighet vänder sig till utvalda ekonomiska aktörer och förhandlar om kontraktsvillkoren med en eller flera av dem.
- e) *Projekttävling*: förfarande på främst sådana områden som stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, formgivningsteknik och databehandling som innebär att den upphandlande myndigheten får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.

12. *Skriftlig*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas. Denna enhet kan innehålla uppgifter som går att överföra och lagra med elektroniska medel.

13. *Elektroniska medel*: medel som utnyttjar elektronik för behandling (även digital kompression) och lagring av data samt sänder, överför och mottar via kabel, radioväg, på optisk eller någon annan elektromagnetisk väg.

14. *Gemensam terminologi vid offentlig upphandling*, nedan kallad CPV (Common Procurement Vocabulary): den tillämpliga nomenklatur vid offentlig upphandling som antagits genom förordning (EG) nr 2195/2002, samtidigt som den står i överensstämmelse med övrig befintlig nomenklatur.

Om det finns olika tolkningar av tillämpningsområdet för detta direktiv till följd av eventuella skillnader mellan CPV-nomenklaturen och NACE-nomenklaturen enligt bilaga I eller mellan CPV-nomenklaturen och CPC-nomenklaturen (provisorisk version) enligt bilaga II skall NACE respektive CPC ha företräde.

15. Vid tillämpningen av artikel 13, artikel 57 a och artikel 68 b används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *publikt telenät*: den allmänna telekommunikationsstruktur som möjliggör överföring av signaler mellan bestämda nätterminaler med hjälp av kablar, radiolänkar, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,
- b) *nätterminaler*: hela systemet av fysiska förbindelser och tekniska anslutningsspecifikationer som ingår i det publika telenätet och som är nödvändiga för tillgång till det publika nätet och effektiv kommunikation genom detta,
- c) *publika teletjänster*: teletjänster som medlemsstaterna särskilt har anförtrött ett eller flera telebolag att tillhandahålla,
- d) *teletjänster*: tjänster som helt eller delvis består av överföring och sändning av signaler via det publika telenätet med hjälp av telekommunikationsteknik, med undantag för radio- och TV-sändningar.

Artikel 2 Principer för tilldelning av kontrakt

Upphandlande myndigheter skall behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och förfara på ett öppet sätt.

Artikel 3 Beviljande av särskilda eller exklusiva rättigheter: bestämmelse om icke-diskriminering

Om en upphandlande myndighet beviljar någon annan enhet än en sådan upphandlande myndighet särskilda eller exklusiva rättigheter att utöva en offentlig tjänsteverksamhet, skall den handling varigenom denna rätt beviljas innehålla en bestämmelse om att den aktuella enheten i fråga om varukontrakt som den tilldelar tredje man skall iakta principen om icke-diskriminering på grund av nationalitet.

Avdelning II Regler om offentliga kontrakt

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Artikel 4 Ekonomiska aktörer

1. Anbudssökande eller anbudsgivare som enligt lagstiftningen i sin etableringsstat har rätt att leverera den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där upphandlingen sker kräver att de skall vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller offentliga tjänste- och byggentreprenadkontrakt liksom offentliga varukontrakt som dessutom omfattar tjänster och/eller monterings- och installationsarbeten, i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som skall utföra tjänsten.

2. Grupper av ekonomiska aktörer får lämna anbud eller anmäla sig som anbudssökande. De upphandlande myndigheterna får inte kräva att sådana grupper skall anta en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan, men de får kräva att den utsedda gruppen skall anta en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet skall kunna fullgöras korrekt.

Artikel 5 Villkor som rör WTO-avtal

Vid tilldelning av offentliga kontrakt genom de upphandlande myndigheterna skall medlemsstaterna mellan sig tillämpa lika förmånliga villkor som de villkor som gäller för ekonomiska aktörer i tredje land enligt Avtalet om offentlig upphandling som ingåtts inom ramen för de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (nedan kallat "avtalet"). Medlemsstaterna skall därför i den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 77 samråda med varandra om vilka åtgärder som skall vidtas vid tillämpningen av avtalet.

Artikel 6 Konfidentialitet

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om upplysnings- och informationsskyldigheter i fråga om ingångna kontrakt och gentemot anbudssökande och anbudsgivare enligt artikel 35.4 och artikel 41, och i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller för den upphandlande myndigheten, får denna inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats sekretessbelagda av de ekonomiska aktörerna. Sådan information omfattar i synnerhet tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbudet.

EU-direktiv

Kapitel II Tillämpningsområde

Avsnitt 1 Tröskelvärden

Artikel 7 Tröskelvärden för offentliga kontrakt

Detta direktiv skall tillämpas på offentliga kontrakt som inte skall undantas enligt undantagen i artiklarna 10 och 11 och 12–18 och vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 130.000 euro för andra offentliga varu- och tjänstekontrakt än dem som omfattas av punkt b tredje strecksatsen som tilldelas av upphandlande myndigheter som är centrala statliga myndigheter enligt bilaga IV; för upphandlande myndigheter på försvarsområdet skall detta bara gälla vid kontrakt som avser produkter som omfattas av bilaga V.
- b) 200.000 euro
 - för offentliga varu- och tjänstekontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter som inte finns förtecknade i bilaga IV,
 - för offentliga varukontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter på försvarsområdet som finns förtecknade i bilaga IV, om dessa kontrakt gäller varor som inte anges i bilaga V,
 - för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av en upphandlande myndighet för tjänster i kategori 8 i bilaga II A, telekommunikationstjänster i kategori 5, vilkas positioner i CPV motsvarar referensnumren CPC 7524, 7525 och 7526 och/eller de tjänster som återfinns i bilaga II B.
- c) 5.000.000 euro för offentliga byggentreprenadkontrakt. *Förordning (1251/2011/EU)*

Artikel 8 Kontrakt som subventioneras med mer än 50 % av upphandlande myndigheter

Detta direktiv skall tillämpas på tilldelning av

- a) kontrakt som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från upphandlande myndigheter och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 5.000.000 euro,
 - om dessa kontrakt gäller byggentreprenader som avses i bilaga I,
 - om dessa kontrakt avser uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål,
- b) tjänstekontrakt som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från upphandlande myndigheter och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 200.000 euro om dessa kontrakt är förbundna med ett byggentreprenadkontrakt enligt led a.

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att de upphandlande myndigheter som beviljar dessa bidrag ser till att detta direktiv iakttas om kontrakten tilldelas av en eller flera andra enheter, eller iaktta detta direktiv när den själv tilldelar kontrakten i de andra enheternas namn och för deras räkning. *Förordning (1251/2011/EU)*

Artikel 9 Metoder för beräkning av det uppskattade värdet på offentliga kontrakt, ramavtal och dynamiska inköpssystem

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av ett offentligt kontrakt skall grunda sig på det totala beloppet efter avdrag för mervärdesskatt som skall betalas enligt den upphandlande myndighetens egen uppskattning. Vid denna beräkning skall det uppskattade totalbeloppet beaktas, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och eventuella klausuler om förlängning av kontraktet.

Om den upphandlande myndigheten planerar för premier eller utbetalningar till anbudssökande eller anbudsgivare skall den beakta dessa när den beräknar det uppskattade värdet av kontraktet.

2. Denna uppskattning skall gälla vid den tidpunkt då det meddelande om upphandling som avses i artikel 35.2 skickas ut eller, om ett sådant meddelande inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder förfarandet för kontraktstilldelning.

3. Ingen byggnadsentreprenad eller planerat köp av en viss mängd varor och/eller tjänster får delas upp i avsikt att kringgå tillämpningen av detta direktiv.

4. För offentliga byggentreprenadkontrakt skall det vid beräkningen av det uppskattade värdet tas hänsyn till beloppet för entreprenaden samt det uppskattade totala värdet av de varor som de upphandlade myndigheterna tillhandahåller entreprenören för att byggentreprenaden skall kunna utföras.

5. a) Om en planerad byggentreprenad eller ett planerat köp av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt skall det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 7 skall detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande myndighet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 80.000 euro när det gäller tjänster och 1 miljon euro när det gäller byggentreprenader, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

b) Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt skall det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 7 a och 7 b.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 7 skall detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande myndighet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 80.000 euro, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

6. För offentliga varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp av varor skall det värde som skall tas till utgångspunkt för beräkning av kontraktets uppskattade värde,

a) om de offentliga kontrakten har en bestämd löptid om högst tolv månader, vara kontraktets totala uppskattade värde under löptiden eller, om kontraktens löptid överstiger tolv månader, kontraktets totala värde, inklusive det uppskattade restvärdet,

b) om de offentliga kontrakten löper på obestämd tid eller när det gäller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

7. I fråga om offentliga varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som avses förnyas inom en viss angiven period, skall beräkningen av det uppskattade värdet av kontraktet grunda sig på

a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrigerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,

b) eller vara det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som slutits under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen alternativt under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av ett offentligt kontrakt får inte väljas i syfte att undanta det från detta direktivs tillämpningsområde.

EU-direktiv

- 8.** För offentliga tjänstekontrakt skall följande värde tas som utgångspunkt för att beräkna det uppskattade värdet av kontraktet:
- a) För följande typer av tjänster:
 - i *Försäkringstjänster*: den premie som skall betalas och andra former av ersättning.
 - ii *Banktjänster och andra finansiella tjänster*: arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning.
 - iii *Kontrakt som avser projektering*: arvoden eller den provision som skall betalas och andra former av ersättning.
 - b) För tjänstekontrakt som inte innehåller något totalpris skall värdet av kontrakten
 - i om kontrakten har en bestämd löptid om högst 48 månader: kontraktens uppskattade totala värde under hela löptiden,
 - ii om kontrakten löper på obestämd tid eller om kontraktens löptid överstiger 48 månader: månadsvärdet multiplicerat med 48.

9. För ramavtal och dynamiska inköpssystem är det värde som skall beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under ramavtalets eller det dynamiska inköpssystemets hela löptid.

Avsnitt 2 Särskilda situationer

Artikel 10 Upphandlingskontrakt på försvars- och säkerhetsområdet

Detta direktiv ska – utan att det påverkar tillämpningen av artikel 296 i fördraget – tillämpas på offentliga kontrakt på försvars- och säkerhetsområdet med undantag av upphandlingskontrakt för vilka Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtjänster, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet ska tillämpas.

Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt som inte omfattas av direktiv 2009/81/EG enligt dess artiklar 8, 12 och 13. *Direktiv (2009/81/EG)*

Artikel 11 Offentliga kontrakt som tilldelas och ramavtal som ingår av inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får fastställa möjlighet för den upphandlande myndigheten att anskaffa byggtjänster, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral.

2. En upphandlande myndighet som anskaffar byggtjänster, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral enligt artikel 1.10 skall anses ha följt detta direktiv, under förutsättning att inköpscentralen har följt bestämmelserna.

Avsnitt 3 Kontrakt som skall undantas

Artikel 12 Kontrakt som tilldelas inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna

Detta direktiv skall inte tillämpas på offentliga kontrakt inom ramen för direktiv 2004/17/EG som tilldelas av upphandlande myndigheter vilka utövar en eller flera av de verksamheter som anges i artiklarna 3–7 i det direktivet i syfte att utöva denna verksamhet, eller på offentliga kontrakt som enligt artikel 5.2 och artiklarna 19, 26 och 30 i det direktivet undantas från dess tillämpningsområde.

Detta direktiv skall dock fortfarande tillämpas på offentliga kontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter vilka utövar en eller flera av de verksamheter som avses i artikel 6 i direktiv 2004/17/EG, när de tilldelas för dessa verksamheter, så länge den berörda medlemsstaten åberopar den möjlighet som anges i artikel 71 andra stycket i det direktivet för att uppskjuta tillämpningen.

Artikel 13 Särskilda undantag på telekommunikationsområdet

Detta direktiv skall inte tillämpas på sådana offentliga kontrakt som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva publika telenät, eller att för allmänheten tillhandahålla en eller flera teletjänster.

Artikel 14 Kontrakt som omfattas av sekretess eller kräver särskilda säkerhetsåtgärder

Detta direktiv skall inte tillämpas på offentliga kontrakt som omfattas av sekretess eller som enligt gällande lagar och andra författningar i den aktuella medlemsstaten inte får genomföras utan särskilda säkerhetsåtgärder, eller då detta krävs med hänsyn till skyddet av denna medlemsstats vitala intressen.

Artikel 15 Kontrakt som tilldelas i enlighet med internationella regler

Detta direktiv skall inte tillämpas på offentliga kontrakt som omfattas av andra förfaranderegler och som tilldelas

- a) i enlighet med ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördraget ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredje länder och som omfattar varor eller byggtreprenader avsedda att utnyttjas i samband med att signatärstaterna gemensamt uppför eller driver en anläggning, eller tjänster avsedda att utnyttjas i samband med att signatärstaterna gemensamt genomför eller driver ett projekt; alla avtal skall lämnas till kommissionen som kan rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 77,
- b) företag i en medlemsstat eller ett tredje land i enlighet med ett internationellt avtal som slutits i samband med stationering av trupper,
- c) i enlighet med en internationell organisations särskilda förfarande.

Artikel 16 Särskilda undantag

Detta direktiv skall inte tillämpas på sådana offentliga tjänstekontrakt som avser

- a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom; dock skall varje form av kontrakt om finansiella tjänster som sluts samtidigt med, före eller efter köpe- eller hyreskontraktet omfattas av detta direktiv,
- b) anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för sändning som utförs av radio- och TV-bolag samt kontrakt om sändningstid,
- c) skiljemanna- och förlikningstjänster,
- d) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument, särskilt transaktioner för att förse de upphandlande myndigheterna med pengar eller kapital, samt centralbankstjänster,
- e) anställningskontrakt,
- f) forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag av sådana vars resultat endast tillkommer en upphandlande myndighet i dess egen verksamhet, förutsatt att den tillhandahållna tjänsten helt och hållet betalas av den upphandlande myndigheten.

EU-direktiv

Artikel 17 Tjänstekoncessioner

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 3 skall detta direktiv inte tillämpas på tjänstekoncessioner enligt artikel 1.4.

Artikel 18 Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv skall inte tillämpas på offentliga tjänstekontrakt som av en upphandlande myndighet tilldelas en annan upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter på grundval av en ensamrätt som dessa innehar enligt offentliggjorda lagar eller andra författningar som är förenliga med fördraget.

Avsnitt 4 Särskild ordning

Artikel 19 Reserverade kontrakt

Medlemsstaterna får reservera deltagandet i offentliga upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder eller föreskriva att kontrakten skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, om majoriteten av de berörda arbetstagarna är personer med funktionshinder som på grund av funktionshindrets art eller svårighet inte kan utöva yrkesverksamhet på normala villkor.

Denna bestämmelse skall nämnas i meddelandet om upphandling.

Kapitel III Regler som skall tillämpas på offentliga tjänstekontrakt

Artikel 20 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga II A

Kontrakt avseende tjänster förtecknade i bilaga II A skall tilldelas enligt artiklarna 23–55.

Artikel 21 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga II B

Kontrakt avseende tjänster förtecknade i bilaga II B omfattas endast av bestämmelserna i artikel 23 och artikel 35.4.

Artikel 22 Mixade tjänstekontrakt avseende tjänster förtecknade i både bilaga II A och bilaga II B

Kontrakt avseende tjänster förtecknade såväl i bilaga II A som i bilaga II B skall, om värdet av tjänsterna i bilaga II A överstiger värdet av tjänsterna i bilaga II B, tilldelas enligt bestämmelserna i artiklarna 23–54. I övriga fall skall kontrakten tilldelas enligt artikel 23 och artikel 35.4.

Kapitel IV Särskilda regler om förfrågningsunderlag och kontraktshandlingar

Artikel 23 Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VI skall ingå i kontraktshandlingarna, såsom meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag och kompletterande handlingar. Då det är möjligt bör dessa tekniska specifikationer fastställas för att ta hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för funktionshindrade eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

2. De tekniska specifikationerna skall tillåta anbudsgivare att delta på lika villkor och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar rättsligt bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med gemenskapsrätten, skall de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

- a) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som definieras i bilaga VI och, i prioriteringsordning, till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska godkännanden, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder eller nationella tekniska godkännanden, eller till nationella tekniska specifikationer om projektering, beräkning och utförande av byggtreprenader samt materialanvändning. Varje sådan hänvisning skall följas av orden "eller likvärdigt".
- b) I form av prestanda- eller funktionskrav, varvid miljöegenskaper kan ingå. Sådana parametrar måste dock vara så specifika att anbudsgivarna kan bilda sig en bestämd uppfattning om föremålet för upphandlingen och den upphandlande myndigheten kan genomföra upphandlingen.

- c) I form av prestanda- eller funktionskrav enligt led b och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till specifikationerna i led a.
- d) Med en hänvisning till specifikationerna i led a i fråga om vissa egenskaper och med en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som anges i led b i fråga om andra egenskaper.

4. Om en upphandlande myndighet väljer att hänvisa till specifikationer enligt punkt 3 a, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, då anbudsgivaren på lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande myndigheten anser vara tillfredsställande i sitt anbud visar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt den angivna tekniska specifikationen.

Ett lämpligt sätt kan vara tillhandahållande av teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

5. Om en upphandlande myndighet väljer att i enlighet med punkt 3 ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om byggtreprenader, varor eller tjänster som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande myndigheten anser vara tillfredsställande i sitt anbud visa att den standardenliga byggtreprenaden, varan eller tjänsten uppfyller den upphandlande myndighetens prestanda- eller funktionskrav.

Ett lämpligt sätt kan vara tillhandahållande av en teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

6. Om en upphandlande myndighet föreskriver miljöegenskaper i form av prestanda- eller funktionskrav enligt punkt 3 b får den använda detaljerade specifikationer, eller vid behov delar av dessa, såsom de fastställts för europeiska, (multi)nationella miljömärken eller andra miljömärken, under förutsättning att

- de är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som är föremål för upphandling,
- kraven för märket har utarbetats på grundval av vetenskapliga rön,
- miljömärkena har antagits genom ett förfarande i vilket samtliga berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, får delta,
- miljömärkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.

Den upphandlande myndigheten får ange att de varor eller tjänster som är försedda med miljömärket skall antas uppfylla de tekniska specifikationer som fastställs i förfrågningsunderlaget; den skall godkänna alla andra lämpliga bevismedel, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

7. I denna artikel avses med *erkända organ* provnings- och kalibreringslaboratorier samt organ för inspektion och certifiering som uppfyller tillämpliga europeiska standarder.

Upphandlande myndigheter skall godta intyg från organ erkända i andra medlemsstater.

8. Om det inte motiveras av föremålet för upphandlingen, får tekniska specifikationer inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung eller särskilt framställningsförfarande, ej heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller produkter gynnas eller att andra inte kan komma ifråga. Sådana uppgifter eller hänvisningar skall i undantagsfall vara tillåtna, om en till-

räckligt tydlig och begriplig beskrivning av föremålet för upphandlingen inte är möjlig genom tillämpning av punkterna 3 och 4. Sådana uppgifter eller hänvisningar skall följas av orden "eller likvärdigt".

Artikel 24 Alternativa anbud

1. Om kriteriet för kontraktstilldelning är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, får den upphandlande myndigheten tillåta anbudsgivare att lägga fram alternativa anbud.
2. En upphandlande myndighet skall i meddelandet om upphandling ange huruvida den godkänner alternativa anbud eller inte. Om detta inte anges är alternativa anbud inte tillåtna.
3. En upphandlande myndighet som tillåter alternativa anbud skall i förfrågningsunderlaget ange vilka minimikrav som gäller för alternativa anbud och eventuella särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbudena.
4. En upphandlande myndighet skall endast beakta de alternativa anbud som uppfyller de ställda minimikraven.

Vid offentlig upphandling av varor och tjänster får en upphandlande myndighet som har tillåtit alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett offentligt varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett offentligt tjänstekontrakt.

Artikel 25 Underentreprenad

I förfrågningsunderlaget får en upphandlande myndighet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås.

En sådan angivelse skall inte påverka frågan om den ekonomiska aktörens ansvar som huvudman.

Artikel 26 Villkor för fullgörande av kontraktet

En upphandlande myndighet får ställa särskilda krav på hur kontraktet skall fullgöras under förutsättning att de är förenliga med gemenskapsrätten samt att de anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Dessa krav får bland annat omfatta sociala hänsyn och miljöhänsyn.

Artikel 27 Skyldigheter avseende bestämmelser om beskattning, miljöskydd, anställningsskydd och arbetsvillkor

1. En upphandlande myndighet får, eller kan av en medlemsstat åläggas att, i förfrågningsunderlaget ange hos vilket eller vilka organ en anbudssökande eller anbudsgivare kan få relevanta uppgifter om skyldigheter avseende de bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller i den medlemsstat, region eller ort där tjänsterna eller entreprenaden skall utföras och som skall tillämpas på dessa entreprenader eller tjänster under fullgörandet av kontraktet.
2. En upphandlande myndighet som tillhandahåller den information som avses i punkt 1 skall kräva av anbudsgivare eller anbudssökande i ett upphandlingsförfarande att de bekräftar att de vid utformningen av sina anbud har tagit hänsyn till de skyldigheter avseende bestämmelser om arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller på den plats där tjänsten eller entreprenaden skall utföras.

Första stycket skall inte påverka tillämpningen av artikel 55 om granskning av onormalt låga anbud.

Kapitel V Förfaranden

Artikel 28 Användning av öppet, selektivt och förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog

Vid offentlig upphandling skall en upphandlande myndighet tillämpa nationella förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv.

Den skall vid denna offentliga upphandling tillämpa det öppna förfarandet eller det selektiva förfarandet. Under de särskilda förhållanden som uttryckligen anges i artikel 29 får en upphandlande myndighet vid offentlig upphandling tillämpa den konkurrenspräglade dialogen. I de särskilda fall och under de särskilda förhållanden som uttryckligen anges i artiklarna 30 och 31, får den tillämpa det förhandlade förfarandet med eller utan offentliggörande av ett meddelande om upphandling.

Artikel 29 Konkurrenspräglad dialog

1. Vid särskilt komplicerade kontrakt får medlemsstaterna föreskriva att den upphandlande myndigheten, om den anser att användningen av öppet eller selektivt förfarande inte medger tilldelning av kontrakt, får använda sig av en konkurrenspräglad dialog enligt denna artikel.

Tilldelning av offentliga kontrakt skall ske enbart på grundval av tilldelningskriteriet det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Den upphandlande myndigheten skall offentliggöra ett meddelande om upphandling där den anger sina behov och krav, som den skall definiera i detta meddelande och/eller i ett beskrivande dokument.

3. Den upphandlande myndigheten skall inleda en dialog med de anbudssökande som valts ut enligt bestämmelserna i artiklarna 44–52, där dialogens syfte skall vara att identifiera och definiera hur dess behov bäst skall kunna tillgodoses. Under denna dialog får den diskutera alla aspekter av kontraktet med de utvalda anbudssökandena.

Den upphandlande myndigheten skall under dialogen garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. Den skall i synnerhet inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra.

Den upphandlande myndigheten får inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon deltagare har lämnat utan dennes samtycke.

4. Den upphandlande myndigheten får föreskriva att förfarandet skall äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som skall diskuteras under dialogen, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet. Den skall anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet om denna möjlighet kommer att utnyttjas.

5. Den upphandlande myndigheten skall fortsätta denna dialog tills den kan identifiera lösningar som tillgodoser dess behov, vid behov efter att ha jämfört dessa lösningar.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat deltagarna om detta skall den upphandlande myndigheten uppmana dem att lämna sitt slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud skall innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande myndigheten får dessa anbud klarläggas, preciseras och finjusteras. Sådana klarlägganden, preciseringar, finjusteringar eller kompletteringar får dock inte leda till att grundläggande delar av anbudet eller inbjudan att lämna anbud ändras, eftersom en sådan ändring riskerar att snedvrider konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

EU-direktiv

7. Den upphandlande myndigheten skall bedöma de inkomna anbudena på grundval av de i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet fastställda tilldelningskriterierna och välja det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga enligt artikel 53.

På den upphandlande myndighetens begäran kan den anbudsgivare vars anbud har identifierats som det ekonomiskt mest fördelaktiga anmodas att klargöra vissa aspekter i anbudet eller att bekräfta åtaganden som anges i detta, under förutsättning att det inte leder till ändring av väsentliga delar av anbudet eller inbjudan att lämna anbud, snedvridning av konkurrensen eller diskriminering.

8. Den upphandlande myndigheten får besluta om priser och betalning till deltagarna i dialogen.

Artikel 30 Fall som motiverar det förhandlade förfarandet med offentliggörande av meddelande om upphandling

1. En upphandlande myndighet får vid offentlig upphandling tillämpa förhandlat förfarande efter att ha offentliggjort ett meddelande om upphandling i följande fall:

a) Om ett anbud är ogiltigt eller om ett anbud som lämnats vid ett öppet eller ett selektivt förfarande eller vid en konkurrenspräglad dialog inte kan godtas med hänsyn till nationella bestämmelser som överensstämmer med vad som föreskrivs i artiklarna 4, 24, 25 och 27 samt i kapitel VII, i den mån som de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt.

Den upphandlande myndigheten får avstå från att offentliggöra ett meddelande om upphandling om den i ett förhandlat förfarande inbegriper endast alla anbudsgivare som uppfyller kraven i artiklarna 45–52 och som i ett föregående öppet eller selektivt förfarande eller konkurrenspräglad dialog har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbuds förfarandet.

b) I undantagsfall om byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna är av sådant slag eller är förenade med sådana risker att det inte går att ange något totalpris i förväg.

c) För tjänster, bland annat inom kategori 6 i bilaga II A och intellektuella tjänster, t. ex. projektering av anläggningar, om arten av de tjänster som skall tillhandahållas är sådan att det inte går att utarbeta tillräckligt exakt förfrågningsunderlag för att kunna genomföra upphandlingen genom att välja det bästa anbudet enligt bestämmelserna för öppna eller selektiva förfaranden.

d) För offentliga byggtreprenadkontrakt, om byggtreprenaden endast har forskning, provning eller utveckling som ändamål och inte syftar till att nå lönsamhet eller täcka forsknings- och utvecklingskostnader.

2. I de fall som avses i punkt 1 skall den upphandlande myndigheten förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de har lämnat, för att anpassa anbudena till de krav som den upphandlande myndigheten har angivit i meddelandet om upphandling, förfrågningsunderlaget och de eventuella kompletterande handlingarna och för att få fram det bästa anbudet i enlighet med artikel 53. 1.

3. Den upphandlande myndigheten skall under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De skall i synnerhet inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra.

4. Den upphandlande myndigheten får föreskriva att det förhandlade förfarandet skall äga rum i successiva steg för att minska det antal anbud som det skall förhandlas om genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Det skall anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget om denna möjlighet kommer att utnyttjas.

Artikel 31 Fall som motiverar användning av det förhandlade förfarandet utan offentliggörande av meddelande om upphandling

En upphandlande myndighet får vid offentlig upphandling tillämpa det förhandlade förfarandet utan att dessförinnan ha offentliggjort något meddelande om upphandling i följande fall:

1. För offentliga byggentreprenad-, varu- och tjänstekontrakt:
 - a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud eller inga ansökningar har lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande, förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den begär det.
 - b) Om kontraktet, av tekniska eller konstnärliga skäl eller med hänsyn till skydd av ensamrätt, endast kan tilldelas en bestämd ekonomisk aktör.
 - c) Om, när det är absolut nödvändigt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse, det är omöjligt att iakttä de tidsfrister som gäller vid öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden med offentliggörande av meddelande om upphandling enligt artikel 30. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande myndigheten.
2. För offentliga varukontrakt:
 - a) Om varorna i fråga endast framställs för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål; denna bestämmelse skall inte avse tillverkning i en omfattning som syftar till att göra produkten lönsam eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.
 - b) Om det rör sig om kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som syftar till antingen att delvis ersätta gängse varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten att anskaffa materiel med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll. Löptiden för sådana kontrakt, liksom för återkommande kontrakt, får som regel inte överstiga tre år.
 - c) Om det rör sig om varor som offererats och förvärvats på en varumarknadsplats.
 - d) För inköp av varor på särskilt gynnsamma villkor, antingen hos en varuleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en god man eller en likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag som finns i nationella lagar och andra författningar.
3. För offentliga tjänstekontrakt om kontraktet följer på en projektävling och enligt tillämpliga regler skall tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av denna tävling. I det senare fallet skall samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingarna.
4. För offentliga tjänste- och byggentreprenadkontrakt:
 - a) Om det rör sig om kompletterande byggentreprenader eller tjänster som inte ingår i det ursprungliga projektet eller det ursprungliga kontraktet, men som genom oförutsedda omständigheter har blivit nödvändiga för att de byggentreprenader eller tjänster som beskrivs i kontraktet skall kunna utföras, förutsatt att kontraktet tilldelas den ekonomiska aktör som utför dessa byggentreprenader eller tjänster,
 - om de kompletterande byggentreprenaderna eller tjänsterna av tekniska eller ekonomiska skäl inte kan avskiljas från det ursprungliga kontraktet utan stora olägenheter för den upphandlande myndigheten, eller
 - om byggentreprenaderna eller tjänsterna, även om de kan avskiljas från det ursprungliga kontraktet, är absolut nödvändiga för att kontraktet skall kunna fullföljas.

EU-direktiv

Det sammanlagda värdet av kontrakt som avser kompletterande byggtrenader eller tjänster får dock inte överstiga 50 % av det ursprungliga kontraktets värde.

- b) Om det rör sig om nya byggtrenader eller tjänster som är en upprepning av liknande tjänster eller byggtrenader som av samma upphandlande myndighet tilldelats samma ekonomiska aktör i ett ursprungligt kontrakt, under förutsättning att de nya byggtrenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket det ursprungliga kontraktet tilldelats genom ett öppet eller selektivt förfarande.

Så snart som det första projektet blir föremål för upphandling skall den upphandlande myndigheten ange att detta förfaringssätt kan bli aktuellt och i beräkningen ta med det sammanlagda beräknade värdet för kommande byggtrenader eller tjänster vid tillämpning av bestämmelserna i artikel 7.

Detta förfaringssätt får bara användas under tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts.

Artikel 32 Ramavtal

1. Medlemsstaterna får tillåta de upphandlande myndigheterna att sluta ramavtal.

2. En upphandlande myndighet som ämnar sluta ett ramavtal skall följa de förfarandebestämmelser som anges i detta direktiv i alla faser fram till tilldelningen av kontrakt som grundar sig på detta ramavtal. Valet av parter i ramavtalet skall ske med tillämpning av de tilldelningsgrunder som anges i artikel 53.

Kontrakt som bygger på ett ramavtal skall tilldelas i enlighet med de förfaranden som avses i punkterna 3 och 4. Dessa förfaranden får bara tillämpas mellan de upphandlande myndigheterna och de ekonomiska aktörer som från början är parter i ramavtalet.

Vid tilldelning av kontrakt som bygger på ett ramavtal får parterna inte i något fall väsentligen ändra villkoren i detta ramavtal, bland annat i det fall som avses i punkt 3.

Ett ramavtal får inte löpa längre än fyra år, utom i vederbörligen styrkta undantagsfall, särskilt genom föremålet för ramavtalet.

En upphandlande myndighet får inte använda ramavtal på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids.

3. Om ett ramavtal sluts med en enda ekonomisk aktör, skall kontrakt som bygger på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.

Vid tilldelningen av sådana kontrakt får den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med den ekonomiska aktör som är part i ramavtalet och vid behov anmoda denne att komplettera sitt anbud.

4. Om ett ramavtal sluts med flera ekonomiska aktörer måste dessa vara minst tre till antalet, om det finns ett tillräckligt antal ekonomiska aktörer som uppfyller urvalskriterierna och/eller godtagbara anbud som uppfyller tilldelningskriterierna.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som ingåtts med flera ekonomiska aktörer kan ske antingen

- genom tillämpning av villkoren i ramavtalet utan förnyad inbjudan att lämna anbud, eller
- om inte alla villkor är fastställda i ramavtalet, efter det att parterna blivit föremål för förnyad inbjudan att lämna anbud på grundval av samma villkor, som, om det är nödvändigt skall preciseras, och, vid behov, andra villkor, som anges i förfrågningsunderlaget till ramavtalet i enlighet med följande förfarande:
 - a) För varje kontrakt som skall tilldelas skall den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med de ekonomiska aktörer som är i stånd att genomföra kontraktet.

- b) Den upphandlande myndigheten skall fastställa en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud beträffande varje särskilt kontrakt, med hänsynstagande till faktorer som hur komplext kontraktsföremålet är och den tid som behövs för att lämna anbud.
- c) Anbuderna skall lämnas skriftligen, och innehållet i dem skall vara hemligt tills den angivna svarstiden har löpt ut
- d) Den upphandlande myndigheten skall tilldela varje enskilt kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Artikel 33 Dynamiska inköpssystem

1. Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande myndigheterna skall ha möjlighet att använda dynamiska inköpssystem.

2. För att införa ett dynamiskt inköpssystem skall en upphandlande myndighet följa reglerna för det öppna förfarandet i alla faser fram till tilldelningen av kontrakt inom ramen för detta system. Samtliga anbudsgivare, som uppfyller urvalskriterierna och som har lämnat ett preliminärt anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget och eventuella kompletterande handlingar, skall få delta i systemet; de preliminära anbuden får när som helst förbättras under förutsättning att de fortsättningsvis överensstämmer med förfrågningsunderlaget. För att genomföra systemet och för tilldelning av kontrakt inom ramen för detta skall den upphandlande myndigheten uteslutande använda elektroniska medel i enlighet med artikel 42.2–42.5.

3. För att genomföra ett dynamiskt inköpssystem skall den upphandlande myndigheten

- a) offentliggöra ett meddelande om upphandling och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,
- b) i förfrågningsunderlaget bland annat ange vilken typ av köp som detta system avser samt lämna all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används och de arrangemang och tekniska specifikationer som är kopplade därtill,
- c) så snart meddelandet har offentliggjorts och till dess att inköpssystemet avvecklats, på elektronisk väg ge fri, direkt och fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget och alla kompletterande handlingar samt i meddelandet ange den internetadress på vilken dessa handlingar kan konsulteras.

4. Den upphandlande myndigheten skall under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet varar ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att lämna preliminära anbud för att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den skall fullfölja utvärderingen av det preliminära anbudet inom 15 dagar från och med dess inlämnande. Den kan dock förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud förekommer under tiden.

Den upphandlande myndigheten skall snarast möjligt informera den anbudsgivare som avses i första stycket om att han tagits med i det dynamiska inköpssystemet eller att hans preliminära anbud har förkastats.

5. Varje särskilt kontrakt skall bli föremål för inbjudan att lämna anbud. Före denna inbjudan skall den upphandlande myndigheten offentliggöra ett förenklat meddelande om upphandling och uppmana alla berörda ekonomiska aktörer att lämna ett preliminärt anbud i enlighet med punkt 4 inom en tidsfrist som inte får underskrida 15 dagar räknat från den dag då det förenklade meddelandet om upphandling avsåndes. Den upphandlande myndigheten får inte gå ut med denna inbjudan att lämna anbud förrän samtliga preliminära anbud som lämnats in under denna tid har utvärderats.

6. Den upphandlande myndigheten skall inbjuda alla anbudsgivare som tas med i systemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som skall tilldelas inom systemet. I detta syfte skall den fastställa en tillräcklig tidsfrist för att lämna anbud.

EU-direktiv

Den upphandlande myndigheten skall tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som angivits i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska inköpssystemet. Dessa kriterier får vid behov preciseras i den inbjudan som avses i första stycket.

7. Ett dynamiskt inköpssystem får inte vara i mer än fyra år, utom i vederbörligen berättigade undantagsfall.

Den upphandlande myndigheten får inte använda detta förfarande så att det hindrar, begränsar eller snedvrider konkurrensen.

Inga administrativa avgifter får tas ut från de berörda ekonomiska aktörerna eller deltagarna i systemet.

Artikel 34 Offentliga byggtreprenadkontrakt: särskilda regler för socialt betingade bostadsprojekt

Om offentliga kontrakt gäller projektering och uppförande av socialt betingade bostäder och det, på grund av att arbetet beräknas bli omfattande, komplext och långvarigt, krävs planering från början genom ett nära samarbete i en grupp med representanter för den upphandlande myndigheten, experter och den entreprenör som kommer att ansvara för entreprenaden, får ett särskilt tilldelningsförfarande användas för att välja den entreprenör som är mest lämpad att ingå i gruppen.

Särskilt skall den upphandlande myndigheten i meddelandet om upphandling ge en så precis beskrivning som möjligt av byggtreprenaden, så att berörda entreprenörer kan bilda sig en riktig uppfattning om projektet. Dessutom skall den upphandlande myndigheten, i enlighet med de kvalitativa urvalskriterierna i artiklarna 45–52, i meddelandet om upphandling ange vilka personliga, tekniska, ekonomiska och finansiella villkor som anbudssökandena skall uppfylla.

Om detta förfarande används, skall den upphandlande myndigheten tillämpa bestämmelserna i artiklarna 2, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43 och 45–52.

Kapitel VI Regler för offentliggörande och öppenhet

Avsnitt 1 Offentliggörande av meddelanden

Artikel 35 Meddelanden

1. Den upphandlande myndigheten skall i ett förhandsmeddelande som offentliggörs av kommissionen eller av myndigheten själv på sin "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b i bilaga VIII, informera om följande:

- När det gäller varor: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal per varuområde som den avser att tilldela under de närmaste 12 månaderna, om det beräknade totala värdet enligt artiklarna 7 och 9 uppgår till minst 750.000 euro.
Varuområdet skall fastställas av den upphandlande myndigheten genom en hänvisning till CPV-nomenklaturen.
- När det gäller tjänster: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal i varje enskild tjänstekategori enligt bilaga II A som den upphandlande myndigheten avser att tilldela under de kommande 12 månaderna, om det totala beräknade värdet enligt artiklarna 7 och 9 uppgår till minst 750.000 euro.
- När det gäller byggtreprenad: Väsentliga karakteristika för de kontrakt eller ramavtal som den upphandlande myndigheten avser att tilldela, där det uppskattade värdet är minst lika med tröskelvärdet enligt artikel 7, varvid artikel 9 skall beaktas.

Meddelandena enligt a och b skall snarast möjligt efter varje budgetårs början översändas till kommissionen eller offentliggöras på myndighetens upphandlarprofil.

Meddelandet enligt c skall snarast möjligt efter det att ett beslut fattats om tillstånd för den planering som gäller de byggtreprenadkontrakt eller ramavtal som den upphandlande myndigheten avser att tilldela översändas till kommissionen eller offentliggöras på upphandlarprofilen.

En upphandlande myndighet som offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil skall på elektronisk väg, i det format och enligt de detaljerade förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII, till kommissionen översända ett meddelande om offentliggörande av ett förhandsmeddelande om upphandlarprofil.

Offentliggörande av meddelanden enligt a, b och c skall endast vara obligatoriskt när de upphandlande myndigheterna tillämpar möjligheten att förkorta tidsfristerna för mottagande av anbud i enlighet med artikel 38.4.

Denna punkt gäller inte för förhandlade förfaranden utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling.

2. En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett offentligt upphandlingskontrakt eller ingå ett ramavtal genom ett öppet, selektivt eller, enligt villkoren i artikel 30, förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling eller, enligt villkoren i artikel 29, en konkurrenspräglad dialog, skall informera om detta genom ett meddelande om upphandling.

3. En upphandlande myndighet som avser att införa ett dynamiskt inköpssystem skall informera om detta genom ett meddelande om upphandling.

En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett offentligt kontrakt grundat på ett dynamiskt inköpssystem, skall informera om detta genom ett förenklat meddelande om upphandling.

4. En upphandlande myndighet som har tilldelat ett offentligt kontrakt eller ingått ett ramavtal skall skicka ett meddelande om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 32 behöver den upphandlande myndigheten inte skicka något meddelande om resultatet av tilldelningen av varje kontrakt som grundar sig på ramavtalet.

Den upphandlande myndigheten skall sända ett meddelande om resultatet av tilldelningen av kontrakt på grundval av ett dynamiskt inköpssystem senast 48 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt. De får dock gruppera dessa meddelanden per kvartal. I detta fall skall de sända de grupperade meddelandena senast 48 dagar efter utgången av varje kvartal.

När det gäller offentliga tjänstekontrakt enligt bilaga II B skall den upphandlande myndigheten i meddelandet ange om den samtycker till att de offentliggörs. För dessa tjänstekontrakt skall kommissionen enligt förfarandet i artikel 77.2 fastställa regler om utarbetande av statistiska rapporter på grundval av meddelandena och om hur rapporterna skall offentliggöras.

Viss information om tilldelning av kontrakt eller ingående av ett ramavtal behöver inte offentliggöras, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, skada offentliga eller privata ekonomiska aktörers berättigade kommersiella intressen eller motverka en sund konkurrens dem emellan.

Artikel 36 Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. Meddelandena skall innehålla de upplysningar som anges i bilaga VII A och i förekommande fall varje annan upplysning som den upphandlande myndigheten anser vara till nytta, i samma format som de standardformulär som antas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 77.2.

2. De meddelanden som den upphandlande myndigheten skall sända till kommissionen skall överföras antingen genom elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII, eller på annat sätt. Vid ett påskyndat förfarande enligt artikel 38.8 skall meddelandena sändas antingen per telefax eller genom elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII.

Meddelandena skall offentliggöras enligt de tekniska krav för offentliggörandet som anges i punkt 1 a och 1 b i bilaga VIII.

3. Meddelanden som utarbetas och skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII skall offentliggöras senast fem arbetsdagar efter det att de avsänts.

Meddelanden som inte översänds med hjälp av elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII skall offentliggöras senast 12 dagar efter det att de skickats eller, vid påskyndat förfarande enligt artikel 38.8, senast fem dagar efter det att de avsänts.

4. Meddelanden om upphandling skall offentliggöras i sin helhet på ett av Europeiska gemenskapens officiella språk som den upphandlande myndigheten väljer, varvid endast den text som offentliggörs i denna ursprungliga språkversion skall gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande skall offentliggöras på de andra officiella språken.

Kostnaderna för kommissionens offentliggörande av meddelanden skall belasta gemenskapen.

5. Meddelandena och deras innehåll får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de skickas till kommissionen.

Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som skickas till kommissionen eller offentliggörs på en upphandlarprofil i enlighet med artikel 35.1 första stycket och skall innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickats till kommissionen eller offentliggjorts på upphandlarprofilen.

Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till kommissionen som anger att offentliggörandet sker i denna form. De skall innehålla en uppgift om vilken dag det har skickats dit.

6. Om meddelandena inte skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII får de innehålla högst ca 650 ord.

7. Den upphandlande myndigheten måste kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

8. Kommissionen skall till den upphandlande myndigheten lämna en bekräftelse på offentliggörandet av den översända informationen och ange datum för offentliggörandet. Denna bekräftelse skall tjäna som bevis för offentliggörandet.

Artikel 37 Icke-obligatoriskt offentliggörande

En upphandlande myndighet får offentliggöra meddelanden om offentlig upphandling enligt artikel 36 även om något sådant offentliggörande inte krävs enligt detta direktiv.

Avsnitt 2 Tidsfrister

Artikel 38 Tidsfrister för mottagande av anbudsansökan och anbud

1. När en upphandlande myndighet fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökan och anbud skall den särskilt ta hänsyn till hur komplex upphandlingen är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbudet, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i denna artikel.

2. Vid ett öppet förfarande skall fristen för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

3. Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling enligt artikel 30 och konkurrenspräglad dialog gäller följande:

- a) Fristen för mottagande av anbudsansökan skall vara minst 37 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.
- b) Vid selektiva förfaranden skall fristen för mottagande av anbud vara minst 40 dagar från och med den dag då inbjudan avsändes.

4. Om en upphandlande myndighet har offentliggjort ett förhandsmeddelande, får fristen för mottagande av anbud enligt punkterna 2 och 3 b som regel förkortas till 36 dagar, dock under inga omständigheter till under 22 dagar.

Denna frist skall löpa från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes vid öppet förfarande, och från och med den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes vid selektivt förfarande.

Den förkortade tidsfrist som avses i första stycket skall medges om förhandsmeddelandet har innehållit all den information som krävs för det meddelande om upphandling som avses i bilaga VII A, i den utsträckning denna information är tillgänglig vid offentliggörandet av meddelandet och om förhandsmeddelandet avsänds för offentliggörande mellan 52 dagar och 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

5. Om meddelandena utarbetas och skickas med elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VIII, får de frister för mottagande av anbud som anges i punkterna 2 och 4 vid öppet förfarande, och den frist för mottagande av en anbudsansökan om att delta i anbudsgivning som anges i punkt 3 a vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande och konkurrenspräglad dialog förkortas med 7 dagar.

6. Fristerna för mottagande av anbud enligt punkterna 2 och 3 b ovan får förkortas med 5 dagar om den upphandlande myndigheten med elektroniska medel och från och med offentliggörandet av meddelandet om upphandling i enlighet med bilaga VIII ger fri, direkt och fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget och samtliga kompletterande handlingar, med angivande i meddelandet av den internetadress där denna dokumentation finns tillgänglig.

Denna förkortning får kumuleras med den förkortning som anges i punkt 5.

7. Om förfrågningsunderlaget och kompletterande handlingar och upplysningar, trots att detta begärts i tid, av någon anledning inte tillhandahålls inom de tidsfrister som anges i artiklarna 39 och 40 eller om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till förfrågningsunderlaget, skall fristerna för att motta anbud förlängas så att alla ekonomiska aktörer skall kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

8. Om det, vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling enligt artikel 30, på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i den här artikeln, får en upphandlande myndighet

- a) fastställa en frist för mottagande av anbudsansökan på minst 15 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes och på minst 10 dagar om meddelandet skickades med elektroniska medel i det format och på de villkor för överföring som anges i punkt 3 i bilaga VIII, och
- b) vid selektivt förfarande fastställa en frist för att motta anbud på minst 10 dagar från och med den dag då inbjudan att lämna anbud skickades.

Artikel 39 Öppna förfaranden: förfrågningsunderlag, kompletterande handlingar och upplysningar

1. Om en upphandlande myndighet i ett öppet förfarande inte ger oinskränkt, direkt och fullständig tillgång med elektroniska medel enligt artikel 38.6 till förfrågningsunderlaget och samtliga kompletterande handlingar, skall förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna skickas till de ekonomiska aktörerna inom 6 dagar efter det att begäran att få ut handlingarna mottagits, förutsatt att begäran gjorts i god tid före utgången av fristen för att lämna anbud.

2. Den upphandlande myndigheten eller behöriga enheten skall lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna senast 6 dagar före den tidpunkt då mottagande av anbud senast kan ske, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Avsnitt 3 Innehållet i informationen och sättet för överföring av denna

Artikel 40 Inbjudan att lämna anbud, inbjudan att delta i dialogen eller att förhandla

1. Vid selektivt förfarande, konkurrenspräglad dialog och förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling enligt artikel 30 skall en upphandlande myndighet samtidigt och skriftligen bjuda in alla utvalda anbudssökande att lämna anbud eller att förhandla eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

2. Inbjudan till anbudssökandena skall omfatta

- antingen ett exemplar av förfrågningsunderlaget eller det beskrivande dokumentet och samtliga kompletterande handlingar,
- eller uppgift om åtkomst till förfrågningsunderlaget och de handlingar som anges i första strecksatsen om de görs direkt tillgängliga med elektroniska medel i enlighet med artikel 38.6.

3. Om någon annan enhet än den ansvariga upphandlande myndigheten har tillgång till förfrågningsunderlaget, det beskrivande dokumentet och/eller de kompletterande handlingarna, skall adressen till den enhet från vilken förfrågningsunderlaget, det beskrivande dokumentet och handlingarna kan begäras anges i inbjudan, liksom i förekommande fall fristen för en sådan begäran samt belopp och villkor för erläggande av en avgift för att erhålla dessa dokument. De behöriga enheterna skall skicka dessa handlingar till de ekonomiska aktörerna så snart som möjligt efter det att de har mottagit begäran.

4. Den upphandlande myndigheten eller behöriga enheten skall lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget, det beskrivande dokumentet eller de kompletterande handlingarna senast 6 dagar före den tidpunkt då mottagande av anbud senast kan ske, förutsatt att sådana upplysningar begärs i god tid. Vid påskyndat selektivt eller förhandlat förfarande skall denna tidsfrist vara 4 dagar.

5. En inbjudan att lämna anbud, att delta i dialogen eller att förhandla skall dessutom minst innehålla följande:

- a) En hänvisning till det offentliggjorda meddelandet om upphandling.
- b) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om adress dit anbudet skall skickas och om det eller de språk som anbudet skall skrivas på.
- c) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet skall börja och om vilket eller vilka språk som skall användas.
- d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt skall lämnas in, antingen till stöd för de kontrollerbara uppgifter som anbudssökanden har lämnat i enlighet med artikel 44 eller för att komplettera de upplysningar som anges i den artikeln och på de villkor som anges i artiklarna 47 och 48.
- e) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioritetsordningen för tillämpningen av kriterierna, om den inte anges i meddelandet om upphandling, i förfrågningsunderlaget eller i det beskrivande dokumentet.

Om upphandlingen genomförs enligt reglerna i artikel 29, skall dock de upplysningar som avses i b inte ingå i inbjudan att delta i dialogen, men de skall anges i inbjudan att lämna anbud.

Artikel 41 Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. En upphandlande myndighet skall snarast möjligt underrätta anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattas om slutandet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt, tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till beslutet att inte sluta ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt för vilket det har utgått inbjudan att lämna anbud eller att börja om förandet eller inrätta ett dynamiskt inköpssystem; denna information skall på begäran riktad till den upphandlande myndigheten lämnas skriftligt.

**2. På begäran av berörd part skall en upphandlande myndighet snarast möjligt under-
rätta**

- varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan inte har godtagits,
- varje anbudsgivare vars anbud förkastats om skälen till att anbudet inte har godtagits, bl. a., i de fall som avses i artikel 23.4 och 23.5, skälen till sitt beslut om att likvärdighet inte föreligger eller sitt beslut att byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,
- varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

Den tid detta tar i anspråk får under inga omständigheter överstiga 15 dagar från det att en skriftlig begäran har mottagits.

3. En upphandlande myndighet får emellertid besluta att inte lämna ut viss information som anges i punkt 1 som rör kontraktstilldelning, ingående av ett ramavtal eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för offentliga eller privata ekonomiska aktörer eller motverka en sund konkurrens dem emellan.

Avsnitt 4 Kommunikationssätt

Artikel 42 Regler för kommunikation

- 1. All kommunikation och allt informationsutbyte som avses i denna avdelning får efter den upphandlande myndighetens eget val ske per post, fax eller elektroniska medel i enlighet med punkterna 4 och 5, per telefon i de fall och enligt de villkor som anges i punkt 6, eller genom en kombination av dessa medel.**
- 2. De valda kommunikationsmedlen måste vara allmänt tillgängliga och således inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till anbudsförfarandet.**
- 3. Kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna skall ske på ett sådant sätt att alla uppgifter och den sekretess som gäller för anbudet och anbudsansökningarna bevaras och den upphandlande myndigheten inte tar del av innehållet i anbudet och anbudsansökningarna förrän fristen för att lämna anbud har löpt ut.**
- 4. De verktyg som skall användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska krav, skall vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och kompatibla med informations- och kommunikationsprodukter som i allmänhet används.**
- 5. Följande regler skall gälla för anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och anordningar för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:**
 - a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering, skall finnas tillgänglig för alla berörda parter. Dessutom skall anordningar för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar uppfylla kraven i bilaga X.
 - b) Medlemsstaterna får, i överensstämmelse med artikel 5 i direktiv 1999/93/EG, kräva att elektroniska anbud är försedda med en avancerad elektronisk signatur i enlighet med punkt 1 i den artikeln.
 - c) Medlemsstaterna får införa eller behålla frivilliga ackrediteringssystem i syfte att förbättra nivån på certifieringstjänsterna för dessa anordningar.
 - d) Anbudsgivare och anbudssökande skall åta sig att lämna in de handlingar, certifikat och försäkringar som avses i artiklarna 45–50 och artikel 52, om dessa inte är tillgängliga i elektronisk form, innan den fastställda tidsfristen för inlämning av anbud eller anbudsansökningar har löpt ut.

EU-direktiv

6. Följande regler skall gälla för överföring av anbudsansökningar:

- a) En anbudsansökan avseende ett offentligt upphandlingsförfarande får göras skriftligen eller per telefon.
- b) Om en anbudsansökan görs per telefon, skall en skriftlig bekräftelse skickas före utgången av tidsfristen för dess mottagande.
- c) En upphandlande myndighet får kräva att en anbudsansökan som görs per fax skall bekräftas per post eller elektroniska medel, om detta är nödvändigt för juridiskt bindande bevis. Ett sådant krav skall anges av den upphandlande myndigheten i meddelandet om upphandling liksom tidsfristen för bekräftelse per post eller elektroniska medel.

Avsnitt 5 Protokoll

Artikel 43 Protokollens innehåll

För varje kontrakt, varje ramavtal och varje genomförande av ett dynamiskt inköps-system skall den upphandlande myndigheten upprätta ett protokoll, som minst skall innehålla följande:

- a) Den upphandlande myndighetens namn och adress, föremålet för och värdet av kontraktet, ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet.
- b) Namnen på de utvalda anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de valts.
- c) Namnen på de ej godtagna anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de inte godtagits.
- d) Skälen till att anbud som befunnits onormalt låga har förkastats.
- e) Namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet, skälen till att hans anbud valts och, om det är känt, uppgift om hur stor del av kontraktet eller ramavtalet som den utvalda anbudsgivaren avser att lägga ut på tredje part.
- f) Vid förhandlade förfaranden, de omständigheter enligt artiklarna 30 och 31 som motiverar valet av förfarande.
- g) När det gäller den konkurrenspräglade dialogen, de omständigheter som anges i artikel 29 som motiverar valet av förfarande.
- h) I förekommande fall, skälen till att den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela något kontrakt eller ramavtal eller genomföra ett dynamiskt inköps-system.

Den upphandlande myndigheten skall vidta lämpliga åtgärder för att dokumentera genomförandet av tilldelningsförfaranden som sker med hjälp av elektroniska medel.

Protokollet eller huvuddragen i detta skall tillställas kommissionen, om den begär det.

Kapitel VII Upphandlingsförfarandets gång

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser

Artikel 44 Kontroll av lämplighet och val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

1. Kontrakt skall tilldelas på grundval av kriterierna i artiklarna 53 och 55 och med beaktande av artikel 24, efter det att lämpligheten hos de ekonomiska aktörer som inte har uteslutits enligt artiklarna 45 och 46 har kontrollerats av den upphandlande myndigheten enligt de kriterier för ekonomisk och finansiell ställning samt yrkesmässig och teknisk kunskap eller kapacitet som avses i artiklarna 47–52 samt, i förekommande fall, de icke-diskriminerande regler och kriterier som avses i punkt 3.

2. Den upphandlande myndigheten får kräva miniminivåer för anbudssökandes och anbudsgivares kapacitet, enligt artiklarna 47 och 48.

Omfattningen av den information som åsyftas i artiklarna 47 och 48 samt miniminivåerna för den kapacitet som krävs för ett bestämt kontrakt skall ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta.

Dessa miniminivåer skall framgå av meddelandet om upphandling.

3. Vid selektiva och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling samt i den konkurrenspräglade dialogen får den upphandlande myndigheten begränsa antalet lämpliga anbudssökande som den kommer att inbjuda att lämna anbud, att förhandla respektive att delta, under förutsättning att det finns tillräckligt många lämpliga anbudssökande. De objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som den upphandlande myndigheten kommer att tillämpa skall framgå av meddelandet om upphandling, liksom det lägsta antalet anbudssökande som den kommer att inbjuda samt, i förekommande fall, det högsta antalet.

Vid selektivt förfarande skall det lägsta antalet vara fem. Vid förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling och i den konkurrenspräglade dialogen skall det lägsta antalet vara tre. Under alla omständigheter skall antalet anbudssökande vara tillräckligt stort för att verklig konkurrens skall kunna garanteras.

En upphandlande myndighet skall inbjuda åtminstone så många anbudssökande som det lägsta antal som fastställts på förhand. Om antalet anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och miniminivåerna är lägre än minimiantalet får den upphandlande myndigheten fortsätta förfarandet genom att inbjuda den eller de anbudssökande som har den erforderliga kapaciteten. Den upphandlande myndigheten får inte i förfarandet inbegripa andra ekonomiska aktörer som inte har begärt att få delta eller anbudssökande som inte har den erforderliga kapaciteten.

4. Om en upphandlande myndighet utnyttjar den möjlighet som anges i artiklarna 29.4 och 30.4 att begränsa antalet lösningar som skall diskuteras eller anbud som det skall förhandlas om, skall den göra denna begränsning på grundval av de tilldelningskriterier som den har angett i meddelandet om upphandling, i förfrågningsunderlaget eller i det beskrivande dokumentet. I slutfasen måste antalet vara tillräckligt stort för att garantera verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar eller lämpliga anbudssökande.

Avsnitt 2 Kvalitativa urvalskriterier

Artikel 45 Anbudssökandes eller anbudsgivares personliga ställning

1. Om en upphandlande myndighet får kännedom om en lagakraftvunnen dom som har meddelats på en eller flera av följande grunder skall den utesluta denna anbudssökande eller anbudsgivare från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt.

- a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2.1 i rådets gemensamma åtgärd 98/773/RIF.
- b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 respektive artikel 3.1 i rådets gemensamma åtgärd 98/742/RIF.
- c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- d) Penningtvätt enligt definitionen i artikel 1 i rådets direktiv 91/308/EEG av den 10 juni 1991 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för tvättning av pengar.

Medlemsstaterna skall i enlighet med nationell lagstiftning och i överensstämmelse med gemenskapslagstiftningen fastställa villkoren för tillämpningen av denna punkt.

De får fastställa undantag från skyldigheten enligt första stycket, motiverat av tvingande allmänna intressen.

För tillämpningen av denna punkt skall den upphandlande myndigheten vid behov begära att anbudssökandena eller anbudsgivarna lämnar de handlingar som anges i punkt 3 och får om de hyser tvivel beträffande anbudssökandens/anbudsgivarnas personliga ställning vända sig till de behöriga myndigheterna för att få den information om dessa anbudssökandes eller anbudsgivares personliga ställning som de anser nödvändig. Om informationen rör en anbudssökande eller anbudsgivare som är etablerad i en annan stat än den upphandlande myndigheten, får den upphandlande myndigheten begära samarbete med de behöriga myndigheterna. I enlighet med den na-

tionella lagstiftningen i den medlemsstat där de anbudssökande eller anbudsgivarna är etablerade, gäller denna anmodan juridiska och/eller fysiska personer inklusive, vid behov, företagschefer eller varje annan person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren.

2. En ekonomisk aktör får uteslutas från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt om han

- a) är i konkurs eller likvidation, har avbrutit sin näringsverksamhet, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått i ackordsuppgörelse med borgenärer eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,
- b) är föremål för en ansökan om konkurs, tvångsförvaltning, likvidation, ackord med borgenärer eller för något annat liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,
- c) enligt lagakraftvunnen dom enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i landet är dömd för brott mot yrkesetiken,
- d) har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, som på något sätt kan styrkas av den upphandlande myndigheten,
- e) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av sociala avgifter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där han är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten finns,
- f) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av skatter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där han är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten finns,
- g) i allvarlig omfattning lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras enligt detta avsnitt eller har underlåtit att lämna sådan information.

Medlemsstaterna skall i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till gemenskapsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna punkt.

3. Den upphandlande myndigheten skall godta som tillräckligt bevis för att den ekonomiska aktören inte befinner sig i någon av de situationer som anges i punkt 1 och i punkt 2 a, 2 b, 2 c, 2 e och 2 f

- a) för punkt 1 och punkt 2 a, 2 b och 2 c ett utdrag ur kriminalregistret eller, om detta inte är möjligt, en likvärdig handling från den behöriga rättsliga eller administrativa myndigheten i personens hemland eller ursprungsland som visar att dessa krav är uppfyllda,
- b) för punkt 2 e eller 2 f ett intyg från den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten.

Om landet i fråga inte utfärdar några sådana handlingar eller intyg, eller om dessa inte täcker samtliga fall som anges i punkt 1 och i punkt 2 a, 2 b eller 2 c, kan de ersättas av en försäkran under ed eller, i medlemsstater som saknar bestämmelser om försäkran under ed, av en högtidlig försäkran som den behöriga personen avlägger inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet, notarius publicus eller en godkänd yrkesorganisation i personens hemland eller ursprungsland.

4. Medlemsstaterna skall ange vilka myndigheter och organ som har behörighet att utfärda de handlingar, intyg eller försäkringar som anges i punkt 3 och underrätta kommissionen om detta. Detta meddelande skall inte påverka tillämpningen av lagstiftningen om dataskydd.

Artikel 46 Behörighet att utöva yrkesverksamhet

En ekonomisk aktör som vill delta i ett offentligt kontrakt får anmodas att visa att han, i överensstämmelse med de villkor som föreskrivs i den medlemsstat där han är etablerad, är inskriven i yrkes- eller handelsregistret, eller att avlägga en försäkran under ed eller att uppvisa ett intyg på det sätt som anges i bilaga IX A för offentliga byggtentreprenadkontrakt, bilaga IX B för offentliga varukontrakt, och bilaga IX C för offentliga tjänstekontrakt.

I samband med förfaranden för tilldelning av offentliga tjänstekontrakt får den upphandlande myndigheten anmoda anbudssökande eller anbudsgivare att visa att de har ett särskilt tillstånd eller är medlemmar i en särskild organisation i sitt hemland, om detta krävs för att få tillhandahålla den aktuella tjänsten.

Artikel 47 Ekonomisk och finansiell ställning

1. Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av följande referenser:
 - a) Lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten.
 - b) Balansräkningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av balansräkningar krävs enligt lagstiftningen i det land där den ekonomiska aktören är etablerad.
 - c) Uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för maximalt de tre senaste verksamhetsåren beroende på datum för bildandet av företaget eller då den ekonomiska aktören inledde sin verksamhet, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.
2. En ekonomisk aktör får vid behov och när det gäller ett bestämt kontrakt åberopa andra enheters kapacitet oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och dessa enheter. I detta fall skall han bevisa för den upphandlande myndigheten att han kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, t.ex. genom att lägga fram ett åtagande från enheterna.
3. En grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 4 får på samma villkor åberopa resurserna hos deltagare i gruppen eller hos andra enheter.
4. Den upphandlande myndigheten skall i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att lämna anbud specificera vilken eller vilka av de i punkt 1 nämnda referenserna som den har valt samt vilka andra referenser som skall företas.
5. Om en ekonomisk aktör har ett godtagbart skäl för att inte förete de referenser som den upphandlande myndigheten begär, får han bevisa sin ekonomiska och finansiella ställning med varje annan handling som den upphandlande myndigheten finner lämplig.

Artikel 48 Teknisk och/eller yrkesmässig kapacitet

1. En ekonomisk aktörs tekniska och/eller yrkesmässiga kapacitet skall bedömas och kontrolleras i enlighet med punkterna 2 och 3.
2. Bevis på en ekonomisk aktörs tekniska kapacitet får lämnas i en eller flera av följande former beroende på de aktuella byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas art, kvantitet eller betydelse och ändamål:
 - a) i En förteckning över slutförda byggentreprenader under de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggentreprenaderna utförts på ett tillfredsställande sätt. Dessa intyg skall ange värde, tidpunkt och plats för utförandet av byggentreprenaderna och huruvida de utfördes enligt gängse branschnormer och slutfördes på ett korrekt sätt. Om det är nödvändigt skall den behöriga myndigheten sända dessa intyg direkt till den upphandlande myndigheten.
 - ii En förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som utförts under de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Bevis skall lämnas på varuleveranserna och de utförda tjänsterna.
 - i form av intyg som skall vara utfärdade eller attesterade av den behöriga myndigheten om det gäller köp av en upphandlande myndighet,
 - om det gäller privata köp, i form av intyg från köparen eller, om detta inte är möjligt, enbart genom en försäkran från den ekonomiska aktören.

EU-direktiv

- b) Uppgifter om tekniker och tekniska organ, vare sig de tillhör den ekonomiska aktörens företag eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om offentliga byggentreprenader, uppgift om tekniker och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden.
- c) En beskrivning av varuleverantörens eller tjänsteleverantörens tekniska utrustning och av de metoder som han använder för att säkra kvaliteten samt av företagets undersöknings- och forskningsresurser.
- d) Om de aktuella varorna eller tjänsterna är komplexa eller i undantagsfall är avsedda för ett särskilt ändamål, en kontroll som den upphandlande myndigheten själv skall utföra eller som på dennas vägnar utförs av ett behörigt organ i varuleverantörens eller tjänsteleverantörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke. Kontrollerna skall utvisa varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt dennes undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.
- e) Uppgifter om tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer och/eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, särskilt om den eller dem som skall ansvara för tillhandahållande av tjänsterna eller leda byggentreprenaden.
- f) Vid offentlig upphandling av byggentreprenader och tjänster, och uteslutande i lämpliga fall, uppgifter om de miljöskyddsåtgärder den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid verkställandet av kontraktet.
- g) Uppgift om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller entreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren.
- h) Uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören eller entreprenören förfogar över för att fullgöra kontraktet.
- i) Uppllysning om hur stor del av kontraktet som tjänsteleverantören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer.
- j) I fråga om de varor som skall levereras:
 - i Prover, beskrivningar och/eller fotografier, vars äkthet skall styrkas om den upphandlande myndigheten begär det.
 - ii Intyg som upprättas av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det skall framgå att varor som är klart identifierade genom referenser överensstämmer med vissa specifikationer eller standarder.

3. En ekonomisk aktör får vid behov och i ett visst kontrakt utnyttja andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan aktören och dessa enheter. I detta fall skall han bevisa för den upphandlande myndigheten att han kommer att förfoga över de resurser som är nödvändiga för fullgörandet av kontraktet, t. ex. genom att lägga fram enheternas åtagande att förse den ekonomiska aktören med nödvändiga resurser.

4. På samma villkor får en sådan grupp av ekonomiska aktörer som avses i artikel 4 åberopa kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller hos andra enheter.

5. Vid förfaranden för tilldelning av offentliga varukontrakt som gäller leverans på plats eller installation, tillhandahållande av tjänster och/eller utförande av byggentreprenad får en ekonomisk aktörs förmåga att tillhandahålla tjänsterna eller utföra installationen eller byggentreprenaden i synnerhet bedömas på grundval av yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.

6. Den upphandlande myndigheten skall i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att lämna anbud ange vilka av de uppgifter som anges i punkt 2 som krävs.

Artikel 49 Kvalitetssäkringsstandarder

Om en upphandlande myndighet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ om att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, skall

myndigheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området som är certifierade av organ vilka uppfyller europeiska standarder för certifiering. Den skall godkänna likvärdiga intyg från organ som är etablerade i andra medlemsstater. Den skall även godta andra bevis på likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder som lämnas av ekonomiska aktörer.

Artikel 50 Standarder för miljöledning

Om en upphandlande myndighet i de fall som avses i artikel 48.2 f kräver att få se certifikat som upprättats av ett oberoende organ och som intygar att den ekonomiska aktören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, skall myndigheten hänvisa till gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och som certifierats av organ som uppfyller gemenskapslagstiftningen eller internationella standarder för certifiering. Myndigheten skall godta likvärdiga certifikat från organ i andra medlemsstater. Den skall även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som läggs fram av de ekonomiska aktörerna.

Artikel 51 Kompletterande handlingar och upplysningar

Den upphandlande myndigheten får anmoda de ekonomiska aktörerna att komplettera eller förtydliga inlämnade certifikat och handlingar med tillämpning av artiklarna 45–50.

Artikel 52 Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ

1. Medlemsstaterna får införa antingen officiella förteckningar över godkända entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer eller en certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga certifieringsorgan.

Medlemsstaterna skall anpassa villkoren för registrering i dessa förteckningar samt villkoren för utfärdande av certifikat genom certifieringsorgan till artikel 45.1, 45.2 a–d och g, artikel 46 samt artikel 47.1, 47.4, 47.5, artikel 48.1, 48.2, 48.5 och 48.6, artikel 49 och i förekommande fall artikel 50.

Medlemsstaterna skall också anpassa villkoren till artiklarna 47.2 och 48.3 när det gäller ansökningar om registrering från ekonomiska aktörer som ingår i en grupp och som gör gällande att de kan utnyttja resurser som ställs till deras förfogande av andra företag i gruppen. Dessa ekonomiska aktörer skall i så fall bevisa för den myndighet som upprättar den officiella förteckningen att de förfogar över dessa resurser under hela den tid som registreringsintyget på den officiella förteckningen är giltigt och dessa bolag under denna tid fortsätter att uppfylla villkoren för kvalitativt urval enligt de artiklar som anges i föregående stycke och som dessa aktörer åberopar för att registreras.

2. De ekonomiska aktörer som är registrerade i officiella förteckningar eller har ett certifikat får vid varje upphandlingstillfälle för den upphandlande myndigheten visa ett registreringsintyg utfärdat av den behöriga myndigheten eller ett certifikat utfärdat av ett behörigt certifieringsorgan. Dessa intyg eller certifikat skall innehålla de referenser som möjliggjort registreringen/certifieringen samt klassificeringen enligt förteckningen.

3. För upphandlande myndigheter i andra medlemsstater skall en registrering i en officiell förteckning eller ett certifikat utfärdat av certifieringsorganet endast innebära en presumtion för lämplighet med avseende på artikel 45.1, 45.2 a–d och g, artikel 46, artikel 47.1 b och c samt artikel 48.2 a i, 48.2 b, 48.2 e, 48.2 g och 48.2 h för byggtreprenörer, artikel 48.2 a ii, 48.2 b, 48.2 c, 48.2 d och 48.2 j för varuleverantörer och artikel 48.2 a ii och 48.2 c–i för tjänsteleverantörer.

EU-direktiv

4. Information som kan utläsas från registreringen i officiella förteckningar eller certifieringen får inte ifrågasättas utan motivering. När det gäller betalning av obligatoriska socialförsäkringsavgifter, skatter och avgifter får ytterligare ett intyg från registrerade ekonomiska aktörer krävas vid varje upphandlingstillfälle.

Den upphandlande myndigheten i andra medlemsstater skall endast tillämpa punkt 3 och första stycket i denna punkt till förmån för ekonomiska aktörer som är etablerade i den medlemsstat som för den officiella förteckningen.

5. För registrering av ekonomiska aktörer från andra medlemsstater i en officiell förteckning eller för certifiering genom de organ som avses i punkt 1 får det inte krävas ytterligare bevis eller uppgifter utöver vad som krävs av inhemska ekonomiska aktörer och under inga förhållanden andra än dem som anges i artiklarna 45–49 och vid behov 50.

En sådan registrering eller certifiering får dock inte åläggas ekonomiska aktörer i andra medlemsstater för att de skall kunna delta i en offentlig upphandling. Den upphandlande myndigheten skall godkänna likvärdiga certifikat från organ som är etablerade i andra medlemsstater. Den skall även godta andra likvärdiga bevismedel.

6. De ekonomiska aktörerna kan när som helst begära registrering i en officiell förteckning eller utfärdande av ett certifikat. De skall inom rimlig tid underrättas om det beslut som fattats av den myndighet som upprättar förteckningen eller av det behöriga certifieringsorganet.

7. De certifieringsorgan som avses i punkt 1 skall uppfylla europeiska standarder för certifiering.

8. De medlemsstater som har officiella förteckningar eller certifieringsorgan enligt punkt 1 är skyldiga att till kommissionen och övriga medlemsstater meddela adressen till det organ till vilket en begäran om registrering kan sändas.

Avsnitt 3 Kontraktstilldelning

Artikel 53 Tilldelningsgrunder

1. Utan att nationella lagar och andra författningar om ersättning för vissa tjänster påverkas skall den upphandlande myndigheten tillämpa följande kriterier vid tilldelning av offentliga kontrakt:

- a) Om tilldelningen sker på grundval av det anbud som ur den upphandlande myndighetens synvinkel är det ekonomiskt mest fördelaktiga, olika kriterier som är kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet i fråga, t.ex. kvalitet, pris, tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, miljöegenskaper, driftskostnader, kostnadseffektivitet, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, leveransdag och leveranstid eller tid för fullgörandet.
- b) I annat fall, enbart det lägsta priset.

2. Utan att bestämmelserna i tredje stycket åsidosätts skall, om tilldelningen sker enligt punkt 1 a, den upphandlande myndigheten i meddelandet om upphandling, i förfrågningsunderlaget eller, när det gäller den konkurrenspräglade dialogen, i det beskrivande dokumentet ange hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om, enligt den upphandlande myndighetens åsikt, viktning inte är möjlig av påvisbara skäl skall den upphandlande myndigheten i meddelandet om upphandling, i förfrågningsunderlaget eller, när det gäller den konkurrenspräglade dialogen, i det beskrivande dokumentet ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

Artikel 54 Användning av elektroniska auktioner

1. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande myndigheten får genomföra elektroniska auktioner.

2. Vid öppna eller selektiva eller förhandlade förfaranden i det fall som avses i artikel 30.1 a, får den upphandlande myndigheten besluta att tilldelningen av ett offentligt kontrakt skall föregås av en elektronisk auktion om förfrågningsunderlaget kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad inbjudan att lämna anbud för parter i ett ramavtal som avses i artikel 32.4 andra stycket andra strecksatsen, och vid inbjudan att lämna anbud beträffande kontrakt som skall tilldelas inom ramen för det dynamiska inköpssystem som avses i artikel 33.

Den elektroniska auktionen skall grundas på:

- antingen priser enbart när kontraktet ges till det lägsta priset,
- eller priser och/eller nya värden på aspekter i anbuden som angetts i förfrågningsunderlaget när kontraktet ges till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

3. En upphandlande myndighet som beslutar att använda elektronisk auktion skall ange detta i meddelandet om upphandling.

Förfrågningsunderlaget skall bland annat innehålla följande upplysningar:

- a) de aspekter vilka värden kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, under förutsättning att dessa aspekter är kvantifierbara, och kan uttryckas i siffror eller i procent,
- b) de eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet,
- c) vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske,
- d) relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,
- e) på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbuden,
- f) relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

4. Innan en elektronisk auktion inleds skall den upphandlande myndigheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbuden i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen för dessa.

Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud skall samtidigt bjudas in med elektroniska medel för att lämna nya priser och/eller nya värden. Inbjudan skall innehålla alla relevanta upplysningar om den individuella anslutningen till den elektroniska utrustning som används samt vilken dag och tid den elektroniska auktionen kommer att inledas. Den elektroniska auktionen får ske i flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det datum då inbjudan har skickats ut.

5. Om tilldelningen av kontraktet kommer att ske på grundval av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet skall inbjudan åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av den berörda anbudsgivarens anbud som gjorts i enlighet med viktningen i artikel 53.2 första stycket.

I inbjudan skall även anges den matematiska formel som används för att vid den elektroniska auktionen bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller nya värden som lämnas. Denna formel skall innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att bestämma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med meddelandet om upphandling eller förfrågningsunderlaget. I detta syfte skall emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras med ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna, skall separata formler ges för varje alternativ.

6. Under varje etapp i en elektronisk auktion skall den upphandlande myndigheten omedelbart meddela alla anbudsgivare åtminstone tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt skall ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den upphandlande myndigheten får också meddela andra upplysningar om andra priser eller värden som

har lämnats, under förutsättning att detta anges i förfrågningsunderlaget. Den får också när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

7. Den upphandlande myndigheten skall avsluta den elektroniska auktionen på ett eller flera av följande sätt:

- a) I inbjudan att delta i auktionen skall anges en på förhand fastställd dag och tid när auktionen stängs.
- b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader. I detta fall skall de upphandlande myndigheterna i inbjudan att delta i auktionen ange hur långt efter det att den har mottagit det sista budet som den kommer att stänga den elektroniska auktionen.
- c) När det antal auktionsetapper som fastställts i inbjudan att delta i auktionen har genomförts.

Om den upphandlande myndigheten har beslutat att stänga den elektroniska auktionen enligt c, eventuellt i kombination med villkoren i b, skall tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

8. Efter att ha stängt den elektroniska auktionen skall den upphandlande myndigheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 53 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

En upphandlande myndighet får inte utnyttja elektroniska auktioner på otillbörligt sätt eller på ett sätt som hindrar, begränsar eller snedvrider konkurrensen eller så att föremålet för kontraktet, så som det utlystes genom meddelandet om upphandling och fastställdes i förfrågningsunderlaget, ändras.

Artikel 55 Onormalt låga anbud

1. Om det för ett visst kontrakt finns anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till varorna, byggentreprenaden eller tjänsterna, skall den upphandlande myndigheten, innan anbuden förkastas, skriftligen begära sådana förtydliganden om anbuden innehåller som den anser sig behöva.

Dessa förtydliganden kan särskilt gälla

- a) ekonomiska kalkyler avseende sättet att tillhandahålla tjänsterna, sättet att tillverka varorna och bygghetoderna,
- b) valda tekniska lösningar och/eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att utföra byggentreprenaden, leverera varorna eller tillhandahålla tjänsterna,
- c) originaliteten i anbudsgivarens förslag med avseende på byggentreprenader, varor och tjänster,
- d) överensstämmelse med de bestämmelser om anställningsskydd och arbetsförhållanden som är i kraft på den ort där tillhandahållandet skall ske,
- e) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

2. Den upphandlande myndigheten skall i samråd med anbudsgivaren granska detta innehåll med beaktande av de ingivna förklaringarna.

3. Om en upphandlande myndighet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom den rimliga tidsfrist som fastställs av den upphandlande myndigheten inte kan bevisa att det berörda stödet har beviljats på lagliga grunder. Om den upphandlande myndigheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, skall den underrätta kommissionen om detta.

Avdelning III Regler om koncessioner avseende byggtreprenader

Kapitel I Regler tillämpliga på koncessioner avseende byggtreprenader

Artikel 56 Tillämpningsområde

Detta kapitel skall tillämpas på alla koncessioner avseende byggtreprenader som en upphandlande myndighet sluter om upphandlingskontraktet har ett värde på minst 5.000.000 euro.

Detta värde skall beräknas enligt de regler för byggtreprenader som fastställs i artikel 9. Förordning (1251/2011/EU)

Artikel 57 Undantag från tillämpningsområdet

Denna avdelning skall inte tillämpas på koncessioner avseende byggtreprenader som

- a) beviljas i de fall som avses i artiklarna 13, 14 och 15, avseende byggtreprenadskontrakt,
- b) beviljas av de upphandlande myndigheterna när de bedriver en eller flera av de verksamheter som avses i artiklarna 3–7 i direktiv 2004/17/EG när dessa koncessioner beviljas för att bedriva dessa verksamheter.

Emellertid skall detta direktiv även fortsättningsvis tillämpas på koncessioner avseende byggtreprenader som beviljas av en upphandlande myndighet som bedriver en eller flera av de verksamheter som avses i artikel 6 i direktiv 2004/17/EG och som beviljas för dessa verksamheter så länge som den berörda medlemsstaten använder sig av den möjlighet som avses i artikel 71 andra stycket i det direktivet för att uppskjuta tillämpningen av detta.

Artikel 58 Offentliggörande av meddelanden om koncessioner avseende byggtreprenader

1. En upphandlande myndighet som önskar tilldela en koncession avseende byggtreprenader skall informera om detta genom ett meddelande.
2. Meddelanden om koncessioner avseende byggtreprenader skall innehålla de upplysningar som anges i bilaga VII C och i förekommande fall varje annan upplysning som den upphandlande myndigheten anser vara till nytta i överensstämmelse med de standardformulär som kommissionen antagit i enlighet med förfarandet i artikel 77.2.
3. Meddelandena skall offentliggöras enligt bestämmelserna i artikel 36.2–36.8.
4. Artikel 37 om offentliggörande av meddelanden skall också tillämpas för koncessioner avseende byggtreprenader.

Artikel 59 Tidsfrister

Om en upphandlande myndighet önskar tilldela en koncession avseende byggtreprenader skall fristen för att lämna in anbudsansökningarna vara minst 52 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling skickades, med undantag för de fall som avses i artikel 38.5.

Artikel 38.7 skall tillämpas.

EU-direktiv

Artikel 60 Underentreprenad

En upphandlande myndighet får

- a) antingen anmoda koncessionshavaren att anlita tredje man upp till minst 30 % av det totala värdet av den byggtreprenad som koncessionen gäller, med möjlighet för de anbudssökande att öka denna andel; denna minsta tillåtna andel skall anges i koncessionsavtalet,
- b) eller anmoda de koncessionssökande att själva i sina anbud ange vilken procent-sats av det totala värdet av den byggtreprenad som koncessionen gäller som de avser att lägga ut på tredje man.

Artikel 61 Tilldelning av kompletterande byggtreprenader till koncessionshavaren

Detta direktiv skall inte tillämpas på kompletterande byggtreprenader som inte ingår vare sig i det ursprungliga koncessionsprojektet eller i det ursprungliga kontraktet, vilka på grund av oförutsedda omständigheter blivit nödvändiga för utförande av byggtreprenaden enligt beskrivningen i koncessionsprojektet eller kontraktet, och som den upphandlande myndigheten tilldelar koncessionshavaren, under förutsättning att kontraktet tilldelas den ekonomiska aktör som utför denna byggtreprenad

- om dessa kompletterande byggtreprenader tekniskt och ekonomiskt inte kan skiljas från det ursprungliga kontraktet utan stora olägenheter för de upphandlande myndigheterna, eller
- om dessa byggtreprenader, även om de kan skiljas från utförandet av det ursprungliga kontraktet, är strikt nödvändiga för dess fullständiga färdigställande.

Det totala beloppet för de kontrakt som tilldelas för kompletterande byggtreprenader får dock inte överstiga 50 % av beloppet för den ursprungliga byggtreprenaden som var föremål för koncessionen.

Kapitel II Regler om koncessionshavares upphandling när dessa är upphandlande myndigheter

Artikel 62 Tillämpliga regler

Om koncessionshavaren är en upphandlande myndighet enligt artikel 1.9, skall koncessionshavaren med avseende på de arbeten som utförs av tredje man iakttä bestämmelserna i detta direktiv om tilldelning av kontrakt avseende byggtreprenader.

Kapitel III Regler om koncessionshavares upphandling när dessa inte är upphandlande myndigheter

Artikel 63 Regler om offentliggörande: tröskelvärden och undantag

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att koncessionshavare som inte är upphandlande myndigheter tillämpar bestämmelserna om offentliggörande i artikel 64 när de tilldelar tredje man byggtreprenadkontrakt om värdet av dessa kontrakt uppgår till minst 5.000.000 euro.

Det behövs dock inget offentliggörande om byggtreprenadkontraktet uppfyller villkoren i artikel 31.

Värdet av kontrakten skall beräknas enligt de regler för offentliga byggtreprenadkontrakt som fastställs i artikel 9. *Förordning (1251/2011/EU)*

2. Företag som har gått samman för att få en koncession eller anknutna företag skall inte anses som tredje man.

Med *anknutna företag* avses varje företag över vilket koncessionshavaren, direkt eller indirekt, kan utöva ett bestämmande inflytande, varje företag som kan utöva ett sådant inflytande över koncessionshavaren eller varje företag som tillsammans med koncessionshavaren står under sådant inflytande av något annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under. Ett bestämmande inflytande från ett företag skall antas föreligga om företaget, direkt eller indirekt, i förhållande till ett annat företag

- a) innehar merparten av företagets tillskjutna kapital, eller
- b) kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande, eller
- c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

En uttömmande förteckning över dessa företag skall bifogas ansökan om koncession. Förteckningen skall uppdateras när ändringar inträffar i förhållandena mellan företagen.

Artikel 64 Offentliggörande av meddelanden

1. En innehavare av en byggkoncession som inte är en upphandlande myndighet och som önskar lägga ut ett byggentreprenadkontrakt på tredje man skall informera om detta genom ett meddelande.
2. Meddelandena skall innehålla de upplysningar som anges i bilaga VII C och i förekommande fall varje annan upplysning som innehavaren av byggkoncessionen anser vara till nytta, i överensstämmelse med de standardformulär som kommissionen antagit i enlighet med förfarandet i artikel 77.2.
3. Meddelandet skall offentliggöras enligt bestämmelserna i artikel 36.2–36.8.
4. Artikel 37 om frivilligt offentliggörande av meddelanden skall också tillämpas.

Artikel 65 Tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud

En innehavare av en byggkoncession som inte är en upphandlande myndighet och som skall tilldela ett kontrakt avseende byggentreprenad skall fastställa en frist för att motta anbudsansökningar, vilken inte får understiga 37 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling skickades, och en frist för mottagande av anbud, som inte får understiga 40 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling eller inbjudan att lämna anbud skickades.

Artikel 38.5, 38.6 och 38.7 skall tillämpas.

Avdelning IV Regler om projekttävlingar på tjänsteområdet

Artikel 66 Allmänna bestämmelser

1. Reglerna för att anordna en projekttävling skall fastställas enligt artiklarna 66–74 och skall hållas tillgängliga för dem som är intresserade av att delta i projekttävlingen.
2. Rätten att delta i projekttävlingar får inte begränsas
 - a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,
 - b) till att deltagarna skall vara antingen fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta.

Artikel 67 Tillämpningsområde

1. Denna avdelning skall tillämpas på projekttävlingar som anordnas av
 - a) upphandlande myndigheter som är centrala statliga myndigheter enligt bilaga IV, från och med ett tröskelvärde som är minst 130.000 euro,
 - b) andra upphandlande myndigheter än dem i bilaga IV, från och med ett tröskelvärde som är minst 200.000 euro,
 - c) alla upphandlande myndigheter, från och med ett tröskelvärde som är minst 200.000 euro, om projekttävlingen gäller tjänster i kategori 8 i bilaga II A, tele-tjänster i kategori 5 vars position i CPV-nomenklaturen motsvarar referensnumren CPC 7524, 7525 och 7526 och/eller de tjänster som är förtecknade i bilaga II B. *Förordning (1251/2011/EU)*
2. Denna avdelning skall tillämpas på
 - a) projekttävlingar som anordnas inom ramen för tilldelning av ett offentligt tjänste-kontrakt,
 - b) projekttävlingar med priser och/eller ersättningar till deltagarna.

I a avses med "tröskelvärde" det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av det offentliga tjänstekontraktet, inklusive eventuella priser och/eller ersättningar till deltagarna.

I b avses med "tröskelvärde" summan av priserna och ersättningarna, inklusive det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av det offentliga tjänstekontrakt som senare kan tilldelas i enlighet med artikel 31.3, om den upphandlande myndigheten inte utesluter en sådan tilldelning i meddelandet om projekttävling.

Artikel 68 Undantag från tillämpningsområdet

Denna avdelning skall inte tillämpas på

- a) de projekttävlingar avseende tjänster som avses i direktiv 2004/17/EG som anordnas av sådana upphandlande myndigheter som bedriver en eller flera av de verksamheter som anges i artiklarna 3–7 i det direktivet i syfte att fortsätta att bedriva denna verksamhet, eller på sådana tävlingar som inte omfattas av tillämpningsområdet för det här direktivet.

Emellertid skall detta direktiv även fortsättningsvis tillämpas på projekttävlingar avseende tjänster som har anordnats av en upphandlande myndighet som bedriver en eller flera av de verksamheter som avses i artikel 6 i direktiv 2004/17/EG och som anordnats för dessa verksamheter så länge som den berörda medlemsstaten använder sig av den möjlighet som avses i artikel 71 andra stycket i det direktivet för att uppskjuta tillämpningen av detta.

- b) de projekttävlingar som anordnas i sådana fall som avses i artiklarna 13, 14 och 15 i detta direktiv för offentliga tjänstekontrakt.

Artikel 69 Meddelanden

1. En upphandlande myndighet som önskar anordna en projekttävling skall informera om detta genom ett meddelande om projekttävling.

2. En upphandlande myndighet som har anordnat en projekttävling skall sända en kommunikation om resultatet av projekttävlingen i enlighet med artikel 36 och skall vidare kunna visa vilken dag meddelandet avsändes.

Sådan information om resultatet av tävlingen behöver inte offentliggöras, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, skada offentliga eller privata företags berättigade affärsintressen eller motverka en sund konkurrens mellan tjänsteleverantörer.

3. Artikel 37 om offentliggörande av meddelanden skall också tillämpas för projekttävlingar.

Artikel 70 Utformning och sätt för offentliggörande av meddelanden om projekttävlingar

1. De meddelanden som avses i artikel 69 skall innehålla de upplysningar som anges i bilaga VII D i överensstämmelse med de standardformulär som kommissionen antagit i enlighet med förfarandet i artikel 77.2.

2. Meddelandena skall offentliggöras enligt artikel 36.2–36.8.

Artikel 71 Kommunikationssätt

1. Artikel 42.1, 42.2 och 42.4 skall tillämpas för alla meddelanden om projekttävlingar.

2. Meddelanden, utbyte och lagring av information skall ske på ett sådant sätt att det säkerställs att integritet och sekretess för de av tävlingsdeltagarna inlämnade uppgifterna bevaras samt att juryn inte får ta del av innehållet i planer och projekt innan tidsfristen för inlämnande har löpt ut.

3. Följande regler skall tillämpas på utrustning för elektroniskt mottagande av planer och projekt:

- a) Information om de nödvändiga specifikationerna för elektronisk överföring av planer och ritningar, inklusive kryptering, skall vara tillgänglig för de berörda parterna. Utrustning för elektroniskt mottagande av planer och projekt skall dessutom överensstämma med kraven i bilaga X.
- b) Medlemsstaterna får införa eller behålla frivilliga ackrediteringssystem som syftar till att höja nivån på certifieringstjänster för sådan utrustning.

Artikel 72 Urval av deltagare i projekttävlingen

Om deltagarantalet i en projekttävling är begränsat, skall den upphandlande myndigheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta skall under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.

Artikel 73 Juryns sammansättning

Juryn skall vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer för att få delta i en projekttävling, skall minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 74 Juryns beslut

1. Juryn skall vara självständig i sina beslut och yttranden.
2. Den skall granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och uteslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projekttävlingen.
3. Den skall ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i ett protokoll som skall undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.
4. Anonymiteten skall respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.
5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.
6. Det skall upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

Avdelning V Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställighetsbefogenheter och slutbestämmelser

Artikel 75 Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål

För att resultaten av tillämpningen av detta direktiv skall kunna bedömas skall medlemsstaterna senast den 31 oktober varje år till kommissionen överlämna en statistikrapport, utformad i enlighet med artikel 76, över de varukontrakt, tjänstekontrakt och byggentreprenadkontrakt som den upphandlande myndigheten har tilldelat under det föregående året.

Artikel 76 Statistikrapportens innehåll

1. För varje upphandlande myndighet som anges i bilaga IV skall statistikrapporten minst omfatta följande uppgifter:
 - a) Antal tilldelade kontrakt och kontraktens värde när det gäller kontrakt som omfattas av detta direktiv.
 - b) Antal kontrakt och kontraktens värde för sådan tilldelning av kontrakt som sker enligt undantag från avtalet.

EU-direktiv

Uppgifterna enligt led a i första stycket skall i största möjliga utsträckning redovisas enligt följande uppdelning:

- a) Använda upphandlingsförfaranden.
- b) För varje förfarande byggentreprenader enligt bilaga I samt varor och tjänster enligt bilaga II, identifierade efter kategori i CPV-nomenklaturen.
- c) Nationaliteten hos den ekonomiska aktör som tilldelades kontraktet.

När kontrakt tilldelas genom förhandlat förfarande skall de uppgifter som avses i led a i första stycket dessutom delas upp med hänsyn till de förhållanden som anges i artik-

larna 30 och 31 samt omfatta antalet kontrakt och värdet av de kontrakt som tilldelats av den medlemsstat eller tredje land som de anbudsgivare som tilldelats kontraktet tillhör.

2. För andra upphandlande myndigheter än dem som anges i bilaga IV skall statistikrapporten minst omfatta följande uppgifter:

- a) Antal tilldelade kontrakt och kontraktens värde uppdelade i enlighet med punkt 1 andra stycket.
- b) Totalt värde av kontrakten avseende sådan tilldelning som sker enligt undantag från avtalet.

3. Statistikrapporten skall klart ange alla andra statistiska uppgifter som begärs enligt avtalet.

De uppgifter som avses i första stycket skall fastställas enligt förfarandet i artikel 77.2.

Artikel 77 Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG. *Förordning (596/2009/EG)*

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1–5 a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

4. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1–5 a.4 och 5 b samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. Den tid som anges i artikel 5 a.3 c, 5 a.4 b och 5 a.4 e i beslut 1999/468/EG ska vara fyra, två respektive sex veckor. *Förordning (596/2009/EG)*

5. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1, 5 a.2, 5 a.4 och 5 a.6 samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

Artikel 78 Revidering av tröskelvärden

1. Kommissionen ska vartannat år från och med 30 april 2004 kontrollera de tröskelvärden som fastställs i artikel 7 och vid behov revidera dem. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 77.4. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 77.5.

Tröskelvärdena skall beräknas utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under de 24 månader som slutar den sista dagen i augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs skall de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt avtalet, uttryckta i SDR. *Förordning (596/2009/EG)*

2. Samtidigt med revideringen enligt punkt 1 ska kommissionen anpassa följande:

- a) Tröskelvärdena i artikel 8 första stycket a, i artikel 56 och i artikel 63.1 första stycket ska anpassas till det reviderade tröskelvärdet för offentliga byggentreprenadkontrakt.
- b) Tröskelvärdet i artikel 67.1 a ska anpassas till det reviderade tröskelvärdet för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av de upphandlande myndigheter som anges i bilaga IV.

- c) Tröskelvärdena i artikel 8 första stycket b och i artikel 67. 1 b och c ska anpassas till det reviderade tröskelvärdet för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av andra upphandlande myndigheter än de som anges i bilaga IV.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 77.4. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 77.5. *Förordning (596/2009/EG)*

3. Motvärdena till de tröskelvärden som fastställs enligt punkt 1 i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte deltar i den monetära unionen skall i princip revideras vartannat år från och med den 1 januari 2004. Beräkningen av detta värde skall baseras på den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den sista dagen i augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

4. De reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1 och deras motvärden i de nationella valutor som avses i punkt 3 skall offentliggöras av kommissionen i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november efter revideringen.

Artikel 79 Ändringar

1. Kommissionen får i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 77.2 ändra följande:

- a) Formerna för hur de meddelanden som avses i artiklarna 35, 58, 64 och 69 samt de statistikrapporter som föreskrivs i artikel 35.4 fjärde stycket och i artiklarna 75 och 76 ska upprättas, överföras, mottas, översättas, insamlas och spridas.
- b) Bestämmelserna om överföring och offentliggörande av de uppgifter som avses i bilaga VIII, av skäl som hänger samman med tekniska framsteg eller av administrativa skäl. *Förordning (596/2009/EG)*

2. Kommissionen får ändra följande:

- a) Den tekniska utformningen av de beräkningsmetoder som avses i artikel 78.1 andra stycket och artikel 78.3.
- b) De särskilda formerna för hänvisningar till särskilda positioner i CPV-nomenklaturen i meddelandena.
- c) Förteckningarna över offentligtrettsliga organ och kategorier av organ enligt bilaga III, när en sådan ändring, grundad på anmälningar från medlemsstaterna, visar sig nödvändig.
- d) Förteckningarna över de centrala statliga myndigheter som avses i bilaga IV, efter de ändringar som är nödvändiga för att följa avtalet.
- e) Referensnumren till nomenklaturen i bilaga I, förutsatt att detta direktivs materiella tillämpningsområde inte ändras därigenom, och formerna för hänvisningar i meddelandena till särskilda nummer i den nomenklaturen.
- f) Referensnumren till nomenklaturen i bilaga II, förutsatt att direktivets materiella tillämpningsområde inte ändras därigenom, och formerna för hänvisning i meddelandena till särskilda nummer i den nomenklaturen inom de tjänstekategorier som anges i den bilagan.
- g) Bestämmelserna om och de tekniska krav på utrustningen för elektronisk mottagning enligt punkterna a, f och g i bilaga X.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 77.3. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 77.5. *Förordning (596/2009/EG)*

EU-direktiv

Artikel 80 Genomförande

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 31 januari 2006. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 81 Övervakningsmekanismer

Enligt rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten skall medlemsstaterna genom effektiva, tillgängliga och klara och tydliga mekanismer se till att detta direktiv genomförs.

I detta syfte kan de bland annat utse eller inrätta ett oberoende organ.

Artikel 82 Upphävande

Direktiv 92/50/EEG, med undantag av artikel 41, samt direktiven 93/36/EEG och 93/37/EEG skall upphöra att gälla med verkan från och med den dag som anges i artikel 80 utan att detta påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller fristerna för överföring och tillämpning enligt bilaga XI.

Hänvisningar till de upphävda direktiven skall anses som hänvisningar till detta direktiv och skall läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga XII.

Artikel 83 Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 84 Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Ikraftträdande av ändringsförordningar

1251/2011/EU

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012.

[Bilagorna I–V återges ej här; red.anm.]

Bilaga VI Definition av vissa tekniska specifikationer

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

1. a) *tekniska specifikationer*: i fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat skall upptas i de allmänna specifikationerna, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan skall kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande myndighetens planerade användning. Dessa egenskaper skall omfatta nivå på miljöprestanda, projektering för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, säkerhet och mått, samt förfarandena vid bedömning av kvalitets-säkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning och märkning samt produktionsprocesser och -metoder. De skall även innefatta bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden skall antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.
- b) *teknisk specifikation*: i fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, som kvalitetsnivåer, nivå på miljöprestanda, projektering för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, produktens användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på produkten angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning, bruksanvisningar, produktionsprocesser och -metoder samt förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.
2. *standard*: en teknisk specifikation som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som faller under en av följande kategorier:
 - Internationell standard: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - Europeisk standard: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - Nationell standard: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
3. *europeiskt tekniskt godkännande*: en positiv teknisk bedömning av en produkts lämplighet för att användas för ett bestämt ändamål, grundad på att de grundläggande kraven på byggentreprenaden är uppfyllda genom produktens konstitutiva egenskaper tillsammans med de villkor som fastställts för användningen och utnyttjandet. Ett europeiskt tekniskt godkännande skall utfärdas av ett organ för godkännande som för detta ändamål utsetts av medlemsstaten.
4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation som har utarbetats i enlighet med ett förfarande som erkänts av medlemsstaterna och som har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
5. *teknisk referens*: en produkt, med undantag för officiella standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

EU-direktiv

Bilaga VII Information som skall finnas i meddelanden*Bilaga VII A – Information som skall finnas i meddelanden om offentlig upphandling*

Meddelande om offentliggörande av förhandsmeddelande om upphandlarprofil

1. Land där den upphandlande myndigheten finns.
2. Den upphandlande myndighetens namn.
3. Internetadress för upphandlarprofilen (URL).
4. Referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.

Förhandsmeddelande

1. Den upphandlande myndighetens namn, adress, faxnummer, e-postadress samt i förekommande fall motsvarande uppgifter för den enhet som kan lämna ytterligare information och, i fråga om tjänste- och byggtreprenadkontrakt, de enheter som tillhandahåller information, t.ex. via den aktuella statliga webbplatsen, om det allmänna regelverk för skatter, miljöskydd, anställningsskydd och arbetsvillkor som gäller på den plats där kontraktet skall fullgöras.
2. I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
3.
 - För offentliga byggtreprenadkontrakt: slag och omfattning av byggtreprenaden, plats för utförande; om entreprenaden är uppdelad i flera delar, väsentliga särdrag för de olika delarna i förhållande till entreprenaden; om möjligt en uppskattning av kostnadsramen för arbetet, referensnummer enligt nomenklaturen.
 - För offentliga varukontrakt: slag och mängd eller värde avseende de produkter som skall levereras, nomenklaturens referensnummer; referensnummer enligt nomenklaturen.
 - För offentliga tjänstekontrakt: planerad total upphandling i var och en av tjänstekategorierna enligt bilaga II A, referensnummer enligt nomenklaturen.
4. Preliminärt datum när förfarandet för tilldelning av kontraktet eller kontrakten skall inledas, inom varje kategori när det gäller offentlig upphandling av tjänster.
5. I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett ramavtal.
6. I tillämpliga fall, övriga upplysningar.
7. Datum då meddelandet avsänts eller då meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil avsänts.
8. Angivande av huruvida upphandlingen omfattas av avtalet.

Meddelande om upphandling

Öppna förfaranden, selektiva förfaranden, konkurrenspräglad dialog, förhandlade förfaranden:

1. Den upphandlande myndighetens namn, adress, telefon- och faxnummer och e-postadress.
2. I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
3.
 - a) Det valda upphandlingsförfarandet.
 - b) I tillämpliga fall, skäl till det påskyndade förfarandet (i fråga om selektiva och förhandlade förfaranden).
 - c) I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om ett ramavtal.
 - d) I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om ett dynamiskt inköpsystem.
 - e) I tillämpliga fall, användning av elektronisk auktion (vid öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden, i det fall som avses i artikel 30.1 a).
4. Typ av upphandling.

5. Plats för utförande/genomförande av byggentreprenaden, leverans av varorna eller tjänsterna.
6. a) För byggentreprenadkontrakt:
 - Slag och omfattning av det arbete som skall utföras och allmän beskrivning av entreprenaden. Ange särskilt option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. Om entreprenaden eller kontraktet är uppdelat i flera delar skall storleksordningen på de olika delarna anges; referensnummer enligt nomenklaturen.
 - Uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
 - När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för entreprenaden under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktens värde och frekvens.
- b) För varukontrakt:
 - Slag av varor som skall levereras med särskilt angivande av om anbuden inforas med avseende på köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa, referensnummer enligt nomenklaturen. Mängd av de varor som skall levereras med särskilt angivande av option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar och referensnummer enligt nomenklaturen.
 - I samband med tidsbegränsade kontrakt eller kontrakt som kan förnyas inom en given tid anges även, om möjligt, tidsplanen för planerade senare varuupphandlingar.
 - När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för varorna under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktens värde och frekvens.
- c) För tjänstekontrakt:
 - Tjänstekategori och benämning. Referensnummer enligt nomenklaturen. Omfattning av de tjänster som skall levereras. Ange särskilt option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med kontrakt som kan förnyas inom en given tid anges även, om möjligt, tidsplanen för senare tjänsteupphandling.
 - När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för tjänsterna under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktens värde och frekvens.
 - Angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - Hänvisning till lag eller författning.
 - Angivande av huruvida juridiska personer skall ange namn och yrkeskvalifikationer på den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsten.
7. Om kontrakten är uppdelade i flera delar skall det anges om de ekonomiska aktörerna kan lämna anbud på en, flera och/eller alla delar.
8. Sista datum för slutförande av byggentreprenaden/varu-/tjänsteleveranserna eller byggentreprenad-/varu-/tjänstekontraktets varaktighet och, så långt det är möjligt, sista datum för påbörjande av byggentreprenaden eller sista datum för påbörjande eller genomförande av varuleveransen eller tillhandahållandet av tjänsterna.
9. Tillåtelse av eller förbud mot alternativa anbud.
10. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.

11. Öppna förfaranden:
 - a) Namn, adress, telefon- och faxnummer samt e-postadress till den avdelning från vilken kontraktshandlingar och förfrågningsunderlag kan beställas.
 - b) I förekommande fall, sista datum för sådan beställning.
 - c) I förekommande fall, belopp och betalningsvillkor för sådana dokument.
12. a) Sista datum för mottagande av anbud eller preliminära anbud, om det rör sig om införandet av ett dynamiskt inköpssystem (öppna förfaranden).
 - b) Sista datum för mottagande av begäran om deltagande (selektiva och förhandlade förfaranden).
 - c) Adress till vilken dessa skall skickas.
 - d) Det eller de språk som dessa skall vara avfattade på.
13. Öppna förfaranden:
 - a) Personer som får närvara vid öppnandet av anbuden.
 - b) Datum, tid och plats för öppnandet.
14. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
15. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de texter som innehåller villkoren.
16. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt skall anta.
17. De urvalskriterier avseende de ekonomiska aktörernas personliga ställning som kan leda till att de utesluts och de uppgifter som begärs som bevis på att de inte tillhör de kategorier som motiverar uteslutning. Urvalskriterier och uppgifter om den ekonomiska aktörens personliga ställning samt de uppgifter och handlingar som krävs för bedömningen av de ekonomiska och tekniska minimikrav som de ekonomiska aktörerna skall uppfylla. Minimistandardnivåer som eventuellt krävs.
18. För ramavtal: planerat antal, i tillämpliga fall högsta antal, deltagande ekonomiska aktörer, planerad löptid och i tillämpliga fall angivande av skälen till en löptid på över fyra år.
19. För konkurrenspräglad dialog och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling, ange i tillämpliga fall användning av ett förfarande i successiva etapper i syfte att gradvis minska antalet lösningar att diskutera eller anbud att förhandla om.
20. För selektiva förfaranden, konkurrenspräglad dialog och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling, vid utnyttjande av möjligheten att minska antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud, delta i en dialog eller förhandla: planerat minsta antal och i tillämpliga fall högsta antal anbudssökande samt de objektiva kriterier som skall användas för att utse dessa anbudssökande.
21. Den tid anbudsgivaren skall vara bunden av sitt anbud (öppna förfaranden).
22. I förekommande fall, namn och adress på ekonomiska aktörer som den upphandlande myndigheten redan utsett (förhandlade förfaranden).
23. De kriterier som avses i artikel 53 och som skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras inbördes viktning skall anges om de inte framgår av specifikationerna eller, vid konkurrenspräglad dialog, av det beskrivande dokumentet.
24. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Exakta uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov tjänstens namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress från vilken dessa upplysningar kan erhållas.
25. Datum för offentliggörande av förhandsmeddelande i enlighet med de tekniska specifikationer för offentliggörande som anges i bilaga VIII eller uppgift om att sådant offentliggörande inte skall äga rum.
26. Datum då meddelandet avsänts.
27. Angivande av om kontraktet omfattas av avtalet om offentlig upphandling eller ej.

Meddelande om förenklad upphandling inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem

1. Det land där den upphandlande myndigheten finns.
2. Den upphandlande myndighetens namn och e-postadress.
3. Hänvisning till offentliggörandet av det meddelande om upphandling som rör ett dynamiskt inköpssystem.
4. E-postadress där förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna för det dynamiska inköpssystemet finns tillgängliga.
5. Föremålet för upphandlingen: Beskrivning genom koderna i CPV-nomenklaturen och upphandlingens mängd eller omfattning.
6. Tidsperiod inom vilken preliminära anbud skall lämnas in.

Meddelande om tilldelning av kontrakt

1. Den upphandlande myndighetens namn och adress.
2. Det valda upphandlingsförfarandet. Vid förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande av meddelande (artikel 28), motivering.
3. – För byggentreprenadkontrakt: slag och omfattning av de tjänster som skall tillhandahållas och en allmän beskrivning av entreprenaden.
 - För varukontrakt: slag och mängd av de produkter som levereras, i förekommande fall, per leverantör; referensnummer enligt nomenklaturen.
 - För tjänstekontrakt: tjänstekategori och benämning; referensnummer enligt nomenklaturen; omfattning av upphandlade tjänster.
4. Datum för tilldelning av kontrakt.
5. Kriterier för tilldelning av kontrakt.
6. Antal mottagna anbud.
7. Namn och adress på den eller de ekonomiska aktörer som tilldelats kontrakt.
8. Erlagt pris (minimum/maximum) eller prisklass.
9. Det/de tilldelade kontraktens värde eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet.
10. Värde och omfattning av den del av kontraktet som eventuellt kan bli utlagt på tredje man.
11. Datum för offentliggörande av meddelandet om upphandling i enlighet med de tekniska specifikationer för offentliggörande som återfinns i bilaga VIII.
12. Datum då meddelandet avsänts.
13. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Exakta uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov tjänstens namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress från vilken dessa upplysningar kan erhållas.

Bilaga VII B – Information som skall finnas i meddelanden om koncessioner avseende offentliga byggentreprenader

1. Den upphandlande myndighetens namn, adress, faxnummer och e-postadress.
2. a) Plats för utförande av entreprenaden.
b) Koncessionens syfte: slag och omfattning av prestationerna.
3. a) Sista datum för inlämnande av anbud.
b) Adress till vilken anbudet skall sändas.
c) Det eller de språk på vilket/vilka de skall avfattas.
4. Personliga, tekniska och finansiella villkor som skall uppfyllas av de anbudssökande.
5. Kriterier som kommer att användas vid tilldelning av kontrakt.
6. I tillämpliga fall, minsta procentandel av arbetet som läggs ut på tredje man.
7. Datum då meddelandet avsänts.
8. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Exakta uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov tjänstens namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress från vilken dessa upplysningar kan erhållas.

Bilaga VII C – Information som skall finnas i meddelanden om kontrakt som tilldelas av koncessionshavare för byggentreprenader, vilka inte är upphandlande myndigheter

1. a) Plats för utförande.
b) Slag och omfattning av tjänsterna, allmänna karakteristika för arbetet.
2. Eventuell tidsfrist för utförandet.
3. Namn och adress på det organ där förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna kan begäras.
4. a) Tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud.
b) Adress till vilken de skall sändas.
c) Det eller de språk på vilket/vilka de skall avfattas.
5. I tillämpliga fall, den säkerhet eller de garantier som krävs.
6. Personliga, tekniska och finansiella villkor som skall uppfyllas av de anbudssökande.
7. Kriterier som kommer att användas vid tilldelning av kontrakt.
8. Datum då meddelandet avsänts.

Bilaga VII D – Information som skall finnas i meddelanden om projekttävlingar avseende tjänster

Meddelande om projekttävling

1. Namn, adress, faxnummer och e-postadress för den upphandlande myndigheten och för de avdelningar där kompletterande handlingar kan erhållas.
2. Beskrivning av projektet.
3. Typ av projekttävling: öppen eller selektiv.
4. Vid en öppen projekttävling: sista datum för inlämnande av projekt.
5. Vid en selektiv projekttävling:
 - a) Planerat antal deltagare.
 - b) I tillämpliga fall, namnet på de deltagare som redan utsetts.
 - c) Kriterier för urval av deltagare.
 - d) Sista datum för ansökan om deltagande.
6. I tillämpliga fall, ange om deltagande förbehålls en viss yrkesgrupp.
7. Kriterier vid bedömning av projekten.
8. I tillämpliga fall, namn på de jurymedlemmar som utsetts.
9. Ange om juryns beslut är bindande för den upphandlande myndigheten.
10. I tillämpliga fall, antal och värde på priserna.
11. I tillämpliga fall, ange de utbetalningar som skall göras till samtliga deltagare.
12. Ange huruvida de kontrakt som följer på projekttävlingen kommer att tilldelas vinnaren eller vinnarna i projekttävlingen.
13. Datum då meddelandet avsänts.

Meddelande om resultaten av en projekttävling

1. Den upphandlande myndighetens namn, adress, faxnummer och e-postadress.
2. Beskrivning av projektet.
3. Totalt deltagarantal.
4. Antal utländska deltagare.
5. Tävlingsens vinnare.
6. I tillämpliga fall, pris(er).
7. Hänvisning till meddelandet om projekttävlingen.
8. Datum då meddelandet avsänts.

Bilaga VIII Karakteristika för offentliggörandet

1. Offentliggörande av meddelanden
 - a) De upphandlande myndigheterna skall översända de meddelanden som avses i artiklarna 35, 58, 64 och 69 till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer i det format som krävs enligt kommissionens direktiv 2001/78/EG av den 13 september 2001 om användning av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling. De förhandsmeddelanden som avses i artikel 35.1 första stycket om upphandlarprofil enligt punkt 2 b skall även följa detta format, liksom även meddelandet om detta offentliggörande.
 - b) De meddelanden som avses i artiklarna 35, 58, 64 och 69 skall offentliggöras av Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer eller av de upphandlande myndigheterna vid förhandsmeddelanden om upphandlarprofil enligt artikel 35.1 första stycket.

De upphandlande myndigheterna kan därutöver offentliggöra denna information på internet i form av den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.
 - c) Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer skall till den upphandlande myndigheten sända en bekräftelse på det offentliggörande som avses i artikel 36.8.
2. Offentliggörande av kompletterande upplysningar
 - a) De upphandlande myndigheterna uppmanas att offentliggöra samtliga specifikationer och kompletterande handlingar på internet.
 - b) Upphandlarprofilen kan innehålla det förhandsmeddelande som avses i artikel 35.1 första stycket, uppgifter om pågående upphandlingar, planerade inköp, tilldelade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, såsom kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress.
3. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg.

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg är tillgängliga på följande internetadress: <http://simap.eu.int>.

[Bilaga IX återges ej här; red.anm.]

Bilaga X Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar eller ritningar och planer i projekttävlingarna

Utrustning för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar samt för översändning av ritningar och planer skall, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

- a) de elektroniska signaturerna för anbud, anbudsansökningar, ritningar och planer överensstämmer med de nationella bestämmelserna enligt direktiv 1999/93/EG,
- b) exakt tid och dag för mottagande av anbud, anbudsansökningar, ritningar och planer kan fastställas noggrant,
- c) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförts enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,
- d) det vid överträdelse av detta förbud mot tillträde finns rimliga garantier för att överträdelsen klart kan spåras,
- e) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av mottagna uppgifter,
- f) tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av förfarandet för kontraktstilldelning eller av projekttävlingen endast är möjlig om de behöriga personerna agerar samtidigt,
- g) de insända uppgifterna inte kan göras tillgängliga förrän efter det fastställda datumet vid ett samtidigt agerande av de behöriga personerna,
- h) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem.

[Bilagorna XI–XII återges ej här; red.anm.]

RÅDETS DIREKTIV 89/665/EEG

Samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten

(1989-12-21 [EGT L 395, 30.12.1989, s. 33]¹)

Artikel 1	Tillämpningsområde och tillgängliga prövningsförfaranden ..	268
Artikel 2	Krav på prövningsförfaranden	269
Artikel 2 a	Period under vilken avtal inte får ingås	270
Artikel 2 b	Undantag från perioden under vilken avtal inte får ingås	270
Artikel 2 c	Tidsfrister för ansökan om prövning	270
Artikel 2 d	Ogiltighet	271
Artikel 2 e	Överträdelse av detta direktiv och alternativa sanktioner	272
Artikel 2 f	Tidsfrister	272
Artikel 3	Korrigeringsmekanism	273
Artikel 3 a	Innehållet i ett meddelande om frivillig förhandsinsyn	273
Artikel 3 b	Kommittéförfarande	273
Artikel 4	Genomförande	274
Artikel 4 a	Översyn	274
Artikel 5	274
Artikel 6	274

Europeiska gemenskapernas råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

i samarbete med Europaparlamentet,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

med beaktande av följande:

Gemenskapens direktiv om offentlig upphandling, särskilt rådets direktiv 71/305/EEG av den 26 juli 1971 för samordning av förfarandena vid tilldelning av bygg- och anläggningsarbeten, senast ändrat genom direktiv 89/440/EEG och rådets direktiv 77/62/EEG av den 21 december 1976 om samordning av förfarandet vid offentlig upphandling av varor, senast ändrat genom direktiv 88/295/EEG, innehåller ej bestämmelser som säkrar deras effektiva tillämpning.

Gällande bestämmelser för tillämpning av direktiven på såväl nationell som gemenskapsnivå är inte alltid tillräckliga för att garantera efterlevnad av i sammanhanget relevanta gemenskapsregler, i synnerhet inte i ett skede, då överträdelse kan korrigeras.

Då man öppnar det offentliga upphandlingsområdet för konkurrens mellan medlemsstaterna, krävs en väsentligt större garanti för insyn och icke-diskriminering. För att detta skall ha påtaglig verkan, måste snabba och effektiva rättsmedel stå till buds i händelse av överträdelse av gemenskapsrättens regler för offentlig upphandling eller av nationell lagstiftning om genomförandet av sådana regler.

Det förhållande att det i somliga medlemsstater saknas möjligheter till rättelse eller att de befintliga möjligheterna är otillräckliga, hindrar gemenskapens företag från att lämna anbud i det medlemsland, där den upphandlande myndigheten är etablerad. Berörda medlemsstater måste rätta till förhållandet.

Eftersom upphandlingsförfarandet för varje särskilt kontrakt är kortvarigt, måste ett sakkunnigt prövningsorgan bl. a. vara behörigt att vidta interimistiska åtgärder i syfte att uppskjuta förfarandet hos myndigheten eller verkställigheten av dess beslut. Med hänsyn till tidsfaktorn måste vidare ges möjlighet att snabbt ingripa mot nämnda överträdelse.

Det är nödvändigt att se till att lämpliga förfaranden finns inom alla medlemsstater, så att beslut i strid mot dess bestämmelser kan upphävas och ersättning kan ges till dem som skadats av överträdelserna.

EU-direktiv

¹ Senast ändrat genom direktiv 2007/66/EG [red.anm.].

Om företagen inte begär prövning, torde rättelse i vissa fall aldrig komma till stånd, såvida man inte inrättar en särskild ordning för ändamålet.

Följaktligen bör kommissionen ges behörighet att föra ärendet inför vederbörande myndigheter i medlemslandet såväl som upphandlingsmyndigheten, så snart den anser, att en klar och konkret överträdelse har begåtts vid upphandlingsförfarandet, så att lämpliga åtgärder vidtas för skyndsamt rättelse av en påstådd kränkning.

Tillämpningen av detta direktiv bör utvärderas inom en period av fyra år från genomförandet på grundval av information från medlemsstaterna om prövningsförfarandets funktion i respektive länder.

Härigenom föreskrivs följande

Artikel 1 Tillämpningsområde och tillgängliga prövningsförfaranden

1. Detta direktiv ska tillämpas på avtal som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster, såvida inte sådana avtal omfattas av undantag i enlighet med artiklarna 10–18 i det direktivet.

Avtal enligt detta direktiv inbegriper offentliga kontrakt, ramavtal, byggkoncessioner och dynamiska inköpsystem.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att garantera att en upphandlande myndighets beslut gällande avtal som omfattas av direktiv 2004/18/EG kan prövas effektivt, och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2 f i detta direktiv, när det görs gällande att sådana beslut har inneburit en överträdelse av gemenskapslagstiftningen om offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna lagstiftning.

2. Medlemsstaterna ska se till att det inte sker någon diskriminering mellan företag som åberopar skada i samband med ett tilldelningsförfarande till följd av den skillnad som görs enligt detta direktiv mellan nationella bestämmelser om genomförande av gemenskapslagstiftningen och andra nationella bestämmelser.

3. Medlemsstaterna ska se till att prövningsförfarandena ska vara tillgängliga på de villkor som medlemsstaterna själva anger, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att den som vill utnyttja ett prövningsförfarande ska underrätta den upphandlande myndigheten om den påstådda överträdelsen och om sin avsikt att ansöka om prövning, under förutsättning att detta inte påverkar den minimiperiod under vilken avtal inte får ingås i enlighet med artikel 2 a.2 eller några andra tidsfrister för ansökan om prövning i enlighet med artikel 2 c.

5. Medlemsstaterna får kräva att den berörda personen först ska lämna in en ansökan om prövning till den upphandlande myndigheten. I det fallet ska medlemsstaterna se till att inlämnandet av en sådan ansökan omedelbart medför att avtalet tillsvidare inte får ingås.

Medlemsstaterna ska besluta om lämpliga kommunikationsmedel, inbegripet telefax eller elektroniska medel, som ska användas för ansökningar om prövning i enlighet med första stycket.

Den förlängda period under vilken avtal inte får ingås som avses i första stycket ska inte upphöra före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande myndigheten sände ett svar, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande myndigheten sände ett svar, eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att ett svar erhöles. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 Krav på prövningsförfaranden

1. Medlemsstaterna ska se till att de åtgärder som vidtas vad avser prövningsförfarandena i artikel 1 innehåller bestämmelser om befogenheter att
 - a) vid första möjliga tillfälle och genom interimistiskt förfarande vidta provisoriska åtgärder i syfte att korrigera den påstådda överträdelsen eller förhindra att de berörda intressena skadas ytterligare, inbegripet åtgärder för att skjuta upp eller garantera uppskovet av förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt eller av genomförandet av ett beslut som fattats av den upphandlande myndigheten,
 - b) antingen åsidosättande eller garantera åsidosättande av beslut som fattats på olagligt sätt, inbegripet undanröjande av diskriminerande tekniska, ekonomiska eller finansiella specifikationer i anbudsinfördran, kontraktshandlingarna eller något annat dokument som avser tilldelningsförfarandet,
 - c) bevilja skadestånd till personer som skadats av en överträdelse.
2. De befogenheter som avses i punkt 1 och i artiklarna 2 d och 2 e får tilldelas separata organ som ansvarar för olika aspekter av prövningsförfarandet.
3. När ett organ i första instans, som är oberoende av den upphandlande myndigheten, ska pröva ett beslut om tilldelning av kontrakt, ska medlemsstaterna se till att den upphandlande myndigheten inte kan ingå avtalet innan prövningsorganet har fattat ett beslut om ansökan om provisoriska åtgärder eller om prövning. Uppskovet ska inte upphöra före utgången av den period under vilken avtal inte får ingås som avses i artiklarna 2 a.2, 2 d.4 och 2 d.5.
4. Utom i de fall som avses i punkt 3 och i artikel 1.5 ska prövningsförfarandena inte nödvändigtvis medföra att de upphandlingar som berörs av prövningen automatiskt skjuts upp.
5. Medlemsstaterna får föreskriva att det behöriga prövningsorganet får ta hänsyn till de sannolika följderna av provisoriska åtgärder för alla berörda intressen som kan skadas, inklusive allmänintresset, och får besluta att inte vidta sådana åtgärder om de negativa följderna kan väga tyngre än fördelarna.
Ett beslut att inte bevilja provisoriska åtgärder ska inte påverka andra yrkanden från den person som begärt åtgärderna.
6. Medlemsstaterna får föreskriva att när någon kräver skadestånd på grund av att ett beslut har fattats på olagligt sätt, ska det ifrågasatta beslutet först åsidosättas av ett organ som har de nödvändiga befogenheterna.
7. Utom i de fall som avses i artiklarna 2 d–2 f ska verkan av att de befogenheter har utövats som avses i punkt 1 i den här artikeln på ett avtal som ingås till följd av tilldelningen av det regleras i nationell lagstiftning.
 Vidare får medlemsstaterna, utom i de fall där ett beslut ska åsidosättas innan skadestånd beviljas, föreskriva att efter det att ett avtal ingåtts i enlighet med artikel 1.5, punkt 3 i den här artikeln eller artiklarna 2 a–2 f ska prövningsorganets befogenheter vara begränsade till beslut om skadestånd till den som lidit skada av överträdelsen.
8. Medlemsstaterna ska se till att de beslut om fattas av de behöriga prövningsorganen kan verkställas effektivt.
9. Om de behöriga prövningsorganen inte är domstolar, ska de alltid ge skriftliga skäl till sina beslut. Dessutom ska det i ett sådant fall vidtas åtgärder för att garantera förfaranden, med vars hjälp en påstådd olaglig åtgärd av ett prövningsorgan eller en påstådd brist i utövandet av dess befogenheter kan bli föremål för domstolsprövning eller prövning av ett annat organ som är en domstol i enlighet med artikel 234 i fördraget och är oberoende av den upphandlande myndigheten och prövningsorganet.
 Medlemmarna av ett sådant oberoende organ ska utnåmnas och avgå ur tjänst på samma villkor som domarkårens medlemmar vad avser den myndighet som ansvarar för deras utnämning, deras mandatperiod och deras avgång. Åtminstone ordföranden

för detta oberoende organ ska ha samma juridiska och yrkesmässiga meriter som domarkårens medlemmar. Det oberoende organet ska fatta sina beslut enligt ett förfarande under vilket båda parter har hörts och dessa beslut ska vara rättsligt bindande genom de medel som varje medlemsstat bestämmer. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 a Period under vilken avtal inte får ingås

1. Medlemsstaterna ska se till att de personer som avses i artikel 1.3 får de tidsfrister som krävs för att effektivt kunna pröva de upphandlande myndigheternas beslut om tilldelning av kontrakt, genom att införa de bestämmelser som krävs för att uppfylla de minimikrav som anges i punkt 2 i den här artikeln och i artikel 2 c.

2. Avtal enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2004/18/EG får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av antingen en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits.

Anbudsgivarna ska anses vara berörda om de ännu inte har uteslutits definitivt. Ett uteslutande är definitivt om det har meddelats de berörda anbudsgivarna, och antingen har ansetts vara lagligt av ett oberoende prövningsorgan eller inte längre kan bli föremål för ett prövningsförfarande.

Anbudssökande ska anses vara berörda om den upphandlande myndigheten inte har lämnat information om avslaget på deras ansökan innan berörda anbudsgivare meddelats beslutet om tilldelning av kontraktet.

Meddelandet till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om beslutet om tilldelning av kontrakt ska åtföljas av

- den kortfattade redogörelse för skälen till beslutet som föreskrivs i artikel 41.2 i direktiv 2004/18/EG, om inget annat föreskrivs i artikel 41.3 i det direktivet, och
- en exakt angivelse av den period under vilken avtal inte får ingås i enlighet med nationella bestämmelser som införlivar denna punkt. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 b Undantag från perioden under vilken avtal inte får ingås

Medlemsstaterna får föreskriva att de tidsfrister som avses i artikel 2 a.2 inte ska tillämpas i följande fall:

- a) Om direktiv 2004/18/EG inte kräver att ett föregående meddelande om offentlig upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- b) Om den enda berörda anbudsgivaren enligt artikel 2 a.2 är den som tilldelas kontraktet och ingen anbudssökande berörs.
- c) När det är fråga om ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal i enlighet med artikel 32 i direktiv 2004/18/EG och när det är fråga om ett särskilt kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med artikel 33 i det direktivet.

Om detta undantag åberopas ska medlemsstaterna säkerställa att avtalet är ogiltigt i enlighet med artiklarna 2 d och 2 f i det här direktivet

- om det föreligger en överträdelse av artikel 32.4 andra stycket andra strecksatsen eller av artikel 33.5 eller 33.6 i direktiv 2004/18/EG, och
- om kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 7 i direktiv 2004/18/EG. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 c Tidsfrister för ansökan om prövning

När medlemsstaterna föreskriver att en ansökan om prövning av ett beslut av en upphandlande myndighet, som fattats inom eller med anknytning till ett upphandlingsförfarande som omfattas av direktiv 2004/18/EG, ska lämnas in inom en viss tidsfrist, ska

denna tidsfrist vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens beslut översändes till anbudsgivaren eller anbudssökanden, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens beslut översändes till anbudsgivaren eller anbudssökanden eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens beslut erhöles. Meddelandet till varje anbudsgivare eller anbudssökande om den upphandlande myndighetens beslut ska åtföljas av en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet. När det gäller en ansökan om prövning av beslut som avses i artikel 2.1 b i det här direktivet, som inte är föremål för ett särskilt meddelande, ska tidsfristen vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med den dag det berörda beslutet offentliggörs. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 d Ogiltighet

1. Medlemsstaterna ska se till att ett prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten förklarar ett avtal ogiltigt eller att ogiltigheten beror på ett beslut från ett sådant prövningsorgan,

- om den upphandlande myndigheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om offentlig upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2004/18/EG,
- när det föreligger en överträdelse av artiklarna 1.5, 2.3 eller 2 a.2 i detta direktiv, om denna överträdelse har berövat den anbudsgivare som ansökt om prövning möjligheten att rikta anspråk före ingåendet av avtalet, i kombination med en överträdelse av direktiv 2004/18/EG, om den överträdelsen har inverkat på möjligheterna för den anbudsgivare som ansöker om prövning att erhålla kontraktet,
- i de fall som avses i artikel 2 b.c andra stycket, om medlemsstaten har åberopat undantag från den period under vilken avtal inte får ingås om de bygger på ett ramavtal och ett dynamiskt inköpssystem.

2. Följderna av att ett avtal anses vara ogiltigt ska bestämmas i nationell lagstiftning.

I nationell lagstiftning får det därför föreskrivas ett retroaktivt upphörande av alla avtalsskyldigheter eller en begränsning av upphörandet till att omfatta de skyldigheter som ännu inte har fullgjorts. I det senare fallet ska medlemsstaterna föreskriva tillämpning av andra sanktioner enligt artikel 2 e.2.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten inte behöver anse att ett avtal är ogiltigt, även om det har tilldelats på olagligt sätt av de skäl som anges i punkt 1, om prövningsorganet finner, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, att tvingande hänsyn till ett allmänintresse kräver att avtalets giltighet bör upprätthållas. I detta fall ska medlemsstaterna föreskriva alternativa påföljder enligt artikel 2 e.2 som ska tillämpas i stället.

Ekonomiska intressen av att avtalets giltighet upprätthålls får endast betraktas som tvingande hänsyn om ogiltighet i undantagsfall skulle leda till oproportionerliga följder.

Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet i fråga ska emellertid inte utgöra tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet omfattar bland annat kostnader för förseningar i samband med fullgörandet av avtalet, kostnader i samband med inledandet av ett nytt upphandlingsförfarande, kostnader i samband med byte av ekonomisk aktör samt kostnader för rättsliga skyldigheter i samband med ogiltighet.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 a i den här artikeln inte ska tillämpas om
- den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om offentlig upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåtet i enlighet med direktiv 2004/18/EG,
 - den upphandlande myndigheten i *Europeiska unionens officiella tidning* har offentliggjort ett meddelande enligt artikel 3 a där den uttrycker sin avsikt att ingå avtalet, och

EU-direktiv

- avtalet inte har ingåtts före utgången av en minsta tidsfrist på 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då detta meddelande offentliggjordes.
- 5. Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 c i den här artikeln inte ska tillämpas om**
- den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 32.4 andra stycket andra strecksatsen eller artikel 33.5 och 33.6 i direktiv 2004/18/EG,
 - den upphandlande myndigheten till berörda anbudsgivare har överlämnat ett beslut om tilldelning av kontraktet tillsammans med en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet i enlighet med artikel 2 a.2, och
 - avtalet inte har ingåtts före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 e Överträdelse av detta direktiv och alternativa sanktioner

1. Vid överträdelse av artiklarna 1.5, 2.3 eller 2 a.2 som inte omfattas av artikel 2 d.1 b ska medlemsstaterna föreskriva ogiltighet i enlighet med artikel 2 d.1–2 e.3 eller alternativa sanktioner. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är beroende av den upphandlande myndigheten ska besluta, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, om avtalet bör anses vara ogiltigt eller om alternativa sanktioner bör åläggas.

2. Alternativa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De alternativa sanktionerna ska utgöras av

- att den upphandlande myndigheten åläggs avgifter, eller
- att avtalstidens längd förkortas.

Medlemsstaterna får ge prövningsorganet stort utrymme för egen bedömning för att ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, bland annat hur allvarig överträdelsen är, den upphandlande myndighetens agerande och, i de fall som avses i artikel 2 d.2, i vilken utsträckning avtalet fortfarande är giltigt.

Beviljande av skadestånd är inte någon lämplig sanktion enligt denna punkt.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 2 f Tidsfrister

1. Medlemsstaterna får föreskriva att en ansökan om prövning i enlighet med artikel 2 d.1 ska göras

- a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att
 - den upphandlande myndigheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontraktet i enlighet med artikel 35.4 samt artiklarna 36 och 37 i direktiv 2004/18/EG, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande myndighetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om offentlig upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller
 - den upphandlande myndigheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om avtalets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 41.2 i direktiv 2004/18/EG, om inget annat föreskrivs i artikel 41.3 i det direktivet; detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2 b.c i det här direktivet,
- b) under alla omständigheter före utgången av minst 6 månader räknat från och med dagen efter det att avtalet ingicks.

2. I alla övriga fall, inklusive ansökningar om prövning i enlighet med artikel 2 e. 1, ska tidsfristerna för ansökan om prövning fastställas i nationell lagstiftning, om inte annat föreskrivs i artikel 2 c. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 3 Korrigeringsmekanism

1. Kommissionen får åberopa förfarandet enligt punkterna 2–5, om den innan ett avtal ingås anser att en allvarlig överträdelse av gemenskapsrätten om offentlig upphandling har begåtts i samband med en offentlig upphandling som omfattas av direktiv 2004/18/EG.

2. Kommissionen ska underrätta den berörda medlemsstaten om de skäl som föranlett bedömningen att det föreligger en allvarlig överträdelse, och ska kräva korrigeringsåtgärder på lämpligt sätt.

3. Inom 21 kalenderdagar efter erhållandet av den underrättelse som avses i punkt 2 ska den berörda medlemsstaten till kommissionen lämna

- en bekräftelse på att överträdelsen har korrigerats,
- en förklaring till varför ingen korrigeringsåtgärd skett, eller
- ett meddelande om att upphandlingsförfarandet har skjutits upp antingen av den upphandlande myndigheten på eget initiativ eller på grundval av de befogenheter som anges i artikel 2.1 a.

4. En förklaring som överlämnats enligt punkt 3 b kan bland annat hänvisa till att den påstådda överträdelsen redan är föremål för rättsliga förfaranden eller andra prövningsförfaranden eller en prövning i enlighet med artikel 2.9. I ett sådant fall ska medlemsstaten underrätta kommissionen om resultatet av dessa förfaranden så snart det blir känt.

5. Om det har lämnats ett meddelande om att ett upphandlingsförfarande har skjutits upp i enlighet med punkt 3 c, ska medlemsstaten underrätta kommissionen när uppkovet hävs eller om det har inletts något annat upphandlingsförfarande som helt eller delvis gäller samma sak. Meddelandet ska bekräfta att den påstådda överträdelsen har korrigerats eller innehålla en förklaring till varför ingen korrigeringsåtgärd gjorts.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 3 a Innehållet i ett meddelande om frivillig förhandsinsyn

Det meddelande som avses i artikel 2 d.4 andra strecksatsen, vars format ska antas av kommissionen i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 3 b.2, ska innehålla följande uppgifter:

- Den upphandlande myndighetens namn och kontaktuppgifter.
- En beskrivning av avtalets ändamål.
- En motivering av den upphandlande myndighetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om offentlig upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- Namn och kontaktuppgifter avseende den ekonomiska aktör som tilldelats kontraktet enligt tilldelningsbeslutet.
- I förekommande fall, andra uppgifter som den upphandlande myndigheten eventuellt anser vara användbara. *Direktiv (2007/66/EG)*

EU-direktiv

Artikel 3 b Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den rådgivande kommitté för offentliga bygg- och upphandlingskontrakt som inrättats genom artikel 1 i rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 (nedan kallad "kommittén").

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i rådets beslut av den 28 juni 1999 om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 4 Genomförande

1. Kommissionen får i samråd med kommittén uppmana medlemsstaterna att till kommissionen lämna information om tillämpningen av nationella prövningsförfaranden.

2. Medlemsstaterna ska årligen delge kommissionen samtliga beslut, inklusive motiveringar, som deras prövningsorgan fattat i enlighet med artikel 2 d.3.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 4 a Översyn

Senast den 20 december 2012 ska kommissionen se över genomförandet av detta direktiv och avlägga rapport till Europaparlamentet och rådet om dess verkan, särskilt med avseende på de alternativa sanktionernas och tidsfristernas verkan.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 5

Medlemsstaterna skall före den 1 december 1991 införa de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning och andra författningar som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 6

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2004/17/EG

Samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster

(2004-03-31 [EUT L 134, 30.4.2004, s. 1]¹)

Avdelning I	Allmänna bestämmelser om upphandling och projektävlingar	284
Kapitel I	Grundläggande termer	284
Kapitel II	Definition av de verksamheter och enheter som omfattas av detta direktiv	286
Kapitel III	Allmänna principer	289
Avdelning II	Bestämmelser om upphandling	289
Kapitel I	Allmänna bestämmelser	289
Kapitel II	Tröskelvärden och undantag	291
Kapitel III	Regler som skall tillämpas på tjänstekontrakt	298
Kapitel IV	Särskilda regler om förfrågningsunderlag och kontraktshandlingar	298
Kapitel V	Förfaranden	300
Kapitel VI	Regler för offentliggörande och öppenhet	302
Kapitel VII	Upphandlingsförfarandets gång	309
Avdelning III	Regler om projektävlingar på tjänsteområdet	316
Avdelning IV	Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställighetsbefogenheter och slutbestämmelser	317
Bilaga XIII	Information som skall finnas i meddelanden om upphandling	321
Bilaga XIV	Information som skall finnas i meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem	325
Bilaga XV A	Information som skall finnas i periodiska meddelanden	326
Bilaga XV B	Information som skall finnas i meddelanden om offentliggörande i ett förhandsmeddelande av en upphandlarprofil om upphandling inte utnyttjas	327
Bilaga XVI	Information som skall finnas i meddelanden om tilldelade kontrakt	327
Bilaga XVIII	Information som skall finnas i meddelanden om projektävlingar	328
Bilaga XIX	Information som skall finnas i meddelanden om resultatet av en projektävling	328
Bilaga XX	Karakteristika för offentliggörandet	329
Bilaga XXI	Definition av vissa tekniska specifikationer	329
Bilaga XXII	Översikt över de tidsfrister som avses i artikel 45	331
Bilaga XXIII	Bestämmelser i internationell arbetsrätt i den mening som avses i artikel 59.4	333
Bilaga XXIV	Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar eller ritningar och planer i projektävlingarna	333

EU-direktiv

¹ Senast ändrat genom förordning 1251/2011/EU [red.anm.].

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 och artiklarna 55 och 95 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, på grundval av det gemensamma utkast som godkändes av förlikningskommittén den 9 december 2003, och av följande skäl:

1. I samband med de nya ändringarna av rådets direktiv 93/38/EEG av den 14 juni 1993 om samordning av upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna, vilka ändringar är nödvändiga för att uppfylla de krav på förenkling och modernisering som både upphandlande enheter och ekonomiska aktörer framförde i sina svar på kommissionens grönbok av den 27 november 1996 bör direktivet av tydlighetsskäl omarbetas. Det här direktivet bygger på domstolens rättspraxis, särskilt dess rättspraxis om tilldelningskriterier, som tydliggör de upphandlande enheternas möjligheter att tillgodose den berörda allmänhetens behov, även på miljöområdet och/eller det sociala området, förutsatt att dessa kriterier är kopplade till kontraktets föremålet, att de inte ger den upphandlande enheten o begränsad valfrihet samt att de uttryckligen anges och överensstämmer med de grundprinciper som anges i skäl 9.
2. Ett viktigt skäl för att införa regler om samordning av upphandlingsförfarandena på dessa områden är att nationella myndigheter kan påverka en upphandlande enhets agerande på olika sätt, bland annat om de är delägare eller företrädare i enhetens förvaltnings-, lednings- eller övervakningsorgan.
3. Ett annat viktigt skäl till att det behövs en samordning av upphandlingsförfarandena för enheter som är verksamma på dessa områden är att de marknader där de verkar är förhållandevis slutna på grund av att de nationella myndigheterna har beviljat särskilda rättigheter eller ensamrätt att försörja, tillhandahålla eller driva de nät som används för tjänsterna i fråga.
4. Gemenskapslagstiftningen, särskilt rådets förordningar (EEG) nr 3975/87 av den 14 december 1987 om förfarandet för tillämpning av konkurrensreglerna på företag inom luftfartssektorn och (EEG) nr 3976/87 av den 14 december 1987 om tillämpning av artikel 85.3 i fördraget på vissa kategorier av avtal och samordnade förfaranden inom luftfartssektorn, syftar till att skärpa konkurrensen mellan transportörer som tillhandahåller allmänheten flygtransporter. Det är därför inte lämpligt att i detta direktiv inbegripa sådana enheter. Med hänsyn till den konkurrens som råder inom gemenskapsjöfarten vore det inte heller lämpligt att låta kontrakt som upphandlas inom denna sektor omfattas av reglerna i detta direktiv.
5. Tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG täcker för närvarande vissa kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter med verksamhet inom telesektorn. En rättslig ram, som nämns i den fjärde rapporten om genomförandet av EUs lagstiftning på teleområdet från den 25 november 1998, har antagits för att öppna telesektorn. En av följderna blev att effektiv konkurrens, både rättsligt och faktiskt, infördes i denna sektor. Med hänsyn härtill har kommissionen för kännedom offentliggjort en förteckning över teletjänster som redan kan undantas från det direktivets tillämpningsområde i enlighet med dess artikel 8. Ytterligare framsteg har konstaterats i den sjunde rapporten om genomförandet av EUs lagstiftning på teleområdet från den 26 november 2001. Upphandlingen inom denna sektor behöver således inte längre regleras.
6. Det finns följaktligen inte längre något behov av Rådgivande kommittén för telekommunikationsupphandling, som inrättades genom rådets direktiv 90/531/EEG.
7. Utvecklingen på telemarknaden bör dock fortfarande bevakas, och en ny bedömning av situationen bör göras om det visar sig att det inte längre råder effektiv konkurrens inom denna sektor.
8. Upphandling av telefoni-, telex-, mobiltelefoni-, personsöknings- och satellittjänster ingår inte i tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG. Dessa tjänster undantogs därför att de ofta bara kunde tillhandahållas av en enda tjänsteleverantör i ett visst geografiskt område på grund av att verklig konkurrens saknades och att det fanns särskilda rättigheter eller ensamrätt. Nu när effektiv konkurrens råder inom telesektorn finns det inte längre någon anledning att utelämma dessa tjänster. Därför är det nödvändigt att upphandling av sådana teletjänster ingår i tillämpningsområdet för det här direktivet.
9. I syfte att säkerställa att de offentliga kontrakt som tilldelas av enheter som bedriver verksamhet på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster öppnas för konkurrens, är det lämpligt att utarbeta bestämmelser för samordning inom gemenskapen när det gäller offentliga kontrakt över ett visst värde. En sådan samordning bör byggas på de krav som följer av artiklarna 14, 28 och 49 i EG-fördraget och artikel 97 i Euratomfördraget, nämligen principen om likabehandling av vilken principen om icke-diskriminering endast utgör en särskild form,

principen om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen samt principen om öppenhet. Med beaktande av karaktären hos de områden som berörs av en sådan samordning bör det genom denna samordning skapas en ram för god affärsed som medger största möjliga flexibilitet men som samtidigt slår vakt om de nämnda principerna.

När det gäller offentliga kontrakt vars värde understiger det värde vid vilket bestämmelserna om samordning inom gemenskapen skall tillämpas, är det lämpligt att erinra om den rättspraxis som utvecklats vid domstolen och enligt vilken bestämmelserna och principerna i ovan nämnda fördrag skall tillämpas.

10. För att ett verkligt öppnande av marknaden och en rättvis och balanserad tillämpning av reglerna om upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster skall säkerställas, måste de enheter som skall omfattas av direktivet definieras på ett annat sätt än genom hänvisning till deras rättsliga ställning. Man bör således se till att likabehandling upprätthålls mellan upphandlande enheter från den offentliga respektive den privata sektorn. Man måste också, i överensstämmelse med artikel 295 i fördraget, se till att medlemsstaternas egendomsordning inte påverkas på något sätt.
11. Om ett offentligt rättsligt organ lämnar in ett anbud i ett upphandlingsförfarande bör medlemsstaterna se till att konkurrensen gentemot privata anbudsgivare inte snedvrids.
12. I enlighet med artikel 6 i fördraget är miljöskyddskraven integrerade i utformningen och genomförandet av gemenskapens politik och verksamhet enligt artikel 3 i fördraget, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs det därför hur de upphandlande enheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de garanterar att de för sina kontrakt kan erhålla det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris.
13. Ingenting i detta direktiv bör hindra att sådana åtgärder vidtas eller genomförs som behövs för att skydda allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet, hälsa, människors och djurs liv eller att bevara växter, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med fördraget.
14. Genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar och på dess behörighetsområden, av avtalen i de multilaterala förhandlingarna från Uruguayrundan (1986–1994) godkänns särskilt WTO-avtalet om offentlig upphandling, nedan kallat "avtalet", som syftar till att lägga fast en multilateral ram för balanserade rättigheter och skyldigheter när det gäller offentlig upphandling och därmed åstadkomma liberalisering och ökning av världshandeln. Enligt gemenskapens internationella rättigheter och åtaganden till följd av godkännandet av avtalet skall den ordning som fastställs i avtalet tillämpas på anbudsgivare och varor från tredje land som har undertecknat avtalet. Avtalet har ingen direkt verkan. En upphandlande enhet som omfattas av avtalet och som följer detta direktiv och tillämpar avtalet på ekonomiska aktörer från tredje land som har undertecknat avtalet bör således följa avtalet. Detta direktiv bör också garantera att gemenskapens ekonomiska aktörer får delta i offentlig upphandling på lika gynnsamma villkor som ekonomiska aktörerna från tredje land som har undertecknat avtalet.
15. Innan ett upphandlingsförfarande inleds kan den upphandlande enheten genom en "teknisk dialog" söka eller godta råd som kan användas när specifikationerna utarbetas, dock under förutsättning att sådana råd inte leder till hinder för konkurrensen.
16. Med hänsyn till de många olika typerna av byggentreprenadkontrakt bör de upphandlande enheterna kunna välja såväl gemensam som separat upphandling av kontrakt för projektering eller utförande av byggentreprenad. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen skall vara gemensam eller separat. Beslut om separat eller gemensam upphandling bör fattas i enlighet med kvalitativa och ekonomiska kriterier som kan fastställas i nationell lagstiftning.

Ett kontrakt kan anses vara ett byggentreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av den verksamhet som avses i bilaga XII, även om kontraktet omfattar utförandet av andra tjänster som är nödvändiga för att utföra denna verksamhet. Tjänstekontrakt, särskilt inom området för fastighetsförvaltningstjänster, får i vissa fall omfatta byggentreprenad. Om sådan byggentreprenad är av underordnad betydelse jämfört med föremålet för upphandlingen, och är en möjlig följd av detta eller ett komplement till det, kan det faktum att byggentreprenaden ingår i upphandlingen emellertid inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera kontraktet som byggentreprenadkontrakt.

För beräkningen av det uppskattade värdet av ett byggentreprenadkontrakt är det lämpligt att utgå från värdet av själva byggentreprenaden tillsammans med det uppskattade värdet av de eventuella varor och tjänster som de upphandlande enheterna ställer till entreprenörens förfogande, i den mån dessa tjänster eller varor är nödvändiga för att utföra entreprenaden. De tjänster som åsyftas i detta stycke är de som tillhandahålls av de upphandlande enheternas egen personal. Å andra sidan följer beräkningen av värdet av tjänstekontrakten de regler

som är tillämpliga för tjänstekontrakt, oavsett om de ställs till entreprenörens förfogande för senare utförande av byggentreprenaden.

17. För att det skall gå att tillämpa procedurreglerna i detta direktiv och för att det skall gå att utöva tillsyn definieras tjänsteområdet bäst genom att delas upp i kategorier som svarar mot rubriker i en gemensam klassifikation och sammanförs i två bilagor, XVII A och XVII B, alltefter tillämplig ordning. För tjänster i bilaga XVII B bör relevanta bestämmelser i direktivet gälla utan att det påverkar tillämpningen av särskilda gemenskapsbestämmelser för de berörda tjänsterna.
18. När det gäller tjänstekontrakt bör full tillämpning av detta direktiv under en övergångstid begränsas till kontrakt för vilka dessa bestämmelser kommer att göra det möjligt att utnyttja alla möjligheter till att öka handeln över gränserna. Kontrakt för andra tjänster måste övervakas under denna övergångsperiod innan beslut fattas om full tillämpning av direktivet. Mekanismen för sådan övervakning behöver därför fastställas. Samtidigt bör mekanismen göra det möjligt för de berörda parterna att få tillgång till alla relevanta upplysningar.
19. Hinder för fritt tillhandahållande av tjänster bör undvikas. Därför får tjänsteleverantörer vara antingen fysiska eller juridiska personer. Detta direktiv bör emellertid inte hindra att regler om villkor för att utöva en verksamhet eller ett yrke tillämpas på nationell nivå, förutsatt att dessa regler är förenliga med gemenskapsrätten.
20. Nya förfaranden för elektronisk upphandling utvecklas ständigt. Dessa förfaranden möjliggör ökad konkurrens och förbättrad effektivitet vid offentlig upphandling, särskilt genom tids- och kostnadsbesparing. Den upphandlande enheten får använda elektroniska upphandlingsförfaranden om det sker i överensstämmelse med bestämmelserna i detta direktiv och principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. I samma omfattning får ett anbud som lämnas av en anbudsgivare, särskilt i samband med ett ramavtal eller i fall där ett dynamiskt inköpsystem används, ha formen av en elektronisk katalog från anbudsgivaren om denna använder det kommunikationsmedel som har valts av den upphandlande enheten i enlighet med artikel 48.
21. Med hänsyn till de elektroniska upphandlingsförfarandenas snabba utbredning bör man nu fastställa lämpliga regler för att de upphandlande enheterna till fullo skall kunna utnyttja de möjligheter som dessa system erbjuder. I detta syfte är det lämpligt att definiera ett fullständigt elektroniskt dynamiskt system för upphandling avsett för inköp av sådant som vanligen används och fastställa särskilda regler för inrättandet och driften av ett sådant system, för att garantera att varje ekonomisk aktör som vill delta behandlas rättvist. Varje ekonomisk aktör som lämnar ett preliminärt anbud i överensstämmelse med specifikationerna och uppfyller urvalskriterierna bör tillåtas delta i ett sådant system. Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för de upphandlande enheterna att – genom att upprätta en förteckning över redan godkända anbudsgivare och genom möjligheten för nya anbudsgivare att delta – förfoga över ett särskilt stort urval av anbud tack vare de elektroniska medlen, och således genom en omfattande konkurrens garantera ett optimalt utnyttjande av de finansiella medlen.
22. Eftersom förfarandet med elektroniska auktioner kommer att få ökad omfattning bör det införas en gemenskapsdefinition av sådana auktioner och fastställas särskilda regler för dessa för att garantera att de genomförs på ett sådant sätt att principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet iaktas fullt ut. Det bör därför föreskrivas att de elektroniska auktionerna endast gäller sådana byggentreprenad-, varu- och tjänstekontrakt för vilka det kan fastställas exakta specifikationer. Detta kan bland annat gälla i fråga om återkommande varu-, byggentreprenad- och tjänstekontrakt. I samma syfte bör det också föreskrivas att anbudsgivarnas rangordning måste kunna fastställas under hela den elektroniska auktionen. Användningen av elektroniska auktioner ger de upphandlande enheterna möjlighet att uppmåna anbudsgivarna att erbjuda nya lägre priser och, när kontraktet tilldelas den anbudsgivare som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, även att förbättra andra aspekter av anbudet än priset. För att säkerställa respekt för principen om öppenhet bör dock endast de aspekter som kan utvärderas automatiskt på elektronisk väg, utan ingripande och/eller bedömning från den upphandlande enhetens sida bli föremål för elektronisk auktion, dvs. sådana aspekter som kan kvantifieras så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal. Däremot bör sådana aspekter av anbudsgivningen som innebär en bedömning av aspekter som inte kan kvantifieras inte bli föremål för elektronisk auktion. Följaktligen bör vissa byggentreprenadkontrakt och tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.
23. Vissa centraliserade förfaranden för inköp har utvecklats i medlemsstaterna. Flera upphandlande myndigheter har till uppgift att göra anskaffningar eller genomföra upphandling/ingå ramavtal för upphandlande enheter. Eftersom det rör sig om stora inköpsvolymerna är det genom dessa förfaranden möjligt att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten i den offentliga upphandlingen. Det bör därför införas en gemenskapsdefinition av de inköpscentraler

som används av de upphandlande enheterna. Det bör även fastställas villkor enligt vilka, i överensstämmelse med principerna om icke-diskriminering och likabehandling, de upphandlande enheter som upphandlar byggentreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral kan anses ha iakttagit bestämmelserna i detta direktiv.

24. För att ta hänsyn till de olikheter som råder i medlemsstaterna bör man ge medlemsstaterna möjlighet att välja om de upphandlande enheterna får använda sig av inköpscentraler, dynamiska inköpsystem och elektroniska auktioner i enlighet med definitionerna och bestämmelserna i detta direktiv.
25. Det behövs en lämplig definition av begreppet särskilda rättigheter eller ensamrätt. Definitionen innebär att det faktum att en enhet i samband med nät-, hamn- eller flygplatsarbeten kan utnyttja ett förfarande för expropriation eller bruksrätt eller kan placera nätutrustning på, under eller över allmän väg, i sig inte utgör någon ensamrätt eller särskild rättighet i den mening som avses i detta direktiv. Inte heller det faktum att en enhet levererar dricksvatten, elektricitet, gas eller värme till ett nät som drivs av en enhet som åtnjuter särskilda rättigheter eller ensamrätt som beviljats av en behörig myndighet i den berörda medlemsstaten utgör i sig en särskild rättighet eller ensamrätt i den mening som avses i detta direktiv. På samma sätt kan inte rättigheter som en medlemsstat beviljar ett begränsat antal företag, oavsett hur de beviljas, exempelvis genom tilldelning av koncessioner, på grundval av objektiva kriterier, som är proportionerliga och icke-diskriminerande och ger alla berörda parter som uppfyller kriterierna möjlighet att utnyttja dessa rättigheter, anses utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätt.
26. De upphandlande enheterna bör tillämpa gemensamma upphandlingsbestämmelser för verksamhet som är inriktad på vatten, och dessa regler bör även tillämpas när upphandlande myndigheter enligt detta direktiv tilldelar kontrakt för verksamhet som rör vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering samt bortledning och rening av avloppsvatten. De upphandlingsregler som föreslås för varukontrakt passar emellertid inte vid inköp av vatten, eftersom det är nödvändigt att utnyttja källor nära konsumtionsorten.
27. Vissa enheter som tillhandahåller busstransport i form av allmänna kommunikationer är redan uteslagna från tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG. Sådana enheter bör även uteslutas från tillämpningsområdet för det här direktivet. För att undvika en mångfald av särskilda ordningar som endast tillämpas på vissa sektorer, måste det allmänna förfarandet som tillåter att effekterna av ett öppnande för konkurrens beaktas, även gälla alla enheter som tillhandahåller busstransport som inte är uteslagna från tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG enligt dess artikel 2.4.
28. För att beakta ett ytterligare öppnande av postsektorn i gemenskapen för konkurrens och eftersom sådana tjänster tillhandahålls via ett nät av upphandlande myndigheter, offentliga företag och andra företag, bör det föreskrivas att kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter som tillhandahåller posttjänster bör omfattas av de bestämmelser i detta direktiv, inklusive bestämmelserna i artikel 30, som, utöver att garantera att principerna i skäl 9 tillämpas, skapar en ram för god affärsres och erbjuder större flexibilitet än bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster. När de åsyftade verksamheterna definieras måste hänsyn tas till definitionerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna. Oavsett sin rättsliga ställning omfattas enheter som tillhandahåller posttjänster för närvarande inte av reglerna i direktiv 93/38/EEG. Anpassningen av upphandlingsförfarandena till detta direktiv kan därför ta längre tid att genomföra för sådana enheter än för enheter som redan omfattas av reglerna, som bara behöver anpassa sina förfaranden till de ändringar som införs genom det här direktivet. Det bör därför vara tillåtet att skjuta upp tillämpningen av detta direktiv för att ge den ytterligare tid som behövs för anpassningen. Med tanke på den varierande situationen för sådana enheter bör medlemsstaterna kunna föreskriva en övergångsperiod för tillämpningen av detta direktiv för de upphandlande enheter som är verksamma inom postsektorn.
29. Kontrakt får tilldelas i syfte att tillgodose kraven hos flera verksamheter som eventuellt omfattas av olika rättsordningar. Det bör klargöras att den rättsordning som är tillämplig på ett enskilt kontrakt som är avsett att omfatta flera verksamheter bör omfattas av de regler som är tillämpliga på den verksamhet som den främst är avsedd för. Fastställandet av den verksamhet som kontraktet främst är avsett för kan grundas på den analys av de krav som det särskilda kontraktet måste tillgodose som har utförts av den upphandlande enheten i syfte att bedöma kontraktets värde och upprätta anbudshandlingarna. I vissa fall, till exempel vid förvärv av en enskild utrustning för att bedriva verksamhet där information som gör det möjligt att bedöma användningsgraden inte finns tillgänglig, kan det vara objektivt möjligt att fastställa för

EU-direktiv

- vilken verksamhet kontraktet främst är avsett. Det bör föreskrivas vilka regler som gäller i sådana fall.
30. Utan att det påverkar gemenskapens internationella åtaganden måste genomförandet av detta direktiv förenklas, särskilt med hjälp av enklare tröskelvärden och genom att låta alla upphandlande enheter, oberoende av sektor, omfattas av bestämmelserna om information till deltagare i upphandlingar när det gäller tilldelningsbeslut och deras resultat. Dessutom bör tröskelvärdena med hänsyn till den monetära unionen fastställas i euro på ett sätt som gör det enklare att tillämpa dessa bestämmelser samtidigt som tröskelvärdena enligt avtalet, som uttrycks i särskilda dragningsrätter, iakttas. I detta sammanhang bör det också föreskrivas en återkommande översyn av tröskelvärdena i euro så att de, vid behov, anpassas till eventuella förändringar i eurons värde i förhållande till de särskilda dragningsrätterna. Vidare bör samma tröskelvärden tillämpas på projektåtvångar som på tjänstekontrakt.
 31. Det bör anges när bestämmelserna om samordning av förfarandena inte kan tillämpas av skäl som rör statens säkerhet eller statshemligheter eller på grund av att särskilda upphandlingsregler gäller enligt internationella avtal som avser stationering av trupper eller gäller för internationella organisationer.
 32. Det är lämpligt att utesluta vissa tjänste-, varu- och byggtreprenadkontrakt som tilldelats ett anknutet företag som har som sin huvudsakliga verksamhet att tillhandahålla dessa tjänster, varor eller byggtreprenader till den grupp som den tillhör snarare än att erbjuda dem på marknaden. Det är även lämpligt att utesluta vissa tjänste-, varu- och byggtreprenadkontrakt som tilldelats av en upphandlande enhet till ett samföretag, bildat av ett antal upphandlande enheter för en verksamhet som omfattas av detta direktiv, och som enheten ingår i. Det bör emellertid säkerställas att detta undantag inte ger upphov till eventuell snedvridning av konkurrensen till förmån för företagen eller samföretag som är anknutna till den upphandlande enheten. Det bör införas en lämplig uppsättning regler, särskilt när det gäller såväl de maximigränser inom vilka företagen får er hålla en del av sin omsättning från marknaden och över vilka de förlorar möjligheten att tilldelas kontrakt utan konkurrensutsättning, som sammansättningen av samföretag och stabiliteten i förbindelserna mellan samföretagen och de upphandlande enheter som de består av.
 33. När det gäller tjänster har kontrakt för förvärv eller arrende av fast egendom eller rättigheter till sådan egendom särdrag som gör att tillämpningen av upphandlingsregler är olämplig.
 34. Skiljemanna- och förlikningstjänster tillhandahålls vanligen av organ eller personer som utnämns eller valts på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsreglerna.
 35. I enlighet med avtalet inbegriper de finansiella tjänster som omfattas av detta direktiv inte kontrakt som rör utgivning, köp, försäljning och överföring av värdepapper eller andra finansiella instrument. I synnerhet omfattas inte de upphandlande enheternas transaktioner för att skaffa pengar eller kapital.
 36. Detta direktiv bör omfatta tillhandahållande av tjänster endast om de grundar sig på kontrakt.
 37. Enligt artikel 163 i fördraget är stimulans av forskning och teknisk utveckling ett sätt att stärka den vetenskapliga och teknologiska grunden för gemenskapens industri, och öppnandet av upphandlingen av tjänster kommer att bidra till att detta mål nås. Detta direktiv bör inte omfatta medfinansiering av forsknings- och utvecklingsprogram. Det omfattar följaktligen endast sådana kontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som uteslutande är till nytta för den upphandlande enheten i dess egen verksamhet, förutsatt att de tjänster som tillhandahålls helt bekostas av den upphandlande enheten.
 38. För att undvika en ökning av antalet särskilda ordningar som endast tillämpas på vissa sektorer bör den särskilda ordning, som inrättats genom artikel 3 i direktiv 93/38/EEG och artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten, som gäller för enheter som utnyttjar ett geografiskt område för att undersöka förekomsten av eller utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen, ersättas med det allmänna förfarandet, som medger undantag för direkt konkurrensutsatta sektorer. Detta får dock inte påverka tillämpningen av kommissionens beslut 93/676/EEG av den 10 december 1993 om att utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att undersöka förekomsten av eller utvinna olja eller gas inte i Nederländerna utgör en av de verksamheter som anges i artikel 2.2 b i i rådets direktiv 90/531/EEG och att enheter som bedriver sådan verksamhet inte i Nederländerna skall anses åtnjuta särskilda rättigheter eller ensamrätt enligt artikel 2.3 b i samma direktiv, kommissionens beslut 97/367/EG av den 30 maj 1997 om att utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att undersöka förekomsten av eller utvinna olja eller gas inte i Förenade kungariket utgör en av de verksamheter som anges i artikel 2.2 b i i rådets direktiv 93/38/EEG och att enheter som bedriver sådan verksamhet inte i Förenade kungariket skall anses åtnjuta särskilda rättigheter eller ensamrätt enligt artikel 2.3 b i samma direktiv, kommissionens beslut 2002/205/EG av den 4 mars 2002 efter en begäran från Österrike om tillämpning av den sär-

skilda ordning som föreskrivs i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG och kommissionens beslut 2004/74/EG efter en begäran från Tyskland om tillämpning av den särskilda ordning som föreskrivs i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG.

39. Sysselsättning och arbete är grundläggande faktorer när det gäller att garantera lika möjligheter för alla och bidra till social integration. Skyddade verkstäder och program för skyddad anställning bidrar härvid effektivt till att människor med funktionshinder kan komma in på eller återvända till arbetsmarknaden. Sådana verkstäder kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i upphandlingsförfaranden för sådana verkstäder eller föreskriva att kontrakten skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
40. Detta direktiv bör inte gälla kontrakt som avser utförandet av en verksamhet enligt artiklarna 3–7 eller projektåvlingar som anordnas i syfte att bedriva en sådan verksamhet, om verksamheten, i den medlemsstat där den bedrivs, är direkt konkurrensutsatt på marknaden med fritt tillträde. Det bör således införas ett förfarande som skall kunna tillämpas på alla sektorer som detta direktiv omfattar, och som tillåter att hänsyn tas till effekterna av pågående eller kommande konkurrensutsättning. Ett sådant förfarande bör medge rättssäkerhet för de berörda enheterna och ett ändamålsenligt beslutsförfarande, varigenom en enhetlig tillämpning av gemenskapslagstiftningen på området kan garanteras med kort tidsfrist.
41. En bedömning av direkt konkurrensutsättning bör göras på grundval av objektiva kriterier, varvid hänsyn bör tas till den berörda sektorns särdrag. Om relevant gemenskapslagstiftning om att öppna en viss sektor eller en del av den har genomförts och tillämpas, skall detta betraktas som en tillräcklig grund för att förutsätta att tillträdet till marknaden i fråga är fritt. Den lagstiftning som är relevant bör anges i en bilaga som kan uppdateras av kommissionen. Vid en sådan uppdatering bör kommissionen särskilt beakta möjligheten att anta åtgärder som innebär att sektorer utöver dem för vilka en lagstiftning redan anges i bilaga XI kommer att öppnas för faktisk konkurrens, till exempel åtgärder avseende järnvägstransporter. Om fritt tillträde till en viss marknad inte följer av genomförandet av relevant gemenskapslagstiftning, måste det påvisas att tillträdet är fritt, rättsligt och faktiskt. För detta ändamål skall en medlemsstats tillämpning av ett direktiv, till exempel direktiv 94/22/EG där man öppnar en viss sektor för konkurrens, på en annan sektor, till exempel kolsektorn, beaktas enligt artikel 30.
42. De tekniska specifikationer som inköpare upprättar måste tillåta ett offentlig upphandling utsetts för konkurrens. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som återspeglar olika tekniska lösningar. De tekniska specifikationerna bör följaktligen kunna bygga på prestanda- och funktionskrav och, om det hänvisas till europeisk standard eller, i avsaknad av sådan, till nationell standard, bör den upphandlande enheten beakta anbud som baseras på andra likvärdiga lösningar som uppfyller de upphandlande enheternas krav och är säkerhetsmässigt likvärdiga. För att visa att en lösning är likvärdig bör anbudsgivarna få använda alla former av bevis. Den upphandlande enheten bör kunna motivera alla beslut om att likvärdighet inte föreligger. En upphandlande enhet som önskar fastställa miljökrav i de tekniska specifikationerna vid en viss upphandling får föreskriva särskilda miljöegenskaper, t. ex. en viss produktionsmetod och/eller särskilda miljöeffekter för grupper av varor eller tjänster. Den får, men är inte skyldig att, använda de relevanta specifikationer som fastställs i miljömärken, t. ex. det europeiska miljömärket, (multi)nationella miljömärken eller andra miljömärken, om kraven för märket har utarbetats och antagits på grundval av vetenskapliga rön genom ett förfarande i vilket alla berörda parter, t. ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och om miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter. Den upphandlande enheten bör, då detta är möjligt, fastställa tekniska specifikationer för att beakta kriterier avseende tillgänglighet för funktionshindrade eller formgivning med tanke på samtliga användares behov. Dessa tekniska specifikationer bör tydligt anges så att alla anbudsgivare känner till vad som omfattas av de krav som den upphandlande enheten har fastställt.
43. För att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentlig upphandling av kontrakt bör det fastställas bestämmelser om underleverantörer.
44. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt är förenliga med direktivet om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Villkoren kan till exempel syfta till att främja yrkesutbildning på platsen och anställning av personer som har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, bekämpa arbetslöshet eller skydda miljön. Som exempel kan nämnas skyldighet att i samband med fullgörandet av ett kontrakt anställa långtidsarbetslösa eller att genomföra utbildning för arbetslösa eller ungdomar, att i sak följa bestämmelserna i grundläggande ILO-konventioner (International Labour Organisation) om dessa inte har införlivats med den nationella lagstiftningen eller att anställa ett större antal personer med funktionshinder än som krävs enligt den nationella lagstiftningen.

EU-direktiv

45. Gällande lagar, förordningar och kollektivavtal rörande anställningsvillkor och arbetarskydd, på såväl nationell nivå som gemenskapsnivå, är tillämpliga vid fullgörandet av ett kontrakt om dessa bestämmelser och tillämpningen av dem överensstämmer med gemenskapslagstiftningen. För gränsöverskridande verksamhet, när arbetstagare från en medlemsstat utför tjänster i en annan medlemsstat i samband med fullgörandet av ett kontrakt, fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster de minimivillkor som måste uppfyllas i värdlandet gentemot de utstationerade arbetstagarna. Om det i nationell rätt ingår bestämmelser i detta avseende, kan det om dessa förpliktelser inte uppfylls betraktas som ett allvarligt fel eller som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik, som kan medföra att den ekonomiska aktören utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.
46. Med tanke på att den nya utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknik kan förenkla offentliggörandet av upphandlingar och göra upphandlingsförfarandet effektivare och öppnare, bör elektroniska medel jämföras med traditionella medel för kommunikation och utbyte av information. I så stor utsträckning som möjligt bör de medel och den teknik som väljs vara förenliga med den teknik som används i de andra medlemsstaterna.
47. Användning av elektroniska medel är tidsbesparande. Minimitidsfristerna bör därför förkortas om elektroniska medel används, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på gemenskapsnivå. Det är dock nödvändigt att se till att den samlade effekten av de förkortade tidsfristerna inte leder till extremt korta tidsfrister.
48. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("direktiv om elektronisk handel") bör i samband med detta direktiv vara tillämpliga på överföring av information med elektroniska medel. Förfarandena för offentlig upphandling och reglerna för projektävlingar avseende tjänster kräver en högre säkerhets- och sekretessnivå än den som fastställs i dessa direktiv. Därför bör anordningar för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar samt ritningar och planer uppfylla särskilda tilläggskrav. I detta syfte bör användning av elektroniska signaturer, i synnerhet avancerade elektroniska signaturer, i möjligaste mån uppmuntras. Frivilliga ackrediteringssystem skulle dessutom kunna utgöra en gynnsam ram för att höja nivån på tillhandahållandet av certifieringstjänster för dessa anordningar.
49. Deltagarna i ett upphandlingsförfarande bör informeras om beslut att ingå ett ramavtal, att tilldelas ett kontrakt eller att avstå från förfarandet, inom tidsfrister som är tillräckligt korta för att ansökningar om översyn skall kunna lämnas in. Denna information bör därför lämnas så snabbt som möjligt och i allmänhet inom 15 dagar efter det att beslutet har fattats.
50. Det bör klargöras att en upphandlande enhet som fastställer urvalskriterier i ett öppet förfarande bör göra detta enligt objektiva regler och kriterier, precis som urvalskriterierna vid selektiva eller förhandlade förfaranden bör vara objektiva. De objektiva reglerna och kriterierna liksom urvalskriterierna innebär inte nödvändigtvis att viktning måste ske.
51. Det är viktigt att ta hänsyn till EG-domstolens rättspraxis när en marknadsaktör, för att uppfylla urvalskriterierna eller, i samband med kvalificeringssystem, som stöd för sin ansökan om kvalificering, åberopar de ekonomiska, finansiella och tekniska resurserna hos andra enheter, oavsett vilken form den rättsliga anknytningen mellan den ekonomiska aktören och dessa enheter har. Det är i det senare fallet den ekonomiska aktörens sak att bevisa att han faktiskt kommer att ha tillgång till dessa resurser under hela kvalificeringstiden. För kvalificeringen kan en upphandlande enhet därför fastställa nivån på de krav som skall uppfyllas och i synnerhet, om t.ex. aktören åberopar den finansiella ställningen för en annan enhet, begära att den andra enheten hålls ansvarig, vid behov solidariskt.
Kvalificeringssystemen bör användas i enlighet med objektiva regler och kriterier som, enligt de upphandlande enheternas eget val, kan avse ekonomiska aktörernas kapacitet och/eller särdragen hos de byggentreprenader, varor eller tjänster som omfattas av systemet. I kvalificeringssyfte får de upphandlande enheterna utföra egna tester för att utvärdera särdragen hos de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna, särskilt i fråga om överensstämmelse och säkerhet.
52. Gemenskapsreglerna om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis är tillämpliga när det krävs bevis på särskilda kvalifikationer för att kunna delta i ett upphandlingsförfarande eller en projektävling.
53. I lämpliga fall, när byggentreprenadens och/eller tjänsternas natur motiverar att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av ett kontrakt, kan det krävas att sådana åtgärder eller system tillämpas. Miljöledningssystemen kan, oberoende av om de är registrerade enligt gemenskapsinstrument, såsom förordning (EG) nr 761/2001 (EMAS), visa den ekonomiska aktörens tekniska kapacitet att fullgöra kontraktet. Dessutom bör en beskrivning av

de åtgärder den ekonomiska aktören tillämpar för att garantera samma miljöskyddsnivå godtas som alternativt bevis till de registrerade systemen för miljööledning.

54. Det bör undvikas att kontrakt tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen eller till penningtvätt. Eftersom de upphandlande enheter som inte är upphandlande myndigheter kanske inte har tillgång till ovedersägliga bevis i ärendet, är det lämpligt att låta de upphandlande enheterna välja om kriterierna för uteslutning i artikel 45.1 i direktiv 2004/18/EG skall tillämpas eller ej. Skyldighet att tillämpa artikel 45.1 bör därför begränsas enbart till upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter. I förekommande fall bör de upphandlande enheterna anmoda dem som ansöker om kvalificering, anbudssökande och anbudsgivare att lämna relevanta dokument och kan, när de hyser tvivel om dessa ekonomiska aktörers personliga ställning, söka samarbete med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Uteslutning av sådana ekonomiska aktörer bör ske så snart den upphandlande myndigheten får kännedom om en dom som har vunnit laga kraft enligt nationell lagstiftning rörande sådana överträdelser.

Om det i nationell lagstiftning ingår bestämmelser i detta avseende, kan överträdelse av miljölagstiftningen eller lagstiftningen om otillåten samverkan vid upphandling som lett till lagakraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt betraktas som brott mot marknadsaktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel.

Bristande efterlevnad av nationella bestämmelser för genomförande av rådets direktiv 2000/78/EG och 76/207/EEG om lika behandling av arbetstagare som lett till lagakraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt kan betraktas som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel.

55. Kontraktstilldelningen måste ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas och att anbudet bedöms i verklig konkurrens med varandra. Därför bör endast två tilldelningskriterier godkännas, nämligen "lägsta pris" och "ekonomiskt mest fördelaktigt anbud".

För att garantera att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör det fastställas en skyldighet – i enlighet med rättspraxis – att garantera nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och villkor som kommer att tillämpas för att urskilja det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. En upphandlande enhet bör därför ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes i så god tid att anbudsgivarna har kännedom om dem vid utarbetandet av sina anbud. En upphandlande enhet får göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen styrka fall, som de måste kunna motivera, när denna viktning inte kan anges i förväg, särskilt på grund av upphandlingens komplicerade art. I dessa fall måste de ange kriterierna i fallande prioriteringsordning.

När de upphandlande enheterna väljer att ge kontraktet till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, bör de utvärdera anbudet för att fastställa vilket som har det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris. För att göra detta bör de fastställa de ekonomiska och kvalitativa kriterier som i sin helhet bör göra det möjligt för den upphandlande enheten att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Fastställandet av dessa kriterier beror på föremålet för upphandlingen, eftersom de bör göra det möjligt att utvärdera varje anbud prestanda i förhållande till föremålet för upphandlingen, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna, samt att utvärdera förhållandet mellan kvalitet och pris för varje anbud. För att garantera lika behandling bör tilldelningskriterierna göra det möjligt att jämföra anbudet och bedöma dem på ett objektivt sätt. Om dessa villkor är uppfyllda, kan ekonomiska och kvalitativa tilldelningskriterier, till exempel uppfyllande av miljökrav, göra det möjligt för den upphandlande enheten att tillgodose den berörda allmänhetens behov, så som de är formulerade i specifikationerna för upphandlingen. Det är enligt samma villkor som en upphandlande enhet får använda kriterier som syftar till att tillgodose sociala krav, särskilt för att tillgodose behov – fastställa i specifikationerna för upphandlingen – hos särskilt missgynnade befolkningsgrupper till vilka förmånstagarna/användarna av de byggentreprenader, varor och tjänster som är föremål för upphandlingen hör.

56. Tilldelningskriterierna bör inte få påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om ersättning för vissa tjänster, t.ex. tjänster som tillhandahålls av arkitekter, ingenjörer eller advokater.
57. Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister bör tillämpas vid beräkning av de tidsfrister som anges i detta direktiv.
58. Detta direktiv påverkar inte gemenskapens eller medlemsstaternas gällande internationella åtaganden eller tillämpningen av bestämmelserna i fördraget, särskilt artiklarna 81 och 86 i detta.

59. Detta direktiv påverkar inte de tidsfrister som anges i bilaga XXV och som medlemsstaterna skall iakttä för att införliva och följa direktiv 93/38/EEG.
60. De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra denna rättsakt bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.

Härigenom föreskrivs följande

Avdelning I Allmänna bestämmelser om upphandling och projektävlingar

Kapitel I Grundläggande termer

Artikel 1 Definitioner

1. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som anges i denna artikel.
2. a) *Varu-, byggentreprenad- och tjänstekontrakt*: skriftliga avtal med ekonomiska villkor som sluts mellan en eller flera av de upphandlande enheter som avses i artikel 2.2 och en eller flera entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer.
- b) *Byggentreprenadkontrakt*: kontrakt som avser antingen utförande eller såväl projektering som utförande av sådana byggentreprenader som avser verksamheter som omfattas av bilaga XII, eller av en byggentreprenad eller utförande, oavsett form, av en byggentreprenad som tillgodoser de behov som den upphandlande enheten har specificerat. Med *byggentreprenad* avses ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten som i sig fyller en ekonomisk eller teknisk funktion.
- c) *Varukontrakt*: andra kontrakt än de som avses i b vilka avser köp, leasing, hyra eller hyrköp, med eller utan möjlighet till köp, av varor.
Ett kontrakt som avser leverans av varor och som dessutom som ett underordnat inslag omfattar monterings- och installationsarbeten skall betraktas som ett *varukontrakt*.
- d) *Tjänstekontrakt*: andra kontrakt än byggentreprenad- eller varukontrakt som avser tillhandahållande av sådana tjänster som anges i bilaga XVII.
Ett kontrakt som avser både varor och tjänster enligt bilaga XVII skall anses vara ett *tjänstekontrakt* om värdet av tjänsterna ifråga är högre än värdet av de varor som kontraktet omfattar.
Ett kontrakt som avser tjänster enligt bilaga XVII och omfattar sådan verksamhet enligt bilaga XII som endast är underordnad verksamhet i förhållande till kontraktets huvudändamål skall betraktas som ett *tjänstekontrakt*.
3. a) *Byggkoncession*: ett kontrakt av samma typ som ett byggentreprenadkontrakt, med den skillnaden att ersättningen för arbetet endast utgörs av rätten att utnyttja anläggningen eller av dels en sådan rätt, dels betalning.
- b) *Tjänstekoncession*: ett kontrakt av samma typ som ett tjänstekontrakt men med den skillnaden att ersättningen för tjänsternas utförande utgörs antingen av endast rätten att utnyttja tjänsten eller av dels en sådan rätt, dels betalning.
4. *Ramavtal*: ett avtal som ingås mellan en eller flera av de upphandlande enheter som avses i artikel 2.2 och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattad kvantitet.
5. *Dynamiskt inköpssystem*: en helt elektronisk process för köp av sådant som vanligen används och vars egenskaper så som de är allmänt tillgängliga på marknaden tillfredsställer den upphandlande enhetens behov, som är tidsbegränsad och under hela varaktigheten öppen för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna och som har lämnat ett preliminärt anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget.

6. Elektronisk auktion: en upprepad process med hjälp av elektroniska medel för att presentera nya lägre priser, och/eller nya värden för vissa delar av anbudet, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbudet och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder. Följaktligen kan vissa tjänste-kontrakt och vissa byggtreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projekteringen av byggtreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.

7. Entreprenör, varuleverantör eller tjänsteleverantör: en fysisk eller juridisk person eller en sådan upphandlande enhet som avses i artikel 2.2 a eller 2.2 b eller en grupp av sådana personer och/eller enheter som på marknaden tillhandahåller byggtreprenader, varor eller tjänster.

Ekonomisk aktör: såväl en entreprenör som en varuleverantör och en tjänsteleverantör. Denna term används enbart i syfte att förenkla texten.

Anbudsgivare: en ekonomisk aktör som lämnar ett anbud; och *anbudssökande:* den som ansöker om att få delta i ett selektivt eller förhandlat förfarande.

8. Inköpscentral: en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 2.1 a eller en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 1.9 i direktiv 2005/18/EG som

- anskaffar varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter eller
- tilldelar offentliga kontrakt eller ingår ramavtal om byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter.

9. Öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden: de upphandlingsförfaranden som tillämpas av upphandlande enheter enligt följande:

- a) Vid öppna förfaranden får alla intresserade ekonomiska aktörer lämna anbud.
- b) Vid selektiva förfaranden får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta och endast anbudssökande som inbjuds att delta av en upphandlande enhet får lämna anbud.
- c) Vid förhandlat förfarande vänder sig den upphandlande enheten till utvalda ekonomiska aktörer och förhandlar om villkoren i kontraktet med en eller flera av dessa.

10. Med projekttävling avses sådana förfaranden, främst på sådana områden som stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, formgivningsteknik och databehandling, där en upphandlande enhet får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.

11. Skriftlig: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas. Denna enhet kan innehålla uppgifter som går att överföra eller lagras med elektroniska medel.

12. Elektroniska medel: medel som utnyttjar elektronik för behandling (även digital kompression) och lagring av data samt sänder, överför och mottar via kabel, radiovågor, på optisk eller någon annan elektromagnetisk väg.

13. Gemensam terminologi vid offentlig upphandling, nedan kallad "CPV" (Common Procurement Vocabulary): den tillämpliga nomenklatur vid offentlig upphandling som antagits genom förordning EG nr 2195/2002 av den 5 november 2002, och som överensstämmer med övrig befintlig nomenklatur.

Om det finns olika tolkningar av tillämpningsområdet för detta direktiv till följd av eventuella skillnader mellan CPV-nomenklaturen och NACE-nomenklaturen enligt bilaga XII eller mellan CPV-nomenklaturen och CPC-nomenklaturen (provisorisk version) enligt bilaga XVII, skall NACE respektive CPC ha företräde.

Kapitel II Definition av de verksamheter och enheter som omfattas av detta direktiv

Avsnitt 1 Enheter

Artikel 2 Upphandlande enheter

1. I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:
- upphandlande myndighet*: statlig, regional eller lokal myndighet, offentligrättsligt organ samt sammanslutning av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.
Med "offentligrättsligt organ" avses varje organ som
 - särskilt har inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, förutsatt att behovet inte har industriell eller kommersiell karaktär,
 - är en juridisk person, och
 - till största delen finansieras av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller andra offentligrättsliga organ, eller organ vars verksamhet står under kontroll av sådana organ, eller i vars förvaltningsorgan, styrelseorgan eller kontrollorgan mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.
 - offentligt företag*: varje företag över vilket en upphandlande myndighet har ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande till följd av ägarförhållande, finansiellt deltagande eller gällande regler.
Bestämmande inflytande skall anses föreligga när en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag
 - äger större delen av det tecknade kapitalet i företaget, eller
 - kontrollerar röstmajoriteten för andelarna i företaget, eller
 - kan utse fler än hälften av medlemmarna i företagets förvaltningsorgan, styrelseorgan eller övervakande organ.
2. Detta direktiv gäller upphandlande enheter som
- är upphandlande myndigheter eller offentliga företag och som bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 3–7,
 - om de inte är upphandlande myndigheter eller offentliga företag, bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 3–7 eller någon kombination av dessa, och vilkas verksamhet bygger på särskilda rättigheter eller ensamrätt, som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat.
3. I detta direktiv avses med en *särskild rättighet* eller en *ensamrätt* en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat enligt lag eller annan författning som begränsar utövandet av någon av de verksamheter som avses i artiklarna 3–7 till en eller flera enheter och som väsentligt påverkar andra enheters möjligheter att bedriva samma typ av verksamhet.

Avsnitt 2 Verksamheter

Artikel 3 Gas, värme och el

1. När det gäller gas och värme omfattar detta direktiv följande typer av verksamhet:
- Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.
 - Leverans av gas eller värme till dylika nät.
2. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till ett nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, skall detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om
- den berörda enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 eller 3 i denna artikel eller i artiklarna 4–7, och

- b) leverans till det publika nätet endast syftar till att använda denna produktion ekonomiskt och uppgår till högst 20 % av enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.
- 3.** När det gäller el omfattar detta direktiv följande typer av verksamhet:
- a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.
- b) Leverans av el till dylika nät.
- 4.** Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el till ett nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, skall detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 3 om
- a) den berörda enhetens produktion av el behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 eller 3 i denna artikel eller i artiklarna 4–7, och
- b) leverans till det publika nätet endast är avhängigt av enhetens egen förbrukning och inte har överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 4 Vatten

- 1.** Detta direktiv omfattar följande typer av verksamhet:
- a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten.
- b) Leverans av dricksvatten till dylika nät.
- 2.** Detta direktiv omfattar även kontrakt eller projekttävlingar som tilldelas eller handläggs av en enhet som bedriver någon av de verksamheter som avses i punkt 1 och som
- a) har anknytning till vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller
- b) har anknytning till bortföring eller rening av avloppsvatten.
- 3.** Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar dricksvatten till ett nät, som tillhandahåller tjänster för allmänheten, skall detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om
- a) den berörda enhetens produktion av dricksvatten behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i artiklarna 3–7, och
- b) leverans till det publika nätet endast är avhängigt av enhetens egen förbrukning och inte har överstigit 30 % av dess totala produktion av dricksvatten, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 5 Transporttjänster

1. Detta direktiv omfattar verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

Ett nät för transporttjänster skall anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt villkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, tillgänglig transportkapacitet eller turtäthet.

2. Detta direktiv omfattar inte de enheter som tillhandahåller busstransporttjänster för allmänheten, vilka är uteslutna från tillämpningsområdet för direktiv 93/38/EEG enligt dess artikel 2.4.

Artikel 6 Posttjänster

1. Detta direktiv skall omfatta verksamhet som avser tillhandahållande av posttjänster eller, enligt villkoren i punkt 2 c, andra tjänster än posttjänster.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 97/67/EG, används i detta direktiv följande beteckningar med de betydelse som här anges:

- a) *Postförsändelse*: en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den skall överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevför-sändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.
- b) *Posttjänster*: insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändel-ser. Dessa tjänster omfattar
 - *monopoliserande posttjänster*: posttjänster som omfattas eller får omfattas av monopol med stöd av artikel 7 i direktiv 97/67/EG,
 - *andra posttjänster*: posttjänster som inte får omfattas av monopol med stöd av artikel 7 i direktiv 97/67/EG.
- c) *Andra tjänster än posttjänster*: tjänster på följande områden:
 - tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, till exempel närservice),
 - mervärdestjänster som har anknytning till och utförs helt och hållet med elek-troniska medel (inbegripet säker elektronisk överföring av kodade dokument, adresshanteringstjänster och överföring av registrerad e-post),
 - tjänster som gäller försändelser som inte innefattas i led a, till exempel oad-resserad direktreklam,
 - finansiella tjänster enligt definitionen i kategori 6 i bilaga XVII A och i artikel 24 c inbegripet särskilt postanvisningar och postgirobetalningar,
 - filatelitjänster, och
 - logistiktjänster (tjänster där fysisk leverans och/eller magasinering kombi-neras med andra tjänster som inte är posttjänster),
 förutsatt att dessa tjänster tillhandahålls av en enhet som även tillhandahåller posttjänster enligt led b första eller andra strecksatsen och villkoren i artikel 30.1 inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av dessa strecksat-ser.

Artikel 7 Undersökning av förekomsten av eller utvinning av olja, gas, kol eller andra fasta bränslen samt om hamnar och flygplatser

Detta direktiv omfattar verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

- a) undersöka förekomsten av eller utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen, eller
- b) tillhandahålla flygplatser och kusthamnar och inlandshamnar eller andra termina-ler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

Artikel 8 Förteckningar över upphandlande enheter

Icke uttömmande förteckningar över upphandlande enheter enligt detta direktiv åter-finns i bilagorna I–X. Medlemsstaterna skall regelbundet till kommissionen anmäla ändringar i sina förteckningar.

Artikel 9 Kontrakt som omfattar flera typer av verksamhet

1. För ett kontrakt som omfattar flera typer av verksamhet gäller de regler som är tillämpliga på det som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får dock inte göras i syfte att undanta detta från räckvidden för detta direktiv eller, i tillämpliga fall, direktiv 2004/18/EG.

2. Om en av de verksamheter som ett kontrakt är avsett för omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet omfattas av det ovannämnda direktivet 2004/18/EG och om det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet som kontraktet hu-vudsakligen är avsett för, skall kontraktet tilldelas enligt det ovannämnda direktivet 2004/18/EG.

3. Om en av de verksamheter som ett kontrakt är avsett för omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet inte omfattas av vare sig detta direktiv eller det ovan nämnda direktivet 2004/18/EG samt om det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för, skall kontraktet tilldelas enligt detta direktiv.

Kapitel III Allmänna principer

Artikel 10 Principer för tilldelning av kontrakt

Upphandlande enheter skall behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet sätt.

Avdelning II Bestämmelser om upphandling

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Artikel 11 Ekonomiska aktörer

1. Anbudssökande eller anbudsgivare, som enligt lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten, får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där upphandlingen sker kräver att de skall vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller tjänstekontrakt och byggen-treprenadkontrakt samt varukontrakt som dessutom omfattar tjänster och/eller monterings- och installationsarbeten, i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på den personal som skall fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer får lämna anbud eller anmäla sig som anbudssökande. De upphandlande enheterna får inte kräva att sådana grupper skall anta en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan, men de får kräva att den utsedda gruppen skall anta en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet skall kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

Artikel 12 Villkor som rör WTO-avtal

Vid tilldelning av kontrakt genom de upphandlande enheterna skall medlemsstaterna mellan sig tillämpa lika förmånliga villkor som de villkor som gäller för ekonomiska aktörer i tredje land enligt avtalet. Medlemsstaterna skall därför i Rådgivande kommittén för offentlig upphandling samråda med varandra om vilka åtgärder som skall vidtas vid tillämpningen av avtalet.

Artikel 13 Konfidentialitet

1. En upphandlande enhet får, i samband med utskickandet av tekniska specifikationer till berörda ekonomiska aktörer och under den period då den bedömer de ekonomiska aktörernas kvalifikationer och gör urval samt tilldelar kontrakt, ställa krav för att skydda den konfidentiella karaktären av information som den lämnar ut.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om upplysnings- och informationsskyldigheter i fråga om ingångna kontrakt och gentemot anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 43 och 49, och i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller för den upphandlande enheten, får denna inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats sekretessbelagda av de ekonomiska aktörerna. Sådan information omfattar i synnerhet tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbudena.

Artikel 14 Ramavtal

1. En upphandlande enhet får betrakta ett ramavtal som ett kontrakt i den mening som avses i artikel 1.2 och tilldela det i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv.

2. Om en upphandlande enhet slutit ett ramavtal i enlighet med detta direktiv, får den tillämpa artikel 40.3 i när den tilldelar kontrakt inom ramavtalet.

3. Om ett ramavtal inte har slutits i enlighet med detta direktiv, får den upphandlande enheten inte tillämpa artikel 40.3 i.
4. En upphandlande enhet får inte använda ett ramavtal otillbörligt i avsikt att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen.

Artikel 15 Dynamiska inköpssystem

1. Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande enheterna skall ha möjlighet att använda dynamiska inköpssystem.

2. För att införa ett dynamiskt inköpssystem skall en upphandlande enhet följa reglerna för det öppna förfarandet i alla faser fram till tilldelningen av kontrakt inom ramen för detta system. Samtliga anbudsgivare som uppfyller urvalskriterierna och som har lämnat ett preliminärt anbud som överensstämmer med förfrågningsunderlaget och eventuella kompletterande handlingar, skall få delta i systemet; de preliminära anbuden får när som helst förbättras under förutsättning att de fortsättningsvis överensstämmer med förfrågningsunderlaget. Den upphandlande enheten skall uteslutande använda elektroniska medel i enlighet med artikel 48.2–48.5 för att genomföra systemet och för tilldelning av kontrakt inom ramen för detta.

3. För att genomföra ett dynamiskt inköpssystem skall den upphandlande enheten
- a) offentliggöra ett meddelande om upphandling och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,
 - b) i förfrågningsunderlaget bland annat ange vilken typ av köp som detta system avser samt lämna all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används och de tekniska arrangemang och tekniska specifikationer som är kopplade därtill,
 - c) så snart meddelandet har offentliggjorts och till dess att inköpssystemet avvecklats, på elektronisk väg ge fri, direkt och fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget och alla kompletterande handlingar samt i meddelandet ange den internetadress på vilken dessa handlingar kan konsulteras.

4. Den upphandlande enheten skall under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet varar ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att lämna preliminära anbud för att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den skall fullfölja utvärderingen av det preliminära anbudet inom 15 dagar från och med dess inlämnande. Den kan dock förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud sker under tiden.

Den upphandlande enheten skall snarast möjligt informera den anbudsgivare som avses i första stycket om att han tagits med i det dynamiska inköpssystemet eller att hans preliminära anbud har förkastats.

5. Varje särskilt kontrakt skall bli föremål för inbjudan att lämna anbud. Före denna inbjudan skall den upphandlande enheten offentliggöra ett förenklat meddelande om anbuds-inbjudan och uppmana alla berörda ekonomiska aktörer att lämna ett preliminärt anbud i enlighet med punkt 4 inom en tidsfrist som inte får underskrida 15 dagar räknat från den dag då det förenklade meddelandet om anbuds-inbjudan avsändes. Den upphandlande enheten får inte gå ut med denna inbjudan att lämna anbud förrän samtliga preliminära anbud som lämnats in inom denna tidsfrist har utvärderats.

6. Den upphandlande enheten skall inbjuda alla anbudsgivare som tas med i systemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som skall tilldelas inom systemet. I detta syfte skall den fastställa en tidsfrist för att lämna anbud.

Den upphandlande enheten skall tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska inköpssystemet. Dessa kriterier får om det är lämpligt preciseras i den inbjudan som avses i första stycket.

7. Ett dynamiskt inköpssystem får inte vara i mer än fyra år, utom i vederbörligen berättigade undantagsfall.

Den upphandlande enheten får inte använda detta förfarande så att det hindrar, begränsar eller snedvrider konkurrensen.

Inga avgifter får tas ut från de berörda ekonomiska aktörerna eller deltagarna i systemet.

Kapitel II Tröskelvärden och undantag

Avsnitt 1 Tröskelvärden

Artikel 16 Tröskelvärden för kontrakt

Detta direktiv skall tillämpas på alla upphandlingskontrakt som inte skall undantas enligt artiklarna 19–26 eller artikel 30 när det gäller utövande av verksamheten i fråga, och vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 400.000 euro vid varu- och tjänstekontrakt.
- b) 5.000.000 euro vid byggtreprenadkontrakt. *Förordning (1251/2011/EU)*

Artikel 17 Metoder för beräkning av det uppskattade värdet på kontrakt, ramavtal och dynamiska inköpssystem

1. Beräkningen av det uppskattade värdet på ett kontrakt skall grunda sig på det totala belopp, exklusive mervärdesskatt, som skall betalas enligt den upphandlande enhetens egen uppskattning. Vid denna beräkning skall det uppskattade totalbeloppet beaktas, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och eventuella klausuler om förlängning av kontraktet.

Om den upphandlande enheten planerar för premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare, skall enheten beakta dessa när den beräknar det uppskattade värdet av kontraktet.

2. En upphandlande enhet får inte kringgå tillämpningen av detta direktiv genom att dela upp byggtreprenadprojekt eller planerade köp av en viss mängd varor och/eller tjänster eller genom att välja speciella metoder att beräkna det uppskattade kontraktsvärdet.

3. För ramavtal och dynamiska inköpssystem är det värde som skall beaktas det högsta uppskattade värdet, exklusive mervärdesskatt, av samtliga planerade kontrakt under avtalets eller systemets hela löptid.

4. Vid tillämpning av artikel 16 skall den upphandlande enheten i det uppskattade värdet av ett byggtreprenadkontrakt inbegripa såväl kostnaden för byggtreprenaden som värdet på alla varor eller tjänster som enheten tillhandahåller entreprenören för att byggtreprenaden skall kunna genomföras.

5. Värdet av varor och tjänster som inte krävs för att ett visst byggtreprenadkontrakt skall fullgöras får inte läggas till byggtreprenadens kontraktsvärde, i de fall upphandlingen av dessa varor och tjänster då skulle undantas från detta direktivs tillämpningsområde.

6. a) Om en planerad byggtreprenad eller ett projekt för köp av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt, skall det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 16, skall detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande enhet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 80.000 euro när det gäller tjänster och 1 miljon euro när det gäller byggtreprenader, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

EU-direktiv

- b) Om ett projekt för anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt, skall det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 16.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 16, skall detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande enhet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, understiger 80.000 euro, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

- 7.** I fråga om varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som skall förnyas inom en viss period, skall beräkningen av det uppskattade kontraktsvärdet grunda sig på

- a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrigerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,
- b) eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som tilldelats under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen alternativt under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

8. Värdet på ett kontrakt som omfattar både varor och tjänster skall beräknas utifrån det totala värdet på varorna och tjänsterna, oberoende av hur de fördelar sig. Beräkningen skall även inbegripa värdet på monterings- och installationsarbeten.

9. Om en varuupphandling avser leasing, hyra eller hyrköp, skall värdet som skall ligga till grund för beräkningen av det uppskattade kontraktsvärdet vara följande:

- a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst tolv månader, det uppskattade totala värdet för hela kontraktstiden eller om denna är längre än tolv månader, det totala värdet, inbegripet uppskattat restvärde.
- b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

10. Vid beräkning av det uppskattade värdet på tjänstekontrakt skall följande belopp i förekommande fall tas med:

- a) För försäkringstjänster: betalbar premie och andra former av ersättning.
- b) För banktjänster och andra finansiella tjänster: avgifter, provisioner, ränta och andra former av ersättning.
- c) För kontrakt som omfattar projektering: betalbara avgifter, provisioner och andra former av ersättning.

11. För tjänstekontrakt som inte anger något totalpris skall kontraktsvärdet beräknas enligt följande:

- a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst 48 månader: det totala värdet för hela kontraktstiden.
- b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt med mer än 48 månaders löptid: månadsvärdet multiplicerat med 48.

Avsnitt 2 Kontrakt och koncessioner samt kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser

Underavsnitt 1

Artikel 18 Koncessioner för byggtreprenader och tjänster

Detta direktiv skall inte tillämpas på sådana byggkoncessioner eller tjänstekoncessioner som beviljas av upphandlande enheter som utför en eller flera av de verksamheter som avses i artiklarna 3–7, om dessa koncessioner tilldelas för utövande av dessa verksamheter.

Underavsnitt 2 Undantag som gäller alla upphandlande enheter och alla typer av kontrakt

Artikel 19 Kontrakt som tilldelas för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

1. Detta direktiv gäller inte kontrakt som tilldelats för återförsäljning eller uthyrning till tredje man, förutsatt att den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut föremålet för upphandling samt att andra enheter fritt kan sälja eller hyra ut det på samma villkor som den upphandlande enheten.

2. De upphandlande enheterna skall på kommissionens begäran till kommissionen anmäla samtliga varukategorier och verksamheter som de anser vara undantagna enligt punkt 1. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de varukategorier och de verksamheter som den anser vara undantagna. I detta sammanhang skall kommissionen ta hänsyn till eventuella kommersiellt känsliga aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 20 Kontrakt som tilldelas för annat än utövande av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövande av sådan verksamhet i tredje land

1. Detta direktiv gäller inte kontrakt som den upphandlande enheten tilldelar för något annat än utövande av de typer av verksamhet som anges i artiklarna 3–7 eller för utövande av sådana verksamheter i tredje land när verksamheten bedrivs utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område inom gemenskapen.

2. De upphandlande enheterna skall på kommissionens begäran till kommissionen anmäla samtliga verksamheter som de anser vara undantagna enligt punkt 1. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de verksamhetskategorier som den anser vara undantagna. I detta sammanhang skall kommissionen ta hänsyn till eventuella kommersiellt känsliga aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 21 Kontrakt som omfattas av sekretess eller kräver särskilda säkerhetsåtgärder

Detta direktiv skall inte tillämpas på kontrakt som en medlemsstat belagt med sekretess eller som enligt gällande lagar och andra författningar i den berörda medlemsstaten inte får fullgöras utan särskilda säkerhetsåtgärder, eller då detta krävs med hänsyn till skyddet av denna medlemsstats grundläggande säkerhetsintressen.

Artikel 22 Kontrakt som tilldelas i enlighet med internationella regler

Detta direktiv skall inte tillämpas på kontrakt som omfattas av andra förfaranderegler och som tilldelas

- i enlighet med ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördraget har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredje länder och som omfattar varor, byggentreprenader, tjänster eller projekttävlingar för att signatarstaterna gemensamt skall genomföra eller driva ett projekt; alla avtal skall lämnas till kommissionen som kan rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling, som avses i artikel 68,
- i enlighet med internationellt ingångna avtal om stationering av trupper och som avser företag i en medlemsstat eller ett tredje land,
- i enlighet med en internationell organisations särskilda förfarande.

EU-direktiv

Artikel 22 a Upphandlingskontrakt på försvars- och säkerhetsområdet

Detta direktiv ska inte gälla för kontrakt som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtjänster, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet, inte heller kontrakt som inte omfattas av det direktivet i enlighet med artiklarna 8, 12 och 13 i direktivet.

Direktiv (2009/81/EG)

Artikel 23 Kontrakt som tilldelas ett anknutet företag, ett samföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samföretag

1. I denna artikel avses med *anknutet företag* alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens årsräkenskaper enligt kraven i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 44.2 g i fördraget om sammanställd redovisning eller, när det gäller enheter som inte omfattas av det direktivet, företag över vilka en upphandlande enhet, direkt eller indirekt, kan utöva ett bestämmande inflytande enligt artikel 2.1 b i det här direktivet, eller företag som får utöva ett bestämmande inflytande över en upphandlande enhet, eller företag som gemensamt med den upphandlande enheten är underkastat ett bestämmande inflytande från ett annat företag på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller regler som styr det.

2. Under förutsättning att villkoren i punkt 3 är uppfyllda skall detta direktiv inte gälla kontrakt som

- a) av en upphandlande enhet tilldelas ett anknutet företag, eller
- b) av ett samföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva sådana verksamheter som avses i artiklarna 3–7, tilldelas ett företag som är anknutet till någon av dessa upphandlande enheter.

3. Punkt 2 skall tillämpas på

- a) tjänstekontrakt under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företags genomsnittliga omsättning när det gäller tjänster under de föregående tre åren härrör från leverans av sådana tjänster till företag till vilka det är anknutet,
- b) varukontrakt under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företags genomsnittliga omsättning när det gäller varor under de föregående tre åren härrör från leverans av sådana varor till företag till vilka det är anknutet,
- c) byggtjänstkontrakt under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företags genomsnittliga omsättning när det gäller byggtjänster under de föregående tre åren härrör från leverans av sådana byggtjänster till företag till vilka det är anknutet.

När ett anknutet företag inte kan uppvisa sin omsättning för de senaste tre åren beroende på tidpunkten för dess etablering eller verksamhetens påbörjande, räcker det att företaget kan påvisa att den omsättning som avses i a–c är trovärdig, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten tillhandahåller samma eller liknande tjänster, varor eller byggtjänster, skall ovan nämnda procenttal beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tillhandahållandet av tjänster, varor respektive byggtjänster från dessa anknutna företag.

4. Föreliggande direktiv skall inte tillämpas på kontrakt

- a) som av ett samföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva verksamheter enligt artiklarna 3–7, tilldelas en av dessa upphandlande enheter, eller

- b) som av en upphandlande enhet tilldelas ett sådant samföretag som enheten ingår i om samföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och det i den handling som upprättats för bildandet av samföretaget föreskrivs att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i samföretaget under minst samma tid.
5. En upphandlande enhet skall på kommissionens begäran till kommissionen lämna följande information om tillämpningen av punkterna 2–4:
- Namnen på de berörda företagen eller samföretagen.
 - De berörda kontraktens art och värde.
 - Det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att bevisa att relationerna mellan företaget eller samföretaget som tilldelas kontraktet och den upphandlande enheten motsvarar kraven i denna artikel.

Underavsnitt 3 Undantag som gäller alla upphandlande enheter men endast tjänstekontrakt

Artikel 24 Kontrakt som gäller vissa tjänster som är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde

Detta direktiv skall inte tillämpas på tjänstekontrakt

- som avser förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan; dock skall varje form av kontrakt om finansiella tjänster som sluts samtidigt med, före eller efter förvärvs- eller hyreskontraktet omfattas av detta direktiv,
- som avser skiljemanna- och förlikningstjänster,
- som avser finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtande av värdepapper eller andra finansiella instrument, särskilt de upphandlande enheternas transaktioner för att skaffa pengar eller kapital,
- som avser anställningskontrakt,
- som avser forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag av sådana som uteslutande är till nytta för en upphandlande enhet i dess egen verksamhet, förutsatt att den tillhandahållna tjänsten betalas uteslutande av den upphandlande enheten.

Artikel 25 Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv skall inte tillämpas på tjänstekontrakt som tilldelas en enhet som själv enligt artikel 2.1 a är en upphandlande myndighet, eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter, på grundval av en ensamrätt som de innehar enligt offentliggjorda lagar eller andra författningar, förutsatt att de är förenliga med fördraget.

Underavsnitt 4 Undantag som endast gäller vissa upphandlande enheter

Artikel 26 Kontrakt tilldelade av vissa upphandlande enheter för upphandling av vatten och leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion

Detta direktiv skall inte tillämpas på

- kontrakt som avser anskaffning av vatten om de tilldelas av en upphandlande enhet som utövar en eller båda av de verksamheter som avses i artikel 4.1,
- kontrakt för leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion, om de tilldelas av en upphandlande enhet som utövar en verksamhet som avses i artikel 3.1 och 3.3 eller artikel 7 led a.

EU-direktiv

Underavsnitt 5 Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser samt bestämmelser om inköpscentraler och om förfaranden för verksamhet som är direkt konkurrensutsatt

Artikel 27 Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 skall Nederländerna, Förenade kungariket, Österrike och Förbundsrepubliken Tyskland genom villkor för tillstånd eller genom andra lämpliga åtgärder se till att enheter som är verksamma på områden som anges i besluten 93/676/EEG, 97/367/EEG och 2002/205/EG och 2004/71/EG:

- a) iakttar principerna om icke-diskriminering och konkurrensutsatt upphandling när de handlar upp varor, byggentreprenader och tjänster, särskilt när det gäller de upplysningar som enheten skall lämna till ekonomiska aktörer om planerade upphandlingar,
- b) lämnar upplysningar om kontraktstilldelningen till kommissionen enligt kommissionens beslut 93/327/EEG av den 13 maj 1993 om förutsättningarna för att upphandlande enheter som utnyttjar geografiska områden i syfte att leta efter eller att utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen skall vara skyldiga att lämna upplysningar till kommissionen om de upphandlingar de gör.

Artikel 28 Reserverade kontrakt

Medlemsstaterna får reservera rätten att delta i upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder eller föreskriva att kontrakten skall fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, om majoriteten av de berörda arbetstagarna är personer med funktionshinder som på grund av funktionshindrets art eller svårighet inte kan utöva yrkesverksamhet på normala villkor.

Denna artikel skall nämnas i meddelandet om upphandling.

Artikel 29 Kontrakt som tilldelas och ramavtal som ingås av inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får föreskriva att en upphandlande enhet får anskaffa byggentreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral.
2. En upphandlande enhet som anskaffar byggentreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral i de fall som föreskrivs i artikel 1.8 skall anses ha följt detta direktiv, under förutsättning att inköpscentralen har följt det eller, när det är lämpligt, direktiv 2004/18/EG.

Artikel 30 Förfarande för att fastställa om en viss verksamhet är direkt konkurrensutsatt

1. Kontrakt som syftar till att medge utförandet av en verksamhet enligt artiklarna 3–7 omfattas inte av detta direktiv om den aktuella verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.
2. Vid tillämpning av punkt 1 skall bedömningen av om en verksamhet är direkt konkurrensutsatt grundas på kriterier som överensstämmer med fördragets konkurrensbestämmelser, t. ex. vad varorna eller tjänsterna har för egenskaper, om det finns alternativa varor eller tjänster, hur de är prissatta samt om fler än en varu- eller tjänsteleverantör finns, reellt eller potentiellt, på marknaden.
3. Vid tillämpning av punkt 1 skall tillträdet till marknaden betraktas som fritt om medlemsstaten har genomfört och tillämpar de bestämmelser i gemenskapsrätten som anges i bilaga XI.
Om fritt tillträde till en viss marknad inte kan förutsättas med stöd av första stycket, måste det bevisas att tillträdet till marknaden är fritt, rättsligt och faktiskt.
4. När en medlemsstat anser att punkt 1, med beaktande av punkterna 2 och 3, skall tillämpas på en viss verksamhet, skall denna medlemsstat underrätta kommissionen och lämna all relevant information, särskilt om alla lagar och andra författningar eller

avtal som gäller iakttagande av kraven i punkt 1, i förekommande fall tillsammans med ett utlåtande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten.

Kontrakt som syftar till att medge utförandet av en viss verksamhet skall inte längre omfattas av detta direktiv om kommissionen

- i enlighet med punkt 6 har antagit ett beslut i vilket det fastställs att punkt 1 är tillämplig, och detta inom den stipulerade tidsfristen, eller
- inte har antagit något beslut om sådan tillämpning inom denna tidsfrist.

Om fritt tillträde till en viss marknad kan förutsättas med stöd av punkt 3 första stycket, och om en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten har fastställt att punkt 1 är tillämplig, omfattas emellertid kontrakt som syftar till att medge utförandet av en viss verksamhet inte längre av detta direktiv om kommissionen inte, i enlighet med punkt 6, antagit ett beslut i vilket det fastställs att punkt 1 inte är tillämplig, och detta inom den stipulerade tidsfristen.

5. När det föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning får en upphandlande enhet begära att kommissionen genom ett beslut i enlighet med punkt 6 fastställer att punkt 1 är tillämplig för en viss verksamhet. I ett sådant fall skall kommissionen omedelbart informera den berörda medlemsstaten om detta.

Den medlemsstaten skall, med beaktande av punkterna 2 och 3, lämna relevant information till kommissionen, särskilt om alla lagar och andra författningar eller avtal som gäller iakttagande av kraven i punkt 1, i förekommande fall tillsammans med ett utlåtande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten.

Kommissionen får också på eget initiativ inleda förfarandet om att anta ett beslut i vilket det fastställs att punkt 1 är tillämplig på en viss verksamhet. I detta fall skall kommissionen omedelbart informera den berörda medlemsstaten om detta.

Om kommissionen, vid utgången av den frist som avses i punkt 6, inte har fattat något beslut om att punkt 1 är tillämplig på en viss verksamhet, skall punkt 1 anses vara tillämplig.

6. För att anta ett beslut med stöd av denna artikel, i enlighet med förfarandet i artikel 68.2, skall kommissionen ha en tidsfrist på tre månader räknat från den första arbetsdagen efter det att den har mottagit meddelandet eller ansökan. Tidsfristen kan dock förlängas en gång med högst tre månader i vederbörligen berättigade fall, särskilt om uppgifterna i meddelandet eller ansökan eller de bifogade dokumenten är ofullständiga eller oriktiga eller om de förhållanden som redovisas väsentligt förändras. Denna förlängning skall begränsas till en månad om en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten har fastställt att punkt 1 skall tillämpas i de fall som avses i punkt 4 tredje stycket.

När en verksamhet i en viss medlemsstat redan är föremål för ett förfarande med stöd av denna artikel, skall ytterligare ansökningar rörande samma verksamhet i samma medlemsstat innan den tidsfrist som gäller för den första ansökan har löpt ut, inte betraktas som nya förfaranden utan behandlas inom ramen för den första ansökan.

Kommissionen skall anta tillämpningsföreskrifter för tillämpning av punkterna 4–7 i enlighet med förfarandet i artikel 68.2.

Dessa föreskrifter skall åtminstone innehålla följande:

- a) Offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, för kännedom, av den dag då den tremånadersfrist som avses i första stycket börjar och, om denna frist förlängs, tidpunkten för förlängningen och den tid med vilken fristen har förlängts.
- b) Offentliggörande av den eventuella tillämpligheten av punkt 1 i enlighet med punkt 4 andra eller tredje stycket eller i enlighet med punkt 5 fjärde stycket.
- c) Villkoren för överföring av eventuella utlåtanden från en oberoende myndighet med behörighet för den berörda verksamheten beträffande frågor som rör punkterna 1 och 2.

Kapitel III Regler som skall tillämpas på tjänstekontrakt

Artikel 31 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga XVII A

Kontrakt avseende tjänster förtecknade i bilaga XVII A skall tilldelas i enlighet med artiklarna 34–59.

Artikel 32 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga XVII B

Kontrakt avseende tjänster förtecknade i bilaga XVII B omfattas endast av artiklarna 34 och 43.

Artikel 33 Mixade tjänstekontrakt som omfattar tjänster förtecknade i bilagorna XVII A och XVII B

Kontrakt avseende tjänster förtecknade såväl i bilaga XVII A som i bilaga XVII B skall, om värdet av tjänsterna i bilaga XVII A överstiger värdet av tjänsterna i bilaga XVII B, tilldelas enligt artiklarna 34–59. I övriga fall skall kontrakten tilldelas enligt artiklarna 34 och 43.

Kapitel IV Särskilda regler om förfrågningsunderlag och kontraktshandlingar

Artikel 34 Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga XXI skall ingå i kontraktshandlingarna, såsom meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag och kompletterande handlingar. När så är möjligt bör dessa tekniska specifikationer fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgänglighet för funktionshindrade eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

2. De tekniska specifikationerna skall tillåta anbudsgivare att delta på lika villkor och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med gemenskapsrätten, skall de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

- a) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som definieras i bilaga XXI och i prioritetsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska godkännanden, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer om projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt materialanvändning. Varje sådan hänvisning skall följas av orden "eller likvärdigt".
- b) I form av prestanda- eller funktionskrav, varvid miljöegenskaper kan ingå. Sådana parametrar måste dock vara så specifika att anbudsgivarna kan bilda sig en bestämd uppfattning om föremålet för upphandlingen och den upphandlande enheten kan genomföra upphandlingen.
- c) I form av prestanda- eller funktionskrav enligt b, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till specifikationerna i a.
- d) Med en hänvisning till specifikationerna i a i fråga om vissa egenskaper och med en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som anges i b i fråga om andra egenskaper.

4. Om en upphandlande enhet väljer att hänvisa till specifikationer enligt punkt 3 a, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, när anbudsgivaren på lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande enheten anser vara tillfredsställan-

de i sitt anbud visar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt de angivna tekniska specifikationerna.

Ett lämpligt sätt kan vara tillhandahållande av teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

5. Om en upphandlande enhet väljer att i enlighet med punkt 3 ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggentreprenader som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande enheten anser vara tillfredsställande i sitt anbud visa att standardenliga varor, tjänster eller byggentreprenader uppfyller den upphandlande enhetens prestanda- eller funktionskrav.

Ett lämpligt sätt kan vara tillhandahållande av teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

6. Om en upphandlande enhet föreskriver miljöegenskaper i form av prestanda- eller funktionskrav enligt punkt 3 b, får den använda detaljerade specifikationer eller, vid behov delar av dessa, som fastställts för europeiska (multi)nationella miljömärken eller andra miljömärken, under förutsättning att

- specifikationerna är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som är föremål för upphandlingen,
- kraven för märket har utarbetats på grundval av vetenskapliga rön,
- miljömärkena har antagits genom ett förfarande i vilket samtliga berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, får delta,
- miljömärkena är tillgängliga för alla berörda parter.

Den upphandlande enheten får ange att de varor eller tjänster som är försedda med miljömärket skall antas uppfylla de tekniska specifikationer som fastställs i förfrågningsunderlaget; den skall godkänna alla andra lämpliga bevismedel, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

7. I denna artikel avses med *erkända organ* provnings- och kalibreringslaboratorier samt organ för certifiering och inspektion som uppfyller tillämpliga europeiska standarder.

Upphandlande enheter skall godta intyg från erkända organ som är etablerade i andra medlemsstater.

8. Om det inte motiveras av föremålet för upphandlingen, får tekniska specifikationer inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung eller särskilt framställningsförfarande, ej heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller produkter gynnas eller att andra inte kan komma ifråga. Sådana uppgifter eller hänvisningar skall i undantagsfall vara tillåtna, om en tillräckligt tydlig och begriplig beskrivning av föremålet för upphandlingen inte är möjlig genom tillämpning av punkterna 3 och 4. Sådana uppgifter eller hänvisningar skall följas av orden "eller likvärdigt".

EU-direktiv

Artikel 35 Tillhandahållande av tekniska specifikationer

1. En upphandlande enhet skall på begäran för sådana ekonomiska aktörer som är intresserade av att erhålla ett kontrakt, göra tillgängliga de tekniska specifikationer som normalt förekommer i deras varu-, byggentreprenad- eller tjänstekontrakt, alternativt de tekniska specifikationer som de har för avsikt att tillämpa på kontrakt som omfattas av periodiska vägläggande meddelanden enligt artikel 41.1.

2. Om sådana tekniska specifikationer finns i handlingar som är tillgängliga för intresserade ekonomiska aktörer, räcker det med en hänvisning till dessa handlingar.

Artikel 36 Alternativa utföranden

1. Om kriteriet för kontraktstilldelning är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, får en upphandlande enhet beakta olika alternativa utföranden från anbudsgivare, när dessa alternativa utföranden uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten fastställt.

En upphandlande enhet skall i förfrågningsunderlaget ange huruvida den godkänner alternativa utföranden och, när detta tillåts, vilka minimikrav som alternativa utföranden måste uppfylla samt informera om eventuella krav som gäller för hur de skall presenteras.

2. Vid tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande enhet som har tillåtit alternativa utföranden enligt punkt 1 inte förkasta ett alternativ enbart på grund av att det, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt i stället för ett varukontrakt eller ett varukontrakt i stället för ett tjänstekontrakt.

Artikel 37 Underentreprenad

I förfrågningsunderlaget får en upphandlande enhet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås. En sådan angivelse skall inte påverka frågan om den ekonomiska aktörens ansvar som huvudman.

Artikel 38 Villkor för fullgörande av kontrakt

En upphandlande enhet får ställa särskilda krav på hur kontraktet skall fullgöras under förutsättning att kraven är förenliga med gemenskapsrätten samt att de anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Dessa krav får bland annat omfatta sociala hänsyn och miljöhänsyn.

Artikel 39 Skyldigheter avseende bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor

1. En upphandlande enhet får, eller kan av en medlemsstat åläggas att, i förfrågningsunderlaget ange hos vilket eller vilka organ en anbudssökande eller anbudsgivare kan få relevanta uppgifter om skyldigheter avseende de bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller i den medlemsstat, region eller ort där tjänsterna skall utföras och som skall tillämpas på den byggentreprenad som utförs på plats eller de tjänster som tillhandahålls under fullgörandet av kontraktet.

2. En upphandlande enhet som tillhandahåller den information som avses i punkt 1 skall kräva av anbudsgivare eller anbudssökande i ett upphandlingsförfarande att de skall bekräfta att de vid utformningen av sina anbud har tagit hänsyn till de skyldigheter avseende bestämmelser om arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller på den plats där tjänsten skall utföras.

Första stycket skall inte påverka tillämpningen av artikel 57.

Kapitel V Förfaranden

Artikel 40 Användning av öppet, selektivt och förhandlat förfarande

1. Vid upphandling av varor, byggentreprenader eller tjänster skall en upphandlande enhet tillämpa förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv.

2. En upphandlande enhet får välja något av de förfaranden som beskrivs i artikel 1.9 a, 1.9 b eller 1.9 c, förutsatt att, om inte annat följer av punkt 3, det har skett upphandling i enlighet med artikel 42.

3. En upphandlande enhet kan välja ett förfarande utan föregående meddelande om upphandling i följande fall:
- a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud eller inga ansökningar har lämnats efter ett förfarande med föregående meddelande om upphandling, under förutsättning att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt.
 - b) Om kontraktet endast avser forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål och inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader samt på villkor att kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning, avsedd särskilt för sådana ändamål.
 - c) Om kontraktet, av tekniska eller konstnärliga skäl eller med hänsyn till skydd av ensamrätt, endast kan fullgöras av en bestämd ekonomisk aktör.
 - d) Om, när det är absolut nödvändigt och på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse, det är omöjligt att iakttä de tidsfrister som gäller vid öppet förfarande, selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående konkurrensutsättning.
 - e) Om det rör sig om varukontrakt för kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som antingen syftar till att delvis ersätta gängse varor eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varor eller anläggningar, i de fall då ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa materiel med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid drift och underhåll.
 - f) Om det rör sig om kompletterande byggentreprenader eller tjänster som inte ingår i det ursprungliga projektet eller omfattas av det första kontraktet som slutits, men som genom oförutsedda omständigheter har blivit nödvändiga för att kontraktet skall kunna fullgöras, förutsatt att kontraktet tilldelas den entreprenör eller tjänsteleverantör som fullgör det ursprungliga kontraktet
 - om de kompletterande byggentreprenaderna, eller tjänsterna av tekniska eller ekonomiska skäl inte kan avskiljas från huvudkontraktet utan stora olägenheter för den upphandlande enheten, eller
 - om de kompletterande byggentreprenaderna eller tjänsterna, även om de kan avskiljas från det ursprungliga kontraktet, är absolut nödvändiga för de senare skedena i kontraktet.
 - g) Om det rör sig om byggentreprenadkontrakt, för nya byggentreprenader som är en upprepning av liknande byggentreprenader som utförs av en entreprenör som av samma upphandlande enhet tilldelats ett tidigare kontrakt, under förutsättning att de nya byggentreprenaderna är i överensstämmelse med ett ursprungligt projekt för vilket ett första kontrakt tilldelades efter meddelad upphandling. I samband med den ursprungliga upphandlingen skall det anges att detta förfarings sätt kan bli aktuellt, och den upphandlande enheten skall beakta ett uppskattat totalt värde för byggentreprenaderna vid tillämpning av bestämmelserna i artiklarna 16 och 17.
 - h) Om varorna är noterade och köps på en råvarumarknadsplats.
 - i) Om kontraktstilldelningen sker utifrån ett ramavtal, under förutsättning att villkoret i artikel 14.2 är uppfyllt.
 - j) Vid förmånliga inköp, när det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset.
 - k) Vid inköp av varor på särskilt förmånliga villkor, antingen från en varuleverantör som har för avsikt att lägga ner sin affärsverksamhet eller från konkursförvaltare eller likvidatorer, efter uppgörelse med fordringsägare eller motsvarande förfarande i enlighet med nationell lagstiftning.
 - l) Om det aktuella tjänstekontraktet följer på en projektävling som anordnats enligt bestämmelserna i detta direktiv och enligt gällande regler skall gå till vinnaren eller en av vinnarna i projektävlingen. I det senare fallet skall samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.

Kapitel VI Regler för offentliggörande och öppenhet

Avsnitt 1 Offentliggörande av meddelanden

Artikel 41 Förhandsmeddelanden och meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem

1. En upphandlande enhet skall minst en gång om året med hjälp av ett sådant förhandsmeddelande som avses i bilaga XV A, vilket skall offentliggöras av kommissionen eller enheten själv, på sin "upphandlarprofil" enligt punkt 2 b i bilaga XX informera om följande:

- a) När det gäller varor: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal per varuområde som den avser att tilldela under de närmaste tolv månaderna, om det beräknade totala värdet enligt artiklarna 16 och 17 uppgår till minst 750.000 euro. Varuområdet skall fastställas av den upphandlande enheten genom en hänvisning till CPV-nomenklaturen.
- b) När det gäller tjänster: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal i varje enskild tjänstekategori enligt bilaga XVII A som den avser att tilldela under de kommande tolv månaderna, om det beräknade totala värdet enligt artiklarna 16 och 17 uppgår till minst 750.000 euro.
- c) När det gäller byggentreprenad: De väsentliga upplysningarna om de byggentreprenadkontrakt eller ramavtal som den avser att tilldela under de kommande tolv månaderna, om värdet uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 16, med beaktande av bestämmelserna i artikel 17.

Meddelandena enligt leden a och b skall snarast möjligt efter varje budgetårs början översändas till kommissionen eller offentliggöras på upphandlarprofilen.

Meddelandet enligt led c skall snarast möjligt efter det att ett beslut fattats om tillstånd för den planering som gäller de byggentreprenadkontrakt eller ramavtal som den upphandlande enheten avser att tilldela, översändas till kommissionen eller offentliggöras på upphandlarprofilen.

En upphandlande enhet som offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil skall på elektronisk väg, i det format och i enlighet med de förfaranden för överföring som anges i punkt 3 i bilaga XX, till kommissionen översända ett meddelande om offentliggörande av ett förhandsmeddelande på upphandlarprofilen.

Offentliggörande av de meddelanden som avses i leden a–c skall endast vara obligatoriskt om de upphandlande enheterna utnyttjar alternativet att förkorta de tidsfrister för mottagande av anbud som fastställs i artikel 45.4.

Denna punkt skall inte gälla förfaranden utan föregående meddelande om upphandling.

2. En upphandlande enhet kan särskilt själv eller genom kommissionens försorg låta offentliggöra förhandsmeddelanden om omfattande projekt utan att upprepa information som lämnats i ett tidigare förhandsmeddelande, förutsatt att det tydligt framgår att det rör sig om tilläggsmeddelanden.

3. Om en upphandlande enhet väljer att upprätta ett kvalificeringssystem i enlighet med artikel 53, skall systemet offentliggöras genom ett sådant meddelande som avses i bilaga XIV, där det skall anges vad kvalificeringssystemet har för syfte och var reglerna för systemet finns tillgängliga. Om systemet gäller längre tid än tre år, skall meddelandet offentliggöras varje år. Om systemet gäller kortare tid än tre år, är det tillräckligt med ett meddelande i början.

Artikel 42 Meddelanden om upphandling

1. Vid varu-, byggentreprenad- eller tjänsteupphandling kan meddelande om upphandling ske

- a) genom ett sådant förhandsmeddelande som avses i bilaga XV A,

- b) genom ett sådant meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem som avses i bilaga XIV, eller
 - c) genom ett sådant meddelande om upphandling som avses i bilaga XIII A, XIII B eller XIII C.
- 2.** När det gäller ett dynamiskt inköpssystem skall konkurrensutsättning ske genom ett sådant meddelande om upphandling som avses i punkt 1 c, medan konkurrensutsättning när det gäller upphandling som baseras på sådana system skall ske genom det förenklade meddelande om upphandling som avses i bilaga XIII D.
- 3.** Om konkurrensutsättning sker med hjälp av ett förhandsmeddelande
- a) skall det av meddelandet framgå vilka varor, byggentreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta,
 - b) skall det i meddelandet anges att kontraktstilldelning kommer att ske genom selektivt eller förhandlat förfarande utan att något ytterligare meddelande om upphandling offentliggörs och att intresserade ekonomiska aktörer skall anmäla sitt intresse skriftligt,
 - c) skall meddelandet offentliggöras i enlighet med bilaga XX högst tolv månader före den dag då den inbjudan som avses i artikel 47.5 skickas. Den upphandlande enheten skall dessutom iakttä de tidsfrister som anges i artikel 45.

Artikel 43 Meddelanden om kontraktstilldelning

1. En upphandlande enhet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal skall senast två månader efter kontraktstilldelningen eller ingående av ramavtalet översända ett sådant meddelande om kontraktstilldelningen som avses i bilaga XVI på de villkor som kommissionen fastställer i enlighet med förfarandet i artikel 68.2.

När det gäller kontraktstilldelning enligt ett ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 14.2 behövs den upphandlande enheten inte skicka något meddelande om kontraktstilldelningen för varje kontrakt som grundar sig på ramavtalet.

Den upphandlande enheten skall sända ett meddelande om kontraktstilldelningen på grundval av ett dynamiskt inköpssystem senast två månader efter tilldelningen av varje kontrakt. Den får dock samla dessa meddelanden per kvartal. I detta fall skall den sända de samlade meddelandena senast två månader efter utgången av varje kvartal.

2. De uppgifter som lämnas enligt bilaga XVI i syfte att offentliggöras skall offentliggöras i enlighet med bilaga XX. I detta sammanhang skall kommissionen ta hänsyn till eventuella kommersiellt känsliga aspekter som den upphandlande enheten informerar om när den överlämnar uppgifterna, t. ex. antal anbud, namn på ekonomiska aktörer och priser.

3. Om en upphandlande enhet tilldelar ett tjänstekontrakt om forskning och utveckling (FoU) genom ett förfarande utan meddelande om upphandling i enlighet med artikel 40.3 b, får den upphandlande enheten begränsa de uppgifter om tjänsternas art och mängd som skall lämnas enligt bilaga XVI till angivelsen ”forsknings- och utvecklings-tjänster”.

Om en upphandlande enhet tilldelar ett kontrakt om forskning och utveckling som inte kan tilldelas genom ett förfarande utan meddelande om upphandling i enlighet med artikel 40.3 b, får den begränsa de uppgifter om tjänsternas art och mängd som skall lämnas enligt bilaga XVI om det är nödvändigt med hänsyn till skyddet av affärshemligheter.

I så fall skall den upphandlande enheten se till att de uppgifter som offentliggörs i detta hänseende är minst lika utförliga som uppgifterna i det meddelande om upphandling som offentliggörs i enlighet med artikel 42.1.

Om den upphandlande enheten använder ett kvalificeringssystem, skall den se till att dessa uppgifter är minst lika utförliga som den kategori det hänvisas till i den lista över kvalificerade tjänsteleverantörer som upprättas i enlighet med artikel 53.7.

EU-direktiv

4. När det gäller tilldelande av kontrakt avseende tjänster som finns förtecknade i bilaga XVII B, skall den upphandlande enheten i meddelandet ange om den samtycker till offentliggörande.
5. De uppgifter som lämnas i enlighet med bilaga XVI med angivelsen att de inte är avsedda att offentliggöras skall endast offentliggöras i förenklad form och i enlighet med bilaga XX för statistiska ändamål.

Artikel 44 Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. Meddelandena skall innehålla de upplysningar som anges i bilagorna XIII, XIV, XVA, XV B och XVI samt i förekommande fall varje annan upplysning som den upphandlande enheten anser vara till nytta, i samma format som de standardformulär som antas av kommissionen enligt förfarandet i artikel 68.2.

2. De meddelanden som en upphandlande enhet skall sända till kommissionen skall översändas antingen med hjälp av elektroniska medel, i det format och i enlighet med de förfaranden för överföring som anges i punkt 3 i bilaga XX, eller på annat sätt.

De meddelanden som anges i artiklarna 41–43 skall offentliggöras i enlighet med de tekniska krav för offentliggörande som anges i punkt 1 a och 1 b i bilaga XX.

3. Meddelanden som utarbetas och skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och i enlighet med de förfaranden för överföring som anges i punkt 3 i bilaga XX skall offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts.

Meddelanden som inte skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och i enlighet med de förfaranden för överföring som anges i punkt 3 i bilaga XX skall offentliggöras senast tolv dagar efter det att de avsänts. I undantagsfall och om den upphandlande enheten begär det skall de meddelanden om upphandling som anges i artikel 42.1 c dock offentliggöras inom fem dagar, under förutsättning att meddelandet skickats med fax.

4. Meddelanden om upphandling skall offentliggöras i sin helhet på det av Europeiska gemenskapens officiella språk som den upphandlande enheten väljer, varvid endast den text som offentliggörs i denna ursprungliga språkversion skall gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande skall offentliggöras på de andra officiella språken.

Kostnaderna för kommissionens offentliggörande av meddelanden skall belasta gemenskapen.

5. Meddelandena och deras innehåll får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de skickas till kommissionen.

Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som skickas till kommissionen eller offentliggörs på en upphandlarprofil i enlighet med artikel 41.1 första stycket och skall innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickats till kommissionen eller upphandlarprofilen offentliggjorts.

Förhandsmeddelanden får offentliggöras på en upphandlarprofil först när ett meddelande har skickats till kommissionen som anger att offentliggörandet sker i denna form. De skall innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickades.

6. Den upphandlande enheten skall se till att den kan bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

7. Kommissionen skall till den upphandlande enheten lämna en bekräftelse på offentliggörandet av den översända informationen och ange dag för offentliggörandet. Denna bekräftelse skall tjäna som bevis för offentliggörandet.

8. En upphandlande enhet får, i enlighet med punkterna 1–7, offentliggöra meddelanden om upphandling som inte omfattas av de krav på offentliggörande som anges i detta direktiv.

Avsnitt 2 Tidsfrister

Artikel 45 Tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud

1. När en upphandlande enhet fastställer tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar och anbud skall den ta särskild hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta ett anbud, utan att detta påverkar de minimi-tidsfrister som fastställs i denna artikel.
2. Vid öppet förfarande skall tidsfristen för mottagande av anbud vara minst 52 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.
3. Vid selektiva förfaranden och förhandlade förfaranden med föregående konkurrensutsättning gäller följande:
 - a) Tidsfristen för mottagande av anbudsansökningar efter ett meddelande enligt artikel 42.1 c eller efter en inbjudan att lämna anbud från en upphandlande enhet enligt artikel 47.5 skall i regel vara minst 37 dagar från och med den dag då meddelandet eller inbjudan avsändes och får inte i något fall vara kortare än 22 dagar, om meddelandet avsändes för offentliggörande på annat sätt än med elektroniska medel eller fax, och inte kortare än 15 dagar, om meddelandet avsändes med elektroniska medel eller fax.
 - b) Tidsfristen för mottagande av anbud får fastställas enligt överenskommelse mellan den upphandlande enheten och de utvalda anbudssökandena, under förutsättning att alla anbudssökande har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud.
 - c) Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud, skall den upphandlande enheten fastställa en tidsfrist som i regel skall vara minst 24 dagar och inte i något fall kortare än 10 dagar från och med dagen för inbjudan att lämna anbud.
4. Om en upphandlande enhet har offentliggjort ett sådant förhandsmeddelande som avses i artikel 41.1 i överensstämmelse med bilaga XX, skall tidsfristen för mottagande av anbud vid öppna förfaranden i regel vara minst 36 dagar och inte i något fall kortare än 22 dagar från och med den dag då meddelandet avsändes.
 Dessa kortare tidsfrister är tillåtna under förutsättning att förhandsmeddelandet, utöver de uppgifter som krävs enligt del I i bilaga XV A, innehåller alla de uppgifter som krävs enligt del II i bilaga XV A, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när det offentliggjordes, och meddelandet avsändes för offentliggörande minst 52 dagar och högst tolv månader före den dag då det meddelande om upphandling som avses i artikel 42.1 c avsändes.
5. Om meddelanden utarbetas och skickas med elektroniska medel, i det format och i enlighet med de förfaranden för överföring som anges i punkt 3 i bilaga XX, får tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar vid selektivt eller förhandlat förfarande samt för anbud vid öppet förfarande förkortas med sju dagar.
6. Utom när tidsfristen är fastställd genom överenskommelse i enlighet med punkt 3 b får tidsfristerna för mottagande av anbud vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande förkortas med ytterligare fem dagar om den upphandlande enheten ger obegränsad, direkt och fullständig tillgång via elektroniska medel till alla förfrågningsunderlag och alla kompletterande handlingar från och med den dag då det meddelande som används för upphandling offentliggörs i enlighet med bilaga XX. Den internetadress där denna dokumentation finns tillgänglig skall anges i meddelandet.
7. Vid öppet förfarande får den samlade effekten av de förkortade tidsfristerna enligt punkterna 4–6 inte i något fall leda till en tidsfrist för mottagande av anbud som är kortare än 15 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.
 Om meddelandet om upphandling inte skickas med fax eller elektroniska medel får den samlade effekten av de förkortade tidsfristerna enligt punkterna 4–6 vid öppet förfarande inte i något fall leda till en tidsfrist för mottagande av anbud som är kortare än 22 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

8. Efter ett meddelande offentliggjort enligt artikel 42.1 c eller efter en inbjudan att lämna anbud från en upphandlande enhet enligt artikel 47.5 får den samlade effekten av de förkortade tidsfristerna enligt punkterna 4–6 inte i något fall leda till en tidsfrist för mottagande av anbud som är kortare än 15 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling eller inbjudan avsändes.

Vid selektivt eller förhandlat förfarande får den samlade effekten av de förkortade tidsfristerna enligt punkterna 4–6 inte i något fall, utom när tidsfristen fastställts genom en överenskommelse i enlighet med punkt 3 b, leda till en tidsfrist för mottagande av anbud som är kortare än 10 dagar från och med den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

9. Om, av vilken orsak som helst, förfrågningsunderlaget och kompletterande handlingar eller upplysningar, trots att de begärts i god tid, inte har tillhandahållits inom de tidsfrister som anges i artiklarna 46 och 47 eller om det inte går att lämna anbud utan att först ha gjort ett besök på plats eller ha granskat de handlingar som kompletterar förfrågningsunderlaget på plats, skall tidsfristerna för mottagande av anbud, utom när de fastställts genom en överenskommelse i enlighet med punkt 3 b, förlängas i enlighet med detta, så att samtliga berörda ekonomiska aktörer får tillgång till all information som behövs för att utarbeta anbud.

10. En kort översikt över tidsfristerna enligt denna artikel finns i bilaga XXII.

Artikel 46 Öppna förfaranden: förfrågningsunderlag, kompletterande handlingar och upplysningar

1. Om en upphandlande enhet i ett öppet förfarande inte ger obegränsad, direkt och fullständig tillgång genom elektroniska medel enligt artikel 45.6 till förfrågningsunderlaget och alla kompletterande handlingar, skall förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna skickas till de ekonomiska aktörerna inom sex dagar efter det att begäran att få ut handlingarna mottagits, förutsatt att ansökan gjorts i tid före utgången av tidsfristen för att lämna anbud.

2. Den upphandlande enheten eller den behöriga enheten skall lämna ut kompletterande information om förfrågningsunderlaget senast sex dagar före fastställd sista dag för mottagande av anbud, förutsatt att informationen har begärts i tid.

Artikel 47 Inbjudan att lämna anbud eller att förhandla

1. Vid selektiva och förhandlade förfaranden skall den upphandlande enheten samtidigt och skriftligt inbjuda alla utvalda anbudssökande att lämna anbud eller att förhandla. Inbjudan till de anbudssökande skall innehålla antingen

- ett exemplar av förfrågningsunderlaget och samtliga kompletterande handlingar, eller
- uppgift om åtkomst till förfrågningsunderlaget och de handlingar som anges i första strecksatsen om de görs direkt tillgängliga med elektroniska medel i enlighet med artikel 45.6.

2. Om någon annan enhet än den ansvariga upphandlande enheten har tillgång till förfrågningsunderlaget och/eller de kompletterande handlingarna, skall adressen till den enhet från vilken förfrågningsunderlaget och handlingarna kan begäras anges i inbjudan, liksom i förekommande fall tidsfristen för en sådan begäran samt belopp och villkor för erläggande av avgift för att erhålla dessa handlingar. Den behöriga enheten skall skicka dessa handlingar till de ekonomiska aktörerna så snart som möjligt efter det att den har mottagit begäran.

3. Den upphandlande enheten eller den behöriga enheten skall lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget eller kompletterande handlingar senast sex dagar före den fastställda tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

4. Vidare skall inbjudan minst innehålla

- a) om tillämpligt, tidsfristen för att begära kompletterande handlingar samt belopp och betalningssätt om det skall erläggas en avgift för handlingarna,
- b) sista dag för mottagande av anbud samt uppgifter om till vilken adress anbudena skall skickas och på vilket eller vilka språk de skall avfattas,
- c) en hänvisning till eventuella offentliggjorda meddelanden om upphandling,
- d) uppgifter om vilka handlingar som eventuellt skall bifogas,
- e) tilldelningskriterier om de inte redovisas i meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem vilket används för konkurrensutsättning,
- f) viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioritetsordningen för tillämpningen av kriterierna, om dessa upplysningar inte redovisas i meddelandet om upphandling, meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem eller förfrågningsunderlaget.

5. Om konkurrensutsättning sker genom ett förhandsmeddelande skall den upphandlande enheten senare inbjuda samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen och först därefter välja anbudsgivare eller förhandlingsparter.

Inbjudan skall innehålla åtminstone följande upplysningar:

- a) Typ och mängd, även varje option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen. När det gäller kontrakt som kan förnyas, typ och mängd samt, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande meddelanden om upphandling av byggentreprenader, varor eller tjänster som skall upphandlas.
- b) Slag av förfarande: selektivt eller förhandlat.
- c) Om tillämpligt, dag då varorna skall levereras eller byggentreprenaden eller tjänsteleveransen skall påbörjas eller avslutas.
- d) Inlämningsadress och sista dag för begäran att utfä anbudsuppdrag samt uppgift om på vilket eller vilka språk ansökan skall avfattas.
- e) Adress till den enhet som sköter upphandlingen och nödvändiga upplysningar om hur specifikationerna och övriga handlingar rekvireras.
- f) Ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från de ekonomiska aktörerna.
- g) Belopp och betalningssätt om en avgift skall erläggas för de handlingar som gäller upphandlingsförfarandet.
- h) Typ av kontrakt som upphandlingen syftar till: köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
- i) Kriterier för tilldelning av kontrakt samt inbördes viktning eller, i förekommande fall, kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte redovisas i det vägledande meddelandet eller i förfrågningsunderlaget.

Avsnitt 3 Kommunikation och information**Artikel 48 Regler för kommunikation**

1. All kommunikation och allt informationsutbyte som avses i denna avdelning får efter den upphandlande enhetens eget val ske per post, fax eller elektroniska medel i enlighet med punkterna 4 och 5, per telefon i de fall och enligt de villkor som anges i punkt 6, eller genom en kombination av dessa medel.

2. De valda kommunikationsmedlen skall vara allmänt tillgängliga och således inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till anbudsförfarandet.

3. Kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna skall ske på ett sådant sätt att alla uppgifter och den sekretess som gäller för anbudena och anbudssökningarna bevaras och den upphandlande enheten inte tar del av innehållet i anbudena och anbudssökningarna förrän tidsfristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. De verktyg som skall användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska krav, skall vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och kompatibla med informations- och kommunikationsprodukter som i allmänhet används.

EU-direktiv

- 5.** Följande regler skall gälla för anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och anordningar för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:
- Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering, skall finnas tillgänglig för alla berörda parter. Dessutom skall anordningar för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar uppfylla kraven i bilaga XXIV.
 - Medlemsstaterna får, i överensstämmelse med artikel 5 i direktiv 1999/93/EG, kräva att elektroniska anbud är försedda med en avancerad elektronisk signatur i enlighet med punkt 1 i den artikeln.
 - Medlemsstaterna får införa eller behålla frivilliga ackrediteringssystem i syfte att förbättra nivån på certifieringstjänsterna för dessa anordningar.
 - Anbudsgivare och anbudssökande skall åta sig att lämna in de handlingar, intyg och försäkringar som avses i artikel 52.2 och 52.3 och artiklarna 53 och 54, om dessa inte är tillgängliga i elektronisk form, innan den fastställda tidsfristen för anbudsgivningen eller anbudsansökningarna har löpt ut.
- 6.** Följande regler gäller för överföring av anbudsansökningar:
- En anbudsansökan avseende ett upphandlingsförfarande får göras skriftligt eller per telefon.
 - Om en anbudsansökan görs per telefon, skall en skriftlig bekräftelse skickas före utgången av tidsfristen för dess mottagande.
 - En upphandlande enhet får kräva att en anbudsansökan som görs per fax skall bekräftas per post eller elektroniska medel, om detta är nödvändigt för juridiskt bindande bevis. Ett sådant krav skall av den upphandlande enheten anges i meddelandet om upphandling eller i den inbjudan som avses i artikel 47.5 liksom tidsfristen för bekräftelse per post eller elektroniska medel.

Artikel 49 Information till kvalificeringssökande, anbudssökande och anbudsgivare

- 1.** En upphandlande enhet skall snarast underrätta de deltagande ekonomiska aktörerna om de beslut som fattas om slutandet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till att den har beslutat att inte sluta ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt efter konkurrensutsättning eller att upprepa förfarandet eller inrätta ett dynamiskt inköpssystem; dessa upplysningar skall på begäran riktad till den upphandlande enheten lämnas skriftligt.
- 2.** På begäran av berörd part skall upphandlande enheter snarast möjligt underrätta
- varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan inte har godtagits,
 - varje anbudsgivare vars anbud förkastats, om skälen till att anbudet inte har godtagits, bl.a. i de fall som avses i artikel 34.4 och 34.5, skälen till sitt beslut om att likvärdighet inte föreligger eller sitt beslut att byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,
 - varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

Den tid detta tar i anspråk får under inga omständigheter överstiga 15 dagar från det att en skriftlig begäran har mottagits.

Den upphandlande enheten får dock besluta att inte lämna ut viss information som rör kontraktstilldelningen eller slutandet av ett ramavtal eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem som anges i punkt 1, om detta skulle kunna hindra tillämpning av lagen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för offentliga eller privata ekonomiska aktörer, även kommersiella intressen för den marknadsaktör som tilldelats kontraktet, eller motverka sund konkurrens mellan dessa aktörer.

3. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem skall inom rimlig tid underrätta de anbudssökande om huruvida de kvalificerat sig.

Om beslutet kommer att ta längre tid än fyra månader efter det att ansökan lämnats in, skall den upphandlande enheten inom två månader efter det att ansökan lämnats in underrätta den anbudssökande om orsakerna till att tidsfristen blivit förlängd och meddela datum för när ansökan kommer att bli godkänd eller avslås.

4. Sökande vars kvalifikationer inte godkänns skall underrättas om beslutet så snart som möjligt och senast inom 15 dagar efter det att beslutet fattats. Skälen skall bygga på kvalificeringskriterierna i artikel 53.2.

5. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem får diskvalificera en marknadsaktör endast av skäl som bygger på kriterierna i artikel 53.2. En planerad diskvalificering skall föregås av ett skriftligt meddelande till den ekonomiska aktören senast inom 15 dagar räknat från diskvalificeringen tillsammans med skälen till diskvalificeringen.

Artikel 50 Information som skall bevaras om tilldelade kontrakt

1. En upphandlande enhet skall bevara sådan information om varje kontrakt som behövs för att vid ett senare tillfälle kunna motivera beslut om

- kvalificering och val av ekonomiska aktörer samt kontraktstilldelning,
- tillämpning av förfaranden utan föregående meddelande om upphandling i enlighet med artikel 40.3,
- att inte tillämpa bestämmelserna i kapitlen III–VI i denna avdelning med stöd av undantag i kapitel II i avdelning I och i kapitel II i denna avdelning.

Den upphandlande enheten skall vidta lämpliga åtgärder för att dokumentera genomförandet av tilldelningsförfaranden som sker med hjälp av elektroniska medel.

2. Informationen skall bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelas, så att den upphandlande enheten under denna period på begäran kan förse kommissionen med nödvändiga upplysningar.

Kapitel VII Upphandlingsförfarandets gång

Artikel 51 Allmänna bestämmelser

1. Vid val av deltagare i upphandlingsförfaranden skall följande gälla:

- En upphandlande enhet som har fastställt regler och kriterier för uteslutning av anbudsgivare eller anbudssökande i enlighet med artikel 54.1, 54.2 eller 54.4 skall utesluta ekonomiska aktörer som uppfyller dessa regler och kriterier.
- Den upphandlande enheten skall välja ut anbudsgivare och anbudssökande på grundval av de objektiva regler och kriterier som har fastställts med stöd av artikel 54.
- Vid selektiva och förhandlade förfaranden med meddelande om upphandling skall den upphandlande enheten i förekommande fall i enlighet med artikel 54 begränsa antalet utvalda anbudssökande med stöd av a och b.

2. Om en upphandling sker med hjälp av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem och i syfte att välja ut deltagare i tilldelningsförfaranden för de specifika kontrakt som omfattas av upphandlingen skall den upphandlande enheten

- kvalificera ekonomiska aktörer i enlighet med bestämmelserna i artikel 53,
- tillämpa de bestämmelser i punkt 1 som är relevanta för selektiva eller förhandlade förfaranden på sådana kvalificerade ekonomiska aktörer.

3. Den upphandlande enheten skall kontrollera att anbudet från de anbudsgivare som valts ut på detta sätt överensstämmer med de regler och krav som skall tillämpas på anbud samt tilldela kontraktet på grundval av de kriterier som anges i artiklarna 55 och 57.

EU-direktiv

Avsnitt 1 Kvalificering och urvalsbedömning

Artikel 52 Ömsesidigt erkännande av administrativa, tekniska och ekonomiska villkor samt intyg, prover och bevis

1. En upphandlande enhet som väljer ut deltagare till ett selektivt eller förhandlat förfarande får inte, när den beslutar om huruvida en sökande är kvalificerad eller uppdaterar sina kriterier och regler för kvalificering,

- a) ställa upp administrativa, tekniska eller ekonomiska villkor för vissa ekonomiska aktörer som inte gäller för andra,
- b) kräva prover eller bevis som redan finns i tillgängligt objektivt material.

2. Om en upphandlande enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, skall den hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standarder och är certifierade av organ som uppfyller europeiska certifieringsstandarder.

Enheten skall godkänna likvärdiga intyg från organ som är etablerade i andra medlemsstater. Den skall även godta andra bevis på likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder från de ekonomiska aktörerna.

3. För byggentreprenad- och tjänstekontrakt, och endast i lämpliga fall, kan den upphandlande enheten kräva angivande av åtgärder för miljöledning som den ekonomiska aktören kommer att tillämpa när kontraktet fullgörs, för att därigenom kontrollera den ekonomiska aktörens tekniska förmåga. Om en upphandlande enhet i sådana fall kräver att få se intyg från ett oberoende organ om att den ekonomiska aktören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, skall enheten hänvisa till EMAS eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och som certifierats av organ som uppfyller gemenskapslagstiftningen eller relevanta europeiska eller internationella standarder för certifiering.

Den upphandlande enheten skall godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater. Den skall även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder från de ekonomiska aktörerna.

Artikel 53 Kvalificeringssystem

1. Upphandlande enheter som så önskar får upprätta och förvalta ett kvalificeringssystem för ekonomiska aktörer.

Enheter som upprättar eller förvaltar ett kvalificeringssystem skall garantera att ekonomiska aktörer när som helst kan ansöka om att bli kvalificerade.

2. Ett system enligt punkt 1 kan omfatta flera kvalificeringsfaser.

Det skall förvaltas på grundval av objektiva kriterier och regler som fastställs av den upphandlande enheten.

Om kriterierna eller reglerna omfattar tekniska specifikationer skall bestämmelserna i artikel 34 tillämpas. Kriterierna och reglerna får uppdateras vid behov.

3. De kriterier och regler för kvalificering som avses i punkt 2 kan inbegripa de utslutningskriterier som anges i artikel 45 i direktiv 2004/18/EG enligt de villkor och krav som anges där.

När den upphandlande enheten är en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 2.1 a skall dessa kriterier och bestämmelser inbegripa de utslutningskriterier som anges i artikel 45.1 i direktiv 2004/18/EG.

4. När de kriterier och regler för kvalificering som avses i punkt 2 innefattar krav rörande de ekonomiska aktörernas ekonomiska och finansiella kapacitet kan dessa vid behov åberopa andra enheters kapacitet, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. De skall då kunna bevisa för den upphandlande enheten att de kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna under hela den period då kvalificeringssystemet är giltigt, t.ex. genom att tillhandahålla ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 11 åberopa förmågan hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

5. När de kriterier och regler för kvalificering som avses i punkt 2 innefattar krav rörande de ekonomiska aktörernas tekniska förmåga och/eller yrkeskunskande kan dessa vid behov åberopa andra enheters förmåga, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. De skall då kunna bevisa för den upphandlande enheten att de kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna under hela den period då kvalificeringssystemet är giltigt, t.ex. genom att tillhandahålla ett åtagande från enheterna i fråga om att de kommer att ställa de nödvändiga resurserna till marknadsaktörens förfogande.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 11 åberopa förmågan hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

6. De kriterier och regler för kvalificering som avses i punkt 2 skall tillhandahållas de ekonomiska aktörerna om de begär det. Om kriterierna eller reglerna uppdateras skall de berörda ekonomiska aktörerna underrättas om detta.

Om en upphandlande enhet anser att vissa andra enheters eller organs kvalificeringssystem uppfyller de krav som ställs, skall den meddela de berörda ekonomiska aktörerna namnen på dessa andra enheter eller organ.

7. En lista över kvalificerade ekonomiska aktörer skall bevaras; den kan delas upp i kategorier efter den typ av upphandling för vilken kvalificeringen är giltig.

8. De upphandlande enheterna skall, när de upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem, iakttä bestämmelserna i artikel 41.3 angående meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem, artikel 49.3–49.5 om den information som skall lämnas till ekonomiska operatörer som har ansökt om kvalificering, artikel 51.2 om urval av deltagare när upphandling sker med hjälp av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem samt bestämmelserna i artikel 52 om ömsesidigt erkännande av administrativa, tekniska och ekonomiska villkor samt intyg, prover och bevis.

9. Om en upphandling sker med hjälp av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem skall anbudsgivarna i ett selektivt förfarande eller deltagarna i ett förhandlat förfarande väljas ut bland de anbudssökande som kvalificerat sig enligt detta system.

Artikel 54 Kvalitativa urvalskriterier

1. Vid ett öppet förfarande skall en upphandlande enhet fastställa urvalskriterier enligt objektiva regler och kriterier som är tillgängliga för de berörda ekonomiska aktörerna.

2. Vid ett selektivt eller förhandlat förfarande skall en upphandlande enhet välja ut anbudssökande enligt de objektiva regler och kriterier som den har fastställt och som är tillgängliga för de berörda ekonomiska aktörerna.

3. Vid selektiva eller förhandlade förfaranden får den upphandlande enheten använda kriterier som grundas på ett objektivi behov av att minska antalet anbudssökande till en nivå som anses rimlig med tanke på speciella förhållanden i samband med upphandlingsförfarandet och på de resurser som behövs för att genomföra det. De utvalda anbudssökandena skall dock vara tillräckligt många för att uppfylla kravet på tillräcklig konkurrens.

4. Kriterierna i punkterna 1 och 2 får omfatta de uteslutningskriterier som anges i artikel 45 i direktiv 2004/18/EG på de villkor och krav som anges där.

När den upphandlande enheten är en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 2.1 a skall de kriterier som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel inbegripa de uteslutningskriterier som anges i artikel 45.1 i direktiv 2004/18/EG.

5. När de kriterier som avses i punkterna 1 och 2 innefattar krav rörande de ekonomiska aktörernas ekonomiska och finansiella kapacitet kan dessa vid behov och för ett visst kontrakt åberopa andra enheters kapacitet, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. De skall då kunna bevisa för den

upphandlande enheten att de kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, t.ex. genom att lägga fram ett åtagande från enheterna.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 11 åberopa för-
mågan hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

6. När de kriterier som avses i punkterna 1 och 2 innefattar krav rörande de ekonomiska aktörernas tekniska förmåga och/eller yrkeskunskande kan dessa vid behov och för ett visst kontrakt åberopa andra enheters förmåga, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. De skall då kunna bevisa för den upphandlande enheten att de kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna för fullgörandet av kontraktet, t.ex. genom att tillhandahålla ett åtagande från enheterna i fråga om att de kommer att ställa de nödvändiga resurserna till den ekonomiska aktörens förfogande.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 11 åberopa för-
mågan hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

Avsnitt 2 Kontraktstilldelning

Artikel 55 Tilldelningsgrunder

1. Utan att nationella lagar och andra författningar om ersättning för vissa tjänster på-
verkas skall den upphandlande enheten tillämpa följande kriterier vid tilldelning av
kontrakt:

- a) Om tilldelningen sker på grundval av det ur den upphandlande enhetens synvinkel
ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, olika kriterier som är kopplade till föremå-
let för kontraktet ifråga, t.ex. leverans- eller genomförandetid, driftskostnad,
kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska och funktionella egenskaper, miljöegenskaper,
tekniska fördelar, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, åtagande när det gäl-
ler reservdelar, fortlöpande leverans och pris.
- b) I annat fall, enbart det lägsta priset.

2. Utan att bestämmelserna i tredje stycket åsidosätts skall, om tilldelningen sker en-
ligt punkt 1 a, den upphandlande enheten ange hur de olika kriterierna kommer att vik-
tas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.
När den upphandlande enheten anser att viktning inte är möjligt av påvisbara skäl,
skall den ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

Denna relativa viktning eller prioritetsordning skall i förekommande fall anges i med-
delandet om upphandling, i den inbjudan om att bekräfta intresse som avses i artikel
47.5, i inbjudan att lämna anbud eller att delta i förhandlingar eller i förfrågningsunder-
laget.

Artikel 56 Användning av elektroniska auktioner

1. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande enheten får genomföra elek-
troniska auktioner.

2. Vid öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden med föregående meddelande
om upphandling får den upphandlande enheten besluta att tilldelningen av ett kontrakt
skall föregås av en elektronisk auktion om förfrågningsunderlaget kan fastställas med
tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid konkurrensut-
sättning av tilldelning av kontrakt inom ramen för det dynamiska inköpssystem som av-
ses i artikel 15.

Den elektroniska auktionen skall grundas på

- a) antingen endast priser när kontraktet ges till det lägsta priset,
- b) eller priser och/eller nya värden på aspekter i anbudet som angetts i förfråg-
ningsunderlaget när kontraktet ges till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

3. En upphandlande enhet som beslutar att utnyttja elektronisk auktion skall ange detta i meddelandet om upphandling.

Förfrågningsunderlaget skall bland annat innehålla upplysningar om

- a) de aspekter vilkas värden kommer att vara föremål för elektronisk auktion om dessa aspekter är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller i procent,
- b) de eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av samtliga specifikationer för föremålet för kontraktet,
- c) vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske,
- d) relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,
- e) på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna lägre anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbudena,
- f) relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

4. Innan den elektroniska auktionen inleds skall den upphandlande enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudena i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen.

Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud skall samtidigt och med elektroniska medel bjudas in att lämna nya priser och/eller nya värden. Inbjudan skall innehålla alla relevanta upplysningar om den individuella anslutningen till den elektroniska utrustning som används samt vilken dag och tid den elektroniska auktionen kommer att inledas. Den elektroniska auktionen får ske i flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

5. Om tilldelningen sker på grundval av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet skall inbjudan åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som genomförts i enlighet med viktningen i artikel 55.2 första stycket.

I inbjudan skall även anges den matematiska formel som används för att vid den elektroniska auktionen bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller nya värden som lämnas. Denna formel skall innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att bestämma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med meddelandet om upphandling eller förfrågningsunderlaget. I detta syfte skall emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras med ett bestämt värde.

Om alternativa utföranden är tillåtna, skall separata formler ges för varje alternativ.

6. Under varje etapp i den elektroniska auktionen skall den upphandlande enheten omedelbart meddela alla anbudsgivare åtminstone tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt skall ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den upphandlande enheten kan också meddela andra upplysningar om andra priser eller värden som har lämnats, under förutsättning att detta anges i förfrågningsunderlaget. Den får också när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

7. Den upphandlande enheten skall avsluta den elektroniska auktionen på något av följande sätt:

- a) I inbjudan att delta i auktionen skall anges en på förhand fastställd dag och tid när auktionen stängs.
- b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader. I detta fall skall den upphandlande enheten i inbjudan att delta i auktionen ange hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.
- c) När det antal auktionsetapper som fastställs i inbjudan att delta i auktionen har genomförts.

EU-direktiv

Om den upphandlande enheten har beslutat att avsluta den elektroniska auktionen enligt c, eventuellt i kombination med villkoren i b, skall tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

8. Efter att ha avslutat den elektroniska auktionen skall den upphandlande enheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 55 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

9. En upphandlande enhet får inte utnyttja elektroniska auktioner på otillbörligt sätt eller på ett sätt som hindrar, begränsar eller snedvrider konkurrensen eller så att föremålet för kontraktet, så som det fastställs i det meddelande som används för konkurrensutsättning och i förfrågningsunderlaget, ändras.

Artikel 57 Onormalt låga anbud

1. Om det för ett visst kontrakt finns anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till varorna, byggtreprenaderna eller tjänsterna, skall den upphandlande enheten, innan anbuden avslås, skriftligt begära sådana förtydliganden om anbudens innehåll som den anser sig behöva.

Dessa förtydliganden kan särskilt gälla

- a) besparingar avseende sättet att tillverka varorna, sättet att tillhandahålla tjänsterna och byggmetoderna,
- b) tekniska lösningar och/eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att leverera varor, tillhandahålla tjänster eller utföra byggtreprenaden,
- c) originaliteten i de varor, tjänster och byggtreprenader, som föreslås av anbudsgivaren,
- d) iakttagande av de bestämmelser om arbetarskydd och arbetsförhållanden som är i kraft på den ort där tillhandahållandet av byggtreprenaden, tjänsten eller varan skall ske,
- e) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

2. Den upphandlande enheten skall i samråd med anbudsgivaren granska detta innehåll med beaktande av de ingivna förklaringarna.

3. Om en upphandlande enhet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom den rimliga tidsfrist som fastställs av den upphandlande enheten inte kan bevisa att det berörda stödet har beviljats på lagliga grunder. Om den upphandlande enheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, skall den underrätta kommissionen om detta.

Avsnitt 3 Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land och förhållandet till tredje land

Artikel 58 Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land

1. Denna artikel är tillämplig på anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land, med vilket gemenskapen inte har slutit sådana multilaterala eller bilaterala avtal som tillförsäkrar företag från gemenskapen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i detta tredje land. Den påverkar inte de åtaganden som gemenskapen eller dess medlemsstater har gentemot tredje land.

2. Anbud som lämnas i samband med tilldelning av varukontrakt kan förkastas om andelen varor med ursprung i tredje land, fastställd enligt rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen, uppgår till mer än 50 % av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar. I denna artikel betraktas programvaror för utrustning till telenät som varor.

3. Om två eller flera anbud är likvärdiga enligt tilldelningskriterierna i artikel 55, skall företräde ges de anbud som inte kan förkastas med stöd av punkt 2, om inte annat föl-

jer av andra stycket. Vid tillämpningen av denna artikel betraktas anbud som likvärdiga om prisskillnaden inte är större än 3 %.

Ett anbud skall dock inte ges företräde framför ett annat enligt första stycket om detta skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa utrustning med andra tekniska egenskaper än den befintliga utrustningen, med åtföljande inkompatibilitet, tekniska svårigheter vid drift och underhåll eller orimliga kostnader.

4. Vid beräkningen av den andel varor med ursprung i tredje land som avses i punkt 2 skall tredje land som omfattas av bestämmelserna i detta direktiv till följd av ett rådsbeslut enligt punkt 1 undantas från tillämpningen av denna artikel.

5. Kommissionen skall, med början andra halvåret under det första året efter det att detta direktiv trätt i kraft, varje år lämna en rapport till rådet om de framsteg som gjorts i de multilaterala och bilaterala förhandlingarna rörande det tillträde företagen från gemenskapen har till marknaden i tredje land inom de områden som omfattas av detta direktiv, om resultatet av dessa förhandlingar och om den faktiska tillämpningen av de ingångna avtalen.

Mot bakgrund av denna utveckling får rådet, på förslag av kommissionen, med kvalificerad majoritet ändra bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 59 Förhållandet till tredje land när det gäller tjänstekontrakt

1. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om de allmänna svårigheter deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar i samband med tilldelning av tjänstekontrakt i tredje land.

2. Kommissionen skall rapportera till rådet före den 31 december 2005 och regelbundet därefter om öppnandet av marknaden för tjänstekontrakt i tredje land och om hur förhandlingarna framskrider med dessa länder, särskilt inom ramen för WTO.

3. Kommissionen skall genom framställningar till det berörda tredje landet försöka rätta till situationen om den, på grundval av antingen de rapporter som avses i punkt 2 eller annan information, konstaterar att tredje land vid tjänsteupphandling

- a) inte ger företag från gemenskapen ett faktiskt tillträde som är jämförbart med det som gemenskapen ger företag från detta land,
- b) inte ger företag från gemenskapen nationell behandling eller samma konkurrens-möjligheter som är tillgängliga för nationella företag, eller
- c) ger företag från andra tredje länder en gynnsammare behandling än företag från gemenskapen.

4. Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om de svårigheter som deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar i samband med tilldelning av kontrakt i tredje land och som beror på att de bestämmelser i internationell arbetsrätt som anges i bilaga XXIII inte uppfylls.

5. Under de förhållanden som anges i punkterna 3 och 4 får kommissionen när som helst föreslå att rådet beslutar att, under en period som skall fastställas i beslutet, tillfälligt upphäva eller begränsa tilldelningen av tjänstekontrakt till

- a) företag som omfattas av lagstiftningen i det berörda tredje landet,
- b) företag som är anknutna till företaget enligt a med sate i gemenskapen men som inte har någon direkt och faktisk koppling till ekonomin i en medlemsstat,
- c) företag som lämnar anbud på tjänster med ursprung i det tredje landet i fråga.

Rådet skall utan dröjsmål fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Kommissionen får föreslå dessa åtgärder på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat.

6. Denna artikel påverkar inte gemenskapens åtaganden gentemot tredje land enligt internationella avtal om offentlig upphandling, särskilt inom ramen för WTO.

Avdelning III Regler om projekttävlingar på tjänsteområdet

Artikel 60 Allmän bestämmelse

1. Reglerna för att anordna en projekttävling skall stå i överensstämmelse med punkt 2 i denna artikel samt artiklarna 61 och 63–66, och skall hållas tillgängliga för dem som är intresserade av att delta i projekttävlingen.
2. Rätten att delta i projekttävlingar får inte begränsas
 - a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,
 - b) till att deltagarna skall vara antingen fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta.

Artikel 61 Tröskelvärden

1. Denna avdelning skall tillämpas på projekttävlingar som ingår i en tjänsteupphandling och vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt uppgår till minst 400.000 euro. I denna punkt avses med *tröskelvärde* det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av tjänstekontraktet, inklusive eventuella priser och/eller ersättningar till deltagarna. *Förordning (1251/2011/EU)*

2. Denna avdelning skall tillämpas på alla projekttävlingar där det totala värdet av priser och ersättningar till deltagarna uppgår till minst 400.000 euro.

I denna punkt avses med *tröskelvärde* den totala summan av priserna och ersättningarna, inklusive det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av de tjänstekontrakt som senare kan ingås i enlighet med artikel 40.3, om den upphandlande enheten inte utesluter en sådan tilldelning i meddelandet om projekttävling.

Förordning (1251/2011/EU)

Artikel 62 Undantagna projekttävlingar

Denna avdelning skall inte tillämpas på

1. projekttävlingar som anordnas i sådana fall som avses i artiklarna 20–22 för tjänstekontrakt,
2. projekttävlingar som anordnas för att i den berörda medlemsstaten bedriva en verksamhet på vilken artikel 30 skall tillämpas enligt ett av kommissionen fastställt beslut eller eftersom det får anses följa av punkt 4 andra eller tredje stycket eller punkt 5 fjärde stycket i den artikeln.

Artikel 63 Regler för offentliggörande och öppenhet

1. En upphandlande enhet som vill anordna en projekttävling skall informera om detta genom ett meddelande om projekttävling. En upphandlande enhet som anordnat en projekttävling skall informera om resultatet genom ett meddelande. Detta meddelande skall innehålla den information som anges i bilaga XVIII och meddelandet om resultatet av en projekttävling skall innehålla den information som anges i bilaga XIX i samma format som de standardformulär som kommissionen skall anta i enlighet med förfarandet i artikel 68.2.

Resultatet av en projekttävling skall meddelas kommissionen inom två månader efter det att projekttävlingen har avslutats och på de villkor som kommissionen skall fastställa i enlighet med förfarandet i artikel 68.2. I detta sammanhang skall kommissionen respektera alla känsliga kommersiella aspekter som de upphandlande enheterna eventuellt påpekar när de lämnar denna information, rörande antalet projekt eller mottagna planer, ekonomiska aktörernas identitet och anbudspris.

2. Artikel 44.2–8 skall också tillämpas på meddelanden om projekttävlingar.

Artikel 64 Kommunikationssätt

1. Artikel 48.1, 48.2 och 48.4 skall tillämpas på alla meddelanden om projekttävlingar.
2. Meddelanden, utbyte och lagring av information skall ske på ett sådant sätt att det säkerställs att integritet och sekretess för de av tävlingsdeltagarna inlämnade uppgifterna bevaras samt att juryn inte får ta del av innehållet i planer och projekt innan tidsfristen för inlämnande har löpt ut.
3. Följande regler skall tillämpas på utrustning för elektroniskt mottagande av planer och projekt:
 - a) Information om de nödvändiga specifikationerna för elektronisk överföring av ritningar och planer och projekt, inklusive kryptering, skall vara tillgängliga för de berörda parterna. Utrustning för elektroniskt mottagande av planer och projekt skall dessutom överensstämma med kraven i bilaga XXIV.
 - b) Medlemsstaterna får införa eller behålla frivilliga ackrediteringssystem i syfte att höja nivån på certifieringstjänsterna för sådan utrustning.

Artikel 65 Anordnande av projekttävlingar, val av deltagare och juryn

1. Vid anordnandet av projekttävlingar skall en upphandlande enhet tillämpa förfaranden som är anpassade till bestämmelserna i detta direktiv.
2. Om deltagarantalet i en projekttävling är begränsat till ett angivet antal deltagare skall den upphandlande enheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta skall under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.
3. Juryn skall vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer för att få delta i en projekttävling skall minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 66 Juryns beslut

1. Juryn skall vara självständig i sina beslut och yttranden.
2. Den skall granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och uteslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projekttävlingen.
3. Den skall ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i en rapport som skall undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.
4. Anonymiteten skall respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.
5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i rapporten i syfte att klargöra projektets alla aspekter.
6. Det skall upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

EU-direktiv

Avdelning IV Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställighetsbefogenheter och slutbestämmelser

Artikel 67 Skyldighet att lämna uppgifter för statistikändamål

1. Medlemsstaterna skall, enligt föreskrifter som skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 68.2, se till att kommissionen varje år får en statistisk rapport om det totala värdet, fördelat på medlemsstaterna och på de verksamhetskategorier som anges i bilagorna I–X, av tilldelade kontrakt som ligger under tröskelvärdena i artikel 16, men som i annat fall skulle omfattas av bestämmelserna i detta direktiv.

2. När det gäller de verksamhetskategorier som anges i bilagorna II, III, V, IX och X skall medlemsstaterna se till att kommissionen får en statistisk rapport om kontrakt som tilldelats, senast den 31 oktober 2004 för föregående år och senast den 31 oktober varje år därefter, enligt föreskrifter som skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 68.2. Den statistiska rapporten skall innehålla den information som är nödvändig för att kontrollera att avtalet tillämpas korrekt.

Den information som krävs enligt första stycket skall inte omfatta information om kontrakt avseende sådana FoU-tjänster som förtecknas i kategori 8 i bilaga XVII A, teletjänster i kategori 5 i bilaga XVII A vilkas placeringar i CPV motsvarar referensnumren CPC 7524, 7525 och 7526 eller de tjänster som anges i bilaga XVII B.

3. Föreskrifterna enligt punkterna 1 och 2 skall fastställas på ett sätt som garanterar att

- a) mindre upphandlingskontrakt kan utelämnas för att förenkla de administrativa förfarandena, under förutsättning att statistiken ändå blir användbar,
- b) den tillhandahållna informationen behandlas konfidentiellt.

Artikel 68 Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den kommitté som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG. *Förordning (596/2009/EG)*

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1–5 a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

4. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1–5 a.4 och 5 a.5 b samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som anges i artikel 5 a.3 c, 5 a.4 b och 5 a.4 e i beslut 1999/468/EG ska vara fyra, två respektive sex veckor. *Förordning (596/2009/EG)*

5. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1, 5 a.2, 5 a.4 och 5 a.6 samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Förordning (596/2009/EG)*

Artikel 69 Revidering av tröskelvärdena

1. Kommissionen ska vartannat år från och med 30 april 2004 kontrollera de tröskelvärden som fastställs i artikel 16 och vid behov med avseende på andra stycket revidera dem. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 68.4. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 68.5.

Tröskelvärdena skall beräknas utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under de 24 månader som slutar den sista dagen i augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs skall de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att garantera iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt avtalet, uttryckta i SDR. *Förordning (596/2009/EG)*

2. Samtidigt med revideringen enligt punkt 1 ska kommissionen anpassa tröskelvärdena i artikel 61 (projektävlingar) till det reviderade tröskelvärdet för tjänstekontrakt. Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 68.4. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 68.5.

Motvärdet till de tröskelvärden som fastställs enligt punkt 1 i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte deltar i den monetära unionen skall i princip revideras vartannat år från och med den 1 januari 2004. Motvärdet skall beräknas utifrån den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den sista dagen i augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. *Förordning (596/2009/EG)*

3. Kommissionen skall offentliggöra de reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1, deras motvärde i nationella valutor och de anpassade tröskelvärdena enligt punkt 2 i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november efter revideringen.

Artikel 70 Ändringar

1. Kommissionen får i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 68.2 ändra följande:

- a) Bestämmelserna om överföring och offentliggörande av uppgifter enligt bilaga XX av skäl som hänger samman med tekniska framsteg eller av administrativa skäl.
- b) Formerna för hur de meddelanden som avses i artiklarna 41, 42, 43 och 63 ska upprättas, överföras, mottas, översättas, insamlas och spridas.
- c) I syfte att i enlighet med artikel 67.3 förenkla formerna för tillämpning och upprättande, överföring, mottagande, översättning, insamling och spridning av statistiska rapporter som föreskrivs i artiklarna 67.1 och 67.2. *Förordning (596/2009/EG)*

2. Kommissionen får ändra följande:

- a) Förteckningarna över upphandlande enheter i bilagorna I–X så att de uppfyller kriterierna i artiklarna 2–7.
- b) Formerna för särskilda hänvisningar i meddelandena till särskilda positioner i CPV-nomenklaturen.
- c) Referensnumren i nomenklaturen i bilaga XVII, förutsatt att direktivets materiella tillämpningsområde inte ändras, och formerna för hänvisning i meddelandena till särskilda positioner i den nomenklaturen inom de tjänstekategorier som anges i bilagan.
- d) Referensnumren i nomenklaturen i bilaga XII, förutsatt att direktivets materiella tillämpningsområde inte ändras, och formerna för hänvisning i meddelandena till de särskilda positionerna i den nomenklaturen.
- e) Bilaga XI.
- f) Bestämmelserna om och de tekniska kraven på utrustningen för elektronisk mottagning enligt a, f och g i bilaga XXIV.
- g) Den tekniska utformningen av de beräkningsmetoder som avses i artikel 69.1 andra stycket och artikel 69.2 andra stycket.

Dessa åtgärder, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska antas i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 68.3. Om det föreligger tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 68.5. *Förordning (596/2009/EG)*

Artikel 71 Genomförande av direktivet

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast 31 januari 2006. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

Medlemsstaterna kan använda ytterligare 35 månader när den tidsfrist löpt ut som anges i första stycket för att genomföra de bestämmelser som är nödvändiga för att iakttä artikel 6 i detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Bestämmelserna i artikel 30 skall tillämpas från och med 30 april 2004.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 72 Övervakningsmekanismer

Enligt rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna skall medlemsstaterna genom effektiva, öppna och klara och tydliga mekanismer se till att detta direktiv genomförs.

I detta syfte kan de bland annat utse eller inrätta ett oberoende organ.

Artikel 73 Upphävande

Direktiv 93/38/EEG upphör härmed att gälla utan att detta påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning enligt bilaga XXV.

Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till detta direktiv och skall läsas enligt jämförelsetabellen i bilaga XXVI.

Artikel 74 Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 75 Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Ikraftträdande av ändringsförfordningar

1251/2011/EU

| Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012.

[Bilagorna I–XII återges ej här; red.anm.]

Bilaga XIII Information som skall finnas i meddelanden om upphandling**A. Öppet förfarande**

1. Den upphandlande enhetens namn, post-, telegram- och e-postadress samt telefon-, telex- och faxnummer.
2. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
3. Slag av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal) eller ett dynamiskt inköpssystem.

Tjänstekategori enligt bilaga XVI A eller XVI B och beskrivning av denna (referensnummer enligt nomenklaturen).

I förekommande fall anges om anbudet inforas med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.

4. Plats för leverans, utförande eller tillhandahållande.
5. För varor och byggentreprenader:
 - a) Slag och mängd av de varor som skall levereras (referensnummer enligt nomenklaturen). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de produkter som skall upphandlas eller slag och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av arbetet (referensnummer enligt nomenklaturen).
 - b) Uppgift om leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

Om arbetet eller kontraktet i fråga om byggentreprenader är uppdelat i flera delar skall storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.
 - c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.

6. För tjänster:
 - a) Slag och omfattning av de tjänster som skall levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de tjänster som skall upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Uppgift om juridiska personer skall ange namn och yrkeskvalifikationer på den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.
 - e) Uppgift om tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna ifråga.
7. Om möjligt, uppgift om det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
8. Tidsfrister för leverans eller utförande eller tjänstekontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
9. a) Adress från vilken kontraktshandlingar och förfrågningsunderlag kan beställas.
 - b) I förekommande fall, belopp och betalnings sätt, om avgift skall erläggas för sådana dokument.
10. a) Sista datum för mottagande av anbud eller preliminära anbud när det rör sig om införandet av ett dynamiskt inköpssystem.
 - b) Adress till vilken begäran skall skickas.
 - c) Det eller de språk som dessa skall vara avfattade på.

11. a) I förekommande fall, personer som får närvara vid öppnandet av anbudet.
b) Datum, tid och plats för öppnandet.
12. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
13. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de texter som innehåller villkoren.
14. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt skall anta.
15. Ekonomiska och tekniska minimikrav på den marknadsaktör som tilldelas kontraktet.
16. Den tid anbudsgivaren skall vara bunden av sitt anbud.
17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
18. De kriterier som avses i artikel 54 och som skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras ordningsföljd, skall anges, om de inte framgår av specifikationerna eller i anbudsinfordran.
19. I förekommande fall, hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av det periodiska meddelandet till eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil för kontraktet.
20. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande, eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
21. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.
22. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottagit meddelandet (skall uppges av byrån).
23. Övriga upplysningar.

B. Selektivt förfarande

1. Den upphandlande enhetens namn, post-, telegram- och e-postadress samt telefon-, telex- och faxnummer.
2. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
3. Slag av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal).
Tjänstekategori enligt bilaga XVI A eller XVI B och beskrivning av denna (referensnummer enligt nomenklaturen).
I förekommande fall anges om anbudet infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
4. Plats för leverans, utförande eller tillhandahållande.
5. För varor och byggentreprenader:
 - a) Slag och mängd av de varor som skall levereras (referensnummer enligt nomenklaturen). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de produkter som skall upphandlas eller slag och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av arbetet (referensnummer enligt nomenklaturen).
 - b) Uppgift om leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

Om arbetet eller kontraktet i fråga om byggentreprenader är uppdelat i flera delar skall storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.

- c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
6. För tjänster:
- a) Slag och omfattning av de tjänster som skall levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de tjänster som skall upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Angivande av huruvida juridiska personer skall ange namn och yrkeskvalifikationer på den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsten.
 - e) Uppgift om tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna ifråga.
7. Om möjligt, uppgift om det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
 8. Tidsfrister för leverans eller utförande eller tjänstekontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
 9. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt skall anta.
 10. a) Sista datum för mottagande av begäran om deltagande.
b) Adress till vilken begäran skall skickas.
c) Det eller de språk som dessa skall vara avfattade på.
 11. Sista datum för avsändande av inbjudan att lämna anbud.
 12. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
 13. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de texter som innehåller villkoren.
 14. Upplysningar om den ekonomiska aktörens personliga ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande skall uppfylla.
 15. De kriterier som avses i artikel 55 och som skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras ordningsföljd, skall anges, om de inte framgår av specifikationerna eller i anbudsinfördran.
 16. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
 17. I förekommande fall, hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av det periodiska meddelandet till eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil för kontraktet.
 18. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
 19. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.
 20. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottagit meddelandet (skall uppges av byrån).
 21. Övriga upplysningar.

EU-direktiv

C. Förhandlat förfarande

1. Den upphandlande enhetens namn, post-, telegram- och e-postadress samt telefon-, telex- och faxnummer.
2. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.

3. Slag av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal).

Tjänstekategori enligt bilaga XVI A eller XVI B och beskrivning av denna (referensnummer enligt nomenklaturen).

I förekommande fall anges om anbuden infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
4. Plats för leverans, utförande eller tillhandahållande.
5. För varor och byggentreprenader:
 - a) Slag och mängd av de produkter som skall levereras (referensnummer enligt nomenklaturen). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de produkter som skall upphandlas eller slag och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av arbetet (referensnummer enligt nomenklaturen).
 - b) Uppgift om leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

Om arbetet eller kontraktet i fråga om byggentreprenader är uppdelat i flera delar skall storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.
 - c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
6. För tjänster:
 - a) Slag och omfattning av de tjänster som skall levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare upphandling för de tjänster som skall upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Uppgift om juridiska personer skall ange namn och yrkeskvalifikationer på den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.
 - e) Uppgift om tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna.
7. Om möjligt, uppgift om det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
8. Tidsfrister för leverans eller utförande eller tjänstekontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
9. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt skall anta.
10.
 - a) Sista datum för mottagande av begäran om deltagande.
 - b) Adress till vilken begäran skall skickas.
 - c) Det eller de språk som dessa skall vara avfattade på.
11. I förekommande fall, begärda säkerheter eller garantier.
12. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de texter som innehåller villkoren.
13. Upplysningar om den ekonomiska aktörens personliga ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande skall uppfylla.
14. De kriterier som avses i artikel 54 och som skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras ordningsföljd, skall anges, om de inte framgår av specifikationerna eller i inbjudan att förhandla.

15. I förekommande fall, namn och adress till de ekonomiska aktörer som den upphandlande enheten redan utsett.
16. I förekommande fall, datum för tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning*.
17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
18. I förekommande fall, hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av det periodiska meddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil för kontraktet.
19. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
20. Datum då den upphandlande enheten avsände meddelandet.
21. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottagit meddelandet (skall uppges av byrån).
22. Övriga upplysningar.

D. Meddelande om förenklat anbuds förfarande inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem

1. Land där den upphandlande enheten finns.
2. Den upphandlande enhetens namn och e-postadress.
3. Hänvisning till offentliggörandet av det meddelande om upphandling som rör ett dynamiskt inköpssystem.
4. E-postadress där de specifikationer och de kompletterande handlingar som rör ett dynamiskt inköpssystem finns tillgängliga.
5. Föremålet för upphandlingen: Beskrivning genom hänvisningsnumren i CPV-nomenklaturen och mängden eller omfattningen av de kontrakt som skall tilldelas.
6. Tidsperiod inom vilken de preliminära anbudena skall lämnas in.

Bilaga XIV Information som skall finnas i meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem

1. Den upphandlande enhetens namn, post-, telegram- och e-postadress samt telefon-, telex- och faxnummer.
2. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
3. Syftet med kvalificeringssystemet (beskrivning av de varor, tjänster eller byggen-treprenader eller kategorier av dessa som skall inköpas med hjälp av detta system – referensnummer enligt nomenklaturen).
4. De villkor som ekonomiska aktörer skall uppfylla med tanke på deras kvalificering enligt det system och de metoder med vilka vart och ett av dessa villkor skall kontrolleras. Om beskrivningen av villkoren och kontrollmetoderna är omfattande och bygger på dokument som intresserade ekonomiska aktörer har tillgång till, räcker det med en sammanfattning av de huvudsakliga villkoren och metoderna och en hänvisning till dessa dokument.
5. Den tid kvalificeringssystemet gäller och formaliteter för förnyande av systemet.
6. Uppgift om att meddelandet fungerar som inbjudan till anbudsgivning.
7. Adress från vilken ytterligare information och dokumentation om kvalificeringssystemet kan erhållas (när denna adress inte är densamma som i punkt 1).
8. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

EU-direktiv

9. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 55 skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras ordningsföljd, skall anges, om de inte framgår av specifikationerna eller anbudsinfordran eller inbjudan att förhandla.
10. I förekommande fall, övriga upplysningar.

Bilaga XV A Information som skall finnas i periodiska meddelanden

I. Upplysningar som alltid skall lämnas

1. Namn, post-, telegram- och e-postadress samt telefon-, telex- och faxnummer till den upphandlande enheten eller till den enhet från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. a) För varukontrakt: slag och mängd eller värde avseende de tjänster eller produkter som skall levereras; referensnummer enligt nomenklaturen.
b) För byggtreprenadkontrakt: slag och omfattning av de tjänster som skall utföras, allmän beskrivning av arbetet eller delar därav; referensnummer enligt nomenklaturen.
c) För tjänstekontrakt: planerad total upphandling i var och en av tjänstekategorierna enligt bilaga XVI A; referensnummer enligt nomenklaturen.
3. Datum då meddelandet avsänts eller då meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil avsänts.
4. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottagit meddelandet (skall uppges av byrån).
5. I förekommande fall, övriga upplysningar.

II. Upplysningar som alltid skall lämnas när meddelandet fungerar som meddelande om upphandling eller när det möjliggör en förkortad tidsfrist för mottagande av ansökningar eller anbud

6. Uppgift om att intresserade leverantörer skall meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontraktet.
7. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
8. Tidsfrist för mottagande av begäran om att få en inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.
9. Slag och mängd av de varor som skall levereras eller allmän beskrivning av arbetet eller tjänstekategorin enligt bilaga XVII A samt benämning och angivande av om ett eller flera ramavtal planeras. Ange särskilt option på kompletterande köp och en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även preliminär tidsplan för ytterligare upphandling.
10. Ange om det gäller köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa.
11. Tidsfrister för leverans eller utförande eller kontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
12. Adress till vilken intresserade företag skall vända sig för att skriftligen visa sitt intresse.
Sista datum för mottagande av intresseanmälningar.
Det eller de språk som tillåts för inlämnande av ansökan eller anbud.
13. Villkor av ekonomisk eller teknisk natur, finansiella och tekniska garantier som krävs av leverantörerna.
14. a) Preliminärt datum (om känt) när förfarandet för tilldelning av kontraktet eller kontraktet skall inledas.
b) Typ av tilldelningsförfarande (selektivt eller förhandlat).
c) Belopp och betalningssätt om avgift skall erläggas för dokument om hur tilldelningen sker.

15. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets eller kontraktens fullgörande.
16. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
17. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 55 skall användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras ordningsföljd, skall anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inte finns angivna i inbjudan att bekräfta intresset enligt artikel 47.5 eller i anbudsinfordran eller inbjudan att förhandla.

Bilaga XV B Information som skall finnas i meddelanden om offentliggörande i ett förhandsmeddelande av en upphandlarprofil om upphandling inte utnyttjas

1. Land där den upphandlande enheten finns.
2. Den upphandlande enhetens namn.
3. Internetadress för upphandlarprofilen (URL).
4. Referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.

Bilaga XVI Information som skall finnas i meddelanden om tilldelade kontrakt

1. Information som skall offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning²

1. Den upphandlande enhetens namn och adress.
2. Slag av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster och referensnummer enligt nomenklaturen samt angivande av om det gäller ett ramavtal).
3. Åtminstone en kort beskrivning av slag och mängd/omfattning av de varor, arbeten eller tjänster som skall levereras.
4. a) Form av konkurrensutsättning (meddelande om kvalificeringssystemet, periodiskt meddelande, anbudsförfarande).
b) Hänvisning till offentliggörandet av meddelandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.
c) Om kontrakt tilldelats utan konkurrensutsättning: de relevanta bestämmelserna enligt artiklarna 40.3 eller 32.
5. Förfarande vid tilldelning av kontrakt (öppet, selektivt eller förhandlat).
6. Antal mottagna anbud.
7. Datum för tilldelning av kontrakt.
8. Priset vid förmånliga inköp enligt artikel 39.3 j.
9. Namn och adress till den eller de ekonomiska aktörer som utsetts.
10. Ange i förekommande fall om ett kontrakt har blivit eller eventuellt kan bli uppdelat på underleverantörer.
11. Erlagt pris eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet.
12. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överprövning eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överprövning eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
13. Valfria upplysningar:
 - Värde och omfattning av den del av kontraktet som har blivit eller eventuellt kan bli utlagt på tredje man.
 - Kriterier för tilldelning av kontrakt.

EU-direktiv

² Uppgifterna i punkterna 6, 9 och 11 skall betraktas som upplysningar som inte skall publiceras när den upphandlande enheten avser att en publicering skulle skada ett känsligt kommersiellt intresse.

II. Information som inte är avsedd att offentliggöras

14. Antal tilldelade kontrakt (när ett kontrakt har delats mellan flera leverantörer).
15. Värdet av varje tilldelat kontrakt.
16. Varornas eller tjänsternas ursprungsland (ursprung inom eller utom gemenskapen, i det senare fallet med angivande av tredje land).
17. Tillämpade tilldelningskriterier (det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, lägsta pris).
18. Tilldelades kontraktet en anbudsgivare som föreslagit alternativ enligt artikel 36.3?
19. Förkastades några anbud enligt artikel 57 på grund av att de var alltför låga?
20. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.
21. För kontrakt som gäller tjänster enligt bilaga XVII B: den upphandlande enhetens samtycke till att meddelandet offentliggörs (artikel 43.4).

[Bilaga XVII återges ej här; red.anm.]

Bilaga XVIII Information som skall finnas i meddelanden om projektävlingar

1. Namn, post-, telegram- och e-postadress, telefon-, telex- och faxnummer till den upphandlande enheten och till den enhet från vilken relevanta handlingar kan erhållas.
2. Projektbeskrivning (referensnummer enligt nomenklaturen).
3. Typ av projektävling: öppen eller selektiv.
4. Vid en öppen projektävling: slutdatum för mottagande av bidrag.
5. Vid en selektiv projektävling:
 - a) Planerat antal deltagare eller största och minsta antal deltagare.
 - b) I tillämpliga fall, namn på redan utvalda deltagare.
 - c) Kriterier för att välja ut deltagare.
 - d) Slutdatum för mottagande av begäran om deltagande.
6. I tillämpliga fall, uppgift om när deltagande är förbehållet en viss yrkeskategori.
7. Kriterier för bedömning av bidragen.
8. I tillämpliga fall, namn på utvalda juryledamöter.
9. Uppgift om jurybeslut är bindande för den upphandlande enheten.
10. I tillämpliga fall, antal och värde av de priser som delas ut.
11. I tillämpliga fall, uppgifter angående ersättning till samtliga deltagare.
12. Uppgift om prisvinnarna är berättigade att tilldelas eventuella följdkontrakt.
13. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överprövning eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överprövning eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
14. Datum då meddelandet avsänts.
15. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottog meddelandet.
16. Övriga upplysningar.

Bilaga XIX Information som skall finnas i meddelanden om resultatet av en projektävling

1. Den upphandlande enhetens namn, post- och telegramadress, telefon-, telex- och faxnummer.
2. Projektbeskrivning (referensnummer enligt nomenklaturen).
3. Totalt antal deltagare.
4. Antal utländska deltagare.
5. Vinnare av tävlingen.
6. I förekommande fall, priset/priserna.
7. Övriga upplysningar.

8. Hänvisning till meddelandet om tävling.
9. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överprövning eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överprövning eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
10. Datum då meddelandet avsänts.
11. Datum då Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer mottog meddelandet.

Bilaga XX Karakteristika för offentliggörandet

1. Offentliggörande av meddelanden.
 - a) De upphandlande enheterna skall översända de meddelanden som avses i artiklarna 41, 42, 43 och 63 till Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer i det format som fastställs i de tillämpningsföreskrifter som kommissionen skall anta i enlighet med det förfarande som avses i artikel 68.2. De som avses i artikel 41 första stycket om upphandlarprofil enligt artikel 34.2 b skall även följa detta format, liksom även meddelandet om detta offentliggörande.
 - b) De meddelanden som avses i artiklarna 41, 42, 43 och 63 skall offentliggöras av Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer eller av de upphandlande enheterna vid periodiska meddelanden om upphandlarprofil enligt artikel 41.1 första stycket.
De upphandlande enheterna kan därutöver offentliggöra denna information på internet i form av den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.
 - c) Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer skall till de upphandlande enheterna sända en bekräftelse på det offentliggörande som avses i artikel 44.8.
2. Offentliggörande av kompletterande upplysningar.
 - a) De upphandlande enheterna kan offentliggöra samtliga specifikationer och kompletterande handlingar på internet.
 - b) Upphandlarprofilen kan innehålla de periodiska meddelanden som avses i artikel 41.1, uppgifter om pågående inbjudningar att lämna anbud, planerade inköp, tecknade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, t.ex. kontaktpersoner, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress.
3. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg.
Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg är tillgängliga på följande internetadress: "<http://simap.eu.int>". *Direktiv (2005/51/EG)*

Bilaga XXI Definition av vissa tekniska specifikationer

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. a) Teknisk specifikation: i fråga om tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, som kvalitetsnivåer, miljöprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, produktens användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på produkten angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning, bruksanvisningar, produktionsförfaranden och -metoder liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.
- b) Tekniska specifikationer: i fråga om byggentreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat skall upptas i specifikationerna, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan skall kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande enhetens planerade använd-

ning. De tekniska kraven skall omfatta miljöprestandanivåer, formgivning med tanke på alla krav (inklusive tillgänglighet för funktionshindrade), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetskontroll, terminologi, symboler, tester och testmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder. De skall även innefatta bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden skall antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande enheten i enlighet med allmänna eller särskilda förfordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.

2. Standard: en teknisk specifikation som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som faller under en av följande kategorier:
 - *Internationell standard*: standard som fastställts av ett internationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
 - *Europeisk standard*: standard som fastställts av ett europeiskt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
 - *Nationell standard*: standard som fastställts av ett nationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.
3. Europeiskt tekniskt godkännande: positivt tekniskt utlåtande om användningen av en produkt, grundat på hur den uppfyller väsentliga krav för byggnadsarbeten, genom sina egenskaper och angivna villkor för tillämpning och användning. Ett europeiskt tekniskt godkännande skall utfärdas av ett organ för godkännande som för detta ändamål utsetts av medlemsstaten.
4. Gemensam teknisk specifikation: en teknisk specifikation som upprättats enligt ett förfarande som har erkänts av medlemsstaterna i syfte att åstadkomma enhetlig tillämpning i alla medlemsstaterna och som har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
5. Teknisk referens: en produkt, med undantag för officiella standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

Bilaga XXII Översikt över de tidsfrister som avses i artikel 45*Öppet förfarande*

Tidsfrist för mottagande av anbud – utan periodiskt meddelande i förhand

Tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 7, första stycket	Effekt punkt 7, andra stycket
52	45	47	40	ingen	ingen

Tidsfrist för mottagande av anbud – med offentliggörande av periodiskt meddelande i förhand

A: Generell tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 7, första stycket	Effekt punkt 7, andra stycket
36	29	31	24	ingen	ingen

B: Minsta tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 7, första stycket	Effekt punkt 7, andra stycket
22	15	17	10	tidsfristen på 10 dagar ändras till 15 dagar	tidsfristen på 17 dagar ändras till 22 dagar

Selektivt och förhandlat förfarande

Tidsfrist för mottagande av begäran om deltagande

Generell tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
37	30	ej tillämplig	ej tillämplig	ingen	ej tillämplig

EU-direktiv

Minsta tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
22	15	ej tillämplig	ej tillämplig	ingen	ej tillämplig

Minsta tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
15	8	ej tillämplig	ej tillämplig	tidsfristen på 8 dagar ändras till 15 dagar	ej tillämplig

Tidsfrist för mottagande av anbud

A: Generell tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
24	ej tillämplig	19	ej tillämplig	ej tillämplig	ingen

B: Minsta tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
10	ej tillämplig	5	ej tillämplig	ej tillämplig	tidsfristen på 5 dagar ändras till 10 dagar

C: Avtalad tidsfrist	Elektroniskt avsändande av meddelandet	Kontraktshandlingar tillgängliga via medel för elektronisk överföring	Elektroniskt avsändande samt "elektroniska" kontraktshandlingar	Effekt punkt 8, första stycket	Effekt punkt 8, andra stycket
	ej tillämplig	ej tillämplig	ej tillämplig	ej tillämplig	ej tillämplig

Bilaga XXIII Bestämmelser i internationell arbetsrätt i den mening som avses i artikel 59.4

- Konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten
- Konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten
- Konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete
- Konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete
- Konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete
- Konvention nr 111 om diskriminering i anställning och yrkesutövning
- Konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde
- Konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete

Bilaga XXIV Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar eller ritningar och planer i projektävlingarna

Utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar eller ritningar och planer i projektävlingar skall, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

- a) de elektroniska signaturerna för anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar eller ritningar och planer i projektävlingar överensstämmer med de nationella bestämmelserna enligt direktiv 1999/93/EG,
- b) exakt tid och dag för mottagandet av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer kan fastställas noggrant,
- c) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförts enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,
- d) det vid överträdelse av detta förbud mot tillträde finns rimliga garantier för att överträdelsen klart kan spåras,
- e) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av insända uppgifter,
- f) tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av kvalificeringsprocessen, förfarandet för kontraktstilldelning eller av projektävlingen endast är möjlig om de behöriga personerna agerar samtidigt,
- g) de insända uppgifterna inte kan göras tillgängliga förrän efter det fastställda datumet vid ett samtidigt agerande av de behöriga personerna,
- h) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem.

[Bilagorna XXV–XXVI återges ej här; red.anm.]

RÅDETS DIREKTIV 92/13/EEG

Samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna

(1992-02-25 [EGT L 76, 23.3 1992, s. 14]¹)

KAPITEL 1	Rättsmedel på nationell nivå	335
Artikel 1	Tillämpningsområde och tillgängliga prövningsförfaranden	335
Artikel 2	Krav på prövningsförfaranden	336
Artikel 2 a	Period under vilken avtal inte får ingås	338
Artikel 2 b	Undantag från perioden under vilken avtal inte får ingås ...	338
Artikel 2 c	Tidsfrister för ansökan om prövning	338
Artikel 2 d	Ogiltighet	339
Artikel 2 e	Överträdelse av detta direktiv och alternativa sanktioner ...	340
Artikel 2 f	Tidsfrister	340
KAPITEL 2	Granskning	341
Artikel 3 a	Innehållet i ett meddelande om frivillig förhandssyn	341
Artikel 3 b	Kommittéförfarande	341
KAPITEL 3	Rättelseförfarande	341
Artikel 8	Korrigeringsmekanism	341
KAPITEL 4	Medling	342
KAPITEL 5	Slutbestämmelser	342
Artikel 12	Genomförande	342
Artikel 12 a	Översyn	342
Artikel 13	342
Artikel 14	342

Europeiska gemenskapernas råd har antagit detta direktiv

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

i samarbete med Europaparlamentet,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv 90/531/EEG av den 17 september 1990 om upphandlingsförfarandet för enheter som har verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna fastställer regler för upphandlingsförfaranden som skall ge alla leverantörer och entreprenörer lika möjligheter att erhålla kontrakt men anger inte närmare bestämmelser för hur detta mål skall uppnås.

Nuvarande ordning är inte alltid tillräcklig vare sig på nationell nivå eller på gemenskapsnivå.

Då rättsmedel för ändamålet saknas eller är otillräckliga, kan gemenskapsföretag avskräckas från att lämna anbud. Medlemsstaterna måste därför göra något åt det förhållandet.

Rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för överprövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten är begränsat till förfaranden för upphandling inom ramen för rådets direktiv 71/305/EEG av den 26 juli 1971 för samordning av förfarandena vid tilldelning av offentliga upphandlingskontrakt för bygg- och anläggningsarbeten, senast ändrat genom direktiv 90/531/EEG och rådets direktiv 77/62/EEG av den 21 december 1976 om samordning av förfarandet vid offentlig upphandling av varor, senast ändrat genom direktiv 90/531/EEG.

¹ Senast ändrat genom direktiv 2007/66/EG [red.anm].

Om upphandlingen i de ifrågavarande sektorerna skall öppnas för konkurrens inom hela gemenskapen måste tillfredsställande prövningsförfaranden stå till buds för leverantörer och entreprenörer då gemenskapsreglerna om upphandling eller de nationella regler som har till syfte att genomföra dessa gemenskapsregler överträds.

Det är nödvändigt att väsentligt förbättra garantierna för insyn och behandling på lika villkor, och för att garantierna skall få påtaglig verkan måste effektiva möjligheter att snabbt få rättelse stå till buds.

Hänsyn måste tas till vissa rättsordningars egenart, och medlemsstaterna måste därför ha flera likvärda alternativ att välja mellan när de utrustar prövningsorganen med rättsmedel.

Ett alternativ är att ge prövningsorganen behörighet att ingripa direkt i upphandlingsförfarandena så att de kan uppskjuta deras verkställighet eller undanröja beslut och diskriminerande villkor ur upphandlingsdokument eller tillkännagivanden.

Ett annat alternativ är att prövningsorganet får rätt att sätta tillräcklig indirekt press på upphandlarna och därmed förmå dem att vidta rättelse eller avhålla dem från att begä överträdelse och sålunda förebygga att skada uppstår.

Möjlighet att begära skadestånd skall alltid finnas.

Om någon har begärt skadestånd som svarar mot kostnaderna för utarbete anbud eller på annat sätt delta i ett upphandlingsförfarande, skall denne för att få sina kostnader täckta inte behöva visa att han skulle ha fått kontraktet om överträdelse inte hade skett.

Upphandlande enheter som rättar sig efter dessa regler bör kunna ge detta till känna. Detta kräver att en fristående person granskar deras förfaranden och rutiner för upphandling.

För detta ändamål är det lämpligt att inrätta ett granskningsystem innefattande möjligheten att intyg utfärdas om korrekt tillämpning av upphandlingsreglerna vilket kan offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Upphandlande enheter bör ha möjlighet att utnyttja ett sådant system om de så önskar. Medlemsstaterna måste erbjuda dem denna möjlighet, antingen genom att själva inrätta ett sådant system eller genom att låta dem få tillgång till ett sådant system som inrättats av en annan medlemsstat. De kan överlåta uppgiften att utföra granskningen till vissa enskilda personer, till vissa yrkeskårer eller till befattningshavare vid vissa institutioner.

Den smidighet som krävs i systemet vinnns genom att detta direktiv endast fastlägger de väsentliga kraven. Detaljer i genomförandet anges i de europastandarder som direktivet hänvisar till.

Medlemsstaterna kan behöva bestämma detaljer för hur granskningen skall genomföras i stället för eller i tillägg till reglerna i de europeiska standarderna.

Om företag inte begär prövning, torde rättelse i vissa fall aldrig komma till stånd, såvida man inte inrättar en särskild ordning för ändamålet.

Följaktligen bör kommissionen när den finner att en uppenbar överträdelse har skett vid en offentlig upphandling kunna föra ärendet inför behöriga myndigheter i medlemsstaten och fästa upphandlarens uppmärksamhet på saken, så att lämpliga åtgärder vidtas för skyndsamt rättelse.

Ett medlingsförfarande behöver inrättas på gemenskapsnivå för att kunna bilägga tvister utanför domstol.

Den praktiska tillämpningen av detta direktiv skall följas upp samtidigt med tillämpningen av direktiv 90/531/EEG på grundval av information som medlemsstaterna skall lämna om effekten av nationella tillsynsförfaranden.

Detta direktiv måste få verkan samtidigt som direktiv 90/531/EEG.

Det är lämpligt att Spanien, Grekland och Portugal med tanke på den tidpunkt då direktiv 90/531/EEG skall börja tillämpas där får ytterligare tid för att utfärda lagar och författningar för att följa detta direktiv.

Härigenom föreskrivs följande

KAPITEL 1 Rättsmedel på nationell nivå

Artikel 1 Tillämpningsområde och tillgängliga prövningsförfaranden

1. Detta direktiv ska tillämpas på avtal som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet), såvida inte sådana avtal omfattas av undantag i enlighet med artiklarna 5.2, 18–26, 29 och 30 eller 62 i det direktivet.

Avtal enligt det här direktivet inbegriper varukontrakt, byggentreprenadkontrakt, tjänstekontrakt, ramavtal och dynamiska inköpssystem.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att garantera att en upphandlande enhets beslut gällande avtal som omfattas av direktiv 2004/17/EG kan prövas

EU-direktiv

effektivt, och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2 f i det här direktivet, när det görs gällande att upphandlingsbeslutet har inneburit en överträdelse av gemenskapslagstiftningen om upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna lagstiftning.

2. Medlemsstaterna ska se till att det inte sker någon diskriminering mellan företag som kan åberopa skada i samband med ett tilldelningsförfarande till följd av den skillnad som görs enligt detta direktiv mellan nationella bestämmelser om genomförande av gemenskapslagstiftningen och andra nationella bestämmelser.

3. Medlemsstaterna ska se till att prövningsförfarandena ska vara tillgängliga på de villkor som medlemsstaterna själva anger, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att den som vill utnyttja ett prövningsförfarande ska underrätta den upphandlande enheten om den påstådda överträdelsen och om sin avsikt att ansöka om prövning, under förutsättning att detta inte påverkar den minimiperiod under vilken avtal inte får ingås i enlighet med artikel 2 a.2 eller några andra tidsfrister för ansökan om prövning i enlighet med artikel 2 c.

5. Medlemsstaterna får kräva att den berörda personen först ska lämna in en ansökan om prövning till den upphandlande enheten. I det fallet ska medlemsstaterna se till att inlämnandet av en sådan ansökan omedelbart medför att avtalet tillsvidare inte får ingås.

Medlemsstaterna ska besluta om lämpliga kommunikationsmedel, inbegripet telefax eller elektroniska medel, som ska användas för ansökningar om prövning i enlighet med första stycket.

Den förlängning av den tid under vilken avtal får ingås som avses i första stycket ska inte upphöra före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande enheten sände ett svar, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande enheten sände ett svar, eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att ett svar erhöles. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 Krav på prövningsförfaranden

1. Medlemsstaterna skall se till att bestämmelserna om prövning enligt artikel 1 ger prövningsorganet behörighet att handla antingen enligt a och b nedan eller enligt c och i bägge fallen enligt d:

- a) Att så tidigt som möjligt vidta interimistiska åtgärder i syfte att åstadkomma rättelse av påstådda överträdelser eller förhindra ytterligare skada för berörda intressen, däribland åtgärder för att avbryta upphandlingen eller förhindra verkställigheten av upphandlarens beslut.
- b) Att undanröja eller låta undanröja beslut som tagits utan stöd i lag, och därvid bland annat undanröja diskriminerande tekniska, ekonomiska eller finansiella specifikationer i meddelanden om upphandling, meddelanden i förhand om upphandling, meddelande om ett särskilt system för urval av leverantörer, inbjudan att avge anbud, kontraktshandlingar eller annat dokument som har samband med upphandlingen.
- c) Att så tidigt som möjligt och, om det är nödvändigt, efter egna beslut i sak själv vidta andra åtgärder än de som anges ovan under a och b för att rätta konstaterad överträdelse, förebygga att berörda intressen lider skada eller, där inte rättelse kunnat ske eller överträdelse förebyggas, besluta om föreläggande att betala en viss summa till berörda intressen.

Medlemsstaterna får välja ett av dessa alternativ att gälla för alla upphandlare eller för upphandlarkategorier som definierats enligt objektiva kriterier, så länge de åtgärder som syftar till att förebygga skada för berörda intressen blir verkningfulla.

d) Att tillerkänna skadestånd till dem som lidit skada av en överträdelse.

När skadestånd begärs därför att ett beslut är lagstridigt, får medlemsstaterna när deras rättsordning det kräver och de har organ med tillräckliga rättsmedel för ändamålet föreskriva att det klandrade beslutet först undanröjs eller förklaras ogiltigt.

2. De befogenheter som anges i punkt 1 och i artiklarna 2 d och 2 e får tilldelas separata organ som ansvarar för olika aspekter av prövningsförfarandet.

3. När ett organ i första instans, som är oberoende av den upphandlande enheten, prövar ett beslut om tilldelning av kontrakt, ska medlemsstaterna se till att den upphandlande enheten inte kan ingå avtalet innan prövningsorganet har fattat ett beslut om ansökan om provisoriska åtgärder eller om prövning. Uppskovet ska inte upphöra före utgången av den period under vilken avtal inte får ingås som avses i artiklarna 2 a.2, 2 d.4 och 2 d.5.

3 a. Utom i de fall som avses i punkt 3 och i artikel 1.5 ska prövningsförfarandena inte nödvändigtvis medföra att de upphandlingar som berörs av prövningen automatiskt skjuts upp.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att det behöriga prövningsorganet får ta hänsyn till de sannolika följderna av provisoriska åtgärder för alla berörda intressen som kan skadas, inklusive allmänintresset, och får besluta att inte vidta sådana åtgärder om de negativa följderna kan väga tyngre än fördelarna.

Ett beslut att inte bevilja provisoriska åtgärder ska inte påverka andra yrkanden från den person som begärt åtgärderna.

5. Den ersättning som skall utgå enligt punkt 1 c måste sättas högt nog för att avskräcka upphandlaren från att begå eller fortsätta med en överträdelse. Utbetalningen av ersättningen kan villkoras av ett slutligt framtida avgörande om att överträdelse faktiskt har skett.

6. Utom i de fall som avses i artiklarna 2 d–2 f ska verkan av att de befogenheter har utövats som avses i punkt 1 i den här artikeln på ett avtal som ingås till följd av tilldelningen av det regleras i nationell lagstiftning.

Vidare får medlemsstaterna, utom i de fall där ett beslut ska åsidosättas innan skadestånd beviljas, föreskriva att efter det att ett avtal ingåtts i enlighet med artikel 1.5, punkt 3 i den här artikeln eller artiklarna 2 a–2 f ska prövningsorganets befogenheter vara begränsade till beslut om skadestånd till den som lidit skada av överträdelsen.

7. Har någon begärt skadestånd som svarar mot kostnaderna för att förbereda anbud eller delta i ett upphandlingsförfarande, skall denne för att få sina kostnader täckta behöva visa endast att en överträdelse skett av gemenskapsregler om upphandling eller av nationella regler som införlivar sådana gemenskapsregler, att han haft en realistisk möjlighet att erhålla kontraktet och att överträdelsen minskat denna möjlighet.

8. Medlemsstaterna skall se till att prövningsorganets beslut verkligen åtföljs.

9. I de fall då prövningsorganen inte har domstols ställning ska de alltid skriftligen motivera sina beslut. Dessutom måste det i dessa fall finnas sätt att få lagligheten av ett prövningsorgans åtgärder och andra brister i prövningsorganets sätt att utöva sina befogenheter prövade av en rättslig instans eller en domstol i den mening som avses i artikel 234 i fördraget och som är oberoende av såväl upphandlingsmyndigheten som prövningsorganet.

Ledamöterna av en sådan oberoende myndighet ska inneha sin befattning på samma villkor som ledamöter av domstolar vad gäller vilken myndighet som utnämner

dem, ämbetsperiodens längd och reglerna för avsättning. Ätminstone ordföranden i prövningsorganet ska ha domarkompetens. Den oberoende myndigheten ska fatta sina beslut i ett förfarande där båda parter hörs, och besluten ska bli lagligen bindande enligt regler bestämda av medlemsstaten. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 a Period under vilken avtal inte får ingås

1. Medlemsstaterna ska se till att de personer som avses i artikel 1.3 får de tidsfrister som krävs för att effektivt kunna pröva de upphandlande enheternas beslut om tilldelning av kontrakt, genom att införa de bestämmelser som krävs för att uppfylla de minimikrav som anges i punkt 2 i denna artikel och i artikel 2 c.

2. Avtal enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2004/17/EG får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av antingen en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits.

Anbudsgivarna ska anses vara berörda om de ännu inte har uteslutits definitivt. Ett uteslutande är definitivt om det har meddelats de berörda anbudsgivarna, och antingen har ansetts vara lagligt av ett oberoende prövningsorgan eller inte längre kan bli föremål för ett prövningsförfarande.

Anbudssökandena ska anses vara berörda om den upphandlande enheten inte har lämnat information om avslaget på deras ansökan innan de berörda anbudsgivarna meddelats beslutet om tilldelning av kontraktet.

Meddelandet till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om beslutet om tilldelning av kontrakt ska åtföljas av

- den kortfattade redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 49.2 i direktiv 2004/17/EG, och
- en exakt angivelse av den period under vilken avtal inte får ingås i enlighet med nationella bestämmelser som införlivar denna punkt. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 b Undantag från perioden under vilken avtal inte får ingås

Medlemsstaterna får föreskriva att de tidsfrister som avses i artikel 2 a.2 inte ska tillämpas i följande fall:

- a) Om direktiv 2004/17/EG inte kräver att ett föregående meddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- b) Om den enda berörda anbudsgivaren enligt artikel 2 a.2 är den som tilldelas kontraktet och ingen anbudssökande berörs.
- c) När det är fråga om särskilda kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpsystem i enlighet med artikel 15 i direktiv 2004/17/EG.

Om detta undantag åberopas ska medlemsstaterna säkerställa att avtalet är ogiltigt i enlighet med artiklarna 2 d och 2 f om

- det föreligger en överträdelse av artikel 15.5 eller 15.6 i direktiv 2004/17/EG, och
- kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 16 i direktiv 2004/17/EG. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 c Tidsfrister för ansökan om prövning

När en medlemsstat föreskriver att en ansökan om prövning av ett beslut av en upphandlande enhet, som fattats inom eller med anknytning till ett upphandlingsförfarande som omfattas av direktiv 2004/17/EG, ska lämnas in inom en viss tidsfrist, ska denna tidsfrist vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande enhetens beslut översändes till anbudsgivaren eller kandidaten, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel

används, antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande enhetens beslut översändes till anbudsgivaren eller kandidaten eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande enhetens beslut erhöles. Meddelandet till varje anbudsgivare eller kandidat om den upphandlande enhetens beslut ska åtföljas av en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet. När det gäller en ansökan om prövning av beslut som avses i artikel 2.1 b i det här direktivet, som inte är föremål för ett särskilt meddelande, ska tidsfristen vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med den dag det berörda beslutet offentliggörs. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 d Ogiltighet

1. Medlemsstaterna ska se till att ett prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande enheten förklarar ett avtal ogiltigt eller att ogiltighet beror på ett beslut från ett sådant prövningsorgan,

- a) om den upphandlande enheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2004/17/EG,
- b) när det föreligger en överträdelse av artiklarna 1.5, 2.3 eller 2 a.2, om denna överträdelse har berövat den anbudsgivare som ansökt om prövning möjligheten att rikta anspråk före avtalets ingående, när en sådan överträdelse föreligger i kombination med en överträdelse av direktiv 2004/17/EG, om den överträdelsen har inverkat på möjligheterna för den anbudsgivare som ansöker om prövning att erhålla kontraktet,
- c) i de fall som avses i artikel 2 b.c andra stycket, om medlemsstaterna har åberopat undantag från den period under vilken avtal inte får ingås om dessa bygger på ett dynamiskt inköpsystem.

2. Följderna av att ett avtal har ansetts vara ogiltigt ska föreskrivas i nationell rätt.

I nationell rätt får det därför föreskrivas ett retroaktivt upphörande av alla avtalsskyldigheter eller en begränsning av upphörandet till att omfatta de skyldigheter som ännu inte har fullgjorts. I det senare fallet ska medlemsstaterna föreskriva tillämpning av andra påföljder enligt artikel 2 e.2.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande enheten inte behöver anse att ett avtal är ogiltigt, även om det har tilldelats på olagligt sätt av de skäl som anges i punkt 1, om prövningsorganet finner, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, att tvingande hänsyn till ett allmänintresse kräver att avtalets giltighet bör upprätthållas. I detta fall ska medlemsstaterna föreskriva alternativa påföljder enligt artikel 2 e.2 som ska tillämpas i stället.

Ekonomiska intressen av att avtalets giltighet upprätthålls får endast betraktas som tvingande hänsyn om ogiltighet i undantagsfall skulle leda till oproportionerliga följder.

Ekonomiska intressen med direkt koppling till kontraktet i fråga ska emellertid inte utgöra tvingande hänsyn till ett allmänintresse. Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet omfattar bland annat kostnader för förseningar i samband med fullgörandet av avtalet, kostnader i samband med inledandet av ett nytt upphandlingsförfarande, kostnader i samband med byte av ekonomisk aktör samt kostnader för rättsliga skyldigheter i samband med ogiltighet.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 a i den här artikeln inte ska tillämpas om
- den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåten i enlighet med direktiv 2004/17/EG,
 - den upphandlande enheten i *Europeiska unionens officiella tidning* har offentliggjort ett meddelande enligt artikel 3 a där den uttrycker sin avsikt att ingå avtalet, och
 - avtalet inte har ingåtts före utgången av en minsta tidsfrist på 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då detta meddelande offentliggjordes.

EU-direktiv

- 5.** Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 c i den här artikeln inte ska tillämpas om
- den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 15.5 och 15.6 i direktiv 2004/17/EG,
 - den upphandlande enheten till berörda anbudsgivare har överlämnat ett beslut om tilldelning av kontraktet tillsammans med en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet i enlighet med artikel 2 a.2, och
 - avtalet inte har ingåtts före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 2 e Överträdelse av detta direktiv och alternativa sanktioner

- 1.** Vid överträdelse av artiklarna 1.5, 2.3 eller 2 a.2 som inte omfattas av artikel 2 d.1 b ska medlemsstaterna föreskriva ogiltighet i enlighet med artikel 2 d.1–2 d.3 eller alternativa sanktioner. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är beroende av den upphandlande enheten ska besluta, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, om avtalet bör anses vara ogiltigt eller om alternativa sanktioner bör läggas.
- 2.** Alternativa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De alternativa sanktionerna ska utgöras av
- att den upphandlande enheten åläggs avgifter, eller
 - att avtalstidens längd förkortas.

Medlemsstaterna får ge prövningsorganet stort utrymme för egen bedömning för att ta hänsyn till alla relevanta faktorer, bland annat hur allvarlig överträdelsen är, den upphandlande enhetens agerande och, i de fall som avses i artikel 2 d.2, i vilken utsträckning avtalet fortfarande är giltigt.

Beviljande av skadestånd är inte någon lämplig sanktion enligt denna punkt.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 2 f Tidsfrister

- 1.** Medlemsstaterna får föreskriva att en ansökan om prövning i enlighet med artikel 2 d.1 ska göras
- a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att
- den upphandlande enheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontrakt i enlighet med artiklarna 43 och 44 i direktiv 2004/17/EG, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande enhetens beslut att tilldela kontraktet utan att ett föregående meddelande om upphandling offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller
 - den upphandlande enheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om avtalets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sammanfattning av en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som föreskrivs i artikel 49.2 i direktiv 2004/17/EG. Detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2 b.c i det här direktivet,
- b) under alla omständigheter före utgången av minst 6 månader räknat från och med dagen efter det att avtalet ingicks.
- 2.** I alla övriga fall, inklusive ansökningar om prövning i enlighet med artikel 2 e.1, ska tidsfristerna för ansökan om prövning fastställas i nationell lagstiftning, om inte annat föreskrivs i artikel 2 c. *Direktiv (2007/66/EG)*

KAPITEL 2 Granskning

Artikel 3 a Innehållet i ett meddelande om frivillig förhandsinsyn

Det meddelande som avses i artikel 2 d.4 andra strecksatsen, vars format ska antas av kommissionen i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 3 b.2, ska innehålla följande uppgifter:

- a) Den upphandlande enhetens namn och kontaktuppgifter.
- b) En beskrivning av avtalets ändamål.
- c) En motivering av den upphandlande enhetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- d) Namn och kontaktuppgifter avseende den ekonomiska aktör som tilldelats kontraktet enligt tilldelningsbeslutet.
- e) I förekommande fall andra uppgifter som den upphandlande enheten eventuellt anser vara användbara. *Direktiv (2007/66/EG)*

Artikel 3 b Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av den rådgivande kommitté för offentliga bygg- och upphandlingskontrakt som inrättats genom artikel 1 i rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 (nedan kallad "kommittén").
2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som ska tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet. *Direktiv (2007/66/EG)*

KAPITEL 3 Rättelseförfarande

Artikel 8 Korrigeringsmekanism

1. Kommissionen får åberopa förfarandet enligt punkterna 2–5, om den innan ett avtal ingås anser att en allvarlig överträdelse av gemenskapsrätten om upphandling har begåtts i samband med en upphandling som omfattas av direktiv 2004/17/EG eller i förhållande till artikel 27 a i det direktivet för de upphandlande enheter som omfattas av den bestämmelsen.
2. Kommissionen ska underrätta den berörda medlemsstaten om de skäl som föranlett bedömningen att det föreligger en allvarlig överträdelse, och ska kräva korrigeringsåtgärder på lämpligt sätt.
3. Inom 21 kalenderdagar efter erhållandet av den underrättelse som avses i punkt 2 ska den berörda medlemsstaten till kommissionen lämna
 - a) en bekräftelse på att överträdelsen har korrigerats,
 - b) en förklaring till varför ingen korrigeringsåtgärd skett, eller
 - c) ett meddelande om att upphandlingsförfarandet har skjutits upp antingen av den upphandlande enheten på eget initiativ eller på grundval av de befogenheter som anges i artikel 2.1 a.
4. En förklaring som överlämnats enligt punkt 3 b kan bland annat hänvisa till att den påstådda överträdelsen redan är föremål för rättslig prövning eller en prövning i enlighet med artikel 2.9. I ett sådant fall ska medlemsstaten underrätta kommissionen om resultatet av dessa förfaranden så snart det blir känt.
5. Om det har lämnats ett meddelande om att ett upphandlingsförfarande har skjutits upp i enlighet med punkt 3 c, ska den berörda medlemsstaten underrätta kommissionen när uppskovet hävs eller om det har inletts något annat upphandlingsförfarande som helt eller delvis gäller samma sak. Det nya meddelandet ska bekräfta att den påstådda överträdelsen har korrigerats eller innehålla en förklaring till varför ingen korrigeringsåtgärd gjorts. *Direktiv (2007/66/EG)*

EU-direktiv

KAPITEL 4 Medling

Artiklarna 9–11 har upphävts genom direktiv 2007/66/EG.

KAPITEL 5 Slutbestämmelser

Artikel 12 Genomförande

1. Kommissionen får i samråd med kommittén uppmana medlemsstaterna att till kommissionen lämna information om tillämpningen av de nationella prövningsförfarandena.

2. Medlemsstaterna ska årligen delge kommissionen samtliga beslut, inklusive motiveringar, som deras prövningsorgan fattat i enlighet med artikel 2 d.3.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 12 a Översyn

Senast den 20 december 2012 ska kommissionen se över genomförandet av detta direktiv och avlägga rapport till Europaparlamentet och rådet om dess verkan, särskilt med avseende på de alternativa sanktionernas och tidsfristernas verkan.

Direktiv (2007/66/EG)

Artikel 13

1. Medlemsstaterna skall före den 1 januari 1993 införa de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Spanien skall införa dessa bestämmelser senast den 30 juni 1995. Grekland skall införa dessa bestämmelser senast den 30 juni 1997. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar bestämmelser till följd av detta direktiv skall dessa innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna skall låta de bestämmelser som avses i punkt 1 träda i kraft vid samma tidpunkter som föreskrivs i direktiv 90/531/EEG.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning och andra författningar som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2009/81/EG

Samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet

(2009-07-13 [EUT L 216, 20.8.2009, s. 76]¹)

Avdelning I	Definitioner, tillämpningsområde och allmänna principer	354
Avdelning II	Regler om kontrakt	357
Kapitel I	Allmänna bestämmelser	357
Kapitel II	Tröskelvärden, inköpscentraler och undantag	358
Kapitel III	Regler som ska tillämpas på tjänstekontrakt	361
Kapitel IV	Särskilda regler om kontraktshandlingar	361
Kapitel V	Förfaranden	366
Kapitel VI	Regler för offentliggörande och öppenhet	371
Kapitel VII	Upphandlingsförfarandets gång	376
Avdelning III	Regler för underentreprenad	386
Kapitel I	Underleverantörskontrakt som tilldelas av utvalda anbudsgivare som inte är upphandlande myndigheter eller enheter	386
Kapitel II	Underleverantörskontrakt som tilldelas av utvalda anbudsgivare som är upphandlande myndigheter eller enheter	387
Avdelning IV	Regler som ska tillämpas för prövning	387
Avdelning V	Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställandebefogenheter och slutbestämmelser	393
Bilaga I	Tjänster som avses i artiklarna 2 och 15	396
Bilaga II	Tjänster som avses i artiklarna 2 och 16	397
Bilaga III	Definition av vissa tekniska specifikationer som avses i artikel 18	398
Bilaga IV	Information som ska finnas i de meddelanden som avses i artikel 30	399
Bilaga V	Information som ska finnas i de meddelanden om underentreprenad som avses i artikel 52	403
Bilaga VI	Karakteristika för offentliggörandet	404
Bilaga VIII	Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbudsansökningar och anbud	405

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit detta direktiv

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 47.2 och artiklarna 55 och 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, och

av följande skäl:

1. Medlemsstaterna är fortfarande ensamt ansvariga för den nationella säkerheten, både vad gäller försvar och säkerhet.
2. För att förstärka den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basen och utveckla den behövliga militära kapaciteten för att genomföra EUs säkerhets- och försvarspolitik är det nödvändigt att stegvis upprätta en europeisk marknad för försvarsmateriel.

EU-direktiv

¹ Senast ändrat genom förordning 1251/2011/EU [red.anm.].

3. Medlemsstaterna är överens om behovet att främja, utveckla och upprätthålla den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basen som bör vara kapacitetsorienterad, kompetent och konkurrenskraftig. För att uppnå detta syfte kan medlemsstaterna enligt gemenskapslagstiftningen använda olika verktyg för att skapa en verklig europeisk marknad för försvarsmateriel och rättvisa konkurrensvillkor på både europeisk och global nivå. De bör också bidra till en djupgående utveckling av mångfalden inom den europeiska leverantörsbasen på försvarsområdet, särskilt genom att stödja de små och medelstora företagens och de icke-traditionella leverantörernas delaktighet i den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basen, och genom att främja industriellt samarbete och främja effektiva och smidiga underleverantörer på lägre nivå. I detta sammanhang bör medlemsstaterna beakta kommissionens tolkningsmeddelande av den 7 december 2006 om tillämpningen av artikel 296 i fördraget på området för försvarsupphandlingar och kommissionens meddelande av den 5 december 2007 om en strategi för en starkare och mer konkurrenskraftig europeisk försvarsindustri.
4. Uppbyggnaden av en europeisk marknad för försvarsmateriel förutsätter att en för detta ändamål anpassad rättslig ram upprättas. På upphandlingsområdet kräver detta en samordning av upphandlingsförfarandena som uppfyller medlemsstaternas krav på säkerhet och som är förenlig med deras skyldigheter enligt fördraget.
5. För att uppnå detta mål uppmanade Europaparlamentet kommissionen i sin resolution av den 17 november 2005 om grönboken om försvarsupphandlingar att utarbeta ett direktiv som särskilt beaktar medlemsstaternas säkerhetsintressen, vidareutvecklar den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, bidrar till att stärka sammanhållningen inom Europa och bevarar unionens karaktär av "civil makt".
6. Bättre samordning av tilldelningsförfarandena, exempelvis för kontrakt rörande logistiktjänster, transport och magasinering skulle också kunna bidra till att sänka försvarssektorns kostnader och till att avsevärt reducera sektorns påverkan på miljön.
7. Dessa förfaranden bör avspegla unionens globala syn på säkerhet, som avspeglar utvecklingen i den strategiska omgivningen. Framväxten av asymmetriska och gränsöverskridande hot har nämligen lett till att gränserna mellan extern och intern säkerhet respektive militär och icke-militär säkerhet gradvis har suddats ut.
8. Försvars- och säkerhetsutrustning är av avgörande betydelse såväl för medlemsstaternas säkerhet och suveränitet som för unionens självständighet. Inköpen av varor, tjänster och entreprenader inom försvars- och säkerhetssektorerna är följaktligen ofta av känslig karaktär.
9. Detta ger upphov till särskilda krav, särskilt på områdena för försörjningsstrygghet och informationssäkerhet. Dessa krav gäller särskilt för inköp av vapen, ammunition och krigsmateriel, samt tjänster och entreprenader som har direkt samband med dessa, avsedda för de väpnade styrkorna, men även vissa särskilt känsliga inköp på det icke-militära säkerhetsområdet. Frånvaron av unionsomfattande ordningar på dessa områden utgör ett hinder för öppenheten på försvars- och säkerhetsmarknaderna mellan medlemsstaterna. Detta måste åtgärdas så snabbt som möjligt. Särskilt lämpligt vore det med en unionsomfattande ordning för informationssäkerhet, som inbegriper ett ömsesidigt erkännande av nationella säkerhetskontrollsystem och möjliggörande av utbyte av sekretessbelagd information mellan de upphandlande myndigheterna eller enheterna och de europeiska företagen. Samtidigt bör medlemsstaterna vidta konkreta åtgärder för att förbättra försörjningsstryggheten mellan dem, för att stegvis inrätta ett system som erbjuder lämpliga garantier.
10. I detta direktiv bör med militär utrustning särskilt avses de produkttyper som tas upp i förteckningen över vapen, ammunition och krigsmateriel som antogs av rådet i dess beslut 255/58 av den 15 april 1958 och endast vid införlivandet av detta direktiv får medlemsstaterna välja att uteslutande använda sig av den förteckningen. Denna förteckning omfattar endast utrustning som är utformad, framtagen och framställd speciellt för militär användning. Förteckningen är emellertid generisk och ska tolkas i vid mening mot bakgrund av att tekniken, upphandlingsförfarandena och de militära kraven utvecklas, vilket innebär att nya typer av utrustning utvecklas, exempelvis på grundval av unionens gemensamma militära förteckning. I detta direktiv bör begreppet *militär utrustning* också omfatta produkter som, även om de ursprungligen utformades för civilt bruk, senare har anpassats efter militära syften för att användas som vapen, ammunition eller krigsmateriel.
11. Detta direktiv bör även gälla för upphandlingar på området för icke-militär säkerhet när det gäller upphandlingar som påminner om och är lika känsliga som försvarsupphandlingar. Detta kan särskilt vara fallet på områden där militära och icke-militära styrkor samarbetar för att uppnå samma mål och/eller där syftet med upphandlingen är att se till att säkerheten i unionen och/eller medlemsstaterna på eller utanför deras egna territorier skyddas mot allvariga hot från icke-militära och/eller icke-statliga aktörer. Det kan exempelvis handla om uppdrag rörande gränsskydd, polisverksamhet och krishanteringsinsatser.

12. Detta direktiv bör ta hänsyn till den upphandlande myndighetens eller enhetens behov under produktens hela livslängd, det vill säga forskning och utveckling, industriell utformning, tillverkning, reparation, modernisering, ändring, underhåll, logistik, utbildning, testning, återkallande och bortskaffande. Dessa skeden inbegriper exempelvis studier, utvärdering, lagring, transport, integrering, underhåll, demontering, förstörelse och alla övriga åtgärder som vidtas efter det ursprungliga utformandet. Vissa kontrakt kan inbegripa tillhandahållande av delar, komponenter och/eller underenheter som ska ingå i eller fogas till produkter, och/eller tillhandahållande av särskilda verktyg, testutrustningar eller support.

13. I detta direktiv bör *forskning och utveckling* omfatta grundforskning, tillämpad forskning och experimentell utveckling. Grundforskning utgörs av försöksverksamhet eller teoretiskt arbete som huvudsakligen syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt praktisk tillämpning. Tillämpad forskning utgörs även av ursprungliga arbeten som genomförs för att förvärva ny kunskap. Den inriktas emellertid i första hand på ett visst konkret ändamål eller syfte. Experimentell utveckling utgörs av arbete som grundas på befintlig kunskap som erhållits genom forskning och/eller praktisk erfarenhet för att kunna påbörja tillverkningen av nya material, produkter eller anordningar, skapa nya processer, system och tjänster eller avsevärt förbättra befintliga processer, system och tjänster. Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av tekniska demonstratorer, det vill säga verktyg för att demonstrera ett nytt koncept eller en ny teknisk funktion i en relevant eller typisk miljö.

Forskning och utveckling omfattar inte utformandet och erkännandet av prototyper, verktyg och industriteknik, industridesign eller tillverkning före produktionsfasen.

14. Detta direktiv bör ta hänsyn till den upphandlande myndighetens eller enhetens behov av byggentreprenader och tjänster som, utan att ha någon direkt koppling till tillhandahållandet av militär utrustning eller utrustning av känslig karaktär, är nödvändiga för att uppfylla vissa militära krav eller säkerhetskrav.
15. Tilldelning av kontrakt som ingås i medlemsstaterna av upphandlande enheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och upphandlande myndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster omfattas av kravet på respekt för principerna i fördraget, särskilt principen om fri rörlighet för varor, principen om etableringsfrihet och principen om frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer av dessa, t.ex. principen om likabehandling, principen om icke-diskriminering, principen om ömsesidigt erkännande, proportionalitetsprincipen och öppenhetsprincipen.

Kraven beträffande öppenhet och konkurrens för kontrakt som ligger under de tröskelvärden som fastställts för tillämpningen av detta direktiv bör fastställas av medlemsstaterna i enlighet med dessa principer med särskild hänsyn till eventuella gränsöverskridande intressen. Medlemsstaterna bör särskilt fastställa hur sådana kontrakt bör tilldelas.

För kontrakt över ett visst värde är det dock tillrådligt att upprätta bestämmelser om samordning inom gemenskapen av nationella förfaranden för tilldelning av sådana kontrakt på grundval av dessa principer, för att garantera att de får effekt och att upphandlingarna öppnas för konkurrens. Bestämmelserna om samordning bör därför tolkas i överensstämmelse med såväl ovannämnda regler och principer som andra bestämmelser i fördraget.

16. I artiklarna 30, 45, 46, 55 och 296 i fördraget föreskrivs specifika undantag från tillämpningen av fördragets principer och, följaktligen, från tillämpningen av den sekundäragsstiftning som utgår från dessa. Härav följer att ingen bestämmelse i detta direktiv får förbjuda att åtgärder införs eller tillämpas som skulle visa sig vara nödvändiga för att skydda de intressen som erkänns som berättigade enligt dessa bestämmelser i fördraget.

Detta betyder särskilt att direktivet inte behöver tillämpas vid tilldelning av kontrakt som omfattas av direktivets tillämpningsområde om detta är motiverat av skäl som rör allmän säkerhet eller om det är nödvändigt med hänsyn till skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen. Detta kan vara fallet för kontrakt på både försvars- och säkerhetsområdet, som kräver att det ställs så extremt höga krav beträffande försörjningstrygghet eller som är så hemliga och/eller viktiga för den nationella suveräniteten att inte ens de särskilda bestämmelserna i detta direktiv är tillräckliga för att garantera medlemsstaternas väsentliga säkerhetsintressen, varvid endast medlemsstaterna själva har behörighet att avgöra när sådana föreligger.

17. Enligt Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis bör dock möjligheten att utnyttja sådana undantag tolkas på ett sådant sätt att dess effekter inte utsträcks utöver vad som är strikt nödvändigt för att skydda de berättigade intressen som dessa artiklar medger skydd för. Undantaget från tillämpningen av direktivet måste således dels stå i proportion till det eftersträ-

vade målet, dels utgöra minsta möjliga hinder för den fria rörligheten för varor och den fria rörligheten för tjänster.

18. Upphandlingar av vapen, ammunition och krigsmateriel som görs av de upphandlande myndigheter eller enheter som är verksamma på försvarsområdet är undantagna från tillämpningsområdet för avtalet om offentlig upphandling som ingåtts inom ramen för Världshandelsorganisationen (nedan kallat avtalet om offentlig upphandling). Övriga kontrakt som täcks av detta direktiv omfattas inte heller av tillämpningsområdet för avtalet om offentlig upphandling enligt artikel XXIII i detta. Artikel 296 i fördraget och artikel XXIII.1 i avtalet om offentlig upphandling har olika tillämpningsområden och är föremål för olika standarder för rättslig översyn. Medlemsstaterna kan emellertid åberopa artikel XXIII.1 i avtalet om offentlig upphandling i situationer där artikel 296 i fördraget inte kan åberopas. De båda bestämmelserna måste därför uppfylla olika villkor för att kunna tillämpas.

Detta innebär också att medlemsstaterna, när det specifikt handlar om försvars- och säkerhetsmarknaderna, behåller befogenheten att avgöra huruvida deras upphandlande myndighet eller enhet ska få tillåta att ekonomiska aktörer från tredje land deltar i upphandlingsförfarandena. Medlemsstaterna bör grunda sina beslut på bästa valuta för pengarna och därvid ta hänsyn till behovet av en globalt konkurrenskraftig försvarsindustriell och teknologisk bas, och till vikten av öppna och rättvisa marknader och ömsesidiga vinster. Medlemsstaterna bör arbeta för allt öppnare marknader. Deras samarbetspartner bör också uppvisa öppenhet, i enlighet med internationellt överenskomna regler, särskilt i fråga om öppen och rättvis konkurrens.

19. Ett kontrakt kan bedömas vara ett byggtreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av verksamheter som regleras i avsnitt 45 i "den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling" i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (nedan kallad CPV), även om kontraktet omfattar utförandet av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av sådana verksamheter. Tjänstekontrakt kan, i vissa fall, inkludera entreprenader. Om sådan byggtreprenad är av underordnad betydelse jämfört med föremålet för upphandlingen, och är en möjlig följd av detta eller kompletterar det, kan den omständigheten att byggtreprenaden ingår i kontraktet emellertid inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera kontraktet som byggtreprenadkontrakt.
20. Upphandlingar på försvars- och säkerhetsområdet innehåller ofta sekretessbelagda uppgifter som obehöriga av säkerhetsskäl inte får ges tillgång till enligt medlemsstaternas gällande lagar och andra författningar. På det militära området finns det i medlemsstaterna system för att klassificera dessa uppgifter av militära skäl. Vad gäller det icke-militära säkerhetsområdet skiljer sig medlemsstaternas praxis i fall där annan information måste skyddas på liknande sätt. Det är därför lämpligt att använda ett koncept som beaktar medlemsstaternas skiljande praxis och som gör det möjligt att täcka in både det militära och det icke-militära området. Upphandlingskontrakt bör under alla omständigheter i förekommande fall inte strida mot de skyldigheter som följer av kommissionens beslut 2001/844/EG, EKSG, Euratom av den 29 november 2001 om ändring av de interna stadgarna eller mot beslut 2001/264/EG av den 19 mars 2001 om antagande av rådets säkerhetsbestämmelser.

Dessutom har medlemsstaterna enligt artikel 296.1 a i fördraget möjlighet att inte tillämpa bestämmelserna i detta direktiv för kontrakt på både försvars- och säkerhetsområdet om tillämpning av detta direktiv skulle innebära att en medlemsstat måste tillhandahålla information vars yppande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen. Detta kan särskilt gälla i de fall då kontrakt är av så känslig natur att till och med dess blotta förekomst måste hemlighållas.

21. De upphandlande myndigheterna eller enheterna bör ha rätt att teckna ramavtal och det är således nödvändigt att fastställa en definition av ramavtal och särskilda regler. Enligt dessa regler får en upphandlande myndighet eller enhet, när den ingår ett ramavtal i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv om särskilt offentliggörande, tidsfrister och villkor för anbudsgivning, under ramavtalets löptid ingå kontrakt som grundas på detta ramavtal antingen genom att tillämpa villkoren i ramavtalet eller, om inte samtliga villkor fastställts i förväg, genom att på nytt inbjuda parterna i ramavtalet att lämna anbud utan fastställda villkor. En ny inbjudan att lämna anbud bör genomföras enligt vissa regler som syftar till att garantera den nödvändiga flexibiliteten och iakttagandet av de allmänna principerna, särskilt principen om likabehandling. Ramavtalens löptid bör därför begränsas och bör inte kunna överstiga sju år, utom i fall som är vederbörligen styrkta av de upphandlande myndigheterna eller enheterna.
22. Den upphandlande myndigheten eller enheten bör få använda elektroniska upphandlingsförfaranden, dock under förutsättning att det sker i överensstämmelse med bestämmelserna i detta direktiv och principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. Eftersom användningen av förfarandet med elektroniska auktioner sannolikt kommer att öka bör det in-

föras en gemenskapsdefinition av sådana auktioner och fastställas särskilda regler för dessa för att säkerställa att de genomförs på ett sådant sätt att dessa principer iakttas fullt ut. Det bör därför föreskrivas att de elektroniska auktionerna endast gäller sådana byggtreprenad-, varu- och tjänstekontrakt för vilka det kan fastställas exakta specifikationer. Detta kan särskilt gälla i fråga om återkommande varu-, byggtreprenad- och tjänstekontrakt. I samma syfte bör det också vara möjligt att fastställa anbudsgivarnas respektive rangordning under hela den elektroniska auktionen. Användningen av elektroniska auktioner ger de upphandlande myndigheterna eller enheterna möjlighet att uppmåna anbudsgivarna att erbjuda nya lägre priser och, när kontraktet tilldelas den anbudsgivare som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, även att förbjuda andra aspekter av anbudet än priset. För att garantera respekt för öppenhetsprincipen bör endast de aspekter som kan utvärderas automatiskt på elektronisk väg, utan ingripande och/eller bedömning från den upphandlande myndighetens eller enhetens sida, bli föremål för elektronisk auktion, dvs. endast sådana aspekter som kan kvantifieras så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal. Däremot bör sådana aspekter av anbudsgivningen som innebär en bedömning av aspekter som inte kan kvantifieras inte bli föremål för elektronisk auktion. Följaktligen bör vissa byggtreprenadkontrakt och tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projekteringen av byggtreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.

23. Centraliserade inköpsmetoder bidrar till ökad konkurrens och effektivare upphandling. Där- för bör medlemsstaterna kunna föreskriva att den upphandlande myndigheten eller enheten får anskaffa varor, byggtreprenader och/eller tjänster genom en inköpscentral. Det bör där- för införas en gemenskapsdefinition av inköpscentraler och de villkor enligt vilka, i överens- stämmelse med principerna om icke-diskriminering och likabehandling, de upphandlande myndigheter och enheter som anskaffar byggtreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral kan anses ha iakttagit bestämmelserna i detta direktiv. En upphand- lande myndighet eller enhet som måste tillämpa direktivet bör under alla omständigheter vara berättigad att agera som inköpscentral. Samtidigt bör medlemsstaterna också ha rätt att utse offentliga europeiska organ som inte omfattas av detta direktiv, som Europeiska försvarsby- rån, till inköpscentral under förutsättning att dessa organ på sådana upphandlingar tillämpar upphandlingsförfaranden som överensstämmer med samtliga bestämmelser i detta direktiv.
24. Den upphandlande myndigheten eller enheten kan bli tvungen att tilldela ett enda kontrakt för inköp som delvis omfattas av detta direktiv och där den återstående delen omfattas av anting- en direktiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG, eller som inte omfattas av detta direktiv eller direktiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG. Detta gäller när den aktuella upphandling- en av objektiva skäl inte kan delas upp och tilldelas genom olika kontrakt. I dessa fall bör den upphandlande myndigheten eller enheten ha möjlighet att tilldela ett enda kontrakt under för- utsättning att beslutet inte fattas i syfte att undvika att kontraktet omfattas av detta direktiv, di- rektiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG.
25. En mångfald olika tröskelvärden för tillämpningen av de samordnade bestämmelserna leder till problem för de upphandlande myndigheterna eller enheterna. Med tanke på det genom- snittliga värdet för kontrakt på försvars- och säkerhetsområdet bör tröskelvärdena för tillämpningen av detta direktiv anpassas efter de tröskelvärden som de upphandlande enhe- terna redan måste följa vid tillämpningen av direktiv 2004/17/EG. Tröskelvärdena i detta direk- tiv bör också ses över och anpassas efter tröskelvärdena i direktiv 2004/17/EG när de sist- nämnda tröskelvärdena ändras.
26. Vidare bör det anges när detta direktiv inte kan tillämpas på grund av att särskilda upphand- lingsregler gäller i kraft av internationella avtal eller överenskommelser mellan medlemssta- ter och tredjeländer. Enligt vissa avtal om stationering av en medlemsstats trupper i en annan medlemsstat eller i ett tredje land eller om stationering av ett tredje lands trupper i en med- lemsstat bör det också vara utslutet att genomföra upphandlingar enligt detta direktiv. Detta direktiv bör inte tillämpas vare sig för kontrakt som internationella organisationer tilldelar för sin verksamhet eller kontrakt som medlemsstaterna måste tilldela enligt särskilda regler som gäller dessa organisationer.
27. Vissa kontrakt på försvars- och säkerhetsområdet är av så känslig karaktär att det vore olämpligt att tillämpa detta direktiv, trots dess specifika karaktär. Detta gäller upphandlingar som genomförs av underrättelse-tjänster, eller upphandlingar för all typ av underrättelseverk- samhet, inbegripet kontrapionage, enligt medlemsstaternas definition. Detta gäller också andra inköp av särskilt känslig karaktär som kräver extremt hög sekretess, som exempelvis vissa inköp som avser gränsskydd eller bekämpning av terrorism eller organiserad brottslig- het, inköp som har samband med kryptering eller inköp som särskilt avser dold verksamhet eller annan verksamhet av lika känslig karaktär som bedrivs av polis- och säkerhetsstyrkor.

EU-direktiv

28. Medlemsstaterna utför ofta samarbetsprogram för att tillsammans utveckla ny försvarsutrustning. Sådana program är särskilt viktiga därför att de bidrar till att utveckla ny teknik och att dela på de höga forsknings- och utvecklingskostnaderna för komplicerade vapensystem. Vissa av dessa program förvaltas av internationella organisationer, nämligen Gemensamma organisationen för samarbete om försvarsmateriel (OCCAR) och Nato (genom särskilda organ), eller av Europeiska unionens organ, exempelvis Europeiska försvarsbyrån, som där- efter tilldelar kontrakt för medlemsstaternas räkning. Detta direktiv bör inte tillämpas på sådana kontrakt. För andra sådana samarbetsprogram tilldelas kontrakt av en medlemsstats upphandlande myndighet eller enhet, vare sig det tilldelas för en eller flera medlemsstats räkning. Inte heller för sådana kontrakt bör detta direktiv tillämpas.
29. Om medlemsstaternas väpnade styrkor eller säkerhetsstyrkor genomför operationer utanför unionens gränser och om det är nödvändigt på grund av operativa krav bör de upphandlande myndigheterna eller enheterna som är verksamma i konfliktområdet tillåtas att inte tillämpa bestämmelserna i detta direktiv när de ingår upphandlingskontrakt med ekonomiska aktörer i det område där operationerna genomförs, och inte heller för civila inköp som har direkt anknytning till genomförandet av dessa operationer.
30. Mot bakgrund av försvars- och säkerhetssektorns särskilda karaktär bör utrustning samt arbete och tjänster som en regering köper av en annan regering uteslutas från detta direktivs tillämpningsområde.
31. Inom ramen för tjänster har kontrakt för förvärv eller hyra av fast egendom eller rättigheter till sådan egendom särdrag som gör att regler för offentlig upphandling inte bör tillämpas.
32. Skiljemanna- och förlikningstjänster tillhandahålls vanligen av organ eller personer som utnämnts eller valts på ett sätt som inte kan underkastas reglerna för offentlig upphandling.
33. Finansiella tjänster tilldelas också personer eller organ under förutsättningar som inte är förenliga med tillämpningen av upphandlingsreglerna.
34. Enligt artikel 163 i fördraget är stimulans av forskning och teknisk utveckling ett sätt att stärka den vetenskapliga och teknologiska grunden för gemenskapens industri, och öppnandet av upphandlingen av tjänster kommer att bidra till att detta mål nås. Detta direktiv bör inte omfatta medfinansiering av forsknings- och utvecklingsprogram. Andra kontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster än sådana som uteslutande är till nytta för den upphandlande myndigheten eller enheten i dess egen verksamhet, förutsatt att de tjänster som tillhandahålls helt bekostas av den upphandlande myndigheten eller enheten, omfattas därför inte av detta direktiv.
35. Sysselsättning och arbete är grundläggande faktorer när det gäller att garantera lika möjligheter för alla och bidra till integrering i samhället. Skyddade verkstäder och program för skyddad anställning bidrar härvid effektivt till att människor med funktionshinder kan komma in på eller återvända till arbetsmarknaden. Sådana verkstäder kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får förbehålla rätten att delta i upphandlingsförfaranden för sådana verkstäder eller föreskriva att kontrakt ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
36. Vid tillämpningen av detta direktiv på tjänstekontrakt som omfattas av direktivets tillämpningsområde och av övervakningsskäl bör tjänsterna delas in i kategorier motsvarande de olika rubrikerna i CPV-klassificeringen och sammanställas i två bilagor, enligt det system som de tillhör. För tjänster i bilaga II bör relevanta bestämmelser i detta direktiv gälla utan att det påverkar tillämpningen av särskilda gemenskapsbestämmelser för de berörda tjänsterna. För att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv i stället för bestämmelserna i direktiv 2004/17/EG och direktiv 2004/18/EG måste det emellertid fastställas att servicekontrakten omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv.
37. När det gäller tjänstekontrakt bör full tillämpning av detta direktiv under en övergångstid begränsas till kontrakt för vilka direktivets bestämmelser kommer att göra det möjligt att utnyttja alla möjligheter till att öka handeln över gränserna. Kontrakt för andra tjänster måste övervakas under denna övergångsperiod innan beslut fattas om full tillämpning av direktivet.
38. De tekniska specifikationer som de upphandlande myndigheterna eller enheterna upprättar bör tillåta att upphandlingen öppnas för konkurrens. Det måste därför vara möjligt att lämna anbud som baseras på olika tekniska lösningar. De tekniska specifikationerna måste följaktligen kunna bygga på prestanda- och funktionskrav. Om det å andra sidan hänvisas till europeisk standard – eller till internationella eller nationella standarder, inbegripet särskilda standarder på försvarsområdet – måste de upphandlande myndigheterna eller enheterna beakta anbud som baseras på andra likvärdiga lösningar. Denna likvärdighet kan bland annat utvärderas i förhållande till krav på samverkansförmåga och operativ effektivitet. För att visa att en lösning är likvärdig bör anbudsgivarna få använda alla former av bevis. Den upphandlande myndigheten eller enheten måste kunna motivera alla beslut om att likvärdighet inte föreligger. Det finns även internationella standardiseringsavtal som syftar till att säkerställa samver-

kansförmåga mellan stridskrafter och som kan ha vunnit laga kraft i medlemsstaterna. I det fall ett av dessa avtal är tillämpligt, kan de upphandlande myndigheterna eller enheterna kräva att anbuden ska vara förenliga med standarderna som beskrivs i det avtalet. De tekniska specifikationerna bör tydligt anges så att alla anbudsgivare vet vad de krav som den upphandlande myndigheten eller enheten fastställt omfattar.

39. Detaljerade tekniska specifikationer och kompletterande information om upphandlingarna måste, såsom är brukligt i medlemsstaterna, finnas i förfrågningsunderlaget för varje upphandling eller i varje motsvarande dokument.
40. Potentiella underleverantörer bör inte diskrimineras på grund av nationalitet. När det gäller försvar och säkerhet kan det vara lämpligt för de upphandlande myndigheterna eller enheterna att kräva att den utvalda anbudsgivaren anordnar en öppen och icke-diskriminerande konkurrensutsättning då entreprenad läggs ut på tredje part. Detta krav kan tillämpas på alla underleverantörer eller enbart på vissa underleverantörer som valts ut av den upphandlande myndigheten eller enheten.

Dessutom kan det vara lämpligt att komplettera anbudsgivarens rättigheter att anlita underleverantör med den möjlighet som medlemsstaterna har att tillåta eller kräva av sina upphandlande myndigheter eller enheter att be underleverantörer som representerar åtminstone en viss del av värdet i kontraktet att anlita tredjeparter under förbehåll att företagen inte betraktas som tredjeparter. Om en sådan delning krävs bör den utvalda anbudsgivaren lägga ut på entreprenad genom ett öppet och icke-diskriminerande urvalsförfarande så att alla intresserade företag har samma möjligheter att dra nytta av fördelarna av underentreprenaden. Samtidigt måste man se till att den utvalda anbudsgivarens försörjningskedja fortsätter att fungera väl. Därför bör den procentandel som kan läggas ut på tredje man på den upphandlande myndighetens eller enhetens begäran återspegla kontraktets mål och värde på ett ändamålsenligt sätt.

Under ett förhandlat förfarande eller en konkurrenspräglad dialog med underleverantörskrav kan den upphandlande myndigheten eller enheten och anbudsgivarna diskutera kraven eller rekommendationerna för underleverantörerna i syfte att se till att den upphandlande myndigheten eller enheten är fullt informerad om effekterna av olika underleverantörsalternativ, särskilt vad gäller kostnader, kvalitet eller risk. Under alla omständigheter bör underleverantörer som ursprungligen föreslagits av den utvalda anbudsgivaren fritt kunna delta i konkurrensutsättning för underleverantörer.

När det gäller försvars- och säkerhetsmarknaderna bör medlemsstaterna och kommissionen också uppmuntra utveckling och spridning av bästa praxis mellan medlemsstaterna och den europeiska industrin i syfte att främja fri rörlighet och konkurrenskraft på unionens underleverantörsmarknad, samt effektiva varuleverantörer och en effektiv förvaltning av leverantörer och små och medelstora företag för att få mest valuta för pengarna. Medlemsstaterna bör informera samtliga utvalda anbudsgivare om fördelarna med en öppen och konkurrenskraftig upphandling och ett brett utbud av underleverantörer och utveckla och sprida bästa praxis om förvaltningen av försörjningskedjan på försvars- och säkerhetsmarknaderna.

41. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt är förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget.
42. Villkoren för fullgörande av kontraktet kan särskilt innehålla de upphandlande myndigheternas eller enheternas krav i fråga om informationssäkerhet och försörjningstrygghet. Dessa krav är särskilt viktiga med tanke på den känsliga karaktären på den utrustning som omfattas av detta direktiv och gäller hela försörjningskedjan.
43. För att säkerställa informationssäkerhet kan upphandlande myndigheter eller enheter särskilt kräva ett åtagande av både leverantörer och underleverantörer att de skyddar sekretessbelagda uppgifter mot obehörig åtkomst samt ger tillräckligt med information om sin förmåga att göra detta. Om ett gemenskapssystem saknas om informationssäkerhet måste de upphandlande myndigheterna eller enheterna eller medlemsstaterna definiera dessa krav i enlighet med sina nationella lagar och andra bestämmelser och fastställa huruvida de anser att säkerhetskontrollsystem som utfärdats i enlighet med den nationella lagen i en annan medlemsstat är likvärdiga med dem som utfärdats av dess egna behöriga myndigheter.
44. Försörjningstrygghet kan innebära många olika krav, inklusive exempelvis företagsinterna bestämmelser mellan dotterbolag och moderbolag när det gäller immateriella rättigheter eller tillhandahållande av viktiga tjänster, underhåll och översyn för att säkerställa stöd för inköpt utrustning under dess hela livscykel.
45. Under alla förhållanden bör inget villkor för fullgörande av kontraktet inverka på andra krav än dem som är kopplade till fullgörandet av själva kontraktet.

EU-direktiv

46. Gällande lagar, författningar och kollektivavtal rörande anställningsvillkor och arbetarskydd, på såväl nationell nivå som gemenskapsnivå, är tillämpliga vid fullgörandet av kontrakt om dessa bestämmelser och tillämpningen av dem överensstämmer med gemenskapsrätten. För gränsöverskridande verksamhet, när arbetstagare från en medlemsstat utför tjänster i en annan medlemsstat i samband med fullgörandet av ett kontrakt, fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster de minimivillkor som måste uppfyllas i värdlandet gentemot de utstationerade arbetstagarna. Om det i nationell rätt ingår bestämmelser i detta avseende, kan det om dessa förpliktelser inte uppfylls betraktas som ett allvarligt fel eller som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik, som kan medföra att den ekonomiska aktören utesluts från upphandlingsförfarandet.
47. De upphandlingar som avses i detta direktiv kännetecknas av särskilda krav i fråga om komplexitet, informationssäkerhet och försörjningstrygghet. Att tillfredsställa dessa behov kräver ofta fördjupade förhandlingar i samband med tilldelningen av kontrakten. De upphandlande myndigheterna eller enheterna kan följaktligen, förutom det selektiva förfarandet, använda det förhandlade förfarandet med offentliggörande av meddelande om upphandling för de upphandlingar som avses i detta direktiv.
48. Upphandlande myndigheter eller enheter som genomför särskilt komplicerade projekt kan objektivt sett vara oförmögna, utan egen förskyllan, att specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska och/eller finansiella och rättsliga lösningar. Denna situation kan särskilt uppkomma i samband med genomförandet av projekt som kräver att en rad olika slag av teknologisk eller operationell kompetens integreras eller kombineras, eller genomförandet av projekt som inbegriper en komplicerad och strukturerad finansiering vars ekonomiska och juridiska konstruktion inte kan fastställas i förväg. Selektivt eller förhandlat förfarande med offentliggörande av upphandlingsmeddelande skulle i detta fall inte vara möjligt att använda eftersom det skulle vara omöjligt att definiera föremålet för upphandlingen tillräckligt exakt för att anbudssökande ska kunna utforma sin anbud. Därför bör ett tillräckligt flexibelt förfarande föreskrivas som säkerställer såväl konkurrensen mellan marknadsaktörerna som de upphandlande myndigheternas eller enheternas behov av att diskutera alla synpunkter på kontraktet med varje enskild sökande. Detta förfarande bör dock inte användas på ett sådant sätt att konkurrensen begränsas eller snedvrids, särskilt inte genom att grundläggande delar av anbudet ändras, genom att nya väsentliga krav åläggs den utvalda anbudsgivaren eller genom att någon annan anbudsgivare än den som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kan komma i fråga.
49. Innan ett upphandlingsförfarande inleds får den upphandlande myndigheten eller enheten genom en teknisk dialog söka eller godta råd som kan användas när specifikationerna utarbetas, dock under förutsättning att sådana råd inte leder till hinder för konkurrensen.
50. Vissa extraordinära omständigheter skulle kunna göra det omöjligt eller fullständigt olämpligt att använda det förhandlade förfarandet med offentliggörande av meddelande om upphandling. De upphandlande myndigheterna eller enheterna bör därför, i vissa mycket specifika fall och omständigheter kunna använda det förhandlade förfarandet utan offentliggörande av meddelanden om upphandling.
51. Vissa omständigheter bör delvis vara desamma som de som föreskrivs i direktiv 2004/18/EG. I det avseendet är det lämpligt att beakta det faktum att försvars- och säkerhetsutrustning ofta är tekniskt komplicerad. Driftsinkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll som motiverar att ett förhandlat förfarande utan offentliggörande används vid upphandling av varor för kompletterande leveranser bör följaktligen bedömas mot bakgrund av denna komplexitet och de därmed sammanhängande kraven på samverkansförmåga och standardisering av utrustning. Det är exempelvis fallet när det är fråga om att integrera nya komponenter i befintliga system eller att modernisera dessa system.
52. Det kan förekomma att det för vissa inköp inom ramen för detta direktiv endast finns en ekonomisk aktör som kan fullgöra kontraktet på grund av att den innehar en ensamrätt eller av tekniska skäl. I dessa fall bör den upphandlande myndigheten eller enheten tillåtas ge kontrakt eller ramavtal direkt till denna enda ekonomiska aktör. Tekniska skäl till stöd för varför endast en ekonomisk aktör kan fullgöra kontraktet bör emellertid definieras och motiveras ytterst noggrant från fall till fall. Det kan exempelvis vara fråga om att det är tekniskt strikt omöjligt för en kandidat att välja en annan ekonomisk aktör om de fastslagna målen ska uppnås eller behovet av att använda särskild kunskap, särskilda verktyg eller metoder som endast en aktör förfogar över. Detta kan exempelvis vara fallet vid ändring eller montering i efterhand av särskilt komplex utrustning. Tekniska skäl kan också uppstå till följd av särskild samverkansförmåga eller särskilda säkerhetskrav som måste uppfyllas för att säkerställa att väpnade styrkor eller säkerhetsstyrkor fungerar.

53. Den specifika karaktären av de upphandlingar som omfattas av detta direktiv visar att det är nödvändigt att ange nya omständigheter som kan uppkomma inom detta direktivs tillämpningsområde.
54. Medlemsstaternas väpnade styrkor kan exempelvis bli nödsakade att ingripa i en krissituation utomlands till exempel i samband med fredsbevarande insatser. När en sådan konflikt bryter ut, eller i samband med ett sådant ingripande, kan medlemsstaternas och deras väpnade styrkors säkerhet kräva att vissa upphandlingar genomförs så skyndsamt att det inte är förenligt med de tidsfrister som fastställs för de upphandlingsförfaranden som anges i detta direktiv. Sådan tidsnöd skulle också kunna uppstå i fråga om säkerhetsstyrkornas behov, exempelvis i händelse av en terroristattack på unionens territorium.
55. Att stimulera forskning och utveckling utgör ett viktigt sätt att stärka den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basen och öppnandet av upphandling bidrar till att nå detta mål. Vikten av forskning och utveckling på detta särskilda område motiverar största möjliga flexibilitet i upphandlingen av forskningsmaterial och forskningstjänster. Samtidigt bör dock denna flexibilitet inte utgöra hinder för konkurrensen under efterföljande faser av produktens livscykel. Upphandlingskontrakt om forskning och utveckling bör därför endast omfatta verksamhet fram till det skede där den nya teknikens mogenhet ännu på ett rimligt sätt kan utvärderas och dess risker avlägsnas. Upphandlingskontrakt om forskning och utveckling bör inte användas efter detta skede som ett sätt att undvika bestämmelserna i detta direktiv, inbegripet genom att på förhand fastställa valet av anbudsgivare för senare faser.
- Å andra sidan bör den upphandlande myndigheten eller enheten inte vara tvungen att anordna en separat upphandling för de senare faserna, om kontraktet som täcker forskningsverksamheten redan omfattar ett alternativ som gäller dessa faser och det tilldelas genom ett selektivt förfarande eller ett förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling, eller, i förekommande fall, genom en konkurrenspräglad dialog.
56. För att säkerställa insyn bör det föreskrivas regler för den upphandlande myndighetens eller enhetens offentliggörande av information före, och i slutet av, tilldelningsförfarandet. Vidare bör ytterligare specifik information tillhandahållas kandidaterna och anbudsgivarna om resultatet från detta förfarande. Den upphandlande myndigheten eller enheten bör dock ha rätt att inte lämna ut viss information som erhållits på detta sätt, om offentliggörandet av denna skulle hindra lagtillämpningen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för ekonomiska aktörer eller skulle kunna motverka en sund konkurrens dem mellan. Mot bakgrund av arten av och särdragen hos de byggentreprenader, varor och tjänster som omfattas av detta direktiv, är skäl som hänför sig till allmänintresse och som gäller iakttagandet av nationella tvingande bestämmelser inom ramen för nationell politik, i synnerhet när det gäller försvars- och säkerhetsfrågor, särskilt viktiga.
57. Med hänsyn till de nya informations- och kommunikationsteknikerna och de förenklingar som dessa kan medföra, bör de elektroniska medierna jämföras med de klassiska medierna för kommunikation och informationsutbyte. I så stor utsträckning som möjligt bör de metoder och den teknik som väljs vara förenliga med den teknik som används i de andra medlemsstaterna.
58. För att skapa effektiv konkurrens på det område för offentlig upphandling som avses i detta direktiv är det nödvändigt att i hela gemenskapen offentliggöra meddelanden om upphandling från medlemsstaternas upphandlande myndigheter eller enheter. Informationen i dessa meddelanden måste göra det möjligt för de ekonomiska aktörerna i gemenskapen att avgöra om upphandlingen är av intresse för dem. De behöver således tillräcklig information om föremålet för upphandlingen och de villkor som är förenade med kontraktet. Det är därför viktigt att med lämpliga medel göra meddelandena mer överblickbara, t. ex. med hjälp av standardformulär för upphandlingsmeddelanden och CPV som utgör referensnomenklaturen för de offentliga upphandlingarna.
59. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("direktivet om elektronisk handel") bör i samband med detta direktiv vara tillämpliga på överföring av information med elektroniska medel. Upphandlingsförfarandena kräver en högre säkerhets- och sekretessnivå än den som fastställs i dessa direktiv. Därför bör anordningar för elektronisk mottagning av anbudssökningar uppfylla särskilda tilläggskrav. I detta syfte bör användning av elektroniska signaturer, särskilt avancerade elektroniska signaturer, i möjligaste mån uppmuntras. Frivilliga ackrediteringssystem skulle dessutom kunna utgöra en gynnsam ram för att höja nivån på tillhandahållandet av certifieringstjänster för dessa anordningar.

EU-direktiv

60. Användning av elektroniska medel är tidsbesparande. Minitidsfristerna för mottagande av anbud och anbudsansökningar bör därför förkortas om elektroniska medel används, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på gemenskapsnivå.
61. Kontrollen av de anbuds sökandes lämplighet och urvalet av dem bör genomföras på öppna villkor. Det bör därför anges vilka icke-diskriminerande kriterier den upphandlande myndigheten eller enheten får använda vid urval av deltagare och på vilket sätt de ekonomiska aktörerna kan bevisa att de uppfyller kriterierna. I syfte att åstadkomma öppenhet bör den upphandlande myndigheten eller enheten åläggas att redan vid inbjudan att lämna anbud ange vilka urvals-kriterier den kommer att tillämpa samt vilka särskilda krav på kapacitet som de, i förekommande fall, kan komma att kräva av de ekonomiska aktörerna för att de ska kunna delta i upphandlingsförfarandet.
62. En upphandlande myndighet eller enhet får begränsa antalet anbudssökande i de selektiva och förhandlade förfarandena med offentliggörande av ett meddelande om upphandling samt i den konkurrenspräglade dialogen. En sådan begränsning av antalet anbudssökande bör göras endast på grundval av objektiva kriterier som anges i meddelandet om upphandling. För kriterier som rör de ekonomiska aktörernas personliga ställning kan det räcka med en allmän hänvisning i meddelandet om upphandling till de omständigheter som anges i detta direktiv.
63. I konkurrenspräglad dialog och i förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling bör den upphandlande myndigheten eller enheten, med hänsyn till den flexibilitet som kan behövas samt till de höga kostnader som hör samman med upphandlingsmetoder, tillåtas att genomföra förfarandet i successiva steg för att på grundval av på förhand angivna tilldelningskriterier efterhand minska det antal anbud som den fortsätter att diskutera eller förhandla om. Denna begränsning bör säkerställa verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lämpliga lösningar eller anbudssökande.
64. Gemenskapsreglerna om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis gäller när det krävs bevis på särskilda kvalifikationer för att kunna delta i ett upphandlingsförfarande.
65. Det bör undvikas att kontrakt tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som har befunnits skyldiga till bestickning, bedrägerier som riktar sig mot Europeiska gemenskapernas ekonomiska intressen, penningtvätt eller finansiering av terrorism eller terroristbrott eller brott som har samband med terrorism. De upphandlande myndigheterna eller enheterna bör vid behov begära lämpliga handlingar från anbudssökandena/anbudsgivarna och skulle kunna, om det råder tvivel om anbudssökandenas/anbudsgivarnas personliga ställning, begära samarbete med de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Den upphandlande myndigheten eller enheten bör utesluta sådana ekonomiska aktörer om den genom en lagakraftvunnen dom får kännedom om att sådana brott enligt den nationella lagstiftningen har begåtts. Om det i nationell rätt ingår sådana bestämmelser, kan överträdelse av lagstiftningen om otillåten samverkan vid upphandling som lett till lagakraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt betraktas som brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel. Det bör också vara möjligt att utesluta ekonomiska aktörer om den upphandlande myndigheten eller enheten har information, som i tillämpliga fall har erhållits av skyddade källor, och som visar att dessa aktörer inte är tillräckligt tillförlitliga för att man ska kunna utesluta risker för medlemsstatens säkerhet. Sådana risker kan hänföra sig till vissa särdrag hos de produkter som kandidaten levererat eller till kandidatens andels- ägarstruktur.
66. Bristande efterlevnad av nationella bestämmelser för genomförande av rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om lika behandling av arbetstagare och rådets direktiv 76/207/EEG av den 9 februari 1976 om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor, som lett till lagakraftvunnen dom eller beslut med likvärdig effekt, kan betraktas som ett brott mot den ekonomiska aktörens yrkesetik eller som ett allvarligt fel.
67. Med tanke på sektorns känslighet är tillförlitligheten hos de ekonomiska aktörer som tilldelas upphandlingskontrakt av avgörande betydelse. Denna tillförlitlighet avhänger särskilt deras förmåga att svara upp till den upphandlande myndighetens eller enhetens krav i fråga om försörjningstrygghet och informationssäkerhet. Vidare bör inget i detta direktiv hindra den upphandlande myndigheten eller enheten att när som helst under processen utesluta en ekonomisk aktör från upphandlingen, om den upphandlande myndigheten eller enheten har information som visar att om den ekonomiska aktören tilldelades hela, eller delar av, kontraktet, skulle detta innebära en risk för ifrågavarande medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen.
68. Om ett gemenskapssystem saknas när det gäller informationssäkerhet måste de upphandlande myndigheterna eller enheterna eller medlemsstaterna definiera den nivå på teknisk kapacitet som krävs inom detta område för att delta i ett upphandlingsförfarande, och de måste

bedöma om kandidaterna uppnår den säkerhetsnivå som krävs. I flera fall har medlemsstaterna bilaterala säkerhetsavtal med regler om ömsesidigt erkännande av nationella säkerhetskontrollsystem. Även om sådana avtal existerar kan kapaciteten hos ekonomiska aktörer från andra medlemsstater inom området för informationssäkerhet kontrolleras och en sådan kontroll bör göras i enlighet med principerna om icke-diskriminering, likabehandling och proportionalitet.

69. Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas och garanterar att anbudet bedöms på ett öppet och objektivt sätt i verklig konkurrens med varandra. Därför bör endast två tilldelningskriterier godkännas, "lägsta pris" och "ekonomiskt mest fördelaktigt anbud".
70. För att säkerställa att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör det fastställas en skyldighet, i enlighet med rättspraxis, att säkerställa nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och villkor som kommer att tillämpas för att urskilja det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. En upphandlande myndighet eller enhet bör därför ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes i så god tid att anbudsgivarna har kännedom om dem vid utarbetandet av sina anbud. En upphandlande myndighet eller enhet får göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen styrka fall, som de måste kunna motivera, när denna viktning inte kan anges i förväg på grund av upphandlingens komplicerade art. I dessa fall bör de ange dessa kriteriers prioriteringsordning enligt en fallande skala.
71. När de upphandlande myndigheterna eller enheterna väljer att ge kontrakt till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, ska de utvärdera anbudet för att fastställa vilket som ger bästa värde för pengarna. För att göra detta ska de fastställa de ekonomiska och kvalitativa kriterier som i sin helhet måste göra det möjligt att fastställa det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Fastställandet av dessa kriterier beror på föremålet för upphandlingen, eftersom dessa måste göra det möjligt för den upphandlande myndigheten eller enheten att utvärdera varje anbuds prestanda i förhållande till föremålet för upphandlingen, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna, samt att utvärdera förhållandet mellan kvalitet och pris i varje anbud.
72. Iakttagandet av skyldigheterna avseende öppenhet och konkurrens bör säkerställas genom ett effektivt system för prövning som bygger på det system som fastställs i rådets direktiv 89/665/EEG och rådets direktiv 92/13/EEG, i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/66/EG, för kontrakt som täcks av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG. I synnerhet bör det vara möjligt att angripa upphandlingsförfarandet innan kontraktet undertecknats och därtill bör nödvändiga garantier ges för denna prövnings effektivitet, såsom den period under vilken kontrakt inte får ingås. Det bör också föreskrivas en möjlighet att angripa olagligt och direkt tilldelade kontrakt och kontrakt som ingåtts i strid med detta direktiv.
73. Prövningsförfarandena bör dock beakta skyddet av försvars- och säkerhetsintressen i förhållande till prövningsorganens förfaranden, valet av provisoriska åtgärder eller sanktioner för överträdelse av skyldigheterna avseende öppenhet och konkurrens. I synnerhet bör medlemsstaterna kunna föreskriva att det prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten inte behöver anse att ett kontrakt är ogiltigt, även om det har tilldelats på olagligt sätt av de skäl som anges i detta direktiv, om prövningsorganet finner, efter att ha undersökt alla relevanta aspekter, att de särskilda omständigheterna i anslutning till det ifrågakvarande fallet kräver att vissa tvingande skäl som hänför sig till ett allmänintresse respekteras. Mot bakgrund av arten av och särdragen hos de byggentreprenader, varor och tjänster som omfattas av detta direktiv, bör sådana tvingande skäl i första hand hänföra sig till allmänintresset rörande medlemsstaternas försvar och säkerhet. Detta kan exempelvis vara fallet då ett kontrakt som är utan verkan på ett allvarligt sätt skulle äventyra inte bara genomförandet av det särskilda projekt som kontraktet äsyftar, utan också själva existensen för ett bredare försvars- eller säkerhetsprogram där projektet ingår som en del.
74. Vissa tekniska villkor, särskilt sådana som rör meddelanden, statistiska rapporter och den nomenklatur som används samt villkor för hänvisning till denna nomenklatur, kommer att behöva antas och ändras när de tekniska kraven förändras. Därför bör det införas ett smidigt och snabbt beslutsförfarande för dessa ändamål.
75. De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter.

EU-direktiv

76. Kommissionen bör särskilt ges befogenhet att ändra tröskelvärdena för kontrakt genom att anpassa dem till de tröskelvärden som anges i direktiv 2004/17/EG och ändra vissa referensnummer i CPV-nomenklaturen och referensförfarandena för vissa rubriker i CPV samt tekniska detaljer och karakteristik avseende anordningar för elektroniska mottagningsbevis.
- Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, måste de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5 a i beslut 1999/468/EG.
77. När det, på grund av tvingande, brådskande skäl, inte är möjligt att iaktta de normala tidsfristerna för det föreskrivande förfarandet med kontroll bör kommissionen kunna tillämpa det skyndsamma förfarandet i artikel 5 a.6 i beslut 1999/486/EG för antagande av dessa åtgärder.
78. I enlighet med punkt 34 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning uppmuntras medlemsstaterna att för egen del och i gemenskapens intresse upprätta egna tabeller som så långt det är möjligt visar överensstämmelsen mellan detta direktiv och införlivandeåtgärderna samt att offentliggöra dessa tabeller.
79. Kommissionen bör utföra en regelbunden utvärdering för att utreda om marknaden för försvarsutrustning fungerar på ett öppet, tydligt och konkurrenskraftigt sätt, inklusive hur detta direktiv påverkar marknaden, exempelvis i fråga om små och medelstora företags deltagande.

Häri genom föreskrivs följande

Avdelning I Definitioner, tillämpningsområde och allmänna principer

Artikel 1 Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *Gemensam terminologi vid offentlig upphandling, nedan kallad CPV (Common Procurement Vocabulary)*: den referensnomenklatur som gäller för kontrakt tilldelade av en upphandlande myndighet eller enhet, och som antagits genom förordning (EG) nr 2195/2002.
2. *Kontrakt*: skriftliga kontrakt med ekonomiska villkor som avses i artikel 1.2 a i direktiv 2004/17/EG och artikel 1.2 a i direktiv 2004/18/EG.
3. *Byggentreprenadkontrakt*: kontrakt som avser antingen utförande eller såväl projektering som utförande av sådana byggentreprenader som avser en av de verksamheter som anges i avsnitt 45 i CPV eller av en byggentreprenad, eller utförande, oavsett form, av en byggentreprenad som tillgodoser de behov som den upphandlande myndigheten eller enheten har specificerat; med byggentreprenad avses ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten som i sig fyller en ekonomisk eller teknisk funktion.
4. *Varukontrakt*: andra kontrakt än byggentreprenadkontrakt vilka avser köp, leasing, hyra eller hyrköp – med eller utan köpoption – av varor.
Ett kontrakt som avser leverans av varor och som dessutom som ett underordnat inslag omfattar monterings- och installationsarbeten ska betraktas som ett varukontrakt.
5. *Tjänstekontrakt*: andra kontrakt än byggentreprenad- eller varukontrakt vilka avser tillhandahållande av tjänster.
Ett kontrakt som avser både varor och tjänster ska anses vara ett tjänstekontrakt om värdet av tjänsterna i fråga är högre än värdet av de varor som kontraktet omfattar.
Ett kontrakt som avser tjänster och som omfattar sådan verksamhet som anges i avsnitt 45 i CPV som endast är underordnad verksamhet i förhållande till kontraktets huvudändamål ska betraktas som ett tjänstekontrakt.
6. *Militär utrustning*: utrustning som är särskilt utformad eller anpassad för militära syften och som är avsedd att användas som vapen, ammunition eller krigsmateriel.
7. *Utrustning, byggentreprenad och tjänster av känslig karaktär*: utrustning, byggentreprenad och tjänster som har ett säkerhetssyfte och som inbegriper, kräver och/eller innehåller sekretessbelagd information.

8. *Sekretessbelagdinformation*: all information och allt material oavsett dess form, karaktär eller överföringsteknik, som omfattas av krav på en viss säkerhetsnivå eller en viss skyddsnivå och som med hänsyn till den nationella säkerheten och enligt den berörda medlemsstatens gällande lagar och andra författningar måste skyddas mot intrång, förstörelse, avlägsnande, spridning, förlust eller åtkomst av någon obehörig person, eller någon annan typ av risk.
9. *Regering*: en nationell, regional eller lokal regering i en medlemsstat eller ett tredje land.
10. *Kris*: varje situation i en medlemsstat eller i tredje land då en händelse med skadliga konsekvenser inträffar som tydligt går utöver omfattningen av en allvarlig händelse under vanliga omständigheter och som i hög grad hotar eller inskränker människors liv och hälsa eller i hög grad påverkar egendomsvärden eller kräver åtgärder för att tillhandahålla befolkningen livsförnödenheter; en kris ska också anses ha uppstått om det föreligger överhängande risk för att en sådan allvarlig händelse kommer att inträffa; väpnade konflikter och krig ska inom ramen för detta direktiv betraktas som kriser.
11. *Ramavtal*: ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter eller enheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattad kvantitet.
12. *Elektronisk auktion*: en upprepad process med hjälp av elektroniska medel för att presentera nya lägre priser och/eller nya värden för vissa delar av anbud, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbud och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.
Följaktligen kan vissa tjänstekontrakt och vissa byggtreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projekteringen av byggtreprenader, inte bli föremål för elektronisk auktion.
13. *Entreprenör, varuleverantör och tjänsteleverantör*: beteckningar för varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer och/eller organ som på marknaden erbjuder sig att utföra byggtreprenader och/eller tillhandahåller byggtreprenader, varor eller tjänster.
14. *Ekonomisk aktör*: en entreprenör, varuleverantör eller tjänsteleverantör. Termen används enbart i syfte att förenkla texten.
15. *Anbudssökande*: en ekonomisk aktör som ansöker om att få lämna anbud vid ett selektivt eller förhandlat förfarande eller en konkurrenspräglad dialog.
16. *Anbudsgivare*: en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud vid ett selektivt eller förhandlat förfarande eller en konkurrenspräglad dialog.
17. *Upphandlande myndigheter eller enheter*: upphandlande myndigheter i den mening som avses artikel 1.9 i direktiv 2004/18/EG och upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2004/17/EG.
18. *Inköpscentral*: en upphandlande myndighet eller enhet i den mening som avses i artikel 1.9 i direktiv 2004/18/EG och i artikel 2.1 a i direktiv 2004/17/EG eller ett offentligt europeiskt organ som
 - anskaffar varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter eller enheter, eller
 - tilldelar kontrakt eller ingår ramavtal om byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter eller enheter.
19. *Selektiva förfaranden*: förfaranden som varje ekonomisk aktör kan begära att få delta i, men där endast sådana ekonomiska aktörer får lämna anbud som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten eller enheten.
20. *Förhandlade förfaranden*: förfaranden där en upphandlande myndighet eller enhet vänder sig till utvalda ekonomiska aktörer och förhandlar om kontraktsvillkoren med en eller flera av dem.

21. *Konkurrenspräglad dialog*: förfarande som varje ekonomisk aktör kan begära att få delta i och där den upphandlande myndigheten eller enheten för en dialog med de anbudssökande som har inbjudits att delta i detta förfarande, för att nå fram till en eller flera lösningar som kan tillgodose myndighetens behov och som utgör grunden för de anbud som de utvalda anbudssökandena inbjuds att lämna.
- Vid användningen av det förfarande som avses i första stycket ska ett kontrakt anses vara "särskilt komplicerat" om den upphandlande myndigheten eller enheten inte objektivt kan
- definiera de tekniska medel enligt artikel 18.3 b, c eller d som kan tillgodose dess behov eller mål, och/eller
 - specificera den rättsliga och/eller finansiella utformningen av ett projekt.
22. *Underleverantörskontrakt*: ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor som slutits mellan en anbudsgivare som valts ut för ett kontrakt och en eller flera ekonomiska aktörer, och som avser utförande av byggentreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster enligt kontraktet.
23. *Anknuten företag*: varje företag över vilket den utvalda anbudsgivaren, direkt eller indirekt, kan utöva ett bestämmande inflytande, varje företag som kan utöva ett sådant inflytande över den utvalda anbudsgivaren eller varje företag som tillsammans med den utvalda anbudsgivaren står under sådant inflytande av något annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under; ett bestämmande inflytande från ett företag ska anses föreligga om företaget, direkt eller indirekt, i förhållande till ett annat företag
- innehar merparten av företagets tillskjutna kapital,
 - kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande, eller
 - kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.
24. *Skriftlig*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas återges och sedan meddelas, denna enhet kan innehålla uppgifter som går att överföra och lagra med elektroniska medel.
25. *Elektroniska medel*: medel som utnyttjar elektronik för behandling (även digital kompression) och lagring av data samt sänder, överför och mottar via kabel, radiovåg, på optisk eller någon annan elektromagnetisk väg.
26. *Livslängd*: en varus samtliga skeden, det vill säga forskning och utveckling, industriell utveckling, tillverkning, reparation, modernisering, ändring, underhåll, logistik, utbildning, testning, återkallande och bortskaffande.
27. *Forskning och utveckling*: all verksamhet som omfattar grundforskning, tillämpad forskning och experimentell utveckling; det senare kan omfatta utformning av tekniska demonstratorer, det vill säga verktyg för att demonstrera ett nytt koncept eller en ny teknisk funktion i en relevant eller typisk miljö.
28. *Civila inköp*: kontrakt som inte omfattas av artikel 2, som avser anskaffande av icke-militära varor, byggentreprenader eller tjänster för logistiska ändamål och som ingås i enlighet med de villkor som anges i artikel 17.

Artikel 2 Tillämpningsområde

Med förbehåll för artiklarna 30, 45, 46, 55 och 296 i fördraget ska detta direktiv tillämpas på kontrakt som tilldelas på försvars- och säkerhetsområdet för

- a) tillhandahållande av militär utrustning, inbegripet alla tillhörande delar, komponenter och/eller underenheter,
- b) tillhandahållande av utrustning av känslig karaktär, inbegripet alla tillhörande delar, komponenter och/eller underenheter,
- c) byggentreprenader, varor och tjänster, som direkt hänför sig till den utrustning som avses i led a och b under hela dess livslängd, och
- d) byggentreprenader och tjänster specifikt för militärändamål, eller byggentreprenader och tjänster av känslig karaktär.

Artikel 3 Blandade kontrakt

1. Ett kontrakt som avser byggtreprenad, varor eller tjänster som omfattas av detta direktiv och som även omfattas av direktiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG ska tilldelas i enlighet med detta direktiv under förutsättning att tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas för tilldelningen av ett kontrakt som avser byggtreprenad, varor eller tjänster som delvis omfattas av detta direktiv och där den andra delen inte omfattas av antingen detta direktiv, direktiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG, under förutsättning att tilldelningen av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.
3. Beslutet att tilldela ett enda kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att undvika att kontraktet omfattas av detta direktiv, direktiv 2004/17/EG eller direktiv 2004/18/EG.

Artikel 4 Principer för tilldelning av kontrakt

Upphandlande myndigheter eller enheter ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt och förfara på ett öppet sätt.

Avdelning II Regler om kontrakt

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Artikel 5 Ekonomiska aktörer

1. Anbudssökande eller anbudsgivare som enligt lagstiftningen i sin etableringsstat har rätt att leverera den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där upphandlingen sker kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller tjänste- och byggtreprenadkontrakt liksom varukontrakt som dessutom omfattar tjänster och/eller monterings- och installationsarbeten, i anbudsansökan eller anbudet uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som ska utföra tjänsten.

2. Grupper av ekonomiska aktörer får lämna anbud eller anmäla sig som anbudssökande. De upphandlande myndigheterna eller enheterna får inte kräva att sådana grupper ska anta en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan, men de får kräva att den utsedda gruppen ska anta en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras korrekt.

Artikel 6 Den upphandlande myndighetens eller enhetens skyldigheter i samband med sekretess

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv, särskilt upplysningsskyldigheten i fråga om ingångna kontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 30.3 och 35, och i enlighet med den nationella lagstiftning som gäller för den upphandlande myndigheten eller enheten, särskilt lagstiftningen om tillgång till information, får den upphandlande myndigheten eller enheten, med förbehåll för de rättigheter som fastställs i kontraktet, inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats sekretessbelagda av de ekonomiska aktörerna. Sådan information omfattar i synnerhet tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbudena.

EU-direktiv

Artikel 7 Skydd av sekretessbelagd information

En upphandlande myndighet eller enhet får kräva att ekonomiska aktörer uppfyller vissa krav som syftar till att skydda sekretessbelagd information som den överlämnar under upphandlingsförfarandet. Den upphandlande myndigheten eller enheten får också kräva att de ekonomiska aktörerna ska säkerställa att deras underleverantörer uppfyller sådana krav.

Kapitel II Tröskelvärden, inköpscentraler och undantag

Avsnitt 1 Tröskelvärden

Artikel 8 Tröskelvärden för kontrakt

Detta direktiv ska tillämpas på kontrakt vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 400.000 euro för varu- och tjänstekontrakt.
- b) 5.000.000 euro för byggtreprenadkontrakt. *Förordning (1251/2011/EU)*

Artikel 9 Metoder för beräkning av det uppskattade värdet på kontrakt och ramavtal

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av ett kontrakt ska grunda sig på det totala beloppet efter avdrag för mervärdesskatt som ska betalas enligt den upphandlande myndighetens eller enhetens egen uppskattning. Vid denna beräkning ska det uppskattade totalbeloppet beaktas, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och eventuella klausuler om förlängning av kontraktet.

Om den upphandlande myndigheten eller enheten planerar för premier eller utbetalningar till anbudssökande eller anbudsgivare ska den beakta dessa när den beräknar det uppskattade värdet av kontraktet.

2. Denna uppskattning måste gälla vid den tidpunkt då det meddelande om upphandling som avses i artikel 32.2 skickas ut eller, om ett sådant meddelande inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten eller enheten inleder förfarandet för kontraktstilldelning.

3. Inget byggtreprenadsprojekt eller planerat köp av en viss mängd varor och/eller tjänster får delas upp så att en indelning sker i väsentligen lika stora separata delkontrakt eller på annat sätt i avsikt att kringgå tillämpningen av detta direktiv.

4. För byggtreprenadkontrakt ska det vid beräkningen av det uppskattade värdet tas hänsyn till beloppet för entreprenaden samt det uppskattade totala värdet av de varor som de upphandlade myndigheterna eller enheterna tillhandahåller entreprenören för att byggtreprenaden ska kunna utföras.

5. a) Om en planerad byggtreprenad eller ett planerat köp av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt ska det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 8 ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande myndighet eller enhet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 80.000 EUR när det gäller tjänster och 1.000.000 EUR när det gäller byggtreprenader, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

b) Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas samtidigt i form av delkontrakt ska det uppskattade värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 8 a och 8 b.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 8 ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

En upphandlande myndighet eller enhet får emellertid avstå från att tillämpa detta på delkontrakt vars uppskattade värde exklusive mervärdesskatt understiger 80.000 EUR, om det sammanlagda värdet av dessa delkontrakt inte överstiger 20 % av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

6. För varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp av varor ska det värde som ska tas till utgångspunkt för beräkning av kontraktets uppskattade värde,
- om kontraktet har en bestämd löptid om högst 12 månader, vara kontraktets totala uppskattade värde under löptiden eller, om kontraktets löptid överstiger 12 månader, kontraktets totala värde, inklusive det uppskattade restvärdet,
 - för kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, vara månadsvärdet multiplicerat med 48.
7. I fråga om varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som avses förnyas inom en viss angiven period, ska beräkningen av det uppskattade värdet av kontraktet grunda sig på antingen
- det faktiska totala värdet för en följd liknande kontrakt som tilldelats under de föregående 12 månaderna eller det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrigerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde som kan uppstå under loppet av de 12 månader som följer efter det första kontraktet, eller
 - det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som slutits under loppet av de 12 månader som följer efter den första leveransen alternativt under räkenskapsåret om detta är längre än 12 månader.
- Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av ett kontrakt får inte väljas i syfte att undanta det från detta direktivs tillämpningsområde.
8. För tjänstekontrakt ska följande värde tas som utgångspunkt för att beräkna det uppskattade värdet av kontraktet:
- För följande tjänster:
 - Försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning.
 - Kontrakt som avser projektering: arvoden, provision som ska betalas och andra former av ersättning.
 - För tjänstekontrakt som inte innehåller något totalpris:
 - Om kontrakten har en bestämd löptid om högst 48 månader: kontraktens uppskattade totala värde under hela löptiden.
 - Om kontraktet löper på obestämd tid eller om kontraktets löptid överstiger 48 månader: månadsvärdet multiplicerat med 48.
9. För ramavtal är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under avtalets hela löptid.

Avsnitt 2 Inköpscentraler

Artikel 10 Kontrakt som tilldelas och ramavtal som ingår av inköpscentraler

- Medlemsstaterna får föreskriva att en upphandlande myndighet eller enhet får anskaffa byggentreprenader, varor och/eller tjänster med hjälp av en inköpscentral.
- En upphandlande myndighet eller enhet som anskaffar byggentreprenader, varor och/eller tjänster från eller med hjälp av en inköpscentral enligt artikel 1.18 ska anses ha följt detta direktiv under förutsättning att
 - inköpscentralen har följt direktivet, eller
 - om inköpscentralen inte är en upphandlande myndighet eller enhet, de bestämmelser som tillämpats av inköpscentralen vid tilldelningen av kontraktet överensstämmer med samtliga bestämmelser i detta direktiv, och de kontrakt som tilldelats kan omfattas av effektiva åtgärder motsvarande dem som föreskrivs i avdelning IV.

EU-direktiv

Avsnitt 3 Kontrakt som ska undantas

Artikel 11 Undantag

Inga av de bestämmelser, förfaranden, program, avtal, system eller kontrakt som nämns i detta avsnitt får tillämpas i syfte att kringgå bestämmelserna i detta direktiv.

Artikel 12 Kontrakt som tilldelas i enlighet med internationella regler

Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt som omfattas av

- a) särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredje länder,
- b) särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts om stationering av trupper och som berör en medlemsstats eller ett tredje lands åtaganden, eller
- c) särskilda förfaranderegler som tillämpas av en internationell organisation som gör inköp för sitt eget bruk, och inte heller kontrakt som måste tilldelas av en medlemsstat i enlighet med sådana särskilda förfaranderegler.

Artikel 13 Särskilda undantag

Detta direktiv ska inte tillämpas i följande fall:

- a) Kontrakt för vilka tillämpningen av detta direktiv skulle kräva att en medlemsstat tillhandahåller information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen.
- b) Kontrakt som avser underrättelseverksamhet.
- c) Kontrakt som tilldelas inom ramen för ett samarbetsprogram rörande forskning och utveckling mellan minst två medlemsstater, avseende utvecklandet av en ny produkt och, i förekommande fall, de senare skedena av hela eller delar av produktens livslängd. Vid ingåendet av ett sådant samarbetsprogram som endast ingås mellan medlemsstater, ska medlemsstaterna informera kommissionen om andelen utgifter för forskning och utveckling i förhållande till de totala kostnaderna för samarbetsavtalet, hur avtalet om kostnadsdelningen ser ut och de olika medlemsstaternas eventuella planerade andel av inköpen.
- d) Kontrakt som tilldelas i ett tredje land, inbegripet kontrakt avseende civila inköp, när styrkor är stationerade utanför unionens territorium, och där de operativa behoven medför att kontrakt måste ingås med ekonomiska aktörer i det område där operationen genomförs.
- e) Tjänstekontrakt som avser förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom.
- f) Kontrakt som en regering tilldelas av en annan regering, och som avser
 - i tillhandahållande av militär utrustning eller utrustning av känslig karaktär,
 - ii byggtreprenader och tjänster med direkt anknytning till sådan utrustning, eller
 - iii byggtreprenader och tjänster särskilt avsedda för militära syften, eller byggtreprenader och tjänster av känslig karaktär.
- g) Skiljemanna- och förlikningstjänster.
- h) Finansiella tjänster, utom försäkringstjänster.
- i) Anställningskontrakt.
- j) Forsknings- och utvecklingstjänster, med undantag av sådana vars resultat endast tillkommer en upphandlande myndighet eller enhet i dess egen verksamhet, förutsatt att den tillhandahållna tjänsten helt och hållet betalas av den upphandlande myndigheten eller enheten.

Avsnitt 4 Särskilda regler

Artikel 14 Reserverade kontrakt

Medlemsstaterna får reservera deltagandet i upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, om majoriteten av de berörda arbetstagarna är personer med funktionshinder som på grund av funktionshindrets art eller svårighet inte kan utöva yrkesverksamhet på normala villkor.

Hänvisning till denna bestämmelse ska göras i meddelandet om upphandling.

Kapitel III Regler som ska tillämpas på tjänstekontrakt

Artikel 15 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga I

Kontrakt som avser tjänster som omfattas av artikel 2 och som förtecknas i bilaga I ska tilldelas enligt artiklarna 18–54.

Artikel 16 Tjänstekontrakt förtecknade i bilaga II

Kontrakt som avser tjänster som omfattas av artikel 2 och som förtecknas i bilaga II ska endast omfattas av artiklarna 18 och 30.3.

Artikel 17 Blandade kontrakt som omfattar tjänster förtecknade i bilagorna I och II

Kontrakt avseende tjänster som omfattas av artikel 2 och som är förtecknade såväl i bilaga I som i bilaga II ska, om värdet av tjänsterna i bilaga I överstiger värdet av tjänsterna i bilaga II, tilldelas enligt bestämmelserna i artiklarna 18–54. I övriga fall ska kontrakten tilldelas enligt artiklarna 18 och 30.3.

Kapitel IV Särskilda regler om kontraktshandlingar

Artikel 18 Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga III ska ingå i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar).

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta anbudsgivare att delta på lika villkor och får inte innebära omotiverade hinder mot att upphandling öppnas för konkurrens.

3. De tekniska specifikationerna ska, utan att det påverkar tillämpningen av rättsligt bindande nationella tekniska bestämmelser (inbegripet de som avser produktsäkerhet) eller de tekniska krav som medlemsstaterna enligt internationella standardiseringsavtal måste uppfylla för att garantera den interoperabilitet som krävs i dessa avtal, och under förutsättning att de tekniska specifikationerna är förenliga med gemenskapslagstiftningen, vara utformade på endera av följande sätt:

- a) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som definieras i bilaga III och, i prioritetsordning, till
- nationella civila standarder som genomför europeiska standarder,
 - europeiska tekniska godkännanden,
 - gemensamma civila tekniska specifikationer,
 - nationella civila standarder som genomför internationella standarder,
 - andra internationella civila standarder,
 - andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen, eller, om sådana inte finns, andra nationella civila standarder eller nationella tekniska godkännanden, eller nationella tekniska specifikationer om projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt materialanvändning,

EU-direktiv

- civila tekniska specifikationer som har sitt ursprung i industrin och som i stor utsträckning accepteras av industrin, eller
- nationella standarder på "försvarsområdet" såsom de definieras i punkt 3 i bilaga III och liknande specifikationer för försvarsmaterial.

Varje sådan hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt".

- b) I form av prestanda eller funktionskrav, varvid miljöegenskaper kan ingå.
Sådana parametrar måste dock vara så specifika att anbudsgivarna kan bilda sig en bestämd uppfattning om föremålet för upphandlingen och den upphandlande myndigheten eller enheten kan genomföra upphandlingen.
- c) I form av prestanda eller funktionskrav enligt led b och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till specifikationerna i led a.
- d) Med en hänvisning till specifikationerna i led a i fråga om vissa egenskaper och med en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som anges i led b i fråga om andra egenskaper.

4. Om en upphandlande myndighet eller enhet väljer att hänvisa till specifikationer enligt punkt 3 a, kan den inte förkasta ett anbud med motiveringen att varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, då anbudsgivaren på lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande myndigheten eller enheten anser vara tillfredsställande i sitt anbud visar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt den angivna tekniska specifikationen.

Ett lämpligt sätt kan till exempel vara tillhandahållande av teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

5. Om en upphandlande myndighet eller enhet väljer att i enlighet med punkt 3 ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om byggentreprenader, varor eller tjänster som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt och på ett sådant sätt som den upphandlande myndigheten eller enheten anser vara tillfredsställande i sitt anbud visa att den standardenliga byggentreprenaden, varan eller tjänsten uppfyller den upphandlande myndighetens eller enhetens prestanda- eller funktionskrav.

Ett lämpligt sätt kan till exempel vara tillhandahållande av teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

6. Om en upphandlande myndighet eller enhet föreskriver miljöegenskaper i form av prestanda- eller funktionskrav enligt punkt 3 b får den använda detaljerade specifikationer, eller vid behov delar av dessa, såsom de fastställts för europeiska miljömärken, (multi-)nationella miljömärken eller andra miljömärken, under förutsättning att

- de är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor eller tjänster som är föremål för upphandling,
- kraven för märket har utarbetats på grundval av vetenskapliga rön,
- miljömärkena har antagits genom ett förfarande i vilket samtliga berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, får delta, och
- miljömärkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får ange att de varor eller tjänster som är försedda med miljömärke antas uppfylla de tekniska specifikationer som fastställs i förfrågningsunderlaget; den måste godkänna alla andra lämpliga bevismedel, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren eller en provningsrapport från ett erkänt organ.

7. I denna artikel avses med erkända organ provnings- och kalibreringslaboratorier samt organ för inspektion och certifiering som uppfyller tillämpliga europeiska standarder.

Upphandlande myndigheter eller enheter ska godta intyg från erkända organ i andra medlemsstater.

8. Om det inte motiveras av föremålet för upphandlingen, får tekniska specifikationer inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung eller särskilt framställningsförfarande, ej heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller produkter gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana uppgifter eller hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt tydlig och begriplig beskrivning av föremålet för upphandlingen inte är möjlig genom tillämpning av punkterna 3 och 4. Sådana uppgifter eller hänvisningar ska följas av orden "eller likvärdigt".

Artikel 19 Alternativa anbud

1. Om kriteriet för kontraktstilldelning är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, får den upphandlande myndigheten eller enheten tillåta anbudsgivare att lägga fram alternativa anbud.

2. En upphandlande myndighet eller enhet ska i meddelandet om upphandling ange huruvida den godkänner alternativa anbud eller inte. Om detta inte anges är alternativa anbud inte tillåtna.

3. En upphandlande myndighet eller enhet som tillåter alternativa anbud ska i kravspecifikationer ange vilka minimikrav som gäller för alternativa anbud och eventuella särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbuden.

En upphandlande myndighet eller enhet ska endast beakta de alternativa anbud som uppfyller de ställda minimikraven.

4. Vid upphandling av varor och tjänster får en upphandlande myndighet eller enhet som har tillåtit alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett tjänstekontrakt.

Artikel 20 Villkor för fullgörande av kontraktet

En upphandlande myndighet eller enhet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras under förutsättning att de är förenliga med gemenskapsrätten samt att de anges i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar). Dessa krav kan särskilt avse underentreprenad eller avse att säkerställa säkerheten för sekretessbelagd information och den försörjningsstrygghet som den upphandlande myndigheten eller enheten kräver enligt artiklarna 21, 22 och 23, eller omfatta sociala hänsyn eller miljöhänsyn.

Artikel 21 Underentreprenad

1. Den utvalda anbudsgivaren ska ha möjlighet att välja sina underleverantörer för samtliga underleverantörskontrakt som inte omfattas av det krav som avses i punkterna 3 och 4, och får i synnerhet inte åläggas att diskriminera någon potentiell underleverantör på grund av nationalitet.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten får begära eller kan av en medlemsstat åläggas att begära att anbudsgivaren

- i sitt anbud ska ange den eventuella del av kontraktet som han kan komma att lägga ut på underentreprenad till tredje man och eventuellt förslag på underleverantör och föremålet för det underleverantörskontrakt som förslaget gäller, och/eller
- ska ange alla eventuella ändringar som uppstår på underleverantörsnivå under genomförandet av kontraktet.

EU-direktiv

3. Den upphandlande myndigheten eller enheten får kräva eller kan av en medlemsstat åläggas att kräva att den utvalda anbudsgivaren ska tillämpa bestämmelserna i avdelning III för samtliga eller vissa underleverantörskontrakt som den utvalda anbudsgivaren avser att tilldela tredje man.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande myndigheten eller enheten får begära eller får åläggas att begära att den utvalda anbudsgivaren lägger ut en del av kontraktet på underentreprenad. Den upphandlande myndighet eller enhet som kräver sådan underentreprenad ska ange den procentuella minimiandel som måste läggas ut på underentreprenad, i form av intervallvärden med en minimiandel och en maximiandel. Maximiandelen får inte överstiga 30 % av kontraktets värde. Intervallet ska vara proportionerligt till kontraktets föremål och värde samt den aktuella industrisektorns karaktär, inbegripet i fråga om konkurrens på den aktuella sektorns marknad och den industriella basens tekniska kapacitet.

En procentuell andel som faller inom det intervall som den upphandlande myndigheten eller enheten fastställt ska anses uppfylla kravet för underentreprenad enligt denna punkt.

Anbudsgivarna får föreslå att en större del av det totala värdet ska läggas ut på entreprenad, än vad den upphandlande myndigheten eller enheten kräver.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska begära att anbudsgivarna i sina anbud anger vilken eller vilka delar av anbudet de avser att lägga ut på underentreprenad för att uppfylla kravet i det första stycket.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att anbudsgivarna också ska ange vilken eller vilka delar av anbudet de avser att lägga ut på underentreprenad utöver den minimiandel som måste läggas ut, och att ange vilka underleverantörer de redan har identifierat.

Den utvalda anbudsgivaren ska tilldela underleverantörskontrakt som motsvarar den procentuella andel som den upphandlande myndigheten eller enheten begär att denne ska lägga ut på underentreprenad i enlighet med bestämmelserna i avdelning III.

5. Om en medlemsstat föreskriver att en upphandlande myndighet eller enhet får avvisa underleverantörer som en anbudsgivare valt i samband med tilldelningsförfarandet för huvudkontraktet eller som den utvalda anbudsgivaren valt ut under genomförandet av kontraktet, får ett sådant avvisande under alla omständigheter endast grunda sig på de kriterier som tillämpats vid urvalet av anbudsgivare för huvudkontraktet. Om den upphandlande myndigheten eller enheten avvisar en underleverantör måste denne lämna en skriftlig motivering till anbudsgivaren eller den utvalda anbudsgivaren, och ange varför den anser att underleverantören inte uppfyller kriterierna.

6. De krav som avses i punkterna 2–5 ska anges i meddelandena om upphandling.

7. Punkterna 1–5 påverkar inte frågan om den huvudsakliga ekonomiska aktörens ansvar.

Artikel 22 Informationssäkerhet

När det gäller kontrakt som inbegriper, kräver och/eller innehåller sekretessbelagd information ska den upphandlande myndigheten eller enheten i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar) precisera alla de åtgärder och krav som är nödvändiga för att säkerställa säkerheten för denna information på den nivå som krävs.

I detta syfte får den upphandlande myndigheten eller enheten kräva att anbudet bland annat innehåller följande:

- a) En utfästelse från anbudsgivaren och de underleverantörer som redan valts ut om att de på lämpligt sätt kommer att skydda sekretessen för all sekretessbelagd information som de har tillgång till eller som de kommer att få kännedom om under genomförandet av kontraktet och efter att kontraktet genomförts eller upphört att gälla, i enlighet med relevanta lagar och andra författningar.

- b) En utfästelse från anbudsgivaren om att få den utfästelse som föreskrivs i led a från andra underleverantörer som denne kommer att anlita under genomförandet av kontraktet.
- c) Tillräcklig information om de underleverantörer som redan valts ut för att den upphandlande myndigheten eller enheten ska kunna fastställa att var och en av dem har den kapacitet som krävs för att kunna skydda sekretessen för sekretessbelagd information som de har tillgång till eller kommer att åläggas att sammanställa då de genomför underleverantörskontraktet.
- d) En utfästelse från anbudsgivaren om att denne ska tillhandahålla den information som avses i led c om eventuella nya underleverantörer innan dessa tilldelas kontrakt.

I avsaknad av en harmonisering av de nationella säkerhetskontrollsystemen på gemenskapsnivå får medlemsstaterna föreskriva att de åtgärder och krav som avses i andra stycket måste överensstämma med de nationella bestämmelserna om säkerhetskontroll. Medlemsstaterna ska godta säkerhetskontrollsystem som de anser vara likvärdiga med de system som föreskrivs i den nationella lagstiftningen, utan att det påverkar deras möjlighet att själva genomföra och beakta ytterligare undersökningar om detta anses nödvändigt.

Artikel 23 Försörjningstrygghet

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar) precisera sina krav i fråga om försörjningstrygghet.

I detta syfte får den upphandlande myndigheten eller enheten kräva att anbudet bland annat innehåller följande:

- a) Certifiering eller dokumentation som på ett för den upphandlande myndigheten eller enheten tillfredsställande sätt visar i vilken utsträckning anbudsgivaren har förmåga att uppfylla sina skyldigheter i fråga om export, överföring och transitering av varor i samband med kontraktet, inbegripet styrkande dokumentation som erhållits från den eller de berörda medlemsstaterna.
- b) Angivelse av eventuella begränsningar som exportkontroll eller säkerhetsarrangemang kan komma att medföra för den upphandlande myndigheten eller enheten i fråga om att sprida, överföra eller använda varorna och tjänsterna eller resultat av dessa varor och tjänster.
- c) Certifiering eller dokumentation som visar att organisationen och lokaliseringen av anbudsgivarens försörjningskedja gör det möjligt för denne att uppfylla de krav den upphandlande myndigheten eller enheten anger i kontraktshandlingarna beträffande försörjningstrygghet, och en utfästelse om att se till att eventuella ändringar i försörjningskedjan under genomförandet av kontraktet inte kommer att inverka negativt på uppfyllandet av dessa krav.
- d) En utfästelse från anbudsgivaren att upprätta och/eller upprätthålla den kapacitet som krävs för att tillmötesgå den upphandlande myndighetens eller enhetens eventuellt ökade behov till följd av en kris enligt de överenskomna villkoren.
- e) Styrkande dokumentation som eventuellt erhållits från de nationella myndigheterna i anbudsgivarens hemland i fråga om att uppfylla den upphandlande myndighetens eller enhetens ökade behov till följd av en kris.
- f) En utfästelse från anbudsgivaren att utföra underhåll, modernisering och anpassningar av den utrustning som är föremål för upphandlingen.
- g) En utfästelse från anbudsgivaren att i tid informera den upphandlande myndigheten eller enheten om varje förändring som uppstår i anbudsgivarens organisation, försörjningskedja eller industriella strategi som kan tänkas påverka anbudsgivarens skyldigheter gentemot den upphandlande myndigheten eller enheten.

EU-direktiv

- h) En utfästelse från anbudsgivaren att i enlighet med överenskomna villkor förse den upphandlande myndigheten eller enheten med allt som behövs för produktion av reservdelar, komponenter, särskilda tillbehör och särskild testutrustning, inklusive ritningar, licenser och instruktioner, för sådana fall där entreprenören inte längre kan tillhandahålla denna utrustning.

En anbudsgivare får inte avkrävas ett åtagande av en medlemsstat som begränsar denna medlemsstats frihet att i enlighet med relevant internationell rätt eller gemenskapslagstiftning tillämpa sina egna nationella kriterier för beviljande av licens för export, överföring eller transitering under de förhållanden som råder vid tidpunkten för ett sådant beslut.

Artikel 24 Skyldigheter avseende bestämmelser om beskattning, miljöskydd, anställningsskydd och arbetsvillkor

1. En upphandlande myndighet eller enhet får, eller kan av en medlemsstat åläggas att, i förfrågningsunderlaget ange hos vilket eller vilka organ en anbudssökande eller anbudsgivare kan få relevanta uppgifter om skyldigheter avseende de bestämmelser om beskattning, miljöskydd, arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller i den medlemsstat, region, ort eller det tredje land där tjänsterna eller entreprenaden ska utföras och som ska tillämpas på dessa entreprenader eller tjänster under fullgörandet av kontraktet.

2. En upphandlande myndighet eller enhet som tillhandahåller den information som avses i punkt 1 ska kräva av anbudsgivarna att de bekräftar att de vid utformningen av sina anbud har tagit hänsyn till de skyldigheter avseende bestämmelser om arbetarskydd och arbetsvillkor som gäller på den plats där tjänsten eller entreprenaden ska utföras.

Första stycket ska inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i artikel 49 om granskning av onormalt låga anbud.

Kapitel V Förfaranden

Artikel 25 Tillämpliga förfaranden

Vid upphandling ska en upphandlande myndighet eller enhet tillämpa nationella förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får vid dessa upphandlingar tillämpa det selektiva förfarandet eller det förhandlade förfarandet med offentliggörande av meddelande om upphandling.

Under de förhållanden som anges i artikel 27 får upphandlingen genomföras genom en konkurrenspräglad dialog.

I de särskilda fall och under de särskilda förhållanden som uttryckligen anges i artikel 28, får de upphandlande myndigheterna och enheterna tillämpa det förhandlade förfarandet utan offentliggörande av ett meddelande om upphandling.

Artikel 26 Förhandlat förfarande med meddelande om upphandling

1. I de förhandlade förfarandena med offentliggörande av upphandlingsmeddelande ska den upphandlande myndigheten eller enheten förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de har lämnat för att anpassa anbuden till de krav som den upphandlande myndigheten har angivit i meddelandet om upphandling, förfrågningsunderlag och de kompletterande handlingarna och för att få fram det bästa anbudet i enlighet med artikel 47.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska under förhandlingarna säkerställa lika behandling av samtliga anbudsgivare. Den ska i synnerhet inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra.

3. Den upphandlande myndigheten eller enheten får föreskriva att det förhandlade förfarandet ska äga rum i successiva steg för att minska det antal anbud som det ska förhandlas om genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. Det ska anges i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget om denna möjlighet kommer att utnyttjas eller ej.

Artikel 27 Konkurrenspräglad dialog

1. För särskilt komplicerade kontrakt får medlemsstaterna föreskriva att om den upphandlande myndigheten eller enheten anser att användningen av selektivt eller förhandlat förfarande med offentliggörande av meddelande om upphandling inte medger tilldelning av kontrakt, får den upphandlande myndigheten eller enheten använda sig av en konkurrenspräglad dialog enligt denna artikel.

Tilldelning av kontrakt ska ske enbart på grundval av tilldelningskriteriet det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska offentliggöra ett meddelande om upphandling där den anger sina behov och krav och definierar dessa i meddelandet och/eller i ett beskrivande dokument.

3. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska inleda en dialog med de anbudssökande som valts ut enligt bestämmelserna i artiklarna 38–46, där dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur dess behov bäst ska kunna tillgodoses. Under denna dialog får den upphandlande myndigheten eller enheten diskutera alla aspekter av kontraktet med de utvalda anbudssökandena.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska under dialogen garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. Den ska i synnerhet inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon deltagare har lämnat utan dennes samtycke.

4. Den upphandlande myndigheten eller enheten får föreskriva att förfarandet ska äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som ska diskuteras under dialogen, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet. Det ska anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet att denna möjlighet kan komma att utnyttjas.

5. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska fortsätta denna dialog tills den kan identifiera lösningar som sannolikt tillgodoser dess behov, vid behov efter att ha jämfört dessa lösningar.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat deltagarna om detta ska den upphandlande myndigheten eller enheten uppmana dem att lämna sitt slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande myndigheten eller enheten får dessa anbud klarläggas, preciseras och finjusteras. Sådana klarlägganden, preciseringar, finjusteringar eller kompletteringar får dock inte leda till att grundläggande delar av anbudet eller inbjudan att lämna anbud ändras, eftersom en sådan ändring riskerar att snedvrida konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

7. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska bedöma de inkomna anbuden på grundval av de i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet fastställda tilldelningskriterierna och välja det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga enligt artikel 47.

EU-direktiv

På den upphandlande myndighetens eller enhetens begäran kan den anbudsgivare vars anbud har identifierats som det ekonomiskt mest fördelaktiga anmodas att klargöra vissa aspekter i anbudet eller att bekräfta åtaganden som anges i detta, under förutsättning att detta inte leder till ändring av väsentliga delar av anbudet eller inbjudan att lämna anbud, snedvridning av konkurrensen eller diskriminering.

8. Den upphandlande myndigheten eller enheten får besluta om priser och betalning till deltagarna i dialogen.

Artikel 28 Fall som motiverar användning av det förhandlade förfarandet utan offentliggörande av meddelande om upphandling

I följande fall får en upphandlande myndighet eller enhet vid upphandling tillämpa det förhandlade förfarandet utan att dessförinnan ha offentliggjort något meddelande om upphandling och ska i det fallet motivera sitt beslut att använda det förfarandet i meddelandet om upphandling enligt artikel 30.3:

1. För byggentreprenad-, varu- och tjänstekontrakt:
 - a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud eller inga ansökningar har lämnats vid ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande med föregående offentliggörande av meddelande om upphandling eller en konkurrenspräglad dialog, förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den begär det.
 - b) Om ett anbud är ogiltigt eller om ett anbud som lämnats vid ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande med föregående offentliggörande av meddelande om upphandling eller en konkurrenspräglad dialog inte kan godtas med hänsyn till nationella bestämmelser som överensstämmer med vad som föreskrivs i artiklarna 5, 19, 21–24 samt avsnitt II kapitel VII, i den mån som
 - i de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt, och
 - ii de i ett förhandlat förfarande inbegriper endast alla anbudsgivare som uppfyller kraven i artiklarna 39–46 och som i ett föregående selektivt förfarande eller konkurrenspräglad dialog har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbudsörfarandet.
 - c) Om det på grund av brådska till följd av en kris är omöjligt att – även om en förkortad frist enligt artikel 33.7 tillämpas – iaktta de tidsfrister som gäller vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med offentliggörande av meddelande om upphandling. Detta kan gälla exempelvis i de fall som avses i artikel 23 andra stycket d.
 - d) Om, när det är absolut nödvändigt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten eller enheten inte har kunnat förutse, det är omöjligt att iaktta de tidsfrister som gäller vid selektiva eller förhandlade förfaranden med offentliggörande av meddelande om upphandling, inbegripet förkortade tidsfrister enligt artikel 33.7. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande myndigheten eller enheten.
 - e) Om kontraktet, av tekniska skäl eller med hänsyn till skydd av ensamrätt, endast kan tilldelas en bestämd ekonomisk aktör.
2. För varu- och tjänstekontrakt:
 - a) För andra forsknings- och utvecklingstjänster än de som avses i artikel 13.
 - b) För produkter som endast framställs för forsknings- och utvecklingsändamål, med undantag av tillverkning i en omfattning som syftar till att göra produkten lönsam eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.
3. För varukontrakt:
 - a) Kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga leverantören och som syftar till antingen att delvis ersätta gängse varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten eller

enheten att anskaffa materiel med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

Löptiden för sådana kontrakt, liksom för återkommande kontrakt, får inte överstiga fem år, utom i undantagsfall som avgörs med beaktande av den levererade produktens, anläggningens eller konstruktionens förväntade livslängd och de tekniska svårigheter som ett byte av leverantör kan orsaka.

- b) Leveranser av varor som offererats och förvärvats på en varumarknadsplats.
- c) Inköp av varor på särskilt gynnsamma villkor, antingen från en varuleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en god man eller likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag enligt nationella lagar och andra författningar.

4. För byggtreprenads- och tjänstekontrakt:

- a) För kompletterande byggtreprenader eller tjänster som inte ingår i det ursprungliga projektet eller det ursprungliga kontraktet, men som genom oförutsedda omständigheter har blivit nödvändiga för att de byggtreprenader eller tjänster som beskrivs i kontraktet ska kunna utföras, förutsatt att kontraktet tilldelas den ekonomiska aktör som utför dessa byggtreprenader eller tjänster
 - i om de kompletterande byggtreprenaderna eller tjänsterna av tekniska eller ekonomiska skäl inte kan avskiljas från det ursprungliga kontraktet utan stora olägenheter för den upphandlande myndigheten eller enheten, eller
 - ii om byggtreprenaderna eller tjänsterna, även om de kan avskiljas från det ursprungliga kontraktet, är absolut nödvändiga för att kontraktet ska kunna fullföljas.

Det sammanlagda värdet av kontrakt som avser kompletterande byggtreprenader eller tjänster får dock inte överstiga 50 % av det ursprungliga kontraktets värde.

- b) För nya byggtreprenader eller tjänster som är en upprepning av liknande byggtreprenader eller tjänster som av samma upphandlande myndighet eller enhet tilldelats samma ekonomiska aktör i ett ursprungligt kontrakt, under förutsättning att de nya byggtreprenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket det ursprungliga kontraktet tilldelats genom selektivt förfarande, förhandlat förfarande med offentliggörande av meddelande om upphandling eller konkurrenspräglad dialog.

Så snart som det första projektet blir föremål för upphandling ska den upphandlande myndigheten eller enheten ange att detta förfarande kan bli aktuellt och i beräkningen ta med det sammanlagda beräknade värdet för kommande byggtreprenader eller tjänster vid tillämpning av artikel 8.

Detta förfaringssätt får bara användas under fem år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts, utom i undantagsfall som avgörs med hänsyn till den levererade produktens, anläggningens eller konstruktionens förväntade livslängd och de tekniska svårigheter som ett byte av leverantör kan orsaka.

- 5. För kontrakt som gäller tillhandahållandet av luft- och sjöfartstransport för medlemsstaternas väpnade styrkor eller säkerhetsstyrkor som skickats eller kommer att skickas till platser utomlands, om den upphandlade myndigheten eller enheten måste köpa sådana tjänster från ekonomiska aktörer som endast garanterar giltigheten för sina anbud under så korta perioder att det är omöjligt att, även om en förkortad frist tillämpas enligt artikel 33.7, iaktta de frister som gäller vid selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med offentliggörande av meddelande om upphandling.

EU-direktiv

Artikel 29 Ramavtal

1. Medlemsstaterna får tillåta de upphandlande myndigheterna eller enheterna att sluta ramavtal.

2. En upphandlande myndighet eller enhet som ämnar sluta ett ramavtal ska följa de förfarandebestämmelser som anges i detta direktiv i alla faser fram till tilldelningen av kontrakt som grundar sig på detta ramavtal. Valet av parter i ramavtalet ska ske med tillämpning av de tilldelningsgrunder som anges i artikel 47.

Kontrakt som bygger på ett ramavtal ska tilldelas i enlighet med de förfaranden som avses i punkterna 3 och 4. Dessa förfaranden får bara tillämpas mellan de upphandlande myndigheterna eller enheterna och de ekonomiska aktörer som från början är parter i ramavtalet.

Vid tilldelning av kontrakt som bygger på ett ramavtal får parterna inte i något fall väsentligen ändra villkoren i detta ramavtal, särskilt i det fall som avses i punkt 3.

Ett ramavtal får inte löpa längre än sju år, utom i undantagsfall som avgörs med hänsyn till den levererade produktens, anläggningens eller konstruktionens förväntade livslängd och de tekniska svårigheter som ett byte av leverantör kan orsaka.

I sådana undantagsfall ska den upphandlande myndigheten eller enheten vederbörligen ange en motivering för dessa förhållanden i det meddelande som avses i artikel 30.3.

En upphandlande myndighet eller enhet får inte använda ramavtal på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids.

3. Om ett ramavtal sluts med en enda ekonomisk aktör, ska kontrakt som bygger på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.

Vid tilldelningen av sådana kontrakt får den upphandlande myndigheten eller enheten skriftligen samråda med den ekonomiska aktör som är part i ramavtalet och vid behov anmoda denne att komplettera sitt anbud.

4. Om ett ramavtal sluts med flera ekonomiska aktörer måste dessa vara minst tre till antalet, om det finns ett tillräckligt antal ekonomiska aktörer som uppfyller urvalskriterierna och/eller godtagbara anbud som uppfyller tilldelningskriterierna.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal som ingåtts med flera ekonomiska aktörer kan ske antingen

- genom tillämpning av villkoren i ramavtalet utan förnyad inbjudan att lämna anbud, eller
- om inte alla villkor är fastställda i ramavtalet, efter det att parterna blivit föremål för förnyad inbjudan att lämna anbud på grundval av samma villkor, som, om det är nödvändigt ska preciseras, och, vid behov, andra villkor som anges i förfrågningsunderlaget till ramavtalet i enlighet med följande förfarande:
 - a) För varje kontrakt som ska tilldelas ska den upphandlande myndigheten eller enheten skriftligen samråda med de ekonomiska aktörer som är i stånd att genomföra kontraktet.
 - b) Den upphandlande myndigheten ska fastställa en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud beträffande varje särskilt kontrakt, med hänsynstagande till faktorer som hur komplext kontraktsföremålet är och den tid som behövs för att lämna anbud.
 - c) Anbudet ska lämnas skriftligen och innehållet i dem måste vara hemligt tills den angivna svarstiden har löpt ut.
 - d) Den upphandlande myndigheten eller enheten ska tilldela varje enskilt kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i förfrågningsunderlaget till ramavtalet.

Kapitel VI Regler för offentliggörande och öppenhet

Avsnitt 1 Offentliggörande av meddelanden

Artikel 30 Meddelanden

1. Den upphandlande myndigheten eller enheten får i ett förhandsmeddelande som offentliggörs av kommissionen eller av myndigheten eller enheten själv på sin "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 i bilaga VI, informera om följande:

- När det gäller varor: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal per varuområde som den avser att tilldela under de närmaste 12 månaderna.
Varuområdet ska fastställas av den upphandlande myndigheten eller enheten genom en hänvisning till CPV-nomenklaturen.
- När det gäller tjänster: Det beräknade totala värdet av de kontrakt eller ramavtal i varje enskild tjänstekategori som den upphandlande myndigheten avser att tilldela under de kommande 12 månaderna.
- När det gäller byggentreprenad: Väsentliga karakteristika för de kontrakt eller ramavtal som den upphandlande myndigheten avser att tilldela.

Meddelanden enligt första stycket ska översändas till kommissionen eller offentliggöras på upphandlarprofilen snarast möjligt efter det att ett beslut fattats om tillstånd för det projekt för vars genomförande den upphandlande myndigheten avser att tilldela kontrakt eller ramavtal.

En upphandlande myndighet eller enhet som offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil ska på elektronisk väg, i det format och enligt de detaljerade förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI, till kommissionen översända ett meddelande om offentliggörande av ett förhandsmeddelande om upphandlarprofil.

Offentliggörande av meddelanden enligt första stycket ska endast vara obligatoriskt när de upphandlande myndigheterna eller enheterna tillämpar möjligheten att förkorta tidsfristerna för mottagande av anbud i enlighet med artikel 33.3.

Denna punkt gäller inte för förhandlade förfaranden utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling.

2. En upphandlande myndighet eller enhet som avser att tilldela ett upphandlingskontrakt eller ingå ett ramavtal genom ett selektivt eller förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling eller en konkurrenspräglad dialog, ska informera om detta genom ett meddelande om upphandling.

3. En upphandlande myndighet eller enhet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska skicka ett meddelande om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 29 behöver den upphandlande myndigheten eller enheten inte skicka något meddelande om resultatet av tilldelningen av varje kontrakt som grundar sig på ramavtalet.

Viss information om tilldelning av kontrakt eller ingående av ett ramavtal behöver inte offentliggöras, om offentliggörandet av sådan information skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, särskilt försvars- och/eller säkerhetsintressen, skulle skada offentliga eller privata ekonomiska aktörers berättigade kommersiella intressen eller skulle kunna motverka en sund konkurrens dem emellan.

EU-direktiv

Artikel 31 Icke-obligatoriskt offentliggörande

Den upphandlande myndigheten eller enheten får offentliggöra meddelanden om upphandling enligt artikel 32 även om något sådant offentliggörande inte krävs enligt detta direktiv.

Artikel 32 Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. Meddelandena ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga IV och i förekommande fall varje annan upplysning som den upphandlande myndigheten eller enheten anser vara till nytta, i samma format som de standardformulär som antas av kommissionen i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.

2. De meddelanden som den upphandlande myndigheten eller enheten ska sända till kommissionen ska överföras antingen genom elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI, eller på annat sätt. Vid ett påskyndat förfarande enligt artikel 33.7 ska meddelandena sändas antingen per telefax eller genom elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI.

Meddelandena ska offentliggöras enligt de tekniska krav för offentliggörandet som anges i punkt 1 a och 1 b i bilaga VI.

3. Meddelanden som utarbetas och skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och i enlighet med de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI ska offentliggöras senast fem arbetsdagar efter det att de avsänts.

Meddelanden som inte översänds med hjälp av elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI ska offentliggöras senast 12 dagar efter det att de avsänts eller, vid påskyndat förfarande enligt artikel 33.7, senast fem dagar efter det att de avsänts.

4. Meddelanden om upphandling ska offentliggöras i sin helhet på ett av Europeiska gemenskapens officiella språk som den upphandlande myndigheten eller enheten väljer, varvid endast den text som offentliggörs i denna ursprungliga språkversion ska gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra officiella språken.

Kostnaderna för kommissionens offentliggörande av meddelanden ska belasta gemenskapen.

5. Meddelandena och deras innehåll får inte offentliggöras på nationell nivå eller offentliggöras på en upphandlarprofil före den dag då de skickas till kommissionen.

Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som skickats till kommissionen eller offentliggjorts på en upphandlarprofil i enlighet med artikel 30.1 första stycket, men ska innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickats till kommissionen eller offentliggjorts på en upphandlarprofil.

Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till kommissionen som anger att offentliggörandet sker i denna form; de ska innehålla en uppgift om vilken dag det har skickats dit.

6. Om meddelandena inte skickas med hjälp av elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI får de innehålla högst ca 650 ord.

7. Den upphandlande myndigheten eller enheten måste kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

8. Kommissionen ska till den upphandlande myndigheten eller enheten lämna en bekräftelse på offentliggörandet av den översända informationen och ange datum för offentliggörandet. Denna bekräftelse ska tjäna som bevis för offentliggörandet.

Avsnitt 2 Tidsfrister

Artikel 33 Tidsfrister för mottagande av anbudsansökan och mottagande av anbud

1. När en upphandlande myndighet eller enhet fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökan och anbud ska den särskilt ta hänsyn till hur komplex upphandlingen är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbuden, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i denna artikel.

2. Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling och vid konkurrenspräglad dialog ska ansökningsfristen vara 37 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Vid selektiva förfaranden ska fristen för mottagande av anbud vara minst 40 dagar från och med den dag då inbjudan avsändes.

3. Om den upphandlande myndigheten eller enheten har offentliggjort ett förhandsmeddelande får minimifristen för mottagande av anbud enligt punkt 2 andra stycket som regel förkortas till 36 dagar, dock under inga omständigheter till under 22 dagar.

Fristen ska löpa från det datum då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Den förkortade tidsfrist som avses i första stycket ska medges om förhandsmeddelandet har innehållit all den information som krävs för det meddelande om upphandling som avses i bilaga IV, i den utsträckning denna information är tillgänglig när meddelandet offentliggörs och om förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande mellan 52 dagar och 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Om meddelandena utarbetas och skickas med elektroniska medel i det format och enligt de förfaranden som anges i punkt 3 i bilaga VI, får de frister för mottagande av en anbudsansökan om att delta i anbudsgivning som anges i punkt 2 första stycket förkortas med sju dagar.

5. Fristerna för mottagande av anbud enligt punkt 2 andra stycket får förkortas med fem dagar om den upphandlande myndigheten eller enheten med elektroniska medel och från och med offentliggörandet av meddelandet i enlighet med bilaga VI ger fri, direkt och fullständig tillgång till förfrågningsunderlaget och samtliga kompletterande handlingar, med angivande i meddelandet av den internetadress där denna dokumentation finns tillgänglig.

Denna förkortning får kumuleras med den förkortning som avses i punkt 4.

6. Om förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna eller ytterligare upplysningar, trots att detta begärts i tid, av någon anledning inte tillhandahålls inom de tidsfrister som anges i artikel 34 eller om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till förfrågningsunderlaget, ska fristerna för att motta anbud förlängas så att alla ekonomiska aktörer kan få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

7. Om det, vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med offentliggörande av ett meddelande om upphandling, på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de minimitidsfrister som anges i denna artikel, får en upphandlande myndighet eller enhet fastställa

- en frist för mottagande av anbudsansökan på minst 15 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes och på minst 10 dagar om meddelandet avsändes med elektroniska medel i det format och på de villkor för överföring som anges i punkt 3 i bilaga VI, och
- vid selektivt förfarande, en frist för att motta anbud på minst 10 dagar från och med dagen inbjudan att lämna anbud skickades.

Avsnitt 3 Innehållet i informationen och sättet för överföring av denna

Artikel 34 Inbjudan att lämna anbud, att delta i förhandling eller till att delta i dialog

1. Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående upphandlingsmeddelande och vid en konkurrenspräglad dialog ska en upphandlande myndighet eller enhet samtidigt och skriftligen bjuda in alla utvalda anbudssökande att lämna anbud eller att förhandla eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

2. Inbjudan till anbudssökande ska innehålla antingen

- ett exemplar av förfrågningsunderlaget eller det beskrivande dokumentet och samtliga kompletterande handlingar, eller
- uppgift om åtkomst till de handlingar som anges i första strecksatsen, om de görs direkt tillgängliga med elektroniska medel i enlighet med artikel 33.5.

EU-direktiv

3. Om någon annan enhet än den ansvariga upphandlande myndigheten eller enheten har tillgång till förfrågningsunderlaget, det beskrivande dokumentet och/eller de kompletterande handlingarna, ska adressen till den enhet från vilken handlingarna kan begäras anges i inbjudan, liksom i förekommande fall fristen för en sådan begäran samt belopp och villkor för erläggande av avgift för att erhålla dessa handlingar. De behöriga enheterna ska skicka dessa handlingar till de ekonomiska aktörerna så snart som möjligt efter det att de har mottagit begäran.

4. Den upphandlande myndigheten eller enheten eller den behöriga enheten ska lämna ut kompletterande upplysningar om förfrågningsunderlaget, det beskrivande dokumentet och/eller de kompletterande handlingarna senast sex dagar före den tidpunkt då mottagande av anbud senast kan ske, förutsatt att sådana upplysningar begärs i god tid. Vid ett påskyndat selektivt eller förhandlat förfarande ska denna tidsfrist vara fyra dagar.

5. En inbjudan ska förutom de inslag som föreskrivs i punkterna 2, 3 och 4 innehålla minst följande:

- a) En hänvisning till det offentliggjorda meddelandet om upphandling.
- b) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om adress dit anbudet ska skickas och om det eller de språk som anbudet ska skrivas på. När det gäller en konkurrenspräglad dialog ska denna information inte anges i inbjudan att delta i dialogen, utan i inbjudan att lämna anbud.
- c) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet ska börja och om vilket eller vilka språk som ska användas.
- d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt ska lämnas in, antingen till stöd för de kontrollerbara uppgifter som anbudssökanden har lämnat i enlighet med artikel 38 eller för att komplettera de upplysningar som anges i den artikeln och på de villkor som anges i artiklarna 41 och 42.
- e) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioriteringsordningen för de kriterier som tillämpas för att definiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, om den inte anges i meddelandet om upphandling, i förfrågningsunderlaget eller i det beskrivande dokumentet.

Artikel 35 Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. En upphandlande myndighet eller enhet ska snarast underrätta de anbudssökande och anbudsgivarna om de beslut som fattas om tilldelningen av ett kontrakt eller slutandet av ett ramavtal, inklusive skälen till beslutet att inte sluta ett ramavtal eller tilldelna ett kontrakt för vilket det har utgått inbjudan att lämna anbud eller att börja om förfarandet; denna information ska på begäran riktad till den upphandlande myndigheten eller enheten lämnas skriftligt.

2. På skriftlig begäran av berörd part ska den upphandlande myndigheten eller enheten, om inte annat följer av punkt 3, snarast möjligt, och senast 15 dagar efter det att en skriftlig begäran har mottagits, underrätta

- a) varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan inte har godtagits,
- b) varje anbudsgivare vars anbud förkastats om skälen till att anbudet inte har godtagits, särskilt i de fall som avses i artikel 18.4 och 18.5, om skälen till sitt beslut om att likvärdighet inte föreligger eller sitt beslut att byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion, och i de fall som avses i artiklarna 22 och 23, om skälen till sitt beslut om att överensstämmelse med kraven i fråga om informationssäkerhet och försörjningstrygghet inte föreligger, och
- c) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud som har förkastats om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet.

3. En upphandlande myndighet eller enhet får emellertid besluta att inte lämna ut viss information som rör kontraktstilldelning eller ingående av ramavtal och som anges i punkt 1, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, särskilt försvars- och/eller säkerhetsintressen, skada berättigade kommersiella intressen för offentliga eller privata ekonomiska aktörer eller motverka en sund konkurrens dem emellan.

Avsnitt 4 Kommunikationssätt

Artikel 36 Regler för kommunikation

1. All kommunikation och allt informationsutbyte som avses i denna avdelning får efter den upphandlande myndighetens eller enhetens eget val ske per post, fax eller elektroniska medel i enlighet med punkterna 4 och 5, per telefon i de fall och enligt de villkor som anges i punkt 6, eller genom en kombination av dessa medel.

2. De valda kommunikationsmedlen måste vara allmänt tillgängliga och således inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till anbudsförandet.

3. Kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna ska ske på ett sådant sätt att alla uppgifter och den sekretess som gäller för anbudsansökningarna och anbudens bevaras och den upphandlande myndigheten eller enheten inte tar del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudens förrän fristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. De verktyg som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska krav, måste vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och kompatibla med informations- och kommunikationsprodukter som i allmänhet används.

5. Följande regler ska gälla för anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och anordningar för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:

- a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter. Dessutom ska anordningar för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar uppfylla kraven i bilaga VIII.
- b) Medlemsstaterna får, i överensstämmelse med artikel 5 i direktiv 1999/93/EG, kräva att elektroniska anbud är försedda med en avancerad elektronisk signatur i enlighet med punkt 1 i den artikeln.
- c) Medlemsstaterna får införa eller behålla frivilliga ackrediteringssystem i syfte att förbättra nivån på certifieringstjänsterna för dessa anordningar.
- d) Anbudsgivare och anbudssökande ska åta sig att lämna in de handlingar, certifikat och försäkringar som avses i artiklarna 39–44 och 46, om dessa inte är tillgängliga i elektronisk form, innan den fastställda tidsfristen för inlämning av anbud eller anbudsansökningar har löpt ut.

6. Följande regler ska gälla för överföring av anbudsansökningar:

- a) En anbudsansökan avseende ett upphandlingsförfarande får göras skriftligen eller per telefon.
- b) Om en anbudsansökan görs per telefon, ska en skriftlig bekräftelse skickas före utgången av tidsfristen för dess mottagande.
- c) En upphandlande myndighet eller enhet får kräva att en anbudsansökan som görs per fax ska bekräftas per post eller elektroniska medel, om detta är nödvändigt för juridiskt bindande bevis. Ett sådant krav ska anges av den upphandlande myndigheten eller enheten i meddelandet om upphandling liksom tidsfristen för bekräftelse per post eller elektroniska medel.

EU-direktiv

*Avsnitt 5 Protokoll***Artikel 37** Protokollens innehåll

1. För varje upphandlingskontrakt och varje ramavtal ska den upphandlande myndigheten eller enheten upprätta ett protokoll som bekräftar att urvalsförfarandet genomförts på ett öppet och icke-diskriminerande sätt, och som minst ska innehålla följande:

- a) Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn och adress, föremålet för och värdet av kontraktet eller ramavtalet.
- b) Det valda upphandlingsförfarandet.
- c) När det gäller en konkurrenspräglad dialog, de omständigheter som motiverar att detta förfarande tillämpas.
- d) Vid förhandlade förfaranden utan föregående offentliggörande av meddelande om upphandling, de omständigheter som avses i artikel 28 som motiverar valet av förfarande. I förekommande fall en motivering till överskridandet av de frister som föreskrivs i artikel 28.3 a andra stycket och artikel 28.4 b tredje stycket och en motivering till överskridandet av den 50-procentsgräns som föreskrivs i artikel 28.4 a andra stycket.
- e) I förekommande fall de skäl som motiverar ett ramavtal med en löptid på mer än sju år.
- f) Namnen på de utvalda anbudssökandena och skälen till att de valts.
- g) Namnen på de ej godtagna anbudssökandena och skälen till att de inte godtagits.
- h) Skälen till att anbud har förkastats.
- i) Namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet, skälen till att hans anbud valts och, om det är känt, uppgift om hur stor del av kontraktet eller ramavtalet som den utvalda anbudsgivaren avser eller kommer att tvingas att lägga ut på tredje part.
- j) I förekommande fall, skälen till att den upphandlande myndigheten eller enheten har beslutat att inte tilldela något kontrakt eller ramavtal.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska vidta lämpliga åtgärder för att dokumentera genomförandet av tilldelningsförfaranden som sker med hjälp av elektroniska medel.

3. Protokollet eller huvuddragen i detta ska tillställas kommissionen, om den begär det.

Kapitel VII Upphandlingsförfarandets gång*Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser*

Artikel 38 Kontroll av anbudssökandes lämplighet och val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

1. Kontrakt ska tilldelas på grundval av kriterierna i artiklarna 47 och 49 och med beaktande av artikel 19, efter det att lämpligheten hos de ekonomiska aktörer som inte har utslutits enligt artiklarna 39 eller 40 har kontrollerats av den upphandlande myndigheten eller enheten enligt de kriterier för ekonomisk och finansiell ställning samt yrkesmässig och teknisk kunskap eller kapacitet som avses i artiklarna 41–46 samt, i förekommande fall, de icke-diskriminerande regler och kriterier som avses i punkt 3.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten får kräva miniminivåer för anbudssökandes kapacitet, i enlighet med artiklarna 41 och 42.

Omfattningen av den information som åsyftas i artiklarna 41 och 42 samt miniminivåerna för den kapacitet som krävs för ett bestämt kontrakt måste ha samband med kontraktets föremål och stå i proportion till detta.

Dessa miniminivåer ska framgå av meddelandet om upphandling.

3. Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med offentliggörande av meddelande om upphandling och vid konkurrenspräglad dialog får den upphandlande

myndigheten eller enheten begränsa antalet lämpliga anbudssökande som den kommer att inbjuda att lämna anbud eller kalla till dialog. I det fallet gäller följande:

- Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i meddelandet om upphandling ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som den kommer att tillämpa, det lägsta antalet anbudssökande som den kommer att inbjuda samt, i förekommande fall, det högsta antalet. Det lägsta antalet anbudssökande som den kommer att inbjuda får inte understiga tre.
- Den upphandlande myndigheten eller enheten ska sedan inbjuda åtminstone så många anbudssökande som det lägsta antal som fastställts på förhand, under förutsättning att det finns ett tillräckligt stort och lämpligt antal anbudssökande.

Om antalet anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och minimikapaciteten är lägre än minimiantalet får den upphandlande myndigheten eller enheten fortsätta förfarandet genom att inbjuda den eller de anbudssökande som har den erforderliga kapaciteten.

Om den upphandlande myndigheten eller enheten anser att antalet lämpliga anbudssökande är för lågt för att verklig konkurrens ska kunna säkerställas får den avbryta förfarandet och på nytt offentliggöra det ursprungliga meddelandet om upphandling i enlighet med artiklarna 30.2 och 32, och fastställa en ny tidsfrist för inlämnandet av anbudsansökningar. I det fallet ska de anbudssökande som valdes ut i samband med det första offentliggörandet och de som valdes ut i samband med det andra offentliggörandet inbjudas att delta i enlighet med artikel 34. Detta alternativ påverkar inte den upphandlande myndighetens eller enhetens möjlighet att avbryta det pågående upphandlingsförfarandet och inleda ett nytt förfarande.

4. I samband med ett tilldelningsförfarande får den upphandlande myndigheten eller enheten inte inkludera andra ekonomiska aktörer än de som har lämnat en anbudsansökan, och inte heller anbudssökande som inte har den kapacitet som krävs.

5. Om en upphandlande myndighet eller enhet utnyttjar den möjlighet som anges i artiklarna 26.3 och 27.4 att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras eller anbud som det ska förhandlas om, ska den göra denna begränsning på grundval av de tilldelningskriterier som den har angett i meddelandet om upphandling eller i förfrågningsunderlaget. I slutfasen måste antalet vara tillräckligt stort för att säkerställa verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar eller lämpliga anbudssökande.

Avsnitt 2 Kvalitativa urvalskriterier

Artikel 39 Anbudssökandens eller anbudsgivarens personliga ställning

1. Om en upphandlande myndighet eller enhet får kännedom om en lagakraftvunnen dom som har meddelats på en eller flera av följande grunder ska den utesluta denna anbudssökande eller anbudsgivare från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett kontrakt.

- a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2.1 i gemensam åtgärd 98/733/RIF.
- b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i akten av den 26 maj 1997 respektive artikel 2.1 i rambeslut 2003/568/RIF.
- c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen.
- d) Terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artikel 1 respektive artikel 3 i rambeslut om bekämpande av terrorism 2002/475/RIF eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i nämnda rambeslut.
- e) Penningtvätt och finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 2005/60/EG.

EU-direktiv

Medlemsstaterna ska i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till gemenskapsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna punkt.

De får fastställa undantag från skyldigheten enligt första stycket, motiverat av tvingande hänsyn till allmänna intressen.

Vid tillämpningen av denna punkt ska den upphandlande myndigheten eller enheten vid behov begära att anbudssökandena eller anbudsgivarna lämna de handlingar som anges i punkt 3 och får, om den hyser tvivel beträffande anbudssökandens/anbudsgivarnas personliga ställning, vända sig till de behöriga myndigheterna för att få den information om dessa anbudssökandes eller anbudsgivares personliga ställning som den anser nödvändig. Om informationen rör en anbudssökande eller anbudsgivare som är etablerad i en annan stat än den upphandlande myndigheten eller enheten, får den upphandlande myndigheten eller enheten begära samarbete med de behöriga myndigheterna. I enlighet med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där de anbudssökande eller anbudsgivarna är etablerade, gäller denna anmodan juridiska och/eller fysiska personer inklusive, vid behov, företagsledare eller varje annan person som är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera anbudssökanden eller anbudsgivaren.

2. En ekonomisk aktör får uteslutas från deltagande i förfarandet för tilldelning av ett offentligt kontrakt om denne

- a) är i konkurs eller likvidation, har avbrutit sin näringsverksamhet, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått i ackordsuppgörelse med borgenärer eller befinner sig i en motsvarande situation, till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar eller andra författningar,
- b) är föremål för en ansökan om konkurs, tvångsförvaltning, likvidation, ackord med borgenärer eller för något annat liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,
- c) enligt lagakraftvunnen dom enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i landet är dömd för brott mot yrkesetik, exempelvis till följd av en överträdelse av befintlig lagstiftning om export av försvars- och/eller säkerhetsutrustning,
- d) har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen, som på något sätt kan styrkas av den upphandlande myndigheten eller enheten, genom att exempelvis inte ha iakttagit sina skyldigheter i fråga om informationssäkerhet eller försörjningstrygghet vid ett tidigare kontrakt,
- e) har, på grundval av någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor, kunnat konstateras inte vara så tillförlitlig som krävs för att inte riskera medlemsstaternas säkerhet,
- f) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av sociala avgifter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där denne är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten eller enheten finns,
- g) inte har fullgjort sina skyldigheter avseende erläggande av skatter enligt de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där denne är etablerad eller i det land där den upphandlande myndigheten eller enheten finns,
- h) i allvarlig omfattning lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras enligt detta avsnitt eller har underlåtit att lämna sådan information.

Medlemsstaterna ska i enlighet med nationell rätt och med hänsyn till gemenskapsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna punkt.

3. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska godta som tillräckligt bevis för att den ekonomiska aktören inte befinner sig i någon av de situationer som anges i punkt 1 eller i punkt 2 a, 2 b, 2 c, 2 f eller 2 g

- a) för punkt 1 och punkt 2 a, 2 b och 2 c ett utdrag ur kriminalregistret eller, om detta inte är möjligt, en likvärdig handling från den behöriga rättsliga eller administrativa myndigheten i personens hemland eller ursprungsland som visar att dessa krav är uppfyllda, och
- b) för punkt 2 f och 2 g ett intyg från den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten.

Om landet i fråga inte utfärdar några sådana handlingar eller intyg, eller om dessa inte täcker samtliga fall som anges i punkt 1 och i punkt 2 a, 2 b och 2 c, kan de ersättas av en försäkrans under ed eller, i medlemsstater som saknar bestämmelser om försäkrans under ed, av en högtidlig försäkrans som den behöriga personen avlägger inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet, notarius publicus eller en godkänd yrkesorganisation i personens hemland eller ursprungsland.

4. Medlemsstaterna ska ange vilka myndigheter och organ som har behörighet att utfärda de handlingar, intyg eller försäkringar som anges i punkt 3 och underrätta kommissionen om detta. Detta meddelande ska inte påverka tillämpningen av lagstiftningen om dataskydd.

Artikel 40 Lämplighet att utöva yrkesverksamhet

Om en anbudssökande för att få bedriva sin yrkesverksamhet måste vara inskriven i ett yrkes- eller handelsregister i den medlemsstat där han har sitt ursprung eller är etablerad, kan denne anmodas att visa att han är inskriven i ett sådant register eller anmodas att avlägga en försäkrans under ed eller att uppvisa ett intyg på det sätt som anges i del A i bilaga VII för offentliga byggtreprenadkontrakt, del B i bilaga VII för offentliga varukontrakt, och del C i bilaga VII för tjänstekontrakt. De förteckningar som nämns i bilaga VII är vägledande. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen och övriga medlemsstater om alla ändringar i sina register och de bevis som nämns i dessa förteckningar.

I samband med förfaranden för tilldelning av tjänstekontrakt får den upphandlande myndigheten eller enheten anmoda anbudssökande att visa att de har ett särskilt tillstånd eller är medlemmar i en särskild organisation i sitt hemland, om detta krävs för att få tillhandahålla den aktuella tjänsten.

Denna artikel påverkar inte gemenskapslagstiftningen om etableringsrätt och frihet att tillhandahålla tjänster.

Artikel 41 Ekonomisk och finansiell ställning

1. Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av följande referenser:

- a) Lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten.
- b) Balansräkningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av balansräkningar krävs enligt lagstiftningen i det land där den ekonomiska aktören är etablerad.
- c) Uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för maximalt de tre senaste verksamhetsåren beroende på datum för bildandet av företaget eller då den ekonomiska aktören inledde sin verksamhet, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

2. En ekonomisk aktör får vid behov och när det gäller ett bestämt kontrakt åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan aktören och dessa enheter. I detta fall ska han bevisa för den upphandlande myndigheten eller enheten att han kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, t.ex. genom att lägga fram ett åtagande från enheterna.

3. En grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 4 får på samma villkor åberopa kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller hos andra enheter.

4. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i meddelandet om upphandling specificera vilken eller vilka av de i punkt 1 nämnda referenserna som den har valt samt vilka andra referenser som ska företas.

5. Om en ekonomisk aktör har ett godtagbart skäl för att inte förete de referenser som den upphandlande myndigheten eller enheten begär, får denne bevisa sin ekonomiska och finansiella ställning med varje annan handling som den upphandlande myndigheten eller enheten finner lämplig.

EU-direktiv

Artikel 42 Teknisk och/eller yrkesmässig kapacitet

1. Bevis på en ekonomisk aktörs tekniska kapacitet får som regel lämnas i en eller flera av följande former beroende på de aktuella byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas art, kvantitet eller betydelse och ändamål:

- a) i En förteckning över slutförda byggentreprenader under de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggentreprenaderna utförts på ett tillfredsställande sätt. Dessa intyg ska ange värde, tidpunkt och plats för utförandet av byggentreprenaderna och huruvida de utfördes enligt gängse branschnormer och slutfördes på ett korrekt sätt. Om det är nödvändigt ska den behöriga myndigheten sända dessa intyg direkt till den upphandlande myndigheten eller enheten.
- ii En förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som utförts under, som regel, de fem senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Bevis ska lämnas på varuleveranserna och de utförda tjänsterna
 - i form av intyg som ska vara utfärdade eller attesterade av den behöriga myndigheten eller enheten om det gäller köp av en upphandlande myndighet, och
 - om det gäller privata köp, i form av intyg från köparen eller, om detta inte är möjligt, enbart genom en försäkran från den ekonomiska aktören.
- b) Uppgifter om tekniker och tekniska organ, vare sig de tillhör den ekonomiska aktörens företag eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om byggentreprenader, uppgifter om tekniker och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden.
- c) En beskrivning av den ekonomiska aktörens tekniska utrustning och av de metoder som han använder för att säkra kvaliteten samt av företagets undersöknings- och forskningsresurser samt de företagsinterna bestämmelserna rörande immaterialrätt.
- d) En kontroll som den upphandlande myndigheten eller enheten själv ska utföra eller som på dennas vägnar utförs av ett behörigt organ i den ekonomiska aktörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke. Kontrollerna ska utvisa den ekonomiska aktörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt dennes undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.
- e) När det gäller byggentreprenadkontrakt, tjänstekontrakt eller varukontrakt inbegripet monterings- och installationsarbeten eller monterings- och installations-tjänster, uppgifter om den ekonomiska aktörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer och/eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, särskilt om den eller dem som ska ansvara för tillhandahållande av tjänsterna eller leda byggentreprenaden.
- f) Vid upphandling av byggentreprenader och tjänster, och uteslutande i lämpliga fall, uppgifter om de miljöskyddsåtgärder den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid verkställandet av kontraktet.
- g) Uppgift om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller entreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren.
- h) Uppgift om verktyg, materiel och teknisk utrustning, antalet anställda och deras yrkeskunna och/eller de försörjningskällor, samt uppgift om var dessa finns i de fall de finns utanför Europeiska unionen, som den ekonomiska aktören förfogar över för att fullgöra kontraktet, tillmötesgå den upphandlande myndighetens eller enhetens eventuellt ökade behov till följd av en kris eller garantera underhåll, modernisering och anpassningar av den utrustning som är föremål för upphandlingen.
- i) I fråga om de varor som ska levereras ska följande lämnas in:
 - i Prover, beskrivningar och/eller fotografier, vars äkthet ska styrkas om den upphandlande myndigheten eller enheten begär det.

- ii Intyg som upprättas av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det ska framgå att varor som är klart identifierade genom referenser överensstämmer med vissa specifikationer eller standarder.
- j) När det gäller kontrakt som inbegriper, kräver eller innehåller sekretessbelagd information, bevis som styrker förmågan att behandla, lagra och överföra sådana uppgifter på den skyddsnivå som krävs av den upphandlande myndigheten eller enheten.

I brist på en harmonisering av de nationella säkerhetskontrollsystemen på gemenskapsnivå, får medlemsstaterna föreskriva att dessa bevis ska överensstämma med respektive lands nationella lagstiftning om säkerhetskontroll. Medlemsstaterna ska godkänna säkerhetskontrollsystem som de anser vara likvärdiga med de system som föreskrivs i den nationella lagstiftningen, utan att det påverkar deras möjlighet att själva genomföra och beakta ytterligare undersökningar om detta anses vara nödvändigt.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får vid behov ge anbudssökande som ännu inte har ett säkerhetskontrollsystem en förlängd tidsfrist för att anskaffa ett sådant. I det fallet ska myndigheten eller enheten ange att den möjligheten finns och tidsfristen i meddelandet om underentreprenaden.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får vid behov begära att den nationella säkerhetstjänsten i den anbudssökandes hemstat eller säkerhetsmyndigheten som denna stat har utsett kontrollerar att de lokaler och installationer som planeras att användas, de industriella och administrativa förfaranden som kommer att tillämpas, formerna för informationsstyrning och/eller förhållandena beträffande den personal som beräknas komma att arbeta med att genomföra kontraktet uppfyller de krav som ställs.

2. En ekonomisk aktör får vid behov och i ett visst kontrakt utnyttja andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan aktören och dessa enheter. I detta fall ska han bevisa för den upphandlande myndigheten eller enheten att han kommer att förfoga över de resurser som är nödvändiga för fullgörandet av kontraktet, t.ex. genom att lägga fram enheternas åtagande att förse den ekonomiska aktören med nödvändiga resurser.
3. På samma villkor får en sådan grupp av ekonomiska aktörer som avses i artikel 5 åberopa gruppdeltagarnas eller andra enheters kapacitet.
4. Vid förfaranden för tilldelning av varukontrakt som gäller leverans på plats eller installation, tillhandahållande av tjänster och/eller utförande av byggentreprenad får en ekonomisk aktörs förmåga att tillhandahålla tjänsterna eller utföra installationen eller byggentreprenaden i synnerhet bedömas på grundval av yrkeskunnande, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.
5. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i meddelandet om upphandling ange vilka av de uppgifter som anges i första punkten som den har valt och vilka andra uppgifter som måste tillhandahållas.
6. Om en ekonomisk aktör har ett godtagbart skäl för att inte förete de referenser som den upphandlande myndigheten eller enheten begär, får denne bevisa sin tekniska och/eller yrkesmässiga kapacitet med varje annan handling som den upphandlande myndigheten eller enheten finner lämplig.

EU-direktiv

Artikel 43 Kvalitetsstyrningsstandarder

Om en upphandlande myndighet eller enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av oberoende ackrediterade organ om att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetsstyrningsstandarder, ska myndigheten eller enheten hänvisa till kvalitetsstyrningssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området som är certifierade av oberoende ackrediterade organ vilka uppfyller europeiska standarder för ackredi-

tering och certifiering. Den ska godkänna likvärdiga certifikat från oberoende ackrediterade organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga kvalitetsstyrningssystem som lämnas av ekonomiska aktörer.

Artikel 44 Standarder för miljöledning

Om en upphandlande myndighet eller enhet i de fall som avses i artikel 42.1 f kräver att få se certifikat som upprättats av ett oberoende organ och som intygar att den ekonomiska aktören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, ska myndigheten hänvisa till gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder och som certifierats av organ som uppfyller gemenskapslagstiftningen eller internationella standarder för certifiering. Den ska godkänna likvärdiga certifikat från organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som läggs fram av de ekonomiska aktörerna.

Artikel 45 Kompletterande handlingar och upplysningar

Den upphandlande myndigheten eller enheten får anmoda de ekonomiska aktörerna att komplettera eller förtydliga inlämnade certifikat och handlingar med tillämpning av artiklarna 39–44.

Artikel 46 Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ

1. Medlemsstaterna får införa antingen officiella förteckningar över godkända entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer eller en certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga certifieringsorgan.

Medlemsstaterna ska anpassa villkoren för registrering i dessa förteckningar samt villkoren för utfärdande av certifikat genom certifieringsorgan till artikel 39.1 och 39.2 a–d och h, artiklarna 40, 41.1, 41.4 och 41.5, 42.1 a–i, 42.2, 42.4 och 43 och i förekommande fall artikel 44.

Medlemsstaterna ska också anpassa villkoren till artiklarna 41.2 och 42.2 när det gäller ansökningar om registrering från ekonomiska aktörer som ingår i en grupp och som gör gällande att de kan utnyttja resurser som ställs till deras förfogande av andra företag i gruppen. Dessa ekonomiska aktörer måste i så fall bevisa för den myndighet som upprättar den officiella förteckningen att de förfogar över dessa resurser under hela den tid som registreringsintyget på den officiella förteckningen är giltigt och dessa bolag under denna tid fortsätter att uppfylla villkoren för kvalitativt urval enligt de artiklar som anges i föregående stycke och som dessa aktörer åberopar för att registreras.

2. De ekonomiska aktörer som är registrerade i de officiella förteckningarna eller har ett certifikat får vid varje upphandlingstillfälle för den upphandlande myndigheten eller enheten visa ett registreringsintyg utfärdat av den behöriga myndigheten eller ett certifikat utfärdat av ett behörigt certifieringsorgan. Dessa intyg eller certifikat ska innehålla de referenser som möjliggjort registreringen/certifieringen samt klassificering enligt förteckningen.

3. För upphandlande myndigheter eller enheter i andra medlemsstater ska en registrering i officiella förteckningar upprättade av de behöriga myndigheterna eller ett certifikat utfärdat av certifieringsorganet endast innebära en presumtion för lämplighet med avseende på artikel 39.1, 39.2 a–d och h, artiklarna 40, 41.1 b och c och 42.1 a i och b–g för byggtreprenörer, artikel 42.1 a ii, b–e och i för varuleverantörer och artikel 42.1 a ii, b–e och g för tjänsteleverantörer.

4. Information som kan utläsas från registreringen i officiella förteckningar eller certifieringen får inte ifrågasättas utan motivering. När det gäller betalning av obligatoriska socialförsäkringsavgifter, skatter och avgifter får ytterligare ett intyg från registrerade ekonomiska aktörer krävas vid varje upphandlingstillfälle.

Den upphandlande myndigheten eller enheten i andra medlemsstater ska endast tillämpa punkt 3 och första stycket i denna punkt för ekonomiska aktörer som är etablerade i den medlemsstat som för den officiella förteckningen.

5. För registrering av ekonomiska aktörer från andra medlemsstater i en officiell förteckning eller för certifiering genom de organ som avses i punkt 1 får det inte krävas ytterligare bevis eller uppgifter utöver vad som krävs av inhemska ekonomiska aktörer och under inga förhållanden andra än dem som anges i artiklarna 39–43 och vid behov 44.

En sådan registrering eller certifiering får dock inte åläggas ekonomiska aktörer i andra medlemsstater för att de ska kunna delta i en upphandling. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska godkänna likvärdiga certifikat från organ som är etablerade i andra medlemsstater. De ska även godta andra likvärdiga bevismedel.

6. De ekonomiska aktörerna kan när som helst ansöka om registrering i en officiell förteckning eller utfärdande av ett certifikat. De måste inom rimlig tid underrättas om det beslut som fattats av den myndighet som upprättar förteckningen eller av det behöriga certifieringsorganet.

7. De certifieringsorgan som avses i punkt 1 ska uppfylla europeiska standarder för certifiering.

8. De medlemsstater som har officiella förteckningar eller certifieringsorgan enligt punkt 1 är skyldiga att till kommissionen och övriga medlemsstater meddela adressen till det organ till vilket en begäran om registrering kan sändas.

Avsnitt 3 Kontraktstilldelning

Artikel 47 Tilldelningsgrunder

1. Utan att nationella lagar och andra författningar om ersättning för vissa tjänster påverkas ska den upphandlande myndigheten eller enheten basera tilldelningen av kontrakt på endera av följande kriterier:

- a) Om tilldelningen sker på grundval av det anbud som ur den upphandlande myndighetens eller enhetens synvinkel är det ekonomiskt mest fördelaktiga, olika kriterier som är kopplade till föremålet för det kontraktet i fråga: t.ex. kvalitet, pris, tekniska fördelar, funktionella egenskaper, miljöegenskaper, driftskostnader, kostnadseffektivitet, ekonomisk livslängd, lönsamhet, eftermarknadsservice och tekniskt stöd, leveransdag och leveranstid eller tid för fullgörandet, försörjningstrygghet, samverkansförmåga och operativa egenskaper.
- b) Enbart det lägsta priset.

2. Utan att tredje stycket åsidosätts ska, om tilldelningen sker enligt punkt 1 a, den upphandlande myndigheten eller enheten i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar) ange hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om, enligt den upphandlande myndighetens eller enhetens åsikt, viktning inte är möjlig av påvisbara skäl ska den upphandlande myndigheten eller enheten i kontraktshandlingarna (meddelanden om upphandling, förfrågningsunderlag, beskrivande dokument eller kompletterande handlingar) ange kriterierna i fallande prioriteringsordning.

EU-direktiv

Artikel 48 Användning av elektroniska auktioner

1. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande myndigheten eller enheten får genomföra elektroniska auktioner.

2. Vid selektiva och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling får den upphandlande myndigheten eller enheten besluta att tilldelningen av ett kontrakt ska föregås av en elektronisk auktion om förfrågningsunderlaget kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad inbjudan att lämna anbud för parter i ett ramavtal som avses i artikel 29.4 andra stycket andra strecksatsen.

Den elektroniska auktionen ska grundas på

- priser enbart när kontraktet ges till det lägsta priset, eller
- priser och/eller nya värden på aspekter i anbudet som angetts i förfrågningsunderlaget när kontraktet ges till det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

3. En upphandlande myndighet eller enhet som beslutar att använda elektronisk auktion ska ange detta i meddelandet om upphandling.

Förfrågningsunderlaget ska bland annat innehålla följande upplysningar:

- a) De aspekter vilkas värden kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, under förutsättning att dessa aspekter är kvantifierbara, och kan uttryckas i siffror eller procent.
- b) Eventuella gränser för de värden som kan presenteras, baserade på specifikationerna för föremålet för kontraktet.
- c) De uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske.
- d) Relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen.
- e) På vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbudet.
- f) Relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

4. Innan en elektronisk auktion inleds ska den upphandlande myndigheten eller enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudet i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen för dessa.

Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud ska inbjudas samtidigt på elektronisk väg att inkomma med nya priser och/eller nya värden. Inbjudan ska innehålla alla relevanta upplysningar om den individuella anslutningen till den elektroniska utrustning som används samt vilken dag och tid den elektroniska auktionen kommer att inledas. Den elektroniska auktionen får genomföras under flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

5. Om tilldelningen av kontraktet kommer att ske på grundval av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska inbjudan åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av de berörda anbudsgivarnas anbud som gjorts i enlighet med viktningen i artikel 47.2 första stycket.

I inbjudan ska även den matematiska formel anges som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller värden som lämnas. Denna formel ska innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att bestämma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med meddelandet om upphandling eller förfrågningsunderlaget. I detta syfte ska emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna, ska separata formler ges för varje alternativ.

6. Under varje etapp i en elektronisk auktion ska den upphandlande myndigheten eller enheten omedelbart meddela alla anbudsgivare åtminstone tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den upphandlande myndigheten eller enheten får också meddela andra upplysningar om andra priser eller värden som har lämnats, under förutsättning att detta anges i förfrågningsunderlaget. Den får också när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

7. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska avsluta den elektroniska auktionen på ett eller flera av följande sätt:

- a) I inbjudan att delta i auktionen ska en på förhand fastställd dag och tid anges när auktionen stängs.
- b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader. I detta fall ska den upphandlande myndigheten eller enheten i inbjudan att delta i auktionen ange hur långt efter det att den har mottagit det sista budet som den kommer att stänga den elektroniska auktionen.
- c) När auktionsetapper som i förväg fastställts i inbjudan att delta i auktionen har genomförts.

Om den upphandlande myndigheten eller enheten har beslutat att stänga den elektroniska auktionen enligt led c, eventuellt i kombination med villkoren i led b, ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

8. Efter att ha stängt den elektroniska auktionen ska den upphandlande myndigheten eller enheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 47 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

En upphandlande myndighet eller enhet får inte utnyttja elektroniska auktioner på otillbörligt sätt eller på ett sätt som hindrar, begränsar eller snedvrider konkurrensen eller så att föremålet för kontraktet, så som det utlystes genom meddelandet om upphandling och fastställdes i förfrågningsunderlaget, ändras.

Artikel 49 Onormalt låga anbud

1. Om det för ett visst kontrakt finns anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till varorna, byggtreprenaden eller tjänsterna, ska den upphandlande myndigheten eller enheten, innan anbuden förkastas, skriftligen begära sådana förtydliganden om anbudens innehåll som den anser sig behöva.

Dessa förtydliganden kan särskilt gälla

- a) ekonomiska kalkyler avseende byggheterna, sättet att tillverka varorna eller sättet att tillhandahålla tjänsterna,
- b) valda tekniska lösningar och/eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att utföra byggtreprenaden, leverera varorna eller tillhandahålla tjänsterna,
- c) originaliteten i anbudsgivarens förslag med avseende på byggtreprenader, varor och tjänster,
- d) överensstämmelse med de bestämmelser om anställningsskydd och arbetsförhållanden som är i kraft på den ort där tillhandahållandet ska ske, och
- e) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

2. Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i samråd med anbudsgivaren granska detta innehåll med beaktande av de ingivna förklaringarna.

3. Om en upphandlande myndighet eller enhet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom den rimliga tidsfrist som fastställs av den upphandlande myndigheten eller enheten inte kan bevisa att det berörda stödet har beviljats på lagliga grunder. Om den upphandlande myndigheten eller enheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, ska den underrätta kommissionen om detta.

EU-direktiv

Avdelning III Regler för underentreprenad

Kapitel I Underleverantörskontrakt som tilldelas av utvalda anbudsgivare som inte är upphandlande myndigheter eller enheter

Artikel 50 Tillämpningsområde

1. I de fall då denna avdelning gäller enligt artikel 21.3 och 21.4 ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de utvalda anbudsgivare som inte är upphandlande myndigheter eller enheter tillämpar bestämmelserna i artiklarna 51, 52 och 53 när de tilldelar tredje man ett underleverantörskontrakt.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska företag som gått samman för att erhålla kontraktet eller anknutna företag inte anses utgöra tredje man.

Anbudsgivarens anbud ska innehålla en uttömmande förteckning över sådana företag. Förteckningen ska uppdateras när ändringar inträffar i förhållandena mellan företagen.

Artikel 51 Principer

Den utvalda anbudsgivaren ska agera på ett öppet sätt och behandla samtliga eventuella underleverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

Artikel 52 Tröskelvärden och bestämmelser om offentliggörande

1. När en utvald anbudsgivare som inte är en upphandlande myndighet eller enhet avser att tilldela ett företag ett underleverantörskontrakt som har ett värde exklusive mervärdesskatt som inte beräknas understiga de tröskelvärden som anges i artikel 8 ska den utvalda anbudsgivaren offentliggöra sin avsikt genom ett meddelande.

2. Meddelandet om underentreprenad ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga V och alla andra upplysningar som den utvalda anbudsgivaren anser vara till nytta. Vid behov ska meddelandet även innehålla den upphandlande myndighetens eller enhetens godkännande.

Meddelanden om underentreprenad ska vara utformade enligt de standardformulär som kommissionen antagit i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.

3. Meddelanden om underentreprenad ska offentliggöras enligt bestämmelserna i artikel 32.2–32.5.

4. Ett meddelande om underentreprenad krävs emellertid inte om underleverantörskontraktet uppfyller de villkor som anges i artikel 28.

5. De utvalda anbudsgivarna får i enlighet med artikel 32 offentliggöra meddelanden om underentreprenad för vilka det inte krävs något offentliggörande.

6. Medlemsstaterna får också föreskriva att den utvalda anbudsgivaren kan uppfylla det krav som enligt artikel 21.3 eller 21.4 ställs för underentreprenad, genom att tilldela underleverantörskontrakt på grundval av ett ramavtal som ingås enligt de förfarandebestämmelser som fastställs i artiklarna 51 och 53 och i punkterna 1–5 i denna artikel.

Underleverantörskontrakt som grundar sig på ett sådant ramavtal ska tilldelas inom ramen för de villkor som fastställs i det berörda ramavtalet. Sådana kontrakt kan endast tilldelas ekonomiska aktörer som varit parter i ramavtalet från början. När kontrakt tilldelas ska parterna under alla omständigheter föreslå villkor som är förenliga med ramavtalets villkor.

Ett ramavtals giltighetstid får inte vara längre än sju år, förutom i undantagsfall då giltighetstiden kan fastställas utifrån den levererade produktens, anläggningens eller konstruktionens förväntade livslängd och de tekniska svårigheter som ett byte av leverantör kan orsaka.

Ramavtal får inte användas på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids.

7. För tilldelning av underleverantörsavtal som har ett värde exklusive mervärdes-skatt som beräknas understiga de tröskelvärden som fastställs i artikel 8, ska anbudsgivarna tillämpa fördragets principer rörande öppenhet och konkurrens.
8. Artikel 9 ska gälla vid beräkning av underleverantörskontraktens beräknade värde.

Artikel 53 Kriterier för kvalitativt urval av underleverantör

I meddelandet om underentreprenad ska den utvalda anbudsgivaren ange kriterierna för det kvalitativa urval som föreskrivs av den upphandlande myndigheten eller enheten, och många andra kriterier som ska gälla för det kvalitativa urvalet av underleverantör. Samtliga kriterier ska vara objektiva, icke-diskriminerande och förenliga med de kriterier som tillämpas av den upphandlande myndigheten eller enheten för urvalet av anbudsgivare för huvudkontraktet. De kvalifikationer som krävs måste ha ett direkt samband med föremålet för underleverantörskontraktet och även den minimikapacitet som krävs måste överensstämma med föremålet.

Den utvalda anbudsgivaren ska inte vara tvungen att anlita underleverantörer om denne på ett för den upphandlande myndigheten eller enheten tillfredsställande sätt kan visa att ingen av de underleverantörer som deltar i upphandlingen eller deras anbud uppfyller de kriterier som anges i meddelandet om underentreprenad och det innebär att den utvalda anbudsgivaren följaktligen inte kan uppfylla de krav som anges i huvudkontraktet.

Kapitel II Underleverantörskontrakt som tilldelas av utvalda anbudsgivare som är upphandlande myndigheter eller enheter

Artikel 54 Regler som ska tillämpas

I de fall då den utvalda anbudsgivaren är en upphandlande myndighet eller enhet ska denne tilldela underleverantörskontrakt i enlighet med de bestämmelser om huvudkontrakt som tas upp i avdelningarna I och II.

Avdelning IV Regler som ska tillämpas för prövning

Artikel 55 Tillämpningsområde och tillgång till prövningsförfarande

1. De prövningsförfaranden som föreskrivs i denna avdelning ska tillämpas för de kontrakt som avses i artikel 2, utom i de undantagsfall som anges i artiklarna 12 och 13.
2. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en upphandlande myndighets eller enhets beslut kan prövas effektivt, och särskilt så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 56–62, när det görs gällande att beslutet har inneburit en överträdelse av gemenskapslagstiftningen om upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna lagstiftning.
3. Medlemsstaterna ska se till att det inte sker någon diskriminering mellan företag som åberopar skada i samband med ett tilldelningsförfarande till följd av den skillnad som görs enligt denna avdelning mellan nationella bestämmelser om genomförande av gemenskapslagstiftningen och andra nationella bestämmelser.
4. Medlemsstaterna ska se till att prövningsförfaranden är tillgängliga på detaljerade villkor som medlemsstaterna själva anger, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst kontrakt och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse.
5. Medlemsstaterna får föreskriva att den som vill utnyttja ett prövningsförfarande ska ha underrättat den upphandlande myndigheten eller enheten om den påstådda överträdelsen och om sin avsikt att ansöka om prövning, under förutsättning att detta inte påverkar den minimiperiod under vilken kontrakt inte får ingås i enlighet med artikel 57.2 eller några andra tidsfrister för ansökan om prövning i enlighet med artikel 59.

EU-direktiv

6. Medlemsstaterna får kräva att den berörda personen först ska lämna in en ansökan om prövning till den upphandlande myndigheten eller enheten. I det fallet ska medlemsstaterna se till att inlämnandet av en sådan ansökan omedelbart medför att kontraktet tills vidare inte får ingås.

Medlemsstaterna ska besluta om lämpliga kommunikationsmedel, inberäknat telefax eller elektroniska medel, som ska användas för ansökningar om prövning i enlighet med första stycket.

Den period under vilken kontrakt inte får ingås i enlighet med första stycket ska inte upphöra före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande myndigheten eller enheten sände ett svar, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att den upphandlande myndigheten eller enheten sände ett svar, eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att ett svar erhöles.

Artikel 56 Krav på prövningsförfaranden

1. Medlemsstaterna ska se till att de åtgärder som vidtas vad avser prövningsförfarandena i artikel 55 innehåller bestämmelser om befogenheter att

- a) vid första möjliga tillfälle och genom interimistiska förfaranden vidta provisoriska åtgärder i syfte att korrigera den påstådda överträdelsen eller förhindra att de berörda intressena skadas ytterligare, inbegripet åtgärder för att skjuta upp eller säkerställa uppskovet av förfarandet för tilldelning av ett kontrakt eller av genomförandet av ett beslut som fattats av den upphandlande myndigheten eller enheten, och åsidosätta eller säkerställa åsidosättande av beslut som fattats på olagligt sätt, inbegripet undanröjande av diskriminerande tekniska, ekonomiska eller finansiella specifikationer i anbudsinfordran, kontraktshandlingarna eller något annat dokument som avser det aktuella tilldelningsförfarandet, och
- b) vid första möjliga tillfälle, om möjligt genom interimistiskt förfarande och om nödvändigt genom ett slutgiltigt förfarande i sak, vidta andra åtgärder än de som föreskrivs i led a i syfte att korrigera en konstaterad överträdelse och förhindra att de berörda intressena skadas, särskilt fatta beslut om utbetalning av en bestämd penningssumma, om överträdelsen inte har korrigerats eller förhindrats.

I båda ovan nämnda fall ska befogenheten inbegripa beviljande av ersättning till de personer som skadats av överträdelsen.

2. De befogenheter som avses i punkt 1 och i artiklarna 60 och 61 får tilldelas separata organ som ansvarar för olika aspekter av prövningsförfarandet.

3. När ett organ i första instans, som är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten, prövar ett beslut om tilldelning av kontrakt, ska medlemsstaterna se till att den upphandlande myndigheten eller enheten inte kan ingå kontraktet innan prövningsorganet har fattat ett beslut om ansökan om provisoriska åtgärder eller om prövning. Uppskovet ska inte upphöra före utgången av den period under vilken kontrakt inte får ingås i enlighet med artiklarna 57.2, 60.4 och 60.5.

4. Utom i de fall som avses i punkt 3 i denna artikel och i artikel 55.6 ska prövningsförfarandena inte nödvändigtvis medföra att de upphandlingar som berörs av prövningen automatiskt skjuts upp.

5. Medlemsstaterna får föreskriva att det behöriga prövningsorganet får ta hänsyn till de sannolika följderna av provisoriska åtgärder för alla berörda intressen som kan skadas, inklusive allmänintresset, särskilt försvars- och/eller säkerhetsintressen, och får besluta att inte vidta sådana åtgärder om de negativa följderna kan väga tyngre än fördelarna.

Ett beslut att inte bevilja provisoriska åtgärder ska inte påverka andra yrkanden från den person som begärt åtgärderna.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att, när någon kräver skadestånd på grund av att ett beslut har fattats på olagligt sätt, det ifrågasatta beslutet först ska åsidosättas av ett organ som har de nödvändiga befogenheterna.

7. Utom i de fall som avses i artiklarna 60–62 ska verkan av att de befogenheter har utövats som avses i punkt 1 i denna artikel på ett kontrakt som ingås till följd av tilldelningen av det regleras i nationell lagstiftning.

Vidare får medlemsstaterna, utom i de fall där ett beslut ska åsidosättas innan skadestånd beviljas, föreskriva att efter det att ett avtal ingåtts i enlighet med artikel 55.6, punkt 3 i den här artikeln eller artiklarna 57–62 ska prövningsorganets befogenheter vara begränsade till beslut om skadestånd till den som lidit skada av överträdelsen.

8. Medlemsstaterna ska se till att de beslut som fattas av de behöriga prövningsorganen kan verkställas effektivt.

9. Om de behöriga prövningsorganen ej utgörs av domstolar ska de alltid ge skriftliga skäl till sina beslut. Dessutom ska det i ett sådant fall vidtas åtgärder för att garantera förfaranden, med vars hjälp en påstådd olaglig åtgärd av ett prövningsorgan eller en påstådd brist i utövandet av dess befogenheter kan bli föremål för domstolsprövning eller prövning av ett annat organ som är en domstol i enlighet med artikel 234 i fördraget och är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten och prövningsorganet.

Medlemmarna av ett sådant oberoende organ ska utnämnas och avgå ur tjänst på samma villkor som domarkårens medlemmar vad avser den myndighet som ansvarar för deras utnämning, deras mandatperiod och deras avgång. Åtminstone ordföranden för detta oberoende organ ska ha samma juridiska och yrkesmässiga meriter som domarkårens medlemmar. De beslut som fattas av det oberoende organet ska vara rättsligt bindande genom de medel som varje medlemsstat bestämmer.

10. Medlemsstaterna ska se till att de organ som ansvarar för prövning garanterar en tillräcklig sekretess för sekretessbelagda uppgifter eller annan information som tas upp i de handlingar som överlämnas av parterna, och ska under hela förfarandet tillvarata försvars- och/eller säkerhetsintressen.

I detta syfte kan medlemsstaterna besluta att ett specifikt organ ska ha exklusiv behörighet att pröva kontrakt på området för försvar och säkerhet.

Under alla omständigheter kan medlemsstaterna föreskriva att endast de av prövningsorganets medlemmar som personligen är behöriga att hantera sekretessbelagda uppgifter får behandla prövningsansökningar som innehåller sådan information. De kan också kräva att särskilda säkerhetsåtgärder ska vidtas i samband med registreringen av prövningsansökningar, mottagande av handlingar och lagring av dokument.

Medlemsstaterna ska fastställa hur prövningsorganen ska göra för att hemlighålla sekretessbelagda uppgifter och samtidigt respektera rätten till ett försvar, och ska, när det gäller rättslig prövning eller prövning genom ett organ som är en domstol enligt artikel 234 i fördraget, se till att förfarandet i sin helhet överensstämmer med rätten till en rättvis rättegång.

EU-direktiv

Artikel 57 Period under vilken kontrakt inte får ingås

1. Medlemsstaterna ska se till att de personer som avses i artikel 55.4 får de tidsfrister som krävs för att effektivt kunna pröva de upphandlande myndigheternas eller enheternas beslut om tilldelning av kontrakt, genom att införa de bestämmelser som krävs för att uppfylla de minimikrav som anges i punkt 2 i denna artikel och i artikel 59.

2. Avtal enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av detta direktiv får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om telefax eller elektroniska medel används

eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av antingen en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet erhållits.

Anbudsgivarna ska anses vara berörda om de ännu inte har uteslutits definitivt. Ett uteslutande är definitivt om det har meddelats de berörda anbudsgivarna, och antingen har ansetts vara lagligt av ett oberoende prövningsorgan eller inte längre kan bli föremål för ett prövningsförfarande.

Anbudssökandena ska anses vara berörda om den upphandlande myndigheten eller enheten inte har lämnat information om avslaget på deras ansökan innan de berörda anbudsgivarna meddelats beslutet om tilldelning av kontraktet.

Meddelandet till de berörda anbudsgivarna och anbudssökande om beslutet om tilldelning av kontraktet ska åtföljas av

- den kortfattade redogörelse för skälen till beslutet som föreskrivs i artikel 35.2 om inget annat föreskrivs i artikel 35.3, och
- en exakt angivelse av den period under vilken avtal inte får ingås i enlighet med nationella bestämmelser som införlivar denna punkt.

Artikel 58 Undantag från perioden under vilken kontrakt inte får ingås

Medlemsstaterna får föreskriva att de tidsfrister som avses i artikel 57.2 inte ska tillämpas i följande fall:

- a) Om direktivet inte kräver att ett förhandsmeddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- b) Om den enda berörda anbudsgivaren enligt artikel 57.2 är den som tilldelas kontraktet och ingen anbudssökande berörs.
- c) När det är fråga om ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal enligt artikel 29.

Om detta undantag åberopas ska medlemsstaterna säkerställa att kontraktet är ogiltigt i enlighet med artiklarna 60 och 62 om

- artikel 29.4 andra stycket andra strecksatsen överträds, och
- kontraktets värde uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 8.

Artikel 59 Tidsfrister för ansökan om prövning

När en medlemsstat föreskriver att en ansökan om prövning av en upphandlande myndighets eller enhets beslut som fattats inom eller i anknytning till ett upphandlingsförfarande som omfattas av detta direktiv ska lämnas in inom en viss tidsfrist, ska denna tidsfrist vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut översändes till anbudsgivaren eller anbudssökanden, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut översändes till anbudsgivaren eller anbudssökanden eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter den dag då den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut erhöles. Meddelandet till varje anbudsgivare eller anbudssökande om den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut ska åtföljas av en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet. När det gäller en ansökan om prövning av beslut som avses i artikel 56.1 b och som inte är föremål för ett särskilt meddelande, ska tidsfristen vara minst 10 kalenderdagar räknat från och med den dag det berörda beslutet offentliggörs.

Artikel 60 Ogiltighet

1. Medlemsstaterna ska se till att ett prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten förklarar ett avtal ogiltigt eller att ogiltigheten beror på ett beslut från ett sådant prövningsorgan

- a) om den upphandlande myndigheten eller enheten har tilldelat ett kontrakt utan offentliggörande av ett förhandsmeddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med detta direktiv,
- b) när det föreligger en överträdelse av artikel 55.6, 56.3 eller 57.2, om denna överträdelse har berövat den anbudsgivare som ansökt om prövning möjligheten att rikta anspråk före avtalets ingående, när en sådan överträdelse föreligger i kombination med en annan överträdelse av avdelning I eller II, om den överträdelsen har inverkat på möjligheterna för den anbudsgivare som ansöker om prövning att erhålla kontraktet, eller
- c) i de fall som avses i artikel 58 c andra stycket, om medlemsstaten har åberopat undantag från den period under vilken kontrakt inte får ingås om det bygger på ett ramavtal.

2. Följderna av att ett avtal anses vara ogiltigt ska bestämmas i nationell lagstiftning. I nationell lagstiftning får det därför föreskrivas ett retroaktivt upphörande av alla kontraktsskyldigheter eller en begränsning av upphörandet till att omfatta de skyldigheter som ännu inte har fullgjorts. I det senare fallet ska medlemsstaterna föreskriva tillämpning av alternativa sanktioner enligt artikel 61.2.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten inte behöver anse att ett avtal är ogiltigt, även om det har tilldelats på olagligt sätt av de skäl som anges i punkt 1, om prövningsorganet, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, finner att tvingande hänsyn till ett allmänintresse, i synnerhet rörande försvars- och/eller säkerhetsintressen, kräver att avtalets giltighet bör upprätthållas.

Ekonomiska intressen av att kontraktets giltighet upprätthålls får endast betraktas som tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt första stycket om ogiltighet skulle leda till oproportionerliga följder.

Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet i fråga ska emellertid inte utgöra tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt första stycket. Ekonomiska intressen med direkt koppling till avtalet omfattar bland annat kostnader för förseningar i samband med fullgörandet av avtalet, kostnader i samband med inledandet av ett nytt upphandlingsförfarande, kostnader i samband med byte av den ekonomiska aktör som fullgör kontraktet samt kostnader för rättsliga skyldigheter i samband med ogiltighet.

Ett kontrakt får emellertid inte anses vara utan verkan om detta i hög grad skulle äventyra existensen för ett bredare försvars- eller säkerhetsprogram som är av avgörande betydelse för en medlemsstats säkerhetsintressen.

I samtliga ovan nämnda fall ska medlemsstaterna föreskriva alternativa sanktioner enligt artikel 61.2 som ska tillämpas i stället.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 a inte ska tillämpas om

- den upphandlande myndigheten eller enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan offentliggörande av ett förhandsmeddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåten i enlighet med detta direktiv,
- den upphandlande myndigheten eller enheten i *Europeiska unionens officiella tidning* har offentliggjort ett meddelande enligt artikel 64 där den uttrycker sin avsikt att ingå avtalet, och
- kontraktet inte har ingåtts före utgången av en minsta tidsfrist på 10 kalenderdagar räknat från dagen efter den dag då detta meddelande offentliggjordes.

EU-direktiv

5. Medlemsstaterna ska föreskriva att punkt 1 c inte ska tillämpas om
- den upphandlande myndigheten eller enheten anser att kontraktstilldelningen sker i överensstämmelse med artikel 29.4 andra stycket andra strecksatsen,
 - den upphandlande myndigheten eller enheten till berörda anbudsgivare har överlämnat ett beslut om tilldelning av kontraktet tillsammans med en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet i enlighet med artikel 57.2, och
 - avtalet inte har ingåtts före utgången av en tidsfrist på minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra kommunikationsmedel används, före utgången av en tidsfrist på antingen minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna eller minst 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits.

Artikel 61 Överträdelse av bestämmelserna i denna avdelning och alternativa sanktioner

1. Vid överträdelse av artikel 55.6, 56.3 eller 57.2 som inte omfattas av artikel 60.1 b ska medlemsstaterna föreskriva ogiltighet i enlighet med artikel 60.1–60.3 eller alternativa sanktioner. Medlemsstaterna får föreskriva att det prövningsorgan som är oberoende av den upphandlande myndigheten eller enheten ska besluta, efter att ha undersökt alla relevanta omständigheter, om avtalet bör anses vara ogiltigt eller om alternativa sanktioner bör åläggas.

2. Alternativa sanktioner ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De alternativa sanktionerna ska utgöras av

- att den upphandlande myndigheten eller enheten åläggs avgifter, eller
- att avtalstidens längd förkortas.

Medlemsstaterna får ge prövningsorganet stort utrymme för egen bedömning för att ta hänsyn till alla relevanta omständigheter, inbegripet hur allvarlig överträdelsen är, den upphandlande myndighetens eller enhetens agerande och, i de fall som avses i artikel 60.2, i vilken utsträckning avtalet fortfarande är giltigt.

Beviljande av skadestånd är inte någon lämplig sanktion enligt denna punkt.

Artikel 62 Tidsfrister

1. Medlemsstaterna får föreskriva att en ansökan om prövning i enlighet med artikel 60.1 ska göras

- a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att
 - den upphandlande myndigheten eller enheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontraktet i enlighet med artiklarna 30.3, 31 och 32, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller
 - den upphandlande myndigheten eller enheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om avtalets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en kortfattad redogörelse för skälen till beslutet i enlighet med artikel 35.2, om inget annat föreskrivs i artikel 35.3; detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 58 c, och
- b) under alla omständigheter före utgången av minst sex månader räknat från och med dagen efter det att avtalet ingicks.

2. I alla övriga fall, inklusive ansökningar om prövning i enlighet med artikel 61.1, ska tidsfristerna för ansökan om prövning fastställas i nationell lagstiftning, om inte annat föreskrivs i artikel 59.

Artikel 63 Korrigeringsmekanism

1. Kommissionen får åberopa förfarandet enligt punkterna 2–5, om den innan ett avtal ingås anser att en allvarlig överträdelse av gemenskapsrätten om upphandling har begåtts i samband med en upphandling som omfattas av detta direktiv.
2. Kommissionen ska underrätta den berörda medlemsstaten om de skäl som föranlett bedömningen att det föreligger en allvarlig överträdelse, och ska kräva korrigerande på lämpligt sätt.
3. Inom 21 kalenderdagar efter erhållandet av den underrättelse som avses i punkt 2 ska den berörda medlemsstaten till kommissionen lämna
 - a) en bekräftelse på att överträdelsen har korrigerats,
 - b) en förklaring till varför ingen korrigerande skett, eller
 - c) ett meddelande om att upphandlingsförfarandet har skjutits upp antingen av den upphandlande myndigheten eller enheten på eget initiativ eller på grundval av de befogenheter som anges i artikel 56.1 a.
4. En förklaring som överlämnats enligt punkt 3 b kan bland annat hänvisa till att den påstådda överträdelsen redan är föremål för rättsliga förfaranden eller andra prövningsförfaranden eller en prövning i enlighet med artikel 56.9. I ett sådant fall ska medlemsstaten underrätta kommissionen om resultatet av dessa förfaranden så snart det blir känt.
5. Om det har lämnats ett meddelande om att ett upphandlingsförfarande har skjutits upp i enlighet med punkt 3 c, ska den berörda medlemsstaten underrätta kommissionen när uppskovet hävs eller om det har inletts något annat upphandlingsförfarande som helt eller delvis gäller samma sak. Det nya meddelandet ska bekräfta att den påstådda överträdelsen har korrigerats eller innehålla en förklaring till varför ingen korrigerande gjorts.

Artikel 64 Innehållet i ett meddelande om frivillig förhandsinsyn

Det meddelande som avses i artikel 60.4 andra strecksatsen, vars format ska antas av kommissionen i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2, ska innehålla följande uppgifter:

- a) Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn och kontaktuppgifter.
- b) En beskrivning av avtalets ändamål.
- c) En motivering av den upphandlande myndighetens eller enhetens beslut att tilldelna kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om offentlig upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- d) Namn och kontaktuppgifter avseende den ekonomiska aktör som tilldelats kontraktet enligt tilldelningsbeslutet.
- e) I förekommande fall, andra uppgifter som den upphandlande myndigheten eller enheten anser vara användbara.

Avdelning V Skyldigheter att lämna uppgifter för statistikändamål, verkställandebefogenheter och slutbestämmelser

Artikel 65 Statistikkrav

För att tillämpningen av detta direktiv ska kunna bedömas ska medlemsstaterna senast den 31 oktober varje år till kommissionen överlämna en statistikrapport, utformad i enlighet med artikel 66, över de varukontrakt, tjänstekontrakt respektive byggentreprenadkontrakt som de upphandlande myndigheterna eller enheterna har tilldelat under det föregående året.

Artikel 66 Statistikrapportens innehåll

Statistikrapporten ska omfatta antalet kontrakt och värdet av de kontrakt som tilldelats av den medlemsstat eller det tredje land som de anbudsgivare som tilldelats kontraktet tillhör. Den ska vara uppdelad på statistik över varukontrakt, tjänstekontrakt respektive byggentreprenadkontrakt.

EU-direktiv

De uppgifter som avses i det första stycket ska redovisas separat för de olika förfaranden som används och ska för vart och ett av dessa förfaranden omfatta varor, tjänster och byggentreprenader identifierade efter grupp i CPV-nomenklaturen.

När kontrakt tilldelas genom förhandlat förfarande utan offentliggörande av meddelande om upphandling ska de uppgifter som avses i första och andra styckena dessutom delas upp med hänsyn till de förhållanden som anges i artikel 28.

Innehållet i statistikrapporten ska fastställas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2.

Artikel 67 Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av Rådgivande kommittén för offentliga upphandlingskontrakt, som inrättats genom artikel 1 i rådets beslut 71/306/EEG, nedan kallad *kommittén*.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

3. När det hänvisas till denna punkt, ska artikel 5 a.1–5 a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

När det gäller revideringen av tröskelvärdena enligt artikel 8, har den tidsfrist som föreskrivs i artikel 5 a.3 c, 5 a.4 b och 5 a.4 e i beslut 1999/468/EG fastställts till fyra, två respektive sex veckor, på grund av de tidsmässiga begränsningarna till följd av beräkningssättet och kravet på offentliggörande enligt artikel 69.1 andra stycket och artikel 69.3 i direktiv 2004/17/EG.

4. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 a.1, 5 a.2, 5 a.4 och 5 a.6 samt artikel 7 i beslut 1999/468/EG gälla, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 68 Revidering av tröskelvärden

1. Vid den revidering av tröskelvärdena i direktiv 2004/17/EG som avses i artikel 69, ska kommissionen också revidera de tröskelvärden som anges i artikel 8 i detta direktiv genom att anpassa följande tröskelvärden:

- Det tröskelvärde som anges i artikel 8 a i detta direktiv ska anpassas till det reviderade tröskelvärde som anges i artikel 16 a i direktiv 2004/17/EG,
- Det tröskelvärde som anges i artikel 8 b i detta direktiv ska anpassas till det reviderade tröskelvärde som anges i artikel 16 b i direktiv 2004/17/EG.

Sådan revidering och anpassning, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, ska ske i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 67.3. Av tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 67.4.

2. Motvärdena till de tröskelvärden som fastställs enligt punkt 1 i de nationella valutorna för de medlemsstater som inte infört euron ska anpassas till respektive motvärdet för de tröskelvärdena i direktiv 2004/17/EG som avses i punkt 1, som beräknats i enlighet med artikel 69.2 andra stycket i direktiv 2004/17/EG.

3. De reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1 och deras motvärden i de nationella valutorna ska efter revideringen offentliggöras av kommissionen i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november.

Artikel 69 Ändringar

1. Kommissionen kan ändra följande i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 67.2:

- Formerna för hur de meddelanden som avses i artikel 30 samt de statistikrapporter som föreskrivs i artikel 65 ska upprättas, överföras, mottas, översättas, insamlas och spridas.
- Bestämmelserna om överföring och offentliggörande av de uppgifter som avses i bilaga VI, av skäl som hänger samman med tekniska framsteg eller av administrativa skäl.

- c) Förteckningen över register, certifikat och förklaringar som anges i bilaga VII när dessa, grundade på anmälningar från medlemsstaterna, visar sig vara nödvändiga.
2. Kommissionen får i enlighet med det föreskrivande förfarande med kontroll som avses i artikel 67.3 ändra följande icke väsentliga delar av detta direktiv:
- a) Referensnumren i CPV-nomenklaturen enligt bilagorna I och II, förutsatt att direktivets materiella tillämpningsområde inte ändras därigenom, och formerna för hänvisning i meddelandena till särskilda nummer i denna nomenklatur inom de tjänstekategorier som anges i dessa bilagor.
- b) Bestämmelserna om och de tekniska krav på utrustningen för elektronisk mottagning som avses i punkterna a, f och g i bilaga VIII.

Av tvingande, brådskande skäl får kommissionen tillämpa det skyndsamma förfarande som avses i artikel 67.4.

Artikel 70 Ändring av direktiv 2004/17/EG

[Ändringarna har arbetats in i direktivet; red.anm.]

Artikel 71 Ändring av direktiv 2004/18/EG

[Ändringarna har arbetats in i direktivet; red.anm.]

Artikel 72 Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 21 augusti 2011 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texterna till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 73 Översyn och rapportering

1. Kommissionen ska senast den 21 augusti 2012 rapportera om de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit för att införliva direktivet, särskilt artiklarna 21 och 50–54.

2. Kommissionen ska se över genomförandet av detta direktiv och, senast den 21 augusti 2016, lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om detta. Kommissionen ska särskilt utvärdera om, och i vilken utsträckning, detta direktivs mål har uppnåtts beträffande den inre marknadens funktion och utvecklandet av den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basen, med beaktande av situationen för små och medelstora företag. Vid behov ska rapporten åtföljas av ett förslag till rättsakt.

3. Kommissionen ska också se över tillämpningen av artikel 39.1 och särskilt undersöka om det är möjligt att harmonisera villkoren för att anbudssökande eller anbudsgivare ska kunna delta i ett förfarande trots att de är belastade på ett sätt som egentligen utesluter dem från att delta i offentliga upphandlingar, och ska, vid behov, lägga fram ett förslag till rättsakt i detta hänseende.

EU-direktiv

Artikel 74 Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 75 Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Ikraftträdande av ändringsförordningar

1251/2011/EU

| Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012.

Bilaga I Tjänster som avses i artiklarna 2 och 15

Kategori nr	Ämne	CPV-referensnummer
1.	Underhålls- och reparationstjänster	50000000–5, från 50100000–6 till 50884000–5 (utom 50310000–1 till 50324200–4 och 50116510–9, 50190000–3, 50229000–6, 50243000–0), och från 51000000–9 till 51900000–1
2.	Tjänster för militärt bistånd till utlandet	75211300–1
3.	Försvarstjänster, militära försvarstjänster och civila försvarstjänster	75220000–4, 75221000–1, 75222000–8
4.	Undersöknings- och säkerhetstjänster	Från 79700000–1 till 79720000–7
5.	Landtransporter	60000000–8, från 60100000–9 till 60183000–4 (utom 60160000–7, 60161000–4), och från 64120000–3 till 64121200–2
6.	Lufttransporttjänster: transporter av passagerare och gods, med undantag av posttransporter	60400000–2, från 60410000–5 till 60424120–3 (utom 60411000–2, 60421000–5), från 60440000–4 till 60445000–9 och 60500000–3
7.	Postbefordran på land och i luften	60160000–7, 60161000–4, 60411000–2, 60421000–5
8.	Järnvägstransporttjänster	Från 60200000–0 till 60220000–6
9.	Sjötransporttjänster	Från 60600000–4 till 60653000–0, och från 63727000–1 till 63727200–3
10.	Hjälp-tjänster och tjänster i anslutning till transporter	Från 63100000–0 till 63111000–0, från 63120000–6 till 63121100–4, 63122000–0, 63512000–1 och från 63520000–0 till 63700000–6
11.	Telekommunikationstjänster	Från 64200000–8 till 64228200–2, 72318000–7, och från 72700000–7 till 72720000–3
12.	Finansiella tjänster: försäkringstjänster	Från 66500000–5 till 66720000–3
13.	Databehandlingstjänster och därmed sammanhängande tjänster	Från 50310000–1 till 50324200–4, från 72000000–5 till 72920000–5 (utom 72318000–7 och från 72700000–7 till 72720000–3), 79342410–4, 79342410–4
14.	Forsknings- och utvecklingstjänster ² och utvärderingsprov	Från 73000000–2 till 73436000–7
15.	Redovisnings-, revisions- och bokföringstjänster	Från 79210000–9 till 79212500–8
16.	Organisationskonsulttjänster ³ och därmed sammanhängande tjänster	Från 73200000–4 till 73220000–0, från 79400000–8 till 79421200–3 och 79342000–3, 79342100–4, 79342300–6, 79342320–2, 79342321–9, 79910000–6, 79991000–7, 98362000–8
17.	Arkitekttjänster, tekniska konsulttjänster och integrerade tekniska tjänster, stadsplanering och landskapsarkitektur, därmed sammanhängande vetenskapliga och tekniska konsulttjänster, teknisk provning och analys	Från 71000000–8 till 71900000–7 (utom 71550000–8) och 79994000–8
18.	Fastighetsstädning och fastighetsförvaltning	Från 70300000–4 till 70340000–6, och från 90900000–6 till 90924000–0
19.	Avlopps- och renhållningstjänster: saneringstjänster och liknande tjänster	Från 90400000–1 till 90743200–9 (utom 90712200–3), från 90910000–9 till 90920000–2 och 50190000–3, 50229000–6, 50243000–0
20.	Utbildnings- och simuleringstjänster på försvars- och säkerhetsområdet	80330000–6, 80600000–0, 80610000–3, 80620000–6, 80630000–9, 80640000–2, 80650000–5, 80660000–8

² Med undantag av de forsknings- och utvecklingstjänster som avses i artikel 13 j.³ Med undantag av medlings- och förlikningstjänster.

Bilaga II Tjänster som avses i artiklarna 2 och 16

Kategori nr	Ämne	CPV-referensnummer
21.	Hotell- och restaurangtjänster	Från 55100000-1 till 55524000-9 och från 98340000-8 till 98341100-6
22.	Hjälp-tjänster och tjänster i anslutning till transporter	Från 63000000-9 till 63734000-3 (utom 63711200-8, 63712700-0, 63712710-3), från 63727000-1 till 63727200-3 och 98361000-1
23.	Juridiska tjänster	Från 79100000-5 till 79140000-7
24.	Rekrytering och urval av personal ⁴	Från 79600000-0 till 79635000-4 (utom 79611000-0, 79632000-3, 79633000-0), och från 98500000-8 till 98514000-9
25.	Hälsovård och socialtjänster	79611000-0 och från 85000000-9 till 85323000-9 (utom 85321000-5 och 85322000-2)
26.	Övriga tjänster	

EU-direktiv

⁴ Med undantag av anställningskontrakt.

Bilaga III Definition av vissa tekniska specifikationer som avses i artikel 18

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. a) *tekniska specifikationer*: i fråga om byggtreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat ska upptas i de allmänna specifikationerna, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan ska kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande myndighetens eller enhetens planerade användning. Dessa egenskaper ska omfatta nivå på miljöprestanda, projektering för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionshinder) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, säkerhet och mått, samt förfarandena vid bedömning av kvalitetsssäkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning och märkning samt produktionsprocesser och -metoder. De ska även innefatta bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden ska antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten eller enheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.
- b) *teknisk specifikation*: i fråga om tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, som kvalitetsnivåer, nivå på miljöprestanda, projektering för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionshinder) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, produktens användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på produkten angående den be-teckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning, bruksanvisningar, produktionsprocesser och -metoder samt förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.
2. *standard*: en teknisk specifikation som har fastställts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller fortlöpande tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som tillhör någon av följande typer av standarder:
 - Internationell standard: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - Europeisk standard: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - Nationell standard: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
3. *försvarsstandard*: en teknisk specifikation som inte är tvingande och som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan på internationell, regional eller nationell nivå, specialiserad på utarbetandet av tekniska specifikationer för upprepad eller kontinuerlig tillämpning på försvarsområdet.
4. *europeiskt tekniskt godkännande*: en positiv teknisk bedömning av en produkts lämplighet för att användas för ett bestämt ändamål, grundad på att de grundläggande kraven på byggtreprenaden är uppfyllda genom produktens konstitutiva egenskaper tillsammans med de villkor som fastställts för användningen och utnyttjandet. Ett europeiskt tekniskt godkännande ska utfärdas av ett organ för godkännande som för detta ändamål utsetts av medlemsstaten.
5. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation som har utarbetats i enlighet med ett förfarande som erkänts av medlemsstaterna och som har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
6. *teknisk referens*: en produkt, med undantag för officiella standarder, som fastställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

Bilaga IV Information som ska finnas i de meddelanden som avses i artikel 30

Meddelande om offentliggörande av förhandsmeddelande om upphandlarprofil

1. Land där den upphandlande myndigheten eller enheten finns.
2. Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn.
3. Internetadress för upphandlarprofilen (URL).
4. Referensnummer för CPV-nomenklaturen.

Förhandsmeddelande

1. Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn, adress, faxnummer, e-postadress samt i förekommande fall motsvarande uppgifter för den enhet som kan lämna ytterligare information och, i fråga om tjänste- och byggtreprenadkontrakt, de enheter som tillhandahåller information, t.ex. via den aktuella statliga webbplatsen, om det allmänna regelverk för skatter, miljöskydd, anställningskydd och arbetsvillkor som gäller på den plats där kontraktet ska fullgöras.
2. I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
3. – För byggtreprenadkontrakt: slag och omfattning av byggtreprenaden, plats för utförande; om entreprenaden är uppdelad i flera delar, väsentliga särdrag för de olika delarna i förhållande till entreprenaden; om möjligt en uppskattning av kostnadsramen för arbetet, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - För varukontrakt: slag och mängd eller värde avseende de produkter som ska levereras, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - För tjänstekontrakt: planerad total upphandling i var och en av tjänstekategorierna, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
4. Preliminärt datum när förfarandet för tilldelning av kontraktet eller kontrakten ska inledas, inom varje kategori när det gäller offentlig upphandling av tjänster.
5. I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om ett ramavtal.
6. I tillämpliga fall, övriga upplysningar.
7. Datum då meddelandet avsänts eller då meddelandet om offentliggörande av detta meddelande om upphandlarprofil avsänts.

Meddelanden om upphandling

Selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med offentliggörande av meddelande om upphandling och konkurrenspräglad dialog:

1. Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn, adress, telefon- och faxnummer och e-postadress.
2. I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
3. a) Det valda upphandlingsförfarandet.
 - b) I tillämpliga fall, skäl till det påskyndade förfarandet (i fråga om selektiva och förhandlade förfaranden).
 - c) I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om ett ramavtal.
 - d) I tillämpliga fall, anordnande av en elektronisk auktion.
4. Typ av upphandling.
5. Plats för utförande/genomförande av byggtreprenaden, leverans av varorna eller tjänsterna.

EU-direktiv

6. a) För byggtreprenadkontrakt:
- Slag och omfattning av det arbete som ska utföras och allmän beskrivning av entreprenaden. Ange särskilt option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. Om entreprenaden eller kontraktet är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges; referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - Uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
 - När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för entreprenaden under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktets värde och frekvens.
- b) För varukontrakt:
- Slag av varor som ska levereras med särskilt angivande av om anbuden infordras med avseende på köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen. Mängd av de varor som ska levereras med särskilt angivande av option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen, optioner samt antalet eventuella förlängningar, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - I samband med tidsbegränsade kontrakt eller kontrakt som kan förnyas inom en given tid anges även, om möjligt, tidsplanen för planerade senare varuupphandlingar.
 - När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för varorna under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktets värde och frekvens.
- c) För tjänstekontrakt:
- Tjänstekategori och benämning. Referensnummer enligt CPV-nomenklaturen. Omfattning av de tjänster som ska levereras. Ange särskilt option på fortsatt upphandling och, om möjligt, en uppskattning av tidpunkten för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med kontrakt som kan förnyas inom en given tid anges även, om möjligt, tidsplanen för senare tjänsteupphandling.
När det gäller ramavtal, ange även ramavtalets planerade löptid, det totala beräknade värdet för tjänsterna under hela ramavtalets löptid samt, i den utsträckning detta är möjligt, kontraktets värde och frekvens.
 - Angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
Hänvisning till lag eller författning.
 - Angivande av huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer på den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsten.
7. Om kontrakten är uppdelade i flera delar ska det anges om de ekonomiska aktörerna kan lämna anbud på en, flera eller alla delar.
8. Tillåtelse av eller förbud mot alternativa anbud.
9. I tillämpliga fall, angivande av den procentuella andel av kontraktets totala värde som måste läggas ut på underentreprenad till tredje part genom ett upphandlingsförfarande (artikel 21.4).
10. I tillämpliga fall, de urvalskriterier avseende underleverantörernas personliga ställning som kan leda till att de utesluts och de uppgifter som begärs som bevis på att de inte tillhör de kategorier som motiverar uteslutning. Uppgifter och handlingar som krävs för bedömningen av de ekonomiska och tekniska minimikrav som underleverantörerna ska uppfylla. Minimistandardnivåer som eventuellt krävs.

11. Sista datum för slutförande av byggentreprenaden/varu-/tjänsteleveranserna eller byggentreprenad-/varu-/tjänstekontraktets varaktighet. Så långt det är möjligt, sista datum för påbörjande av byggentreprenaden eller sista datum för påbörjande eller genomförande av varuleveransen eller tillhandahållandet av tjänsterna.
12. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
13. a) Sista datum för mottagande av anbud.
b) Adress till vilken anbuden ska sändas.
c) Det eller de språk som dessa ska vara avfattade på.
14. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
15. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de texter som innehåller villkoren.
16. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.
17. De urvalskriterier avseende de ekonomiska aktörernas personliga ställning som kan leda till att de utesluts och de uppgifter som begärs som bevis på att de inte tillhör de kategorier som motiverar uteslutning. Urvalskriterier och uppgifter och handlingar som krävs för bedömningen av de ekonomiska och tekniska minimikrav som de ekonomiska aktörerna ska uppfylla. Minimistandardnivåer som eventuellt krävs.
18. För ramavtal: planerat antal, i tillämpliga fall högsta antal, deltagande ekonomiska aktörer och ramavtalets planerade löptid.
19. För konkurrenspräglad dialog och förhandlade förfaranden med offentliggörande av ett meddelande om upphandling, ange i tillämpliga fall användning av ett förfarande i successiva etapper i syfte att gradvis minska antalet lösningar att diskutera eller anbud att förhandla om.
20. För selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden eller konkurrenspräglad dialog, vid utnyttjande av möjligheten att minska antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud, delta i en dialog eller förhandla: planerat minsta antal och i tillämpliga fall högsta antal anbudssökande samt de objektiva kriterier som ska användas för att välja ut dessa anbudssökande.
21. Kriterier enligt artikel 47 som kommer att användas vid tilldelning av kontrakt: "lägsta pris" eller "ekonomiskt mest fördelaktiga anbud". De kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras inbördes viktning eller dessa kriteriers prioritetsordning enligt en fallande skala ska anges om de inte framgår av specifikationerna eller, vid konkurrenspräglad dialog, av det beskrivande dokumentet.
22. I tillämpliga fall, datum för offentliggörande av förhandsmeddelande i enlighet med de tekniska specifikationer för offentliggörande som anges i bilaga VI eller uppgift om att sådant offentliggörande inte ska äga rum.
23. Datum då meddelandet avsänts.

Meddelande om tilldelning av kontrakt

1. Den upphandlande myndighetens eller enhetens namn och adress.
2. Det valda upphandlingsförfarandet. Vid förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande av meddelande (artikel 28), motivering.
3. – För byggentreprenadkontrakt: slag och omfattning av prestationerna.
– För varukontrakt: slag och mängd av de produkter som levereras, i förekommande fall, per leverantör; referensnummer enligt CVP-nomenklaturen.
– För tjänstekontrakt: tjänstekategori och benämning; referensnummer enligt CPV-nomenklaturen; omfattning av upphandlade tjänster.
4. Datum för tilldelning av kontrakt.
5. Kriterier för tilldelning av kontrakt.

EU-direktiv

6. Antal mottagna anbud.
7. Namn och adress på den eller de ekonomiska aktörer som tilldelats kontrakt.
8. Erlagt pris (minimum/maximum) eller prisklass.
9. Det/de tilldelade kontraktens värde eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet.
10. I tillämpliga fall, värde och omfattning av den del av kontraktet som ska bli utlagt på tredje man.
11. I förekommande fall de skäl som motiverar ett ramavtal med en löptid på mer än sju år.
12. Datum för offentliggörande av meddelandet om upphandling i enlighet med de tekniska specifikationer för offentliggörande som återfinns i bilaga VI.
13. Datum då detta meddelande avsänts.

Bilaga V Information som ska finnas i de meddelanden om underentreprenad som avses i artikel 52

1. Den utvalda anbudsgivarens namn, adress, faxnummer och e-postadress samt, i tillämpliga fall, motsvarande uppgifter för den enhet som kan lämna ytterligare information.
2.
 - a) Plats för utförande/genomförande av byggentreprenaden, leverans av varorna eller tjänsterna.
 - b) Slag, mängd och omfattning av det arbete som ska utföras och allmän beskrivning av entreprenaden. Referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - c) Slag av varor som ska levereras med särskilt angivande av om anbudet inforordras med avseende på köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa, referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
 - d) Tjänstekategori och benämning. Referensnummer enligt CPV-nomenklaturen.
3. Eventuell tidsfrist för utförandet.
4. Namn och adress på det organ där förfrågningsunderlaget och de kompletterande handlingarna kan begäras.
5.
 - a) Tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud.
 - b) Adress till vilken dessa ska sändas.
 - c) Det eller de språk på vilket/vilka de ska avfattas.
6. I tillämpliga fall, den säkerhet eller de garantier som krävs.
7. Objektiva kriterier som ska användas vid urvalet av underleverantörer och som rör deras personliga ställning eller bedömningen av deras anbud.
8. Alla övriga uppgifter.
9. Datum då meddelandet avsänts.

Bilaga VI Karaktistika för offentliggörandet

1. Offentliggörande av meddelanden:
 - a) De upphandlande myndigheterna eller enheterna eller de utvalda anbudsgivarna ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 30 och 52 till Europeiska unionens publikationsbyrå i det format som avses i artikel 32. De förhandsmeddelanden som avses i artikel 30.1 första stycket om upphandlarprofil enligt punkt 2 ska även följa detta format, liksom även meddelandet om detta offentliggörande.

De meddelanden som avses i artiklarna 30 och 52 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå eller av de upphandlande myndigheterna eller enheterna vid förhandsmeddelanden om upphandlarprofil i enlighet med artikel 30.1 första stycket.

De upphandlande myndigheterna eller enheterna kan därutöver offentliggöra denna information på internet i form av den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2.
 - b) Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten eller enheten sända en bekräftelse på det offentliggörande som avses i artikel 32.8.
2. Offentliggörande av kompletterande upplysningar:

Upphandlarprofilen kan innehålla det förhandsmeddelande som avses i artikel 30.1 första stycket, uppgifter om pågående upphandlingar, planerade inköp, tilldelade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, såsom kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress.
3. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg:

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg är tillgängliga på följande internetadress: "<http://simap.europa.eu>".

[Bilaga VII återges ej här; red.anm.]

Bilaga VIII Krav på utrustning för elektronisk mottagning av anbudsansökningar och anbud

Utrustning för elektroniskt mottagande av anbudsansökningar och anbud måste genom ändamålsenliga förfaranden och tekniska medel åtminstone garantera att

- a) de elektroniska signaturer som rör anbudsansökningarna och anbudet överensstämmer med de nationella bestämmelser som tillämpas utifrån direktiv 1999/93/EG,
- b) exakt tid och dag för mottagande av anbudsansökningar och anbud kan fastställas noggrant,
- c) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförts enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,
- d) det vid överträdelse av detta förbud mot tillträde finns rimliga garantier för att överträdelsen klart kan spåras,
- e) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av mottagna uppgifter,
- f) tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av förfarandet för kontraktstilldelning endast är möjlig om de behöriga personerna agerar samtidigt,
- g) de insända uppgifterna inte kan göras tillgängliga förrän efter det fastställda datumet vid ett samtidigt agerande av de behöriga personerna, och
- h) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem.